

JSU
SOC

ปีที่ 19
ฉบับที่
1

มกราคม
- มิถุนายน
2568

**A PHONETIC
ANALYSIS
OF JAPANESE NAMES**

**BANSOMDEJ
CHAOPRAYA
RAJABHAT
UNIVERSITY**
DEVELOPMENT OF

**PROJECT-BASED LEARNING
INSTRUCTIONAL MODEL TO ENHANCE
UNDERGRADUATE STUDENTS'
CREATIVITY ABILITY**

**THE EFFECTIVENESS
OF THE INTEGRATION OF BLENDED
LEARNING AND TASK-BASED
LEARNING INSTRUCTIONAL MODELS
ON ENGLISH-READING SKILLS
OF UNDERGRADUATE STUDENTS
IN GUANGXI PROVINCE**

**ISSN 2822-1516 [Print]
2885-0189 [Online]**

**DEVELOPMENT OF
PROBLEM-BASED LEARNING
INSTRUCTIONAL MODEL TO ENHANCE
CRITICAL THINKING ABILITY
OF UNDERGRADUATE STUDENTS**

**CONSTRUCTING AFRICAN
AMERICAN IDENTITY
THROUGH ORAL TRADITIONS
IN JESMYN WARD'S SING,
UNBURIED, SING**

**THE EFFECTIVENESS
OF THE INTEGRATION
OF BLENDED LEARNING
AND TASK-BASED
LEARNING INSTRUCTIONAL MODELS
ON ENGLISH-READING SKILLS
OF UNDERGRADUATE
STUDENTS IN GUANGXI PROVINCE**

**THE REFLECTION
OF THAI CULTURE FROM FIGURATIVE
LANGUAGE IN PROPHECIES**

**วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2568)

Vol. 19 No. 1 (January - June 2025)

ISSN 2822-1516 (Print)

2985-0169 (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำหนดออกปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) ของทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ได้เผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นทางวิชาการ และการวิจัยในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในศาสตร์ดังกล่าวต่อไป

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัยและบทความวิชาการที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์และ บทความหนังสือในสาขาที่เกี่ยวข้องทางศาสตร์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ ปรัชญา ศาสนา ภาษาและวรรณกรรม จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ศิลปกรรม มานุษยวิทยา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ วัฒนธรรมศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์กับการพัฒนา คติชนวิทยา

ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewer) ที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 3 ท่าน ซึ่งทั้งผู้เขียนและผู้ประเมิน จะไม่ทราบข้อมูลรายชื่อของกันและกัน (Double - Blind Peer Review)

ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความต่าง ๆ ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถือเป็นความเห็นและความรับผิดชอบของผู้เขียน

จัดพิมพ์โดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1061 ซอยอิสรภาพ 15 แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

โทรศัพท์: 0 2473 7000 ต่อ 2003 มือถือ: 081 - 657 - 4023

อีเมล: husocjournal@bsru.ac.th เว็บไซต์: <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhusocbru>

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนกร สว่างเจริญ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทชชยา วนะนบวรเดชน์
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาปี คงอินทร์
รองคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาและวารสารคณะ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรรณ กำคำ
ผู้ช่วยอธิการบดีและรักษาการผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบบริหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

รองศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา พงศ์พัฒนโยธิน
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาณี พัดทอง
สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญมิ่ง คำประเสริฐ
สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา วัฒนพานิช

ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นนท์ณิ ดุลยทวีสิทธิ์

รองผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค มหาวรากร

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน

อาจารย์ ดร.นิศาชล ฉัตรทอง

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ รุ่งแสง

รองคณบดีฝ่ายแผนและบริหาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์ขวัญญา วัจนรัตน์

รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและวิเทศสัมพันธ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี บุณนาค

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์อุตร หลักทอง

ผู้ช่วยคณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์คณิตพัฒน์ นาคะรัต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา วิสูตรเรืองเดช

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์ศุภชัย ศรีอักษร

สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

นางสาวศิริขวัญ ปิ่นเพชรสวรรค์

นักเอกสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คณะกรรมการฝ่ายพิสูจน์อักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทมลักษณ์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รองศาสตราจารย์กิตติยา รัศมีแจ่ม

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เขียวฤทธา

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณพร หงส์ทอง

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤดี กมลสวัสดิ์

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมทรัพย์ กรัณจักรวุฒิ

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์สไบทิพย์ คิมทอง

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์ณัฐพงศ์ รุจอมรชัย

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์ไพบุลย์ มะโนรมย์

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ จรูญศรี

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์ขวัญชนก จุลละนันท์

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผศ.ดร.ชลธิกาญจน์ จันทจำรัสรัตน์

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผศ.ดร.พรทิพย์ นิธิธินวิวัฒน์

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผศ.กิลเบิร์ต อีเดนส์ เมามี่ศรี

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คณะกรรมการฝ่ายศิลปกรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์
สาขาวิชาออกแบบกราฟิกและอินโฟร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บทบรรณาธิการ Editorial

วารสารวิชาการเป็นกลไกสำคัญในการเผยแพร่ความรู้และสร้างคุณค่าทางวิชาการสู่สังคม วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index: TCI) กำหนด เพื่อยกระดับคุณภาพของงานวิจัยและบทความวิชาการให้มีความน่าเชื่อถือในระดับสากล การพัฒนานี้ครอบคลุมทั้งกระบวนการพิจารณาบทความที่เข้มข้น การบริหารจัดการวารสารที่เป็นระบบ และการส่งเสริมจริยธรรมทางวิชาการ อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการวิจัยของไทยให้ก้าวไกลยิ่งขึ้น

ในวารสารฉบับนี้ ได้นำเสนอบทความวิจัยจำนวน 16 บทความ และบทความวิชาการ 1 บทความ ครอบคลุมหัวข้อที่หลากหลายในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความวิจัยได้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ เช่น การใช้แนวทางการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพผ่านการนวดแผนไทย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และประเด็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติ รวมถึงบทความที่ศึกษาภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ และวรรณกรรมระดับนานาชาติ นอกจากนี้ยังมีบทความที่เน้นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เช่น Problem-Based Learning และ Blended Learning เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาของนักศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน อีกทั้งบทความวิชาการยังนำเสนอแนวทางการลดปริมาณการฟุ้งคดล้มละลายซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในทางกฎหมาย

ทางกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่คณาจารย์ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจในแวดวงมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้เกิดการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ของสังคมทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการเผยแพร่

บทบรรณาธิการ Editorial

องค์ความรู้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความสนใจและข้อเสนอแนะ
ที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาวารสารต่อไปในอนาคต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาปี คงอินทร์
บรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (Publication Ethics)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ยึดมั่นในหลักจริยธรรมการพิมพ์ตามมาตรฐานระดับนานาชาติตามกรอบแนวทางจริยธรรมการตีพิมพ์ของ Committee on Publication Ethics (COPE) ดังต่อไปนี้

จริยธรรมในการตีพิมพ์ของกองบรรณาธิการวารสาร

1. กองบรรณาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบในกระบวนการจัดพิมพ์ของวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อให้มีคุณภาพทางวิชาการสูงสุดและบรรณาธิการพร้อมที่จะแก้ไขและชี้แจงข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการจัดพิมพ์ในกรณีต่าง ๆ

2. กองบรรณาธิการมีความเป็นกลางในการทำหน้าที่ โดยไม่แบ่งแยกความแตกต่างเรื่องเพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือความเชื่อทางการเมือง

3. กองบรรณาธิการจะได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้เขียน และผู้ประเมินบทความเกี่ยวกับหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน

4. กองบรรณาธิการมีการตัดสินใจในการเลือกตีพิมพ์บทความบนพื้นฐานของคุณภาพทางวิชาการ และความเหมาะสมสำหรับวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยปราศจากการแทรกแซงการตัดสินใจจากผู้อื่น

5. กองบรรณาธิการมีคำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการตีพิมพ์บทความในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในเว็บไซต์ของวารสารอย่างชัดเจน

6. กองบรรณาธิการมีการจัดการต้นฉบับบทความที่ได้รับเข้ามาอย่างเป็นธรรม ปราศจากอคติ ในกรอบเวลาที่เหมาะสม และจัดการต้นฉบับทั้งหมดในทางลับ และส่งต่อไปบุคคลที่สามเพื่อเป้าประสงค์สำหรับการประเมินบทความแต่เพียงเท่านั้น

7. กองบรรณาธิการสร้างระบบที่สร้างความเชื่อมั่นได้ว่าข้อมูลของผู้ประเมินบทความจะได้รับการคุ้มครอง

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (Publication Ethics)

8. ดุลยพินิจการพิจารณาบทความของกองบรรณาธิการ ผ่านระบบประเมินของวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ให้ถือเป็นที่สุด

9. กองบรรณาธิการมีแนวทางในการส่งต่อข้อมูลให้กับกองบรรณาธิการคนใหม่เกี่ยวกับกระบวนการทำงานที่จำเป็นทั้งหมด และจะได้ชี้แจงให้สมาชิกในกองบรรณาธิการได้ทราบเกี่ยวกับนโยบายและ/หรือแนวทางในการทำงานใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

10. กองบรรณาธิการจะมีระบบในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflicts of Interests) ของบรรณาธิการ กองบรรณาธิการ ผู้เขียนต้นฉบับ ตลอดจนผู้ประเมินบทความอย่างชัดเจน

จริยธรรมในการตีพิมพ์สำหรับผู้เขียนต้นฉบับ

1. ผู้เขียนต้องชี้แจงต่อวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าต้นฉบับงานเขียนที่เสนอต่อวารสารฯ นั้นเป็นงานที่ผลิตขึ้นเอง และมีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการโจรกรรมผลงานวิชาการของผู้อื่น (plagiarism)

2. ต้นฉบับของผู้เขียนนั้นต้องไม่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่นไม่ว่ากรณีใด ๆ

3. ผู้เขียนที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจริง และในกรณีที่ผู้เขียนมากกว่า 1 คน การเรียงลำดับชื่อของผู้เขียนให้เป็นการตัดสินใจของผู้เขียนร่วมทุกคน และชี้แจงต่อบรรณาธิการให้ชัดเจน

4. ผู้เขียนต้องไม่เสนอต้นฉบับซ้ำซ้อนกับวารสารวิชาการอื่นในช่วงเวลาเดียวกันกับที่เสนอต่อวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

5. ผู้เขียนต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากบุคคลที่สามอย่างชัดเจนในการผลิตซ้ำเนื้อหาและรูปภาพ (text and image) ที่มีลิขสิทธิ์

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (Publication Ethics)

6. ผู้เขียนควรต้องระบุแหล่งทุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) ให้ชัดเจนในต้นฉบับ
7. กรณีที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในประเด็นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ผู้เขียนต้องระบุไว้ให้ชัดเจนด้วย
8. ผู้เขียนควรต้องแจ้งต่อบรรณาธิการหากตรวจพบมีความผิดพลาดในการตีพิมพ์ เพื่อให้ทางวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้จัดพิมพ์แก้ไขเป็น erratum ก่อนเผยแพร่สู่สาธารณะ
9. ผู้เขียนย่อมมีสิทธิที่จะร้องเรียนหรือขอคำชี้แจงจากบรรณาธิการเกี่ยวกับการตัดสินใจตีพิมพ์ผลงานต่าง ๆ
10. ผู้เขียนต้องเขียนบทความให้เป็นไปตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้
11. ผู้เขียนต้องเขียนจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ไม่เขียนเนื้อหาที่เป็นเท็จ และไม่บิดเบือนในเนื้อหา
12. ผู้เขียนต้องอ้างอิงผลงานของบุคคลอื่นให้ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation) หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานตัวเอง รวมทั้งจัดทำบรรณานุกรมท้ายบทความทุกรายการ

จริยธรรมในการตีพิมพ์สำหรับผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความควรมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพของบทความต้นฉบับ เช่น ระบุผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับบทความ หากผู้เขียนไม่ได้มีการอ้างอิงถึงให้ใส่ในการประเมินบทความด้วย โดยการประเมินต้นฉบับด้วยความใส่ใจ ความเป็นกลาง ไม่มีการใส่ความเห็นส่วนตัว ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความ และทำงานภายใต้กรอบเวลาที่เหมาะสม
2. ผู้ประเมินต้องแจ้งต่อบรรณาธิการทันทีหากมีข้อสงสัยว่าบทความที่ตนประเมินนั้นเข้าข่ายกับที่ได้ประเมินให้วารสารวิชาการอื่น หรือมีความเสี่ยง

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (Publication Ethics)

3. ผู้ประเมินต้องชี้แจงกรณีผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจเกิดขึ้นในประเด็นเกี่ยวกับบทความที่ตนได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ประเมิน
4. ผู้ประเมินต้องเคารพในข้อมูลลับของต้นฉบับตลอดกระบวนการประเมินบทความ

สารบัญ Table of Contents

บทความวิจัย

การใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ในประเทศไทย นฤเดช สุริยวงค์ สุกัญญา ขลิบเงิน และสุทัศน์ คล้ายสุวรรณ	1 - 24
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยการนวดแผนไทย และยกระดับมาตรฐานการบริการของชุมชนเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร รณภฤต เพชรเกลี้ยง สายฝน ทรงเสียงไชย นิชาภา แก้วประดับ เดชสิทธิ์ รัศมีวงศ์พร และอาวุธ หงส์ศิริ	25 - 52
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปิยะนุช ตันเจริญ	53 - 82
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านพุทธศึกษาของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สิริรัตน์ ชูรักษ์	83 - 125
ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อการเข้ารับบริการ ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้เข้าข่ายชำระภาษี ในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ศदानนท์ วัฒนธรรม	126 - 151
บทบาททางทองในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ พิชญ์ ยอดเนรแก้ว และจินตนา สายทองคำ	152 - 179

สารบัญ Table of Contents

บทความวิจัย

- ประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร 180 - 214
ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
พิมล มาประกอบ และมัทนา วังถนอมศักดิ์
- ประเด็นท้าทายในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าชาติ 215 - 248
คณิตพัฒน์ นาคะรัต
- ภาพและรูปทรงสัตว์บนเครื่องทองในสุสานไห่ฮุนโหว 249 - 270
จากมุมมองประติมานวิทยา
Xin Lei ศุภฤกษ์ คณิตวรานันท์ และปิติวรรณ สมไทย
- A Phonetic Analysis of Japanese Names 271 - 295
Phornthip Nithithanawiwat
- Development of Problem-Based Learning Instructional 296 - 325
Model to Enhance Critical Thinking Ability
of Undergraduate Students
Chen Qifeng and Areewan Iamsa-ard
- Development of Project-Based Learning Instructional 326 - 358
Model to Enhance Undergraduate Students' Creativity Ability
Su Ye and Areewan Iamsa-ard

สารบัญ Table of Contents

บทความวิจัย

The Effectiveness of Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) for Enhancing Academic English Reading Comprehension of University Students at Guangxi University of Science and Technology
Wu Ling and Areewan Iamsa-ard 359 - 389

The Effectiveness of the Integration of Blended Learning and Task-Based Learning Instructional Models on English-Reading Skills of Undergraduate Students in Guangxi Province
Qin Xiaoqi and Areewan Iamsa-ard 390 - 419

Constructing African American Identity through Oral Traditions in Jesmyn Ward's *Sing, Unburied, Sing*
Supaphorn Khumkerd and Thitima Kamolnate 420 - 455

The Reflection of Thai Culture through Figurative Language in Prophecies
Abhinan Wongkittiporn 456 - 484

บทความวิชาการ

แนวทางในการลดปริมาณการฟุ้งคดล้มละลาย
วิมลพรรณ ปานช่วย 485 - 506

ปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

FAMILY COMES FIRST ด้วยรักและผูกพัน 家庭第一
ภาวิณี บุณนาค และนางนุช ที่งในธรรมะ 507 - 521

การใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning)
เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ
Using Active Learning Exercises to Enhance Reading
for Main Idea Skills among Matthayomsuksa 1
Students at Anuban Chiang Khong School

(Received: January 23, 2024 Revised: June 14, 2024 Accepted: August 22, 2024)

นฤเดช สุริยะวงศ์¹, สุกัญญา ขลิบเงิน², สุธัทน์ คล้ายสุวรรณ³

Narudech Suriyawong, Sukanya Klibngern, Suthat Klaysuwan

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ จำนวน 30 คน

¹นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย E-mail: banknarudechsu@gmail.com

²อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย E-mail: love_everlasting@hotmail.com

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย E-mail: thats2010@hotmail.co.th

โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้ แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ เท่ากับ 82.25/83.89 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจ ของนักเรียน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านการจัดกิจกรรมด้านการประเมินผล ด้านการออกแบบสื่อการเรียนรู้ และมีความพึงพอใจมากด้านเนื้อหาตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ แบบเชิงรุก การอ่านจับใจความสำคัญ

Abstract

The purposes of this study were 1) to evaluate the effectiveness of active learning exercises in enhancing the reading for main idea skills of Matthayomsuksa 1 students at Anuban Chiang Khong School based on the 80/80 criterion, and 2) to compare the students' learning achievement before and after utilizing these exercises. The sample consisted of 30 Matthayomsuksa 1/1 students at Anuban Chiang Khong School, selected through purposive sampling. The instruments used for data collection included lesson plans, active learning exercises, a pre-and-post achievement test, and a student satisfaction questionnaire. Data were analysed using percentage, mean, standard deviation, and dependent t-test.

The result indicated that the effectiveness of the active learning exercises for enhancing reading for main idea skills was 82.25/83.89, exceeding the 80/80 criterion. The students' post-test scores were significantly higher than their pre-test scores at the 0.05 level. The students expressed the highest satisfaction with the learning activities, followed by the assessment methods and instructional media. Their satisfaction with the content was also rated very high.

Keywords: Reading for Main Idea Skills, Active Learning, Reading Comprehension.

บทนำ

การสอนอ่านในวิชาภาษาไทยมีความสำคัญมาก (Ministry of Education, 2008, p. 41) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชาภาษาไทยได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการอ่านว่า ผู้เรียนจะต้องอ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง อ่านจับใจความสำคัญ รวมถึงรายละเอียด ของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และวิจารณ์อย่างมีเหตุผล รวมทั้งประเมินความถูกต้องของเรื่องที่อ่านได้ การอ่านรูปแบบหนึ่งที่เรียกว่า การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นทักษะการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง ในระดับเบื้องต้น และเป็นพื้นฐานสำหรับการอ่านระดับสูงขึ้นไป เริ่มจาก กระบวนการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ข้อความ ประโยค เนื้อเรื่อง ตลอดจนแนวคิดของเรื่อง โดยมีใจความสำคัญของข้อความ ทำหน้าที่ เป็นใจความในแต่ละตอน ซึ่งใจความสำคัญ อาจจะอยู่ย่อหน้าใดย่อหน้าหนึ่ง หรือใจความสำคัญอาจจะจะมีเพียงประเด็นเดียวปรากฏในตอนแรก ตอนกลาง หรือตอนท้ายก็ได้ หรืออาจจะไม่พบใจความสำคัญเลยก็ได้ จึงต้องอาศัยข้อมูล และประสบการณ์ของผู้อ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญขึ้นเอง

ปัญหาหนึ่งที่ผู้เรียนในปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องในการอ่านจับใจความ สำคัญ คือ อ่านแล้วไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ ไม่สามารถระบุหรือ สรุปประเด็นสำคัญรวมไปถึงข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ใจความหลัก ใจความรองได้ จึงไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร อีกทั้ง ยังเป็นอุปสรรคต่อการเรียน ในวิชาอื่น ๆ จากผลคะแนนการทดสอบความสามารถในการอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2563 และปี 2564 ที่ผ่านมา มีค่าคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75 (Anuban Chiang Khong School Curriculum in Subject Area of Thai Language, 2022) จึงเป็นปัญหาสำคัญ

ที่ต้องเร่งพัฒนาเป็นลำดับแรก ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาและมีผลคะแนนตามมาตรฐานกำหนดไว้ ฉะนั้น การอ่านจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้ต่อเนื่อง จึงจะเกิดประสิทธิภาพ เพราะอ่านแล้วต้องทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน ค้นหาสาระสำคัญ แปลความหมายให้ถูกต้องและเห็นคุณค่าจากสิ่งที่อ่าน ซึ่ง Janpen (2014, p. 133) กล่าวว่า การอ่านจับใจความสำคัญที่ดีจะเข้าไปช่วยให้การอ่านในลักษณะต่าง ๆ ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมาย หากว่าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ไม่ทราบว่าเป็นเรื่องที่อ่านนั้นผู้เขียนกล่าวถึงอะไรก็จัดได้ว่าการอ่านนั้นเกิดความล้มเหลว สอดคล้องกับ Thongniam (2017, p. 100) กล่าวว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะที่สำคัญเพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการอ่านเพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ อันเป็นสาเหตุให้ผู้อ่านไม่สามารถพัฒนาเรื่องการอ่านได้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน นอกเหนือจากครูผู้สอนจะนำเทคนิคมาช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แล้ว แบบฝึกทักษะนับว่าเป็นสื่อการสอนที่ช่วยให้การเรียนรู้พัฒนามากขึ้น เนื่องจากแบบฝึกทักษะเป็นการสร้างแบบตัวอย่าง ปัญหาหรือคำสั่ง โดยครูผู้สอนเป็นผู้สร้างขึ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เกิดเป็นความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ สามารถจดจำสิ่งที่เรียน นำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดความสำเร็จภายในจิตใจ เนื่องจากผู้เรียนทราบผล การพัฒนาของตนเองสามารถทบทวนเนื้อหาในบทเรียนได้ และยังเป็นตัวช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงผลการดำเนินกิจกรรม ผลการพัฒนาผู้เรียน สามารถออกแบบและเพิ่มเติมเนื้อหาในแบบฝึกทักษะ ได้ทุกเวลา ดังนั้น ปัญหาหรือคำสั่งที่กำหนดขึ้นโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนฝึกตอบคำถาม นำความรู้ไปสรุปและอภิปรายร่วมกัน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ อันประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นตั้งคำถาม 2. ขั้นการแสวงหาสารสนเทศ 3. ขั้นการสร้างองค์ความรู้ 4. ขั้นการสื่อสาร

5. ขึ้นตอบแทนสังคม โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนเกิดทักษะและความชำนาญในการอ่านจับใจความสำคัญ

จะเห็นได้ว่าแบบฝึกทักษะช่วยสร้างเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ได้ทุกรูปแบบโดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญ เพราะเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและอยากที่จะพัฒนาความรู้โดยการฝึกอ่านจับใจความสำคัญให้เกิดความชำนาญ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ นอกจากนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญแล้ว ยังจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากทราบผลการพัฒนาความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกทักษะมาทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลา สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย รักการอ่าน นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เห็นคุณค่าของภาษาไทย และตอบสนองต่อนโยบายการศึกษาในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 147 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากห้องเรียนนี้เป็นห้องเรียนที่มีการสอบคัดเลือกแต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่าน จับใจความสำคัญโดยเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องที่ 1 การอ่าน ทั้งหมดจำนวน 8 แผน ใช้เวลาแผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที ประกอบด้วย

- 1.1 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นในการอ่านจับใจความสำคัญ
- 1.2 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องเล่าจากประสบการณ์
- 1.3 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องสั้น
- 1.4 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากบทสนทนา
- 1.5 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
- 1.6 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากวรรณคดีในบทเรียน

- 1.7 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านใจความสำคัญจากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 1.8 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ

โดยตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสาระสำคัญ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผลที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

แล้วนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ มีใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์ 3.51 – 5.00 เป็นเกณฑ์การตัดสินการผ่านให้นำไปใช้ได้ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2) แบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ จำนวน 8 เรื่อง ประกอบด้วย

- 2.1 ความรู้เบื้องต้นในการอ่านจับใจความสำคัญ
- 2.2 การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องเล่าจากประสบการณ์
- 2.3 การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องสั้น
- 2.4 การอ่านจับใจความสำคัญจากบทสนทนา
- 2.5 การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
- 2.6 การอ่านจับใจความสำคัญจากวรรณคดีในบทเรียน
- 2.7 การอ่านจับใจความสำคัญจากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 2.8 การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ

โดยตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสม (IOC) ของแบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านการนำเสนอ ด้านการวัดและประเมินผลที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

แล้วนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โดยใช้เกณฑ์ 3.51 – 5.00 เป็นเกณฑ์ การตัดสินใจผ่านให้นำไปใช้ได้ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ ชนิด 4 ตัวเลือก และแบบอัตนัยตอบคำถาม จำนวน 2 ข้อ โดยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม ภาษาที่ใช้ในการถาม ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับจุดประสงค์ (IOC) โดยกำหนดคะแนนในการพิจารณา (Nilphan, 2017, p. 177) ดังนี้

- +1 ถ้าแน่ใจว่าคำถามนั้นตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์
- 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์
- 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 – 1.00 ถือว่าเป็นแบบทดสอบที่สามารถนำไปใช้ได้ นอกจากนั้นได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดปรนัย คือ ตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน ชนิดอัตนัย คือ ตอบถูกต้องได้ 5 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน ข้อสอบที่ผ่านการคัดเลือก

ต้องมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 – 1.00 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ ใช้วัดความพึงพอใจทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการออกแบบสื่อการเรียนรู้และด้านการประเมินผล จำนวน 15 ข้อ โดยกำหนดระดับความคิดเห็นตามมาตราส่วน (Rating Scale) (Nilphan, 2017, p. 159) ไว้ 5 ระดับ ได้แก่

ระดับ 5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ระดับ 3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

พิจารณาตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามความพึงพอใจด้านความเหมาะสม ของคำถาม จุดประสงค์ และภาษาที่ใช้ในการถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน กำหนดค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) และกำหนดคะแนน (Nilphan, 2017, p. 177) ดังนี้

- +1 ถ้าแน่ใจว่าคำถามนั้นตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์
- 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์
- 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามของแบบสอบถามความพึงพอใจ พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 สามารถนำไปใช้ได้ และหากพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 แสดงว่าแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ได้ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ สามารถนำไปใช้ในการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนได้ทุกข้อ

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ เท่ากับ 82.25/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ ตามเกณฑ์ 80/80

การหาประสิทธิภาพ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	แปลผล
ระหว่างเรียน/ กระบวนการ (E_1)	30	80	65.8	1.45	82.25	สูงกว่าเกณฑ์
หลังเรียน/ ผลลัพธ์ (E_2)	30	30	25.17	1.29	83.89	สูงกว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ เท่ากับ 82.25/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายแบบฝึกทักษะ พบว่า ทุกแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ พบว่า ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.6 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.17 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า คะแนนสอนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	30	30	14.6	1.59	-39.15	29	0.05*
หลังเรียน	30	30	25.17	1.29			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ พบว่า ก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.6 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.17 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า คะแนนสอน หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 9.23) รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 8.96) รองลงมา คือ ด้านการออกแบบสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 8.99) และมีความพึงพอใจมาก ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 9.12) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลการวิจัย 3 ประการ คือ การสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ ตามเกณฑ์ 80/80 ประการที่สอง คือ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ และประการสุดท้ายคือ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ ดังอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ เท่ากับ 82.25/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้วิจัย ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ความรู้ ความเข้าใจและความสนใจ รวมไปถึงวัยและสภาพแวดล้อม สังคม ความเป็นอยู่ตามบริบทของท้องถิ่น โดยบูรณาการความรู้ของผู้เรียนให้สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาพัฒนาทักษะกระบวนการคิดสู่การแก้ไขปัญหาและเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต กำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ ผ่านเนื้อหาที่มีสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยได้ออกแบบผ่านแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแบบเชิงรุก (Active learning) ที่ได้อ้างอิงมาจากทฤษฎีการวิจัยต่าง ๆ อันมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนา

การอ่านจับใจความสำคัญ อีกทั้งได้รับการตรวจสอบและประเมินผลของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่ได้ทำการพิจารณา ตรวจสอบคุณภาพให้เกิดความสมบูรณ์ จนสามารถนำแบบฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ ไปใช้กับทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่า แบบแบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ เท่ากับ 82.25/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ 80/80 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ Janseng (2013) ที่ศึกษา เรื่อง การสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีประสิทธิภาพ 80.25/80.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งผลการศึกษาของ Thepdu (2013, p. 90) ได้ศึกษาการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านตาตดภูง อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร พบว่า ประสิทธิภาพเท่ากับ 84.11/86.91 เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด 80/80 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Suriyarungsun (2012, p. 79) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี พบว่า มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.26/82.50 และในปีเดียวกัน Phadungphot (2012, p. 101) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่สาย ประสิทธิ์ศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 พบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.46/88.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้แล้วงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ก็มีความสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ดังที่ Phonganan (2020, p. 113) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่าน

และการเขียนสะกดคำพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ได้ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนสะกดคำพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ Suradacha (2019, p. 25) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรม Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความและเจตคติต่อการอ่านของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่า ชุดกิจกรรม Active Learning เสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เกิดจากการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากได้มีการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสาระการเรียนรู้แกนกลางวิชาภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลเชียงของ ทำให้ตอบโจทย์ต่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างตรงประเด็น กำหนดเนื้อเรื่องที่ใช้สำหรับการอ่าน เรียงลำดับความยากง่ายของเรื่องที่ต้องการจะพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ เนื้อหามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีความหลากหลาย ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป เน้นการปฏิบัติ เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถพัฒนาตนเองได้ ทั้งแบบกลุ่มและศึกษาด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การนำเสนอสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยการสร้างคำถามผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบเชิงรุก

(Active learning) เพราะผู้วิจัยเชื่อว่าแบบฝึกทักษะที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาของการอ่านจับใจความสำคัญได้มากขึ้น สามารถระบุใจความหลัก ใจความรอง เหตุผลต่าง ๆ ทราบข้อคิดจากการอ่าน และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้ ทั้งนี้ ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จึงได้ปรับปรุงและพัฒนาจากการเก็บข้อมูลในทุก ๆ ขั้นตอน หาความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ค่า IOC เป็นผลทำให้ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีคุณภาพ และนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 14.6 คิดเป็นร้อยละ 48.67 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.17 คิดเป็นร้อยละ 83.89 สอดคล้องกับ Totong (2018, p. 89) ศึกษาการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดประกอบแบบฝึกทักษะ พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิภาพมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ Athan (2016, pp. 1-14) พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ Klinphueng (2016, pp. 1-15) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน นอกจากนี้ ก็ได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ที่นำมาเป็นแนวคิดในการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของผู้วิจัยได้ศึกษา ดังเช่น Phongsanan (2020, p. 113) ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนสะกดคำพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนสะกดคำพื้นฐานของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบเชิงรุก หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ในปีเดียวกัน Kaewsritrai (2020, p. 153) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่อง คำและหน้าที่ของคำโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาล เชียงของ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดด้านการจัดกิจกรรมด้านการประเมินผล ด้านการออกแบบสื่อการเรียนรู้ และมีความพึงพอใจมากด้านเนื้อหา ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุกสนาน หลากหลาย ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนมีความใฝ่เรียนรู้ ตั้งใจ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ สามารถทำงานได้ด้วยตนเองและเป็นกลุ่มได้ มีการแลกเปลี่ยนซักถามและสรุปความรู้ร่วมกันอยู่เสมอ สร้างกิจกรรมที่แปลกใหม่ อันมีความแตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาของการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถฝึกฝนและทบทวนเนื้อหานอกเวลาเรียนได้ ตรวจสอบความถูกต้องของตนเองจากการทำแบบฝึกทักษะ พร้อมทั้งทราบผลการพัฒนาของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) จึงส่งผลทำให้การดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีในการเสริมแรงทางบวกกับผู้เรียนอยู่เสมอ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจส่งผลต่อความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับ Suriyarungsun (2012, p. 79) ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น

จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด ในปีเดียวกัน Phadungphot (2012, p. 101) ศึกษาการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 36 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด และ Panyim (2023, p. 14) ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีความก้าวหน้าร้อยละ 33.58 และมีความพึงพอใจโดยภาพรวมระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ก่อนการนำแบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของไปใช้ครูผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมโดยการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ในบทเรียน รวมถึงสร้างความเข้าใจในการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะต้องใช้ควบคู่กับการพัฒนาทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาผู้เรียน

2. ครูผู้สอนต้องมีบทบาทในการอธิบาย ชี้แนะ และให้การช่วยเหลือให้ผู้เรียนที่ไม่เข้าใจให้เกิดความกระจ่างมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงความยืดหยุ่นในการขยายเวลาให้เกิดความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม ในด้านการประเมินผล อาจทำให้เกิดปัญหาในการประเมินผลงานนักเรียนตามสภาพจริง ดังนั้น ครูผู้สอนจึงสามารถปรับประยุกต์เนื้อหาในการจัดกิจกรรมให้มีความง่ายขึ้น สอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความหลากหลาย และมีความรู้อย่างรอบด้าน

3. เนื่องจากบทอ่านที่ปรากฏในแบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ มีแนวคิดด้านคุณธรรมและจริยธรรมแฝงอยู่ ผู้สอนจึงสามารถเสริมความรู้และประสบการณ์ถ่ายทอดไปยังผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์และเป็นรากฐานที่ดีต่อการดำเนินชีวิต

4. การพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะเป็นการพัฒนาผู้เรียนสู่ทักษะการพัฒนาการอ่านขั้นพื้นฐานแล้วยังเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนสู่มาตรฐานของชาติ ฉะนั้น ครูผู้สอนควรส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญอย่างต่อเนื่อง

5. ควรมีการนำแบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) ไปใช้กับการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของผู้เรียน เพื่อความหลากหลายและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและควรสร้างแบบฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียน

References

- Anuban Chiang Khong School. (2022). *Anuban Chiang Khong School Curriculum in Subject Area of Thai Language*. Anuban Chiang Khong School. [In Thai].
- Athan, M. (2016). *The Development in Practical of Reading Comprehension to Develop Reading Comprehension of Matthayomsuksa 1 Students at Watsaket School, Khet Pom Prap Sattru Phai, Bangkok*. [Master of Education's Thesis, Ramkhamhaeng University]. [In Thai].
- Janpen, N. (2014). *The Use of Thai Language*. Genesis Mediacom. [In Thai].
- Janseng, J. (2013). *The Construction of the Instructional Packages in Developing Reading Skill for Main Ideas among Mathayomsuksa 1 Students*. [Master of Education's Thesis, Thaksin University]. [In Thai].
- Kaewsritrai, S. (2020). *Development of a Learning Activity Package of Thai Language for Communication Entitled Words and Functions Based on Active Learning Management for Prathomsuksa 6 Students*. [Master of Education's Thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University]. [In Thai].
- Klinphueng, M. (2016). *The Development of Reading for Main Idea for Matthayomsuksa 2*. [Master of Education's Thesis, Ramkhamhaeng University]. [In Thai].
- Ministry of Education. (2008). *The Basic Education Core Curriculum 2008*. Printing Press of the Agricultural Co-operative Federation of Thailand (ACFT). [In Thai].

- Nilphan, M. (2010). *Research Methodology in Education*. (5th ed.). Silpakorn University Press. [In Thai].
- Panyim, C. (2023). Development of Comprehensive Reading Skill Package Using SQ4R Method Together With Mind Mapping Technique for Prathomsuksa 3 Students. *Journal of Nisitwang*, 25(1), 14. [In Thai].
- Phadungphot, S. (2012). *The Using of Reading for Main Idea Exercises of Matthayomsuksa 3 Students at Maisaiprasitsart School under the Secondary Educational Service Area Office 36*. [Master of Arts Thesis, Chiang Rai Rajabhat University]. [In Thai].
- Phonganan, M. (2020). *Development of the Activity Packages on the Basic Words Reading and Writing Spelling for Phathom Suksa 1 Students under the Jurisdiction of Phra Nakhon Si Ayutthaya, Primary Educational Service Office Area 2 by Using the Active Learning Model*. [Master of Education's Thesis, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University]. [In Thai].
- Suradacha, K. (2019). The Results of Using Activity Set in Active Learning to Promote Reading Comprehension Skill and Attitudes towards Reading of The Second Year Students in Thai Language Programme Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University. *Refereed proceedings of the second National Conference on Education*. Pibulsongkram Rajabhat University. (pp. 18). [In Thai].

- Suriyarungsun, R. (2012). *The Development of Reading Exercises for Main Idea Using Phetchaburi Local Information for Mathayomsuksa 1 Students*. [Master of Arts Thesis, Silpakorn University]. [In Thai].
- Thepdu, T. (2013). *The Development in Practical of Reading Comprehension of Matthayomsuksa 2 Students at Tadphuwong School, Waritchaphum District, Sakon Nakhon*. [Master of Education's Thesis, North Bangkok University]. [In Thai].
- Thongniam, S. (2017). *Thai Language for Communication*. Se-education. [In Thai].
- Totong, L. (2018). *The Development of Reading Main Idea Skill in Learning Area of Thai Language for Junior Secondary Education Grade 1 by Using Exercises with Mind Mapping Technique*. [Master of Education's Thesis, Rajabhat Maha Sarakham University]. [In Thai].

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยการนวดแผนไทย
และยกระดับมาตรฐานการบริการของชุมชนเขตทุ่งครุ
กรุงเทพมหานคร

Development of Health Tourism Destinations
of Thai Traditional Massage and Enhancing Service
Standards in the Thung Khru Community, Bangkok

(Received: October 28, 2024 Revised: August 1, 2024 Accepted: December 2, 2024)

รณกฤต เพชรเกลี้ยง¹, สายฝน ทรงเสี่ยงไชย,² นิชาภา แก้วประดับ³
Ronnakrit Phetkliang, Saifon Songsiengchai, Nichapa Khawpradap
เดชสิทธิ์ รัศมีวงศ์พร,⁴ อาวุธ หงส์ศิริ⁵
Taychasit Russameewongporn, Arwut Hongsiri

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานการณ์ความเสี่ยง
ปัจจัยกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหลังเกิด COVID-19 และพัฒนา
แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพการนวดแผนไทย ของชุมชนวัดพุทธบูชา เขตทุ่งครุ

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา E-mail: ronnakrit.ph@bsru.ac.th

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา E-mail: saifon.so@bsru.ac.th

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาบรรณศาสตร์และสื่อสารมวลชน คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา E-mail: nichapa.ka@bsru.ac.th

⁴อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา E-mail: teachasit.ru@bsru.ac.th

⁵ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาการแพทย์แผนไทย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา E-mail: arwut.ho@bsru.ac.th

เพิ่มทักษะการนวดแผนไทยของบุคลากรในชุมชนวัดพุทธบูชาให้ได้มาตรฐานการบริการนวดเพื่อสุขภาพ ของ SHA Plus

ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ความเสี่ยงปัจจัยกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหลังเกิด COVID-19 มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหลังเกิด COVID-19 ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในชุมชนวัดพุทธบูชาได้มีการวางแผนและรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 มีการประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงผู้ประกอบการนวดการนำความเสี่ยงที่เคยมีประสบการณ์จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 รวมไปถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้น มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงผู้ประกอบการร้านนวดในชุมชนวัดพุทธบูชา ได้เห็นถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการกลับมาของ COVID-19 สายพันธุ์ใหม่ที่มีการแพร่ระบาดกลายพันธุ์ มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นแพร่ระบาดมากขึ้นทางผู้ประกอบการเห็นคาดการณ์ไปถึงความเสียหายที่ตามมาเนื่องจากมีประสบการณ์จากการแพร่ระบาดของโรคอยู่สม่ำเสมอ โดยจัดหาทางเลือกสำหรับการดำเนินงานที่ปลอดภัยการจัดลำดับความเสี่ยง ซึ่งทางผู้ประกอบการได้จัดลำดับขึ้นหลังจากทราบถึงระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาด COVID-19 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนวดแผนไทยของชุมชนวัดพุทธบูชา เขตทุ่งครุ โดยได้มีร้านนวดแผนไทยของชุมชนวัดพุทธบูชาทั้งหมด 3 ร้านร่วมพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ ร้านคานวนวดเพื่อสุขภาพ ร้านพุทธชานวดเพื่อสุขภาพร้านนวดพุทธบูชา ยังสามารถเพิ่มทักษะการนวดแผนไทยของบุคลากรในชุมชนวัดพุทธบูชา เขตทุ่งครุ ให้ได้มาตรฐานการบริการการนวดเพื่อสุขภาพของ SHA Plus

โดยกิจกรรมการฝึกอบรมเพิ่มทักษะการนวดแผนไทยของบุคลากรในชุมชนวัดพุทธบูชา เขตทุ่งครุ ได้มาตรฐานการบริการการนวดเพื่อสุขภาพของ SHA Plus มีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ประกอบการกิจการนวดแผนไทยในเขตทุ่งครุ ผู้สูงอายุ และแม่บ้านว่างงาน โดยทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ของชุมชนวัดพุทธบูชา เขตทุ่งครุ มีศักยภาพความพร้อมด้านการวางแผนไทย 3 แหล่ง และฝึกอบรมบุคลากรชุมชน และการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (One Day Trip) สรุปผลการวิเคราะห์และจัดทำแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวในรูปแบบเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR) สามารถนำเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างครอบคลุมพื้นที่

คำสำคัญ: ท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
ชุมชนทุ่งครุ

Abstract

This research aims to assess risks and factors associated with health tourism following the COVID-19 pandemic and to develop Thai massage-based health tourism destinations in the Wat Phutthabucha Community, Thung Khru District. Furthermore, it seeks to improve skills of massage therapists in the community to comply with the SHA Plus health service standards.

The findings show that the risks and COVID-19-related factors affecting health tourism contributed to establishing criteria for assessing health tourism standards. Then the entrepreneurs in the Wat Phutthabucha community prepared to deal with the COVID-19 outbreak, assessing opportunities and impact of risks. They applied their risk experiences during the previous pandemics and related factors to be guidelines for business operations, with risks being analyzed. Moreover, the massage therapy entrepreneurs in the community realized the projected risk of new COVID-19 variant outbreaks, which could potentially spread widely. Due to their constant experience with the COVID-19 pandemic, they could anticipate the subsequent impacts on their businesses. They could seek alternatives for safe work procedures and prioritize risks after understanding the severity level of the spread. Regarding developing health tourism destinations of Thai traditional massage in the Wat Phutthabucha Community, Thung Khru District, three Thai traditional massage therapy businesses were involved in the training workshop, namely Kacha Health Massage, Phutthabucha

Health Massage, and Phutthabucha Massage. This workshop aimed to develop massage skills of community members to meet the health massage service standards SHA Plus.

The target participants of the workshop included Thai traditional massage entrepreneurs, elderly people, and unemployed housewives in Thung Khru District. This workshop could improve the readiness and capability of three health tourism destinations of Thai traditional massage through training community members. Additionally, the researchers developed a one-day health tourism route. We also conducted an analysis to create a tourism route map using augmented reality (AR) technology, capable of presenting travel routes covering the entire area.

Keywords: Health Promotion Tourism, Health Tourism Destinations, Thung Khru Community.

บทนำ

สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวของไทยหลัง COVID-19 นั้น มีแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวตามความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ผันวนกับกระแสการท่องเที่ยวโลกที่เน้นการท่องเที่ยวในลักษณะเชิงบำบัด พื้นฟูสุขภาพร่างกายและจิตใจให้เกิดความสมดุล และเป็นการป้องกันการเสริมสร้างสุขภาพและความงามควบคู่กันไป การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพหรือการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีรูปแบบของการวางแผนไทย การนวดสปา นวดเท้า นวดเฉพาะจุดแบบไทยที่เน้นการบำบัดฟื้นฟูด้วยวิถีทางธรรมชาติ เช่น น้ำร้อน น้ำแร่ หมักโคลน เกลือขัด และสมุนไพรท้องถิ่นของชุมชน สำหรับด้านการบริการนวดสปาพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นสถานบริการที่ประกอบกิจการในเชิงธุรกิจของผู้ประกอบการใหญ่ ๆ ที่มีนายทุนนอกพื้นที่ เข้ามาลงทุนในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ยังไม่พบการบริการนวดโดยชุมชนเอง และยังไม่มีการวางมาตรฐานให้สากล (Tourism Authority of Thailand, 2009, Online)

สำหรับรายได้ทางการท่องเที่ยวในปี 2564 มีแนวโน้มอยู่ที่ 5.36 แสนล้านบาท มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 71 จากปีที่ผ่านมา แต่ยังต่ำกว่าเมื่อเทียบกับปี 2562 ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 เนื่องจากมีปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญคือ เศรษฐกิจภายในประเทศที่ยังคงหดตัวจากความอ่อนแอที่มีมาตั้งแต่ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 แม้ว่าจะผ่านพ้น COVID-19 มาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถฟื้นตัวกลับเข้าสู่ระดับปกติได้เช่นเดิม ส่งผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยที่มีกำลังการใช้จ่ายไม่สูง ทำให้เกิดการระมัดระวังการใช้จ่ายของครัวเรือนมากขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหาเศรษฐกิจดังกล่าว อาจไม่ได้ส่งผลมากนักต่อกลุ่มคนไทยเที่ยวนอกที่มีกำลังการใช้จ่ายสูง แต่กลุ่มนี้กลับไม่ได้ใช้จ่ายมากเท่ากับการไปเที่ยวต่างประเทศ เนื่องจากราคาของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในประเทศที่ถูก กอปรกับไม่มีแหล่งช้อปปิ้งที่ต้องการซื้อเหมือนในต่างประเทศ

คาดว่าค่าใช้จ่ายของกลุ่มนี้จะใกล้เคียงกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในประเทศ จึงไม่ได้เป็นแรงจูงใจให้ได้ทางการท่องเที่ยวเติบโตเท่าไรนัก นอกจากนี้ ประเด็นที่ควรติดตามเพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ คือ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปหลัง COVID-19 (อ้างอิงข้อมูล ผลสำรวจพฤติกรรม New Normal ของการท่องเที่ยวที่จัดทำโดย McKinsey) ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่า การปรับแผนการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศของคนไทยในช่วงเทศกาลสงกรานต์ระหว่าง 10-18 เมษายน 2564 อาจทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวสูญเสียรายได้คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า 1.0 หมื่นล้านบาท (Tourism Authority of Thailand, 2009, Online) นอกจากนี้ ภายใต้อิทธิพลของความเสี่ยงที่การควบคุมการระบาดระลอก 3 ที่น่าจะใช้เวลานานกว่ารอบก่อนหน้า เนื่องจากพบผู้ติดเชื้อสูงและการแพร่เชื้อที่รวดเร็ว ซึ่งกระทบต่อการต่อแผนการเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยในช่วงไตรมาส 2 ทำให้ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า การระบาดของ COVID-19 ทั้ง 2 ครั้งที่เกิดขึ้น น่าจะส่งผลกระทบทำให้ในช่วงครึ่งแรกของปี 2564 นี้ รายได้ตลาดไทยเที่ยวไทยมีมูลค่าประมาณ 1.37 แสนล้านบาท คิดเป็นรายได้ท่องเที่ยวที่หายไปเป็นมูลค่ากว่า 1.30 แสนล้านบาท เทียบกับคาดการณ์เดิม มกราคม 2564 ในขณะเดียวกันหน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนจะต้องกลับมาร่วมมือกันในการควบคุมการระบาดของโรคให้จบโดยเร็วเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในระยะยาว ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นด้วยวัคซีน

เมื่อสถานการณ์ดีขึ้นการฟื้นตัวของเศรษฐกิจท่องเที่ยวกลับเช่นในปี 2562 แต่ถ้าแนวโน้มของการท่องเที่ยวไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผนวกกับกระแสการท่องเที่ยวโลก ที่เน้นการท่องเที่ยวในลักษณะเชิงบำบัดหรือฟื้นฟูสุขภาพร่างกายรวมถึงการรักษาสมดุลของจิตใจ เพื่อป้องกันและเสริมสร้างสุขภาพและความงาม ทั้งนี้ การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ หรือการท่องเที่ยว

เชิงสุขภาพ มีรูปแบบของการนวดแผนไทย การนวดสปา นวดเท้า นวดเฉพาะจุด แบบไทยที่เน้นการบำบัดฟื้นฟูด้วยวิถีทางธรรมชาติ เช่น น้ำร้อน น้ำแร่ หมักโคลน เกลือขัด และสมุนไพรท้องถิ่นของชุมชน สำหรับด้านการบริการนวดสปา พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นสถานบริการที่ประกอบกิจการในเชิงธุรกิจของผู้ประกอบการ รายใหญ่ ๆ ที่มีนายทุนนอกพื้นที่เข้ามาลงทุนในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ยังไม่พบการบริการนวดโดยชุมชนเอง และยังไม่มีการวางมาตรฐานให้สากล ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพอาจครอบคลุมการให้บริการถึงที่พัก และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ชุมชนหรือผู้ประกอบการรายย่อย และชาวบ้านในพื้นที่ อาจยังมีศักยภาพไม่เพียงพอในการพัฒนาขีดความสามารถ การแข่งขันในตลาดระดับประเทศและตลาดโลกได้ รวมถึงการรักษา ระดับมาตรฐานการป้องกันที่เข้มงวดและพัฒนากระบวนการและกลไกขับเคลื่อน ในมิติต่าง ๆ เพื่อให้การท่องเที่ยวฟื้นตัวโดยเร็ว กอปรกับข้อมูลศูนย์วิจัย กสิกรไทย “จากสถิติค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีแนวโน้ม ในการเติบโตสูงและการนวดสปาแบบไทยมีความต้องการของนักท่องเที่ยวไทย และต่างชาติ มีมูลค่าในการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ มูลค่า 20,000 ล้านบาท ร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายในการบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ”

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน่าจะสอดคล้องกับหลังวิกฤติโควิด เพื่อรองรับกระแสและความต้องการของตลาดท่องเที่ยวโลก สร้างระบบ กลไก มาตรฐานด้านสุขภาพ บนฐานคิดของเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันขณะที่ โรคระบาดโควิดยังไม่ยุติลง แต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยยังต้อง ดำเนินการอยู่เพื่อให้เศรษฐกิจฐานรากฟื้นตัวและคำนึงถึงการท่องเที่ยว ที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ รูปแบบบริการการท่องเที่ยว เชิงส่งเสริมสุขภาพในประเทศไทยมีการจัดรูปแบบกิจกรรมการให้บริการ ส่งเสริมสุขภาพที่แตกต่างและหลากหลาย อาจจะบรรจุในโปรแกรมท่องเที่ยว เชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) เช่น การนวดแผนไทย

การนวดสปาหรือบำบัดด้วยน้ำ การฝึกบริหารท่าอาชีดัตตน การฝึกปฏิบัติสมาธิแนวพุทธศาสนา การบริการอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ อื่นๆ ทั้งหมดทั้งมวลสามารถนำมาใช้สร้างกิจกรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ทั้งยังเป็นการฟื้นฟูการท่องเที่ยวภายในประเทศสู่ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างมีมาตรฐาน

ด้วยชุมชนท่องเที่ยวเขตทุ่งครุ เป็นชุมชนที่มีพื้นที่สีเขียวกว้างใหญ่ มีคลองสายสำคัญคือ คลองบางมด และเป็นแหล่งใหญ่ที่ปลูกพืชพันธุ์หลายชนิดที่รู้จักกันดีมายาวนานคือ ส้มเขียวหวานที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นชุมชนของบางมด และเป็นตำนานส้มบางมดมาจนถึงปัจจุบันที่ตั้งแขวงบางมดมีพื้นที่อยู่ติดกับถนนพระราม 2 (ธนบุรี-ปากท่อ) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อในการเดินทางเข้าสู่พื้นที่ชั้นในและออกสู่พื้นที่รอบนอก เป็นพื้นที่ธุรกิจการค้าเป็นแหล่งงาน ชุมชนเดิมและแหล่งโบราณสถานนับว่าเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมรวมถึงมีทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบกสำคัญของกรุงเทพมหานคร ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม สถาปัตยกรรมมีวัดโบราณเก่าแก่สมัยอยุธยาและมีสียิดสำคัญ ๆ อยู่โดยรอบ จึงทำให้คณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่าพื้นที่นี้มีความเหมาะสมในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินสถานการณ์ความเสี่ยง ปัจจัยกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหลังเกิดวิกฤติโควิด และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพการนวดแผนไทย ของชุมชนทุ่งครุ เขตทุ่งครุ
2. เพิ่มทักษะการนวดแผนไทยของบุคลากรในชุมชนทุ่งครุ ให้ได้มาตรฐานการบริการนวดเพื่อสุขภาพ ของ SHA Plus
3. พัฒนาค้นสื่อความหมายและแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ One Day Trip ในรูปแบบเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR)

วิธีดำเนินการวิจัย

แผนงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้วยการนวดแผนไทยและยกระดับมาตรฐานการบริการของชุมชนเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานครมีกระบวนการในการดำเนินงานวิจัย โดยกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่และกลุ่มประชากรในการศึกษา ดังนี้

- 3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
- 3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านท่องเที่ยว ประธานและรองประธานชุมชน ผู้แทนจากภาคประชาสังคม ผู้ประกอบการกิจการนวดแผนไทยในเขตทุ่งครุ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนวดแผนไทย ผู้สูงอายุและแม่บ้านว่างงาน นักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ สมาคมผู้ประกอบการนำเที่ยวไทย (สนท.) ฝ่ายตลาดและประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ผู้ประกอบการกิจการร้านนวดแผนไทย ผู้นำชุมชนและภาคประชาสังคม ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และนักเรียน เยาวชน
- 3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้างจาก ผู้ทรงคุณวุฒิด้านท่องเที่ยว ประธานและรองประธานชุมชน ผู้แทนจากภาคประชาสังคม เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อค้นพบจริง

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research – PAR) จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนวด และผู้ประกอบการกิจการนวดแผนไทยในเขตทุ่งครุ ประเด็นรูปแบบการบริการนวดแผนไทย และกระบวนการมาตรฐานความปลอดภัยของระบบ SHA Plus สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

3.5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ งานวิจัย หนังสือ ตำรา และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แนวคิดด้านตลาดท่องเที่ยวในประเทศ กระแส แนวโน้มการท่องเที่ยวหลัง COVID-19 ความต้องการของนักท่องเที่ยวกระแสหลัก การเปิดพื้นที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

3.6 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแบบสำรวจ (Survey Studies) จากการทำแบบสอบถาม (Questionnaire) กับนักท่องเที่ยวกระแสหลักในการเข้ามาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ชุมชนเขตทุ่งครุกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ จำนวน 100 คน และสัมภาษณ์ (Indepth Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาคมผู้ประกอบการนำเที่ยวไทย (สนท.) ฝ่ายตลาดและประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการกิจการร้านนวดแผนไทย ผู้นำชุมชนและภาคประชาสังคม จำนวน 50 คน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.7 การพัฒนาแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ One Day Trip ในรูปแบบเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูล และการทำประชาพิจารณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชนและภาคประชาสังคม เพื่อให้ทราบความพร้อมของชุมชนเขตทุ่งครุในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (One Day Trip) สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจชุมชนจัดทำเพื่อใช้ในการสำรวจเพื่อให้ทราบความพร้อมของชุมชนเขตทุ่งครุในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (One Day Trip)

ผลการวิจัย

4.1 การประเมินสถานการณ์ความเสี่ยง ปัจจัยกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหลังเกิด COVID-19 และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพการนวดแผนไทย ของชุมชนเขตทุ่งครุ แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหลังเกิดวิกฤติโควิด ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในชุมชนเขตทุ่งครุได้มีการวางแผนและรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ภายหลังเกิดวิกฤติโดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงได้ ได้แก่ มีการกำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง ระดับความรุนแรงของผลกระทบ และระดับของความเสียหาย ซึ่งในขณะที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งผู้ประกอบการหลายแหล่งได้มีการปิดกิจการไป เนื่องจากยังรับมือกับสถานการณ์ไม่ได้ ทำให้เกิดความเสียหายในการบริหารจัดการการเงิน แต่ภายหลังสถานการณ์คลี่คลาย ทางผู้ประกอบการส่วนใหญ่ได้มีการวางแผนและกำหนดเกณฑ์ออกเป็น 5 ระดับ คือ ความรุนแรง 1-5 แต่จากการควบคุมโรคของกระทรวงสาธารณสุขและสามารถควบคุมสถานการณ์ได้และมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการในชุมชนตระหนักถึงความปลอดภัยและประเมินสถานการณ์ความรุนแรงในการแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ โดยมีการจัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลใช้หน้าากอนามัยที่ได้มาตรฐานและให้เพียงพอในสถานประกอบการ

2. การประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง ผู้ประกอบการนวดการนำความเสี่ยงที่เคยมีประสบการณ์จากสถานการณ์การ COVID-19 รวมไปถึงปัจจัยต่างๆที่เคยเกิดขึ้น เช่น เมื่อพนักงานในสถานประกอบการมีไข้ หรือ มีแนวโน้มที่จะได้รับเชื้อจะให้หยุดงานทันที เพื่อเฝ้าระวังอาการ และมีการกำหนดการตรวจ COVID-19 ในทุก ๆ วัน โดยขอความร่วมมือ

อุปกรณ์การตรวจจากสถานพยาบาลในชุมชน และที่มีการเฝ้าระวังโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของ COVID-19 รวมถึงประเมินความรุนแรงของความเสียหายที่เคยเกิดขึ้นนั้น มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการร้านนวดในชุมชนทั่วๆไปได้มองเห็นระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นส่วนที่จะช่วยให้ร้านนวดในชุมชนทั่วๆไป สามารถวางแผน รวมถึงจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในร้านนวดและจำนวนของพนักงานภายในร้านที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อร้านและเกิดความปลอดภัยต่อชีวิตทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

3. การวิเคราะห์ความเสี่ยง ผู้ประกอบการร้านนวดในชุมชนทั่วๆไป ได้เห็นถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการกลับมาของโรค COVID-19 ที่มีการแพร่ระบาดและกลายพันธุ์มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นและแพร่ระบาดมากขึ้น และทางผู้ประกอบการเล็งเห็นและคาดการณ์ไปถึงความเสียหายที่ตามมาเนื่องจากมีประสบการณ์จากการแพร่ระบาดของโรคอยู่สม่ำเสมอ ทำให้เมื่อมีข่าวการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่กลายพันธุ์เข้ามาในประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการร้านนวดส่วนใหญ่เล็งเห็นถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้น จึงมีแนวทางในการป้องกันอย่างรัดกุม โดยให้พนักงานภายในร้านป้องกันและประเมินสุขภาพของตนเองก่อนมาทำงาน และมีแนวทางในการคัดกรองผู้เข้ารับบริการอย่างรัดกุม และยังนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อลดการติดต่อโดยตรงระหว่างบุคคล มีมาตรการป้องกันการติดเชื้อตามมาตรฐานที่กำหนดของภาครัฐอย่างเคร่งครัดและจัดหาทางเลือกสำหรับการดำเนินงานที่ปลอดภัย เช่น การกำหนดระยะเวลาการเข้าในแต่ละกลุ่มย่อย และกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นของพนักงานภายในร้านให้มีความตื่นตัวและรับมือ และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ได้วางไว้ ซึ่งเป็นส่วนช่วยทำให้ลดความเสี่ยงในองค์กรได้ทราบว่าความเสี่ยงใดที่ทางผู้ประกอบการต้องจัดการก่อนเป็นอันดับแรก

4. การจัดลำดับความเสี่ยง ซึ่งทางผู้ประกอบการได้จัดลำดับขึ้นหลังจากที่ได้ทราบถึงระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาด COVID-19 ที่เกิดขึ้น โดยทางผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะสามารถจัดลำดับความรุนแรงของความเสี่ยงของสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี เพื่อสามารถพิจารณาในการกำหนดกิจกรรมการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ภายในสถานประกอบการในการเกิดความเสี่ยงที่สำคัญที่อาจเกิดขึ้นอย่างร้ายแรงได้อย่างเหมาะสมและมีแนวทางเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับการระบาดของ COVID-19 และการเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่ และผู้ประกอบการร้านนวดในชุมชนวัดพุทธบูชา ได้เกิดเล็งเห็นถึงรายละเอียดเล็ก ๆ ที่มีความเสี่ยงก่อให้เกิดความเสียหายได้ โดยได้จัดการ ตั้งแต่สถานที่ อุปกรณ์ บุคลากรและขั้นตอนการทำงาน ซึ่งหากผู้ประกอบการมองข้ามส่วนเล็ก ๆ เหล่านี้ จะส่งผลทำให้เกิดผลกระทบที่ร้ายแรงต่อสถานประกอบการ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่เห็นได้ภายหลังเกิดเหตุการณ์แล้ว ทางผู้ประกอบการร้านนวดทุกร้านได้มีประสบการณ์จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในช่วงเริ่มต้นการปิดตัวของสถานประกอบการ ในเมื่อสถานการณ์ค่อยข้างคลี่คลาย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ มีความตระหนักและสามารถวิเคราะห์จากความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น รวมถึงโอกาสที่จะทำให้เกิดการแพร่กระจายของ COVID-19 สายพันธุ์ใหม่ขึ้น เพื่อที่จะนำมาพิจารณาถึงความเสี่ยงที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นนั่นเอง

4.2 การเพิ่มทักษะการนวดแผนไทยของบุคลากรในชุมชนวัดพุทธบูชาให้ได้มาตรฐานการบริการนวดเพื่อสุขภาพ ของ SHA Plus

เป็นการจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการนวดแผนไทยของบุคลากรในชุมชนทุ่งครุ กรุงเทพมหานครให้ได้มาตรฐานการบริการการนวดเพื่อสุขภาพของ SHA Plus นั้นจัดขึ้นโดยคณะผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มประชากรแบบเจาะจงในการฝึกอบรมในครั้งนี้ โดยมี ผู้ประกอบการกิจการนวดแผนไทยในเขตทุ่งครุทั้งสิ้น 3 ร้าน ผู้สูงอายุและแม่บ้านว่างงาน จำนวน 20 คน ที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนทุ่งครุ เข้าร่วมการฝึกอบรมในครั้งนี้ โดยมีวิทยากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ

ด้านการนวด ให้ความรู้และมอบทักษะเฉพาะด้านเพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชนและรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังชุมชน โดยคณะผู้วิจัยได้ให้ความรู้เพื่อได้รับมาตรฐานการบริการการนวดเพื่อสุขภาพของ SHA Plus แก่ผู้เข้าร่วมเพื่อให้เกิดมาตรฐานความปลอดภัยของผู้ให้บริการและผู้รับบริการโดยมีกระบวนการและขั้นตอนการจัดอบรมเพิ่มทักษะการนวดแผนไทย ดังนี้ 1. ขั้นตอนการเตรียมอุปกรณ์และสถานที่จัดอบรมในชุมชน 2. ขั้นตอนการฝึกอบรมด้วยวิทยากรเชี่ยวชาญ และ 3. การสาธิตการนวดฝ่าเท้า หลังจากได้รับการฝึกอบรม สำหรับผลของการฝึกอบรมนั้นผู้เข้าได้มีอาชีพเสริมขณะอยู่บ้านโดยได้เปิดบ้านของตนเองเป็นพื้นที่สำหรับให้นักท่องเที่ยวเข้ามานวดเพื่อสุขภาพ ทำให้เกิดรายได้ในครัวเรือนต่อวันประมาณ 400-500 บาท เป็นการช่วยให้กลุ่มผู้เข้าร่วมมีอาชีพและทักษะเพิ่มขึ้น

4.3 การพัฒนาแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ One Day Trip ในรูปแบบเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR)

การพัฒนาแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ One Day Trip ในรูปแบบเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูล และการทำประชาพิจารณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชนและภาคประชาสังคม เพื่อให้ทราบความพร้อมของชุมชนเขตทุ่งครุ ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (One Day Trip) สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจชุมชนจัดทำเพื่อใช้ในการสำรวจเพื่อให้ทราบความพร้อมของชุมชนเขตทุ่งครุ ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (One Day Trip) แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) สถานที่สำคัญในชุมชนเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ 2) ความพร้อมของชุมชนเขตทุ่งครุในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ) โดยสรุปผลการวิเคราะห์

พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่หรือคิดเป็นร้อยละ 60 เป็นเพศหญิง ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 40 เป็นเพศชาย รองลงมา สำหรับอายุของผู้ตอบแบบสำรวจ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่หรือคิดเป็นร้อยละ 50 อายุระหว่าง 36 ถึง 45 ปี รองลงมา คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26 ถึง 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 และอายุระหว่าง 46 ถึง 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 และอายุระหว่าง 56 - 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 10 สำหรับระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่หรือคิดเป็นร้อยละ 50 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. รองลงมา คือ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา/ปวส. โดยคิดเป็นร้อยละ 30 และระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 20 สำหรับอาชีพจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่หรือคิดเป็นร้อยละ 80 ประกอบอาชีพค้าขาย รองลงมาคือผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว โดยคิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมา และสำหรับชุมชนของผู้ตอบแบบสำรวจ ได้แก่ หมู่ 3 บางมด หมู่ 5 บางมด ดารัลอิบาตะห์ นูรัลฮูดา วัดพุทธบูชา คิดเป็นร้อยละ 20 ต่อชุมชน

การวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและความพร้อมชุมชนพบว่า ผลวิเคราะห์ประเด็นที่ 1 สถานที่สำคัญในชุมชนเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หากพิจารณาเกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในเขตทุ่งครุ พบว่า ลำดับที่ 1 ชุมชนในเขตทุ่งครุ มีสถานที่สำคัญที่มีเรื่องเล่า และ/หรือมูขปาฐะ เกี่ยวกับความเชื่อในระดับ 4.44 และสถานที่สำคัญที่ได้รับคัดเลือก คือ วัดพุทธบูชา มัสยิดนูรัลฮูดา ศาลเจ้าแม่ทับทิม สวนส้มบางมด ลำดับที่ 2 ชุมชนในเขตทุ่งครุมีสถานที่สำคัญในชุมชน มีบรรยากาศดี อากาศถ่ายเท ปลอดภัย ในระดับ 4.32 และสถานที่สำคัญที่ได้รับคัดเลือก คือ คลองบางมด รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้า/ร้านอาหารสุขภาพ ร้านบริการนวดเพื่อสุขภาพ ร้านกิจกรรมปั่นจักรยาน พายเรือ งานศิลปะ สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ ตลอดเส้นทางริมคลองบางมด ได้แก่ กำแพงงานศิลปะ บ้านมุมิน บ้านเทียนวาด บ้านมาแย้ม

นั่งแคร่แลสวน ตลาดมดตะนอย บ้านซักรอก ตามรรณคาเฟ่ คชานวดเพื่อสุขภาพ เรือนหงส์หยก สวนมะพร้าวลู่วิชัย สวนส้มบางมด ลำดับที่ 3 ชุมชนในเขตทุ่งครุ มีสถานที่สำคัญที่มีประวัติศาสตร์และความเป็นมายาวนาน ในระดับ 4.30 ลำดับที่ 4 ชุมชนในเขตทุ่งครุมีจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว 4.28 ลำดับที่ 5 ชุมชนในเขตทุ่งครุมีสถานที่สำคัญที่มีสถาปัตยกรรม และ/หรือ ภูมิทัศน์ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวในระดับ 4.26 ลำดับที่ 6 ชุมชนในเขตทุ่งครุมีสถานที่สำคัญในชุมชนที่มีความเชื่อมโยงกับแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพกายและใจ ในระดับ 4.05 ลำดับที่ 7 ชุมชนในเขตทุ่งครุมีสถานที่สำคัญที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในระดับ 4 ซึ่ง สถานที่สำคัญที่ได้รับการคัดเลือก จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ ได้แก่ คชานวดเพื่อสุขภาพ และบ้านมุมนิน 2) กลุ่มอาหารเพื่อสุขภาพ ได้แก่ ตลาดมดตะนอย 3) กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ บ้านสวนมาแย้ม นั่งแคร่แลสวน เซฟติสท์ฟาร์ม สวนส้มบางมด สวนมะพร้าวลู่วิชัย และ 4) กลุ่มสถานประกอบการกิจกรรมทางกาย ได้แก่ บ้านเขียนวาดและภาพพิมพ์ และ ลำดับที่ 8 ชุมชนในเขตทุ่งครุมีสถานที่สำคัญที่มีเส้นทางที่เหมาะสมกับการจราจรทั้งทางบกและ/หรือทางน้ำ เพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในระดับ 3.96 คือ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ผลการวิเคราะห์ประเด็นที่ 2 ความพร้อมของชุมชนเขตทุ่งครุในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (One Day Trip) และรูปแบบเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR) หากพิจารณาเกณฑ์ในการบ่งชี้ความพร้อมของชุมชน จำแนกออกเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้

- ด้านความพร้อมของบุคลากรในชุมชนเพื่อรองรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า ชุมชนมีคณะกรรมการชุมชนที่สามารถดำเนินงานการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในระดับ 4.38 โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงข้อคิดเห็นด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในระดับ 4.24 ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ และ/หรือ สิ่งแวดล้อมในระดับ 4.28 และ คนในชุมชนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี สื่อออนไลน์ในระดับ 4.31

- ด้านความพร้อมของพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมีพื้นที่ว่างสาธารณะในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในระดับ 4.05 ชุมชนมีเส้นทางการเข้าได้หลากหลายในระดับ 3.89 ชุมชนมีความสะอาด ปลอดภัย และแสงสว่างเพียงพอในระดับ 3.96 ชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร และสถาบันการศึกษา ในระดับ 4.07 และชุมชนมีแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในรูปแบบเทคโนโลยีในระดับ 3.96 ในประเด็นที่ 2 นี้ ชุมชนที่มีศักยภาพครบถ้วนและสอดคล้องกับพื้นที่ที่มีสถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่เชื่อมโยงถึงกันได้อย่างสะดวก และพร้อมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งมีระดับความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ระดับมาก และสอดคล้องกับข้อสรุปจากประชาพิจารณ์ได้ผลการคัดเลือก คือ ชุมชนวัดพุทธบูชา และ ชุมชนนุ้ลฮูดา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (One Day Trip) สรุปผลการวิเคราะห์และจัดทำแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวในรูปแบบเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR) ประกอบด้วย วัดพุทธบูชา ชมวัดและสักการะหลวงพ่อมั่น ภูริทัตโต ทำนน้ำวัดพุทธบูชา ให้อาหารปลาริมน้ำเขตอภัยทานและเดินทางโดยเรือหางยาว มุ่งสู่ สวนส้มบางมด ลุงสมจิต ดำนานส้มบางมด เดินเท้ามายังศาลเจ้าแม่ทับทิม และมีจุดพักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพที่ อาริยาคาเฟ่ เดินทางโดยเรือหางยาวต่อ ชมวิถีชีวิตคนริมคลอง ชมศิลปะริมคลอง Canal Art, Street Art มุ่งสู่เชฟทิสต์ฟาร์ม ทำกิจกรรมเกษตรเพื่อสุขภาพ จุดเช็คอินริมคลองบางมด และ มัสยิดนุ้ลฮูดา และพักรับประทานอาหารกลางวัน ร้านค้าบริการอาหารเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ได้แก่ ตามรรณคาเฟ่ บ้านซักรอก เรือนหงส์หยก ห้อยขาคาเฟ่ ตลาดมดตะนอย เดินเที่ยวชมและทำกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามอัธยาศัย โดยมีแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการเชิงสุขภาพให้บริการในละแวกเดียวกัน ได้แก่ กิจกรรม

เกษตรเพื่อสุขภาพ: บ้านสวนมาแย้ม นั้งแคร่แลสวน กิจกรรมนวดสปาเท้า เพื่อสุขภาพและกิจกรรมศิลปะ: บ้านมุนิน กิจกรรมทางกาย ปั่นจักรยาน พายเรือคายัค: บ้านเขื่อนวาดและภาพพิมพ์จากนั้น เดินทางกลับที่จุดนัดพบ วัดพุทธบูชา โดยมีให้บริการเรือหางยาว หรือบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในรูปแบบกิจกรรมเดิน – วิ่ง เพื่อสุขภาพชมริมคลองบางมดโดยมีคัคเทศก์น้อย แวะชมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบางมด และผ่อนคลายร่างกายที่สวนววดเพื่อสุขภาพ

4.4 การพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นที่เป็นนักเรียนจากสถานศึกษาในชุมชน และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและยกระดับความสามารถในการแข่งขันใช้รองรับการเปิดพื้นที่ท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

4.4.1 การพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นที่เป็นนักเรียนจากสถานศึกษาในชุมชน

1) กระบวนการคัดเลือกมัคคุเทศก์น้อยที่เป็นเยาวชน นักเรียนจากสถานศึกษาในชุมชน โดยปรับใช้ทฤษฎีและหลักแนวคิดในการออกแบบการคัดเลือกและแนวปฏิบัติจากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีหลักเกณฑ์ในการประกาศรับสมัครและคัดเลือก มีดังนี้ 1.1 คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา และต้องฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ต้องมีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 7 ปี ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพื้นที่ย่านฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองและโรงเรียนในการเข้าร่วมโครงการฯ มีบุคลิกภาพดี และเป็นผู้มีใจรักในงานบริการ มีความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในชุมชนเขตทุ่งครุ และหากสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้จะพิจารณาเป็นพิเศษ 1.2 หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อ 1 ผ่านกระบวนการสอบข้อเขียนเป็นการทดสอบความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเขตทุ่งครุ โดยใช้แบบทดสอบข้อเขียนเป็นแบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อประเมินผลหลังการเรียน ผู้ที่มีสิทธิ์สัมภาษณ์ จะต้องผ่านข้อสอบข้อเขียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จากนั้นได้มีการสัมภาษณ์ โดยจะพิจารณาความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บุคลิกภาพ และทัศนคติที่มีต่อการเป็นนักสื่อความหมายท้องถิ่นของผู้เข้าสอบ ประกาศผลการตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด และ 1.3 หลักฐานที่ใช้สมัคร รุปลายไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 1 ใบ (เขียนชื่อ-นามสกุลหลังรูป) สำเนาบัตรประจำตัว ประชาชนพร้อมตัวจริง จำนวน 1 ชุด ใบขออนุญาตจากผู้ปกครองให้เข้าร่วม โครงการฯ ใบรับรองจากสถานศึกษาว่าเป็นนักเรียนจริงและยินยอมให้นักเรียน เข้าร่วมโครงการฯ และหลักฐานอื่น ๆ เช่น หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ – ชื่อสกุล เป็นต้น จำนวน 1 ชุด (เช่นชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง) พร้อมนำตัวจริงมาแสดง

2) การจัดอบรมมัคคุเทศก์น้อยที่เป็นนักเรียน

จากสถานศึกษาในชุมชน หลังจากทำการคัดเลือกมัคคุเทศก์น้อยที่เป็น นักเรียนจากสถานศึกษาในชุมชนผ่านกระบวนการคัดเลือกทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และได้ผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าอบรมนักสื่อความหมายท้องถิ่น จำนวน 15 คน เป็น ชาย 9 คน หญิง 6 คน ประกอบด้วย ประชาชนชุมชน เยาวชนและนักเรียนในชุมชน ดำเนินการอบรมนักสื่อความหมายท้องถิ่น ในช่วงระหว่างวันที่ 6 พฤษภาคม 2566 ถึง วันที่ 5 กรกฎาคม 2566 เฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ รวมเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ 8 วัน ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 เป็นวันสุดท้ายของการอบรมเป็นนำผู้เข้าอบรมออกภาคสนาม ลงพื้นที่จริง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกจากประสบการณ์ตรง ทดลองเดินตามเส้นทาง ท่องเที่ยวและฝึกปฏิบัติในสถานที่จริงผลการวิเคราะห์จากการประเมิน ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.65

4.4.2 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนา

การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและยกระดับความสามารถในการแข่งขัน ใช้รองรับการเปิดพื้นที่ท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว

เชิงสุขภาพ มีดังนี้ 1.1 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีความทันสมัย ใช้งานง่ายสำหรับนักท่องเที่ยวทุกประเภท 1.2 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยร่วมกับชุมชน และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และ 1.3 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการประชาสัมพันธ์ โดยร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการประชาสัมพันธ์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีดังนี้ 2.1 กรุงเทพมหานคร

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรส่งเสริมและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านการพัฒนาเส้นทาง การเดินทาง ที่จอดรถ ป้ายบอกทางที่ชัดเจน สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย การใช้ข้อมูลที่ต้องการ ห้องน้ำที่สะอาดเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว สร้างความประทับใจ และความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว และ 2.2 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรจัดตั้งศูนย์ให้บริการการท่องเที่ยวที่สามารถติดต่อประสานงานให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ตลอดเวลาและทันท่วงที หากมีเหตุฉุกเฉิน

3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีดังนี้ 3.1 กรุงเทพมหานคร

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เป็นระบบระเบียบเรียบร้อย และ 3.2 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรส่งเสริมการพัฒนาเกี่ยวกับระบบ

สาธารณูปโภคพื้นฐาน ไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข การขนส่ง การสื่อสาร ให้เพียงพอและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก

4. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

มีดังนี้ 4.1 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพิ่มทักษะ และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยนำเอาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนมาเป็นจุดขาย สร้างความประทับใจและความสุขให้กับนักท่องเที่ยวอยากกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งและ 4.2 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลาย และมีการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีความปลอดภัย ได้มาตรฐาน สร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวได้

5. ด้านการให้บริการ มีดังนี้ 5.1 กรุงเทพมหานคร

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรให้ความสำคัญและส่งเสริมความเป็นเจ้าของพื้นที่ที่ดีให้กับชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ภาครัฐและเอกชนในการให้บริการด้านต่าง ๆ ทุกด้าน เช่น การต้อนรับ การพูด การจา เป็นต้น สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้จดจำและประทับใจในครั้งแรกที่มาเที่ยว และ 5.2 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรส่งเสริมและสนับสนุนให้การอบรม พัฒนาการให้บริการกับชุมชน ผู้ประกอบการต่าง ๆ มีความรักในการบริการ บริการด้วยใจ บริการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวอยากกลับมาใช้บริการอีกครั้ง

6. ด้านการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว มีดังนี้

- 6.1 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรส่งเสริมสนับสนุนให้การอบรม พัฒนาให้กับชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เข้าใจและรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีความสวยงาม สะอาด สดชื่น น่าเที่ยวอยู่ตลอดเวลา และ
- 6.2 กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกให้กับชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึงนักท่องเที่ยวได้ตระหนักรู้ถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ให้รักและหวงแหนช่วยแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ปลอดภัย สร้างคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เกิดความยั่งยืน

อภิปรายผล

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของชุมชนท่องเที่ยวเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นช่วงระหว่างการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้ผู้ประกอบการร้านนวดในชุมชนทุ่งครุสามารถคาดการณ์และมีการประเมินความเสี่ยง จาก COVID-19 ได้ เนื่องจากมีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดรุนแรงทำให้สถานประกอบการต้องปิดตัวไปอย่างชั่วคราว และสามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาเป็นแนวทางในการรับมือและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อความเป็นอยู่ของสถานประกอบการในชุมชน ซึ่งจะทำให้เราสามารถออกกฎหรือมาตรการเพื่อป้องกันความปลอดภัยและความเสี่ยงที่จะเกิดความอันตรายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตภายภาคหน้าได้อย่างฉับพลันหรือค่อยเป็นค่อยไป และรอดพ้นจากความเสี่ยงที่จะเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 และโรคระบาดอื่น ๆ อีกในอนาคต สอดคล้องกับ Limarunothai et al. (2022) ที่กล่าวว่าปรับตัวสู่ธุรกิจทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพร่วมกันอย่างจริงจังเพื่อตอบสนอง

ความต้องการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นบริการส่งเสริมสุขภาพ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการจัดฝึกอบรม เพื่อเพิ่มทักษะการนวดแผนไทยของบุคลากรในชุมชนวัดพุทธบูชา เขตทุ่งครุ ให้ได้มาตรฐานการบริการการนวดเพื่อสุขภาพของ SHA Plus ทำให้มีสถานบริการนวดแผนไทยที่มีมาตรฐานปลอดภัยเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชนและรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังชุมชน แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อสร้างจิตสำนึกของชุมชนท่องเที่ยวเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมตามแนวคิด Sustainable Travel สอดรับความต้องการของนักท่องเที่ยวกระแสหลักที่เน้นความคุ้มค่าของการใช้เวลาในแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นครบทั้งความต่อเนื่อง คุณภาพ และความสมดุล จบในที่เดียว ซึ่งเมื่อคณะผู้วิจัยได้ออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (One Day Trip) ในรูปแบบเทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality: AR) พบว่าชุมชนเขตทุ่งครุ เป็นชุมชนหนึ่งในกรุงเทพมหานครที่มีเอกลักษณ์แปลกใหม่ไปจากการรับรู้เชิงมโนทัศน์ของนักท่องเที่ยวที่มีภาพจำต่อกรุงเทพมหานครว่าเป็นเมืองหลวงที่เต็มไปด้วยอาคารบ้านเรือนและห้างสรรพสินค้า ซึ่งสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงบริโภคนิยม แต่ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนเขตทุ่งครุ สามารถตอบสนองความต้องการสัมผัสประสบการณ์ใหม่ผ่านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ กล่าวคือ ประชาชนในเขตทุ่งครุยังคงมีวิถีชีวิตแบบร่วมสมัย เห็นได้จากกายภาพเชิงพื้นที่ของชุมชนริมคลองบางมดที่ยังคงมีการสัญจรทางเรือ ขณะเดียวกันก็ใช้เส้นทางบกเป็นพื้นที่คมนาคมร่วมด้วย จึงมีลักษณะของชุมชนที่คงวิถีดั้งเดิมตามธรรมชาติไว้แต่ผสมผสานสิ่งอำนวยความสะดวกแบบวิถีปัจจุบัน รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเขตทุ่งครุมีภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายด้านเชื้อชาติและศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Nunsunanon (2020) ซึ่งอธิบายว่า อัตลักษณ์บนความเป็นตัวตนบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

(Multiculturalism) ของชุมชนทั้ง 29 ชุมชนในเขตทุ่งครุ มีลักษณะสภาพสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดทางศาสนาพุทธ อิสลาม คริสต์ และจีน ที่ได้สร้างความเข้มแข็งแก่ตนเองจาก การตั้งศาสนสถานและประเพณีต่าง ๆ ทั้งนี้ ชุมชนในเขตทุ่งครุจะมีแนวโน้มที่เป็นลักษณะชุมชนเมืองมากขึ้น แต่ก็ยังมีชุมชนชานเมืองที่ยังคงรักษาวถีชีวิตแบบชาวสวนดั้งเดิม มีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่เป็นหลากหลายทั้งพุทธ มุสลิม และจีน อย่างลงตัว ถือเป็นต้นทุนสำคัญของชาวบ้านในชุมชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากรร่วมกัน ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของชุมชนท่องเที่ยวชุมชนทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จะประสบผลสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และที่สำคัญ คือ หน่วยงานภาครัฐที่จะช่วยขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นที่นิยม ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านการให้บริการและด้านการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวที่จะเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนนำไปช่วยพัฒนา ส่งเสริมชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Watcharapirak & Kheovichai (2019) ที่กล่าวถึง ข้อเสนอแนะในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการ ด้านสถานที่ ด้านคุณค่าของ แหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม ด้านการให้บริการ และด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

- แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ ปั่นจักรยาน พายเรือคายัค วิ่ง แรลลี่ ได้เช่นกัน และยังสามารถนำมาต่อยอดขยายผลด้านพื้นที่จากคลองบางมดไปถึงคลองรอบนอก จนถึงคลองบางขุนเทียน ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งใกล้เคียง นำผลมาใช้ในการพัฒนาส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวสุขภาพในกรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่ สำนักงานเขตทุ่งครุ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (สวท.) และผู้ประกอบการในพื้นที่ กิจกรรมร้านนวดและสปา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลัก และ FIT ผ่านทางเว็บเพจและเว็บไซต์ได้ทั่วถึงต่อไป

- หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ควรมีนโยบายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว โดยนำข้อเสนอแนะจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดทำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้กับชุมชนได้อย่างทั่วถึง สร้างความมั่นใจในการดำเนินงานอันจะนำไปสู่การพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน

References

- Chantad, T. (2008). *Tour guide principles*. (3rd ed.). Samlada.
- Kasikorm Research Center. (2012). *Ministry of Tourism and Sports*. Retrieved July 27, 2012 <http://www.hechinaaide.com/index.php?action=activity/greatwallofChina>.
- Limarunothai, W., Pipawakorn, A., & Jeerawongwit, W. (2022). Adaptation Strategies of Hotel Businesses After the COVID-19 Crisis by Elevating to the Health-Oriented Industry. *The 14th National Academic Conference, Nakhon Pathom Rajabhat University*. July 7–8, 2022.
- Natchanat, M. (2018). Developing health tourism with the excellence of Thailand's wisdom. *11*(2), 1 – 14.
- Nunsunanon, S. (2020). Community map and community-based tourism route design in Thung Khru District, Bangkok. *Institute of Culture and Arts Journal*, *21*(2), 83 – 93.
- Prukha, D., & Nopporn, R. (2023). Developing a health constitution to promote the health of people in the community through participation: a case study of Thung Khru District, Bangkok. *9*(1), 48-62.
- So, F. S., et al. (2010, July 27). *Thung Khru District Office*. <https://webportal.bangkok.go.th/thungkhru>
- Tourism Authority of Thailand. (2009). *Health Tourism*. Retrieved April 9, 2022. <http://thai.tourismthailand.org> under the section “Tourist Attractions and Activities/Types of Tourism Activities/Health Tourism.”

Watcharapirak, A., & Kheovichai, K. (2019). Management Policy Suggestions Concerning Temple Tourist Attraction Development as Creative Learning Resources. *Silpakorn Educational Research Journal*. 11(2), 239-255.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Public Participation in Natural Resource and
Environment Conservation of Kui Buri Subdistrict
Municipality in Prachuap Khiri Khan Province

(Received: July 18, 2024 Revised: November 14, 2024 Accepted: December 3, 2024)

ปิยนุช ตันเจริญ¹
Piyanuch Tuncharoen

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 383 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับและแบบตรวจสอบรายการสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T – distribution ค่า F – distribution และการวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ

¹อาจารย์พิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
E-mail: piyanuch.tun24@hotmail.com

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยด้านอาชีพของประชาชนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ รายได้ การศึกษา สถานภาพสมรส ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 3) ปัจจัยด้านอำนาจ โอกาส และสิ่งจูงใจ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
เทศบาลตำบล

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of factors affecting public participation and the level of public participation in natural resource and environment conservation of Kui Buri Subdistrict Municipality in Prachuap Khiri Khan Province, Thailand, 2) to compare the public participation in natural resource and environment conservation on basis of personal factors, and 3) to study the relation between factors and public participation in natural resource and environment conservation. The samples included 383 residents in Kui Buri Subdistrict Municipality in Prachuap Khiri Khan. Data were collected using the 5-point rating scale questionnaires and checklist, and were statistically analyzed with percentage, mean, standard deviation, T-distribution, F-distribution, and multiple regression analysis.

The findings revealed that: 1) the factors affecting public participation in natural resource and environment conservation were generally found at the high level, and the public participation in natural resource and environment conservation was generally found at the high level. 2) Those who had different occupations participated differently in natural resource and environment conservation at a significance level as hypothesized. Different gender, age, income, education, and marital status resulted in different levels of participation in natural resource and environment conservation provided by Kui Buri Subdistrict Municipality in Prachuap Khiri Khan, without statistical significance, which was not as hypothesized.

Finally, 3) authority, opportunity, and motivation were related to the public participation in natural resource and environment conservation at a significance level.

Keywords: Public Participation, Natural Resource Conservation, Subdistrict Municipality.

บทนำ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของชีวิตมนุษย์และประเทศชาติ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่คอยค้ำจุนความเจริญในทุก ๆ ด้านของมนุษยชาติ จะเห็นได้ว่าประเทศใดที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และประชาชนรู้จักอนุรักษ์หรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างชาญฉลาดในเชิงอนุรักษ์แล้ว ประเทศนั้นประชาชนจะมั่งคั่งสมบูรณ์มีความเป็นอยู่สบาย (Srisingh, 1995, p. 1) ประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศจากระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างมากจากประเทศเกษตรกรรมไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งการพัฒนามีเป้าหมายเพื่อยกระดับความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ของประชาชนให้ดีขึ้น มีการระดมทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างมากมาย ผลพวงแห่งการพัฒนาทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมลง (Wiratnipawan, 1992)

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในทุกประเทศและนับวันจะทวีความรุนแรง ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินมากยิ่งขึ้นและยากแก่การแก้ไข ทั้งนี้ ด้วยเหตุที่ว่ามนุษย์มุ่งเรียนรู้แต่วิธีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าจะเรียนรู้ถึงการพิทักษ์รักษาทรัพยากรเหล่านั้นไว้เพื่อความสมบูรณ์ในระยะยาว ปัญหาสิ่งแวดล้อมในหลายประเทศล้วนแต่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจ จาตการเอาใจใส่ ขาดความร่วมมือในการทำนุบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อันประกอบด้วย น้ำ ดิน ป่าไม้ พืชพันธุ์สัตว์ป่า แร่ธาตุ และพลังงาน ซึ่งนับวัน จะถูกทำลายให้สูญสิ้นไป ตราบใดที่มนุษย์ยังต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติบำรุงความสุขในการดำรงชีวิต ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ สารพิษ มลภาวะการเพิ่มประชากรและการเพิ่มปริมาณการบริโภคทรัพยากร ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุที่กระทบกระเทือนมาสู่การดำรงชีวิตของมนุษย์ ทำให้ต้องมีการทบทวนถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นในประเด็นดังต่อไปนี้

การเพิ่มจำนวนของประชากรในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน ความต้องการพื้นที่ทำกินทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนมีการบุกรุกทำลายป่าอันควรสงวนไว้เพื่อรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ความต้องการในการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เป็นต้นว่า น้ำ อากาศ แร่ธาตุ แหล่งพลังงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพียงเพื่อสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน

การตั้งถิ่นฐานมนุษย์ เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเช่นเดียวกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของเมือง การขยายตัวทางอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมักจะทำให้เกิดการวางแผนหรือควบคุมที่เพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาน้ำเสีย อากาศเป็นพิษ จากของเสียที่โรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ปล่อยออกมา ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านกายภาพ และทางด้านสุขภาพ อนามัย และคุณภาพชีวิตของประชากรเช่นเดียวกัน

การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตในทางด้านการเกษตร การใช้ปุ๋ย และยาฆ่าแมลงได้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของคุณภาพของดิน ปัญหาดินเป็นพิษ ซึ่งอาจจะแพร่กระจายตัวลงสู่แม่น้ำ ลำธาร จนเป็นสาเหตุของน้ำเสีย หรือทางด้านอุตสาหกรรม วิธีการในการผลิตที่ใช้สารตะกั่วปรอท สารหนู ฯลฯ สารเหล่านี้จะเป็นพิษร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัยของประชากร และยากแก่การแก้ไขหรือทำลายส่วนที่ตกค้างให้หมดสิ้นไป การใช้พลังงานก็อาจก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมขึ้นได้หลายประการ เทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นเทศบาลที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ที่ใกล้เขตอุทยานแห่งชาติกุยบุรีมากที่สุดจึงพบการทำลายสิ่งแวดล้อม ทั้งขยะจากนักท่องเที่ยวและชาวบ้านรอบเขตอุทยานที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ป่า ดิน สภาพแวดล้อม หรือเมื่อสัตว์ป่าเมื่อขาดแคลนอาหารตามธรรมชาติก็จะออกจากป่ามาทำลายพืชไร่ หรือบ้านเรือนของประชาชนที่อยู่ติดป่า บางครั้งจะมีชาวการทำร้ายสัตว์ หรือทำกับดัก หรือวางสายไฟฟ้าป้องกันสัตว์เข้ามาทำลายพืชไร่ เทศบาลตำบลกุยบุรี

ต้องการให้คน สัตว์ป่า ป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จึงทำโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สัตว์ป่าและไร่นาที่ประกอบอาชีพให้มีความยั่งยืนและอยู่ในจิตสำนึกของประชาชนสืบทอดถึงรุ่นต่อไป

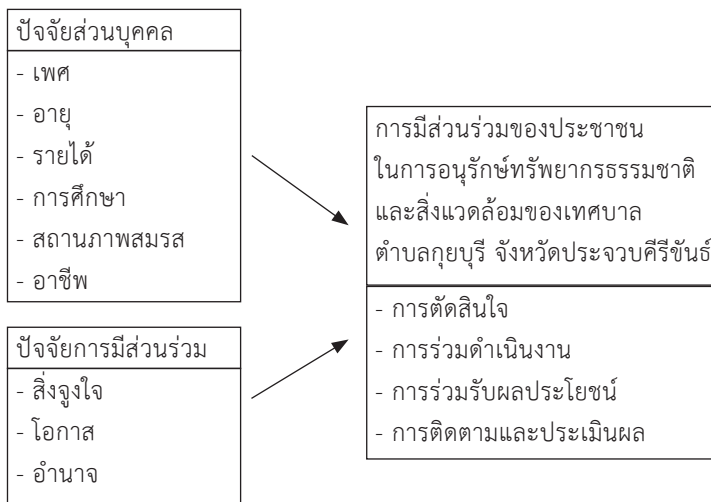
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มี เพศ อายุ รายได้ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ปัจจัย สิ่งจูงใจ โอกาส อำนาจ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎี

การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ส่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม ดังกล่าวด้วยและอาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การมีส่วนร่วม เท่ากับ ความร่วมมือร่วมใจ + การประสานงาน + ความรับผิดชอบ (Jongwutiwet, 1984, p. 183-185) นอกจากนี้ Reeder (1974, p. 39) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการร่วมกันในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้ง การมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมเป็นกลุ่ม และ Oakley & Marsden (1986) ก็ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไปสัมพันธ์กับเรื่องการสร้างประชาธิปไตยทางการเมือง หรือมีฉะนั้น ก็เอาไปเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หรือการเติบโตตามคำ ว่าพัฒนา ชี้นำ หรือที่ใช้กันบ่อยๆ คือ ในแง่ที่รัฐบาลจะเข้าไปกับสภาพ ของการมีส่วนร่วมที่รัฐบาลใช้

อะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่ง Rueanthongdee (1993) ได้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการคือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ หมายถึง การที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมใดนั้น คือประการแรก ตนจะได้ผลตอบแทนในสิ่งที่ทำไป และประการที่สอง การได้รับการบอกกล่าวหรือได้รับการชักชวนจากบุคคลอื่นให้เข้าร่วม

2. ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม หมายถึง ช่องทางการมีส่วนร่วมและมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับหลังการมีส่วนร่วม ดังนั้น พื้นฐานทางด้านโครงสร้างของการมีส่วนร่วม ควรมีลักษณะดังนี้ คือ กระการแรกเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ประการที่สอง มีการกำหนดเวลาของการมีโอกาสดำเนินการเข้าร่วมอย่างชัดเจนสามารถกำหนดเงื่อนไขตามสภาพความเป็นจริง ประการที่สามมีการกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

3. ปัจจัยด้านอำนาจ ในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมายวิธีการและผลประโยชน์ของกิจกรรมได้

นอกจากนี้มีแนวความคิดของ Cohen & Uphoff (1980) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์กัน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมที่ขั้นตอนการตัดสินใจเป็นประการสำคัญ ซึ่งในแนวทางการมีส่วนร่วมนั้นมุ่งให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหาเป็นผู้ที่มีบทบาทในทุก ๆ เรื่อง ไม่ใช่กำหนดให้ประชาชนปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องของประชาชนที่จะเกิด ซึ่งแนวความคิดนี้มีกรอบพื้นฐานและวิเคราะห์การมีส่วนร่วม คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การริเริ่มตัดสินใจการดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริการและการประสานของความช่วยเหลือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทางวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วม

จากแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักวิชาการที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเกิดความรู้สึกและความต้องการเป็นเจ้าของร่วมกันมีความเป็นอิสระ มีอำนาจการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกัน สามารถจัดการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาได้ด้วยตนเอง รวมพลังสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสามารถขยายเครือข่ายในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ได้ด้วยการร่วมมือร่วมใจทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจำนวน 8,916 คน (Lux Royal (Thailand), 2015, Online)

1.2 กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยใช้หลักการคำนวณของ Yamane (1973) กล่าวคือมีประชากรที่จะศึกษา 8,916 คนได้กลุ่มตัวอย่าง 383 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิดชนิดตรวจสอบรายการ (Check-List) และแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert Scale และคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับปัจจัยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้แก่ สิ่งจูงใจ โอกาส อำนาจ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert Scale ซึ่งมีความหมาย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการร่วมดำเนินงาน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert Scale

ตอนที่ 4 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ผู้ดำเนินการวิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม พร้อมแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากประชาชนในเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยให้กรอกแบบสอบถามแล้วขอรับคืน ตามจำนวนที่ศึกษา ทั้งหมด จำนวน 383 ชุด โดยเริ่มเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 1-31 ตุลาคม 2566 ระยะเวลา 31 วัน

2.2.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในแต่ละฉบับเพื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.3.1 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยให้ข้อคำถามครอบคลุมกรอบแนวคิดตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC (Index of Congruence) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จึงนำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

2.3.2 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งได้ค่าแอลฟา (Alpha) .975 แบบสอบถามมีคุณภาพดี มีความเชื่อมั่นสูง

2.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการรวบรวมคะแนนที่ได้ทั้งหมดเพื่อมาหาค่าเฉลี่ยของของตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ในรูปตารางแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์ ของ Best (1977) ในการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) - ค่าจำนวน (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายหลักทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและอธิบายหลักทั่วไปของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

- ค่า t-distribution เพื่อทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม

- ค่า F-distribution ค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance-One-way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรที่จำแนกตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป

- สถิติหาความสัมพันธ์การถดถอยพหุ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

เมื่อทำการรวบรวมคะแนนที่ได้ทั้งหมดเพื่อมาหาค่าเฉลี่ยของตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของประชาชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.1 อายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 36.6 รายได้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ 10,001-15,000 ร้อยละ 43.9 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปวช./ปวส ร้อยละ 32.8 สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 44.4 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรกรรม ร้อยละ 34.1

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านสิ่งจูงใจ	4.17	.59	มาก
2. ด้านโอกาส	4.04	.69	มาก
3. ด้านอำนาจ	4.09	.66	มาก
รวมเฉลี่ย	4.10	.65	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านสิ่งจูงใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รองลงมาคือด้านอำนาจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านโอกาสมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการตัดสินใจ	4.14	.70	มาก
2. ด้านการร่วมดำเนินงาน	4.03	.72	มาก
3. ด้านการร่วมรับผลประโยชน์	4.01	.63	มาก
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	4.04	.69	มาก
รวมเฉลี่ย	4.06	.69	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการตัดสินใจมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 รองลงมาคือด้านการติดตามและประเมินผลมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการร่วมรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01

**ตารางที่ 3 การศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามเพศ**

การมีส่วนร่วม ของประชาชน	$\bar{X}$	S.D	df	t	p-value
ชาย	81.24	9.751	382	.212	.833
หญิง	81.03	9.861			

$p \leq 0.05$

จากตารางที่ 3 พบว่าจากการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำแนกตามเพศของประชาชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม
ในอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล
ตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอายุ**

แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	df	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	133.471	44.490	3	.461	.709
ภายในกลุ่ม	37807.466	96.448	380		
รวม	37940.937		383		

$p \leq 0.05$

จากตารางที่ 4 พบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำแนกตามอายุของประชาชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	df	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	686.250	228.750	3	2.407	.067
ภายในกลุ่ม	37254.687	95.037	380		
รวม	37940.937		383		

$p \leq 0.05$

จากตารางที่ 5 พบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลบางโฉลง จังหวัดสมุทรปราการจำแนกตามรายได้ของประชาชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม
ในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล
ตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามการศึกษา**

แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	df	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	631.342	157.836	4	1.654	.160
ภายในกลุ่ม	37309.595	95.421	379		
รวม	37940.937		383		

$p \leq 0.05$

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามการศึกษาของประชาชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม
ในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล
ตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามสถานภาพ**

แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	df	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	46.116	15.372	3	.159	.924
ภายในกลุ่ม	37894.821	96.670	380		
รวม	37940.937		383		

$p \leq 0.05$

จากตารางที่ 7 พบว่าผลการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามสถานภาพของประชาชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	df	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	1061.189	212.238	5	2.244*	.049
ภายในกลุ่ม	36879.747	94.563	378		
รวม	37940.937		383		

$p \leq 0.05$

จากตารางที่ 8 พบว่าการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอาชีพของประชาชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เนื่องจากการเปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอาชีพพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีของ แอลเอสดี (Least Significant Difference) แสดงได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอาชีพที่มีความแตกต่างกันเป็นรายคู่

อาชีพ	เกษตรกร	ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท	รับจ้าง ทั่วไป	อื่นๆ
เกษตรกร						
ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	n.s.					
ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	n.s.	5.396*				
พนักงานบริษัท	n.s.	4.630*	n.s.			
รับจ้างทั่วไป	n.s.	4.883*	n.s.	n.s.		
อื่นๆ	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

n.s.(not significant)

จากตารางที่ 9 พบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอาชีพที่มีความแตกต่างกันเป็นรายคู่ คือประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจกับอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจกับอาชีพพนักงานบริษัทและอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจกับอาชีพรับจ้างทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอาชีพรายคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์สมมติฐานปัจจัยด้านสิ่งจูงใจโอกาสอำนาจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยการวิเคราะห์การถดถอย เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เขียนเป็นสมการเชิงเส้นดังนี้

$$Y = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + e \dots \dots \dots (1)$$

Y = การมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

X_1 = สิ่งจูงใจ

X_2 = โอกาส

X_3 = อำนาจ

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตัวแปร	สิ่งจูงใจ	โอกาส	อำนาจ
สิ่งจูงใจ	1.000		
โอกาส	.573	1.000	
อำนาจ	.434	.619	1.000

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการตรวจสอบสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระก่อนนำไปหาความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยวิธีการสร้างสมการถดถอยพหุ เนื่องจากการใช้สถิติ

ถดถอยพหุมีเทคนิควิธีกำกับวิธีที่ต้องไม่มีความสัมพันธ์สูงระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.75 (Prasitratsin, 2005, p.150) ซึ่งจากการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระโดยการสร้าง Correlation Matrix พบว่าไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดมีสัมประสิทธิ์สูงกว่า 0.75 จึงนำไปวิเคราะห์ในสมการถดถอยพหุ (Multiple Regression) ต่อไปได้ตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ การมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b)	t	Sig t
อำนาจ (X3)	1.684	12.182	.000
โอกาส (X2)	1.590	12.712	.000
สิ่งจูงใจ (X1)	1.439	11.456	.000
ค่าคงที่ (Constant)	14.513	6.124	.000

$R = .821$, $R^2 = .674$, $SEE = 5.607$, $F = 407.016$, Significant of $F = .000$

เขียนสมการเชิงเส้นได้ดังนี้

$$Y = b_0 + b_1 X_3 + b_2 X_2 + b_3 X_1 \dots \dots \dots (2)$$

$$\text{แทนค่า} = 14.513 + 1.684 \text{ อำนาจ} + 1.590 \text{ โอกาส} + 1.439 \text{ สิ่งจูงใจ} \\ (6.124) \quad (12.182) \quad (12.712) \quad (11.456)$$

$R = .821$, $R^2 = .674$, $SEE = 5.607$, $F = 407.016$, Significant of $F = .000$

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว มีผลเชิงบวกต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยจากมากไปหาน้อย คืออำนาจ โอกาส และสิ่งจูงใจ ตัวแปรทั้ง 3 ตัวสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ถึงร้อยละ 67.40 แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณาอีกร้อยละ 32.60 ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติมีค่าผิดพลาดของการคาดประมาณด้วยสมการต่อการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เท่ากับ 5.607

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Worapakbunya (2004) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนคือปัญหาค้นและลมนิคมความแรง ก่อให้เกิดการกัดเซาะพังทลายของชายฝั่งทะเล ส่งผลให้พื้นที่ป่าชายเลนลดน้อยลง ปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนที่เกิดจากการบุกรุกของประชาชน

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามลักษณะส่วนบุคคล ผลวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอาชีพที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีอาชีพที่แตกต่างกันมาก มีกลุ่มใช้แรงงาน กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ในแต่ละกลุ่มอาชีพจะมีเวลาว่างไม่ตรงกันในการมีส่วนร่วมทำประโยชน์สาธารณะ นอกจากนี้บางอาชีพเช่นอาชีพผู้ประกอบการกึ่งอุตสาหกรรม มีการก่อกมลภาวะทั้งทางบก คือขยะอุตสาหกรรม ทางอากาศคือหมอกควันพิษ และทางน้ำในการปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำคูคลอง จึงมีความขัดแย้งกับประชาชนในกลุ่มอาชีพอื่นๆ ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่เข้าใจได้ว่าความแตกต่างทางอาชีพมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sangkhamanee (2014) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในประเด็นที่ว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันแต่ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sirisakwiroj (2004) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรีพบว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา อาชีพ แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลวิจัยพบว่าปัจจัยด้านอำนาจ โอกาส และสิ่งจูงใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกุยบุรีมีความเห็นว่าปัจจัยด้านอำนาจ โอกาส และสิ่งจูงใจ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมกับการบริหารราชการต้องมีอำนาจในการจัดทำโครงการต่างๆพร้อมงบประมาณจัดทำ ส่วนโอกาสในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมให้พร้อมเพรียงเพราะการไปร่วมควรได้รับการสนับสนุนเต็มที่จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ส่วนด้านสิ่งจูงใจก็เป็นเรื่องสำคัญเพราะประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรเมื่อมาร่วมโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเขาต้องเสียเวลาทำมาหากินตามปกติทางราชการจึงควรให้ค่าตอบแทนชดเชยรายได้ที่หายไป สอดคล้องงานวิจัยของ Rueanthongdee (1993) ได้ผลวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการคือ 1) ปัจจัยของสิ่งจูงใจ คือการที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมใด นั้น ประการแรก ตนจะได้ผลตอบแทนในสิ่งที่ทำไป และประการที่สอง การได้รับการบอกกล่าวหรือได้รับการชักชวนจากบุคคลอื่นให้เข้าร่วม 2) ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วมคือ ช่องทางการมีส่วนร่วมและมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับหลังการมีส่วนร่วม ดังนั้นพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของการมีส่วนร่วมประการแรกเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ประการที่สอง มีการกำหนดเวลาของการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนสามารถกำหนดเงื่อนไขตามสภาพความเป็นจริง ประการที่สามมีการกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร 3) ปัจจัยด้านอำนาจ ในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วมคือ การที่ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมายวิธีการและผลประโยชน์ของกิจกรรมได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

1. เทศบาลตำบลกุยบุรี ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกอาชีพในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เข้ามาร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและจัดเวลาการเข้ามาร่วมมือกับ เทศบาลตำบลกุยบุรี ให้สอดคล้องกับเวลาว่างจากการประกอบอาชีพของประชาชน

2. เทศบาลตำบลกุยบุรี ควรแจ้งให้ประชาชนเห็นถึงผลประโยชน์ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ป่าไม้ แม่น้ำลำคลอง เพื่อเป็นประโยชน์ชุมชนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวมาชมป่าไม้และสัตว์ป่าสงวนที่มีอยู่เขตเทศบาลตำบลกุยบุรีอย่างชุกชุมก็จะช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน

3. เทศบาลตำบลกุยบุรี ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ป่าไม้ แม่น้ำลำคลอง อย่างทั่วถึงทั้งชุมชน โดยกำหนดวันเวลาที่แน่นอนชัดเจนเพราะประชาชนบางท่านจะมีภาระในการประกอบอาชีพของตนเอง

4. เทศบาลตำบลกุยบุรี ควรชี้ให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ป่าไม้ สัตว์ป่า แม่น้ำลำคลอง ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นโดยจัดทำโครงการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่อยู่ติดกับอุทยานแห่งชาติอื่นๆและประสบผลสำเร็จอย่างดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้วนำมาปรับปรุงหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกุยบุรีต่อไป

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใหม่ๆที่ยอมรับตามหลักสากลและช่วยฟื้นฟูธรรมชาติให้คงอยู่และมีความยั่งยืนตลอดไป

References

- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). Prentice Hall.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N.T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213-235.
- Jongwutiwet, N. (1984). *People's participation in development*. Mahidol University printing. [In Thai]
- Lux Royal (Thailand). (2015). *The main causes of environmental problems*. Retrieved August 20, 2023. https://lux.co.th/cpt_blog/main-reason-for-environmental-problem/ [In Thai]
- Oakley, P., & Marsden, D. (1986). *Approaches to participation in rural development*. Switzerland.
- Prasitratsin, S. (2005). *Applications of statistical methods in research*. (4th ed). Samlada. [In Thai]
- Reeder, W. W. (1974). *Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Families in New York State*. Cornell University.
- Rueanthongdee, K. (1993). *Factors related to women's participation in development: Study on Sahakorn Nikhom Subdistrict, Thong Pha Phum District Kanchanaburi Province*. [Thesis Master of Science Degree graduate school, Kasetsart University]. [In Thai]
- Sakwiroj, W. (2004). *Participation of members of the Subdistrict Administrative Organization in environmental conservation. A case study of the Mae Klong River, Ratchaburi Province*. [Master of Education Thesis in Education Adult and Continuing Education, Silpakorn University]. [In Thai]

- Sangkhamanee, T. (2011). *Public participation in the conservation of natural resources and the environment in the organization's area. Khlong Tamru Subdistrict Administration Mueang Chonburi District Chonburi Province*. Special Problems in General Administration Burapha University. [In Thai]
- Srisingh, W. (1995). *Participation in natural resource conservation of Kanchanaburi women's groups*. [Master's Thesis Environmental Studies field, Mahidol University]. [In Thai]
- Wiratnipawan, W. (1992). *Natural resource administration and management: the role of organizations. Locally*. Odeon Store. [In Thai]
- Worapakbunya, S. (2004). *Factors related to public participation in conservation. Mangrove forest in Bang Khun Thian District Bangkok*. [Master of Science Thesis Department of Forest Resource Management, Graduate School Kasetsart University]. [In Thai]
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. Harper & Row.

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Participation in the Development of an Anti-Corruption
Curriculum by First-Year Students
at Bansomdejchaopraya Rajabhat University

(Received: October 31, 2024 Revised: December 2, 2024 Accepted: December 23, 2024)

สิริรัตน์ ชูรัช¹

Sirirat Choorak

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา 2) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประชากรที่ศึกษาแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาความเป็นพลเมือง จำนวน 565 คน 2) ผู้บริหารฝ่ายวิชาการและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา รวม 15 คน และ 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหน่วยงานภายนอก 4 แห่ง จำนวน 44 คน การสุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยเลือกนักศึกษา 300 คน จาก 6 หมู่เรียน และระยะที่ 2 ใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงเลือกผู้บริหารและอาจารย์ 6 คน

¹อาจารย์ว่าที่ร้อยตรีหญิงประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา E-mail: siriratchoorak@gmail.com

รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 7 คน สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ในช่วง 0.60-0.80 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดประเมิน

ผลการศึกษา พบว่า 1) สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาพบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.07) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.06) รองลงมาคือ การวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.07) รองลงมาคือ การประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.05) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.07) และนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร แต่ต้องปรับปรุงความโปร่งใสในการตัดสินใจและเพิ่มโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร อาจารย์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา พบว่า มีปัญหา 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน พบว่า ยังขาดการเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญของมหาวิทยาลัย เช่น นโยบายและงบประมาณยังไม่ชัดเจน ควรมีวางแผนการใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ด้านการตัดสินใจดำเนินการพบว่า กิจกรรมในหลักสูตรด้านการทฤษฎี นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์อย่างเพียงพอ ส่งผลให้เกิดความตระหนักรู้ถึงผลเสียของการทฤษฎีน้อย มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิประชาชนในการเฝ้าระวังการทฤษฎีที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันมากขึ้น และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการประเมินผล พบว่า ยังขาดการพัฒนาเนื้อหาที่ช่วยสร้างความรู้เกี่ยวกับ

การปกป้องตนเองและการรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการขาดกลไกในการฝึกทักษะป้องกันตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนไม่มีความพร้อมในการต่อต้านการทุจริต มหาวิทยาลัยจึงควรมีมาตรการ ที่ชัดเจนและสร้างวัฒนธรรมในการไม่ยอมรับการทุจริต โดยส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อลดโอกาสในการเกิดปัญหาเดิมซ้ำ ๆ และไม่มองเรื่องการทุจริตเป็นเรื่องปกติไว้ในรายวิชาที่พัฒนาขึ้นจากหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา 3) แนวทางพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาแบบมีส่วนร่วม พบว่า มี 3 ประเด็น คือ การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเข้ามามีบทบาทในการออกแบบหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา การมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณ พบว่า มหาวิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ เพื่อสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง พร้อมทั้งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเยาวชนและตอบสนองความต้องการของชุมชนในการสร้างสังคมที่โปร่งใสและสร้างสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี และการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า มหาวิทยาลัยควรเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยผู้บริหารและอาจารย์สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้ทุกคนสามารถใช้ความรู้และความสามารถได้ตามสิทธิ์ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

Abstract

This research aims to: 1) study the current situation regarding participation in the development of anti-corruption education curriculum; 2) study the problems and suggestions from administrators, teachers, and external stakeholders in promoting the development of anti-corruption education curriculum; and 3) study participatory approaches for developing and promoting anti-corruption education curriculum. The study population is divided into three groups: 1) 565 first-year students enrolled in citizenship courses; 2) 15 academic administrators and teachers involved in the development of anti-corruption education curriculum; and 3) 44 stakeholders from four external agencies. The sampling was conducted in two phases: Phase 1 used simple random sampling and stratified sampling to select 300 students from six classes, while Phase 2 employed purposive sampling to choose six administrators and teachers, along with seven stakeholders for in-depth interviews. The research instruments included a questionnaire and a semi-structured interview guide, both of which were validated for content accuracy, yielding an Item-Objective Congruence (IOC) index ranging from 0.60 to 0.80, as assessed by three experts who reviewed the questions. The results of this validation were then used to calculate the IOC index to ensure alignment between the questions and the objectives being measured.

The results of the study revealed that: 1. The current situation regarding participation in the development of anti-corruption education curriculum showed that, overall, all aspects were at a

high level ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.07). The area with the highest average was benefits received at a high level ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.06), followed by planning at a high level ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.07), then evaluation at a high level ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.05), and the area with the lowest average was decision-making at a high level ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.07). Students participated in the development of learning resources and activities that promote the curriculum, but improvements are needed in the transparency of decision-making and providing more opportunities for students to express their opinions. 2. The problems and suggestions from administrators, lecturers, and external stakeholders in promoting the development of anti-corruption education curriculum revealed four key issues. First, in terms of planning, there is a lack of dissemination of important university information, such as unclear policies and budgets. The university should plan to use a variety of communication channels to better share this information. Second, regarding decision-making, in the anti-corruption curriculum, students do not participate sufficiently in campaign activities, resulting in low awareness of the harmful effects of corruption. The university should organize more activities that promote citizens' rights to monitor corruption in today's society. Third, in terms of participation in receiving benefits and evaluation, there is a lack of content development that builds knowledge on self-protection and awareness of one's rights and responsibilities. Additionally, there is a lack of mechanisms to train self-protection skills, leaving learners unprepared to fight corruption. Therefore, the university should implement

clear measures and establish a culture of rejecting corruption, encouraging all parties to participate in solving this issue in order to reduce the likelihood of recurring problems, and ensuring that corruption is not viewed as a normal matter in the anti-corruption education curriculum. 3. The approaches to developing and promoting a participatory anti-corruption education curriculum revealed three key points. First, regarding participation in curriculum management, the university should provide opportunities for students, alumni, and both internal and external stakeholders to be involved in designing the curriculum. This would help enhance the moral and ethical values of students. Second, in terms of budgeting, the university should allocate sufficient funds to support effective participation in the curriculum, ensuring that students benefit from learning that can be applied in real-life situations, while also promoting the quality of life for youth and addressing community needs in building a transparent society and improving overall well-being. Finally, regarding general administration, the university should focus on creating an environment that encourages participation in planning and decision-making for organizing various activities. Administrators and lecturers should support the involvement of both internal and external stakeholders, allowing everyone to fully utilize their knowledge and capabilities.

Keywords: Participation, Curriculum Development, Anti-Corruption Curriculum.

บทนำ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษานักศึกษา
ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยซึ่งเป็นหนึ่ง
ในอาจารย์ผู้สอนรายวิชาความเป็นพลเมือง จัดอยู่ในหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา
เล็งเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคทั้งผู้เรียนและผู้สอน อันเนื่องมาจากมีชั่วโมงสอน
1 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต ทำให้การนำผู้เรียนยังไม่สามารถทำความเข้าใจ
เนื้อหาของรายวิชาได้อย่างเต็มที่ในแต่ละครั้ง ซึ่งผู้เรียนก็มีเสียงสะท้อน
ไปยังผู้สอนให้เพิ่มเวลาของชั่วโมงเรียนเพื่อให้สามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหา
ในบทเรียนให้มากขึ้น และจากเอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2566
ณ โรงแรมแกรนด์ริชมอนด์ อําเภอมะนังนทบุรี จังหวัดนนทบุรี สรุปรวาระการประชุม
ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ได้มีการหารือกับผู้บริหาร
จากแต่ละหน่วยงานเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา
เพื่อให้มีการจัดทำชั่วโมงเรียน จำนวน 3 หน่วยกิต ที่มุ่งการพัฒนาคน
เน้นการปรับกระบวนการคิดและพฤติกรรมคนทุกกลุ่มในสังคม โดยกลุ่มเด็ก
และเยาวชนเน้นการปลูกฝังและหล่อหลอมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่น
ในความซื่อสัตย์สุจริตผ่านหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ
ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม
2561 ได้เห็นชอบหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา (Anti -Corruption Education)
ตามที่คณะกรรมการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เสนอ ประกอบด้วย 5 หลักสูตร ดังนี้ 1) หลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) 2) หลักสูตรอุดมศึกษา
(วัยใส ใจสะอาด “Youngster with Good Heart”) 3) หลักสูตรกลุ่มทหาร
และตำรวจ (ตามแนวทางรับราชการกลุ่มทหารและตำรวจ) 4) หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./
บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ (สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคม
ที่ไม่ทนต่อการทุจริต) และ 5) หลักสูตรโค้ช (โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทฤษฎี

โดยแต่ละหลักสูตรจะประกอบด้วยเนื้อหา 4 ชุดวิชา ดังนี้ 1) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม 2) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต 3) STRONG: จิตพอเพียงต้านทุจริต และ 4) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในแต่ละหลักสูตร (Anti-Corruption Education Curriculum, 2018)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้นำหลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด “Youngster with Good Heart”) ตามเห็นชอบหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ตามที่คณะกรรมการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เสนอมาจัดทำเป็นรายวิชาความเป็นพลเมืองไปปรับใช้ในการเรียนการสอนตั้งแต่ ปีการศึกษา 2561 ให้กับกลุ่มเป้าหมายตามความเหมาะสมของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประเด็นที่ 4.6 ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 - 2580) คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) (Anti-Corruption Education Bureau, Office of the NACC, 2021) เป็นหน่วยงานเจ้าภาพในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีเป้าหมายที่ 1 ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต แนวทางที่ 1 ปลุกฝังวิถีคิด ปลุกจิตสำนึกให้มีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ปรับพฤติกรรม “คน” ทุกกลุ่มในสังคมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตผ่านหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เน้นการสร้างวัฒนธรรมและพฤติกรรมสุจริต รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการต่อต้านการทุจริต

ในทุกรูปแบบ สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม การไม่ให้ไม่รับสินบน มีความสะอาดต่อการกระทำความผิดและไม่เพิกเฉย หรืออดทนต่อการทุจริต และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (National Education Act, 1999, Online)

เพื่อให้เป็นไปตามการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการกำกับติดตามความคืบหน้า การดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 ทั้ง 5 หลักสูตร ในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และนำไปใช้ในหลักสูตรการฝึกอบรม ของหน่วยงานนั้น ๆ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจึงได้นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ของสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มาจัดเป็น รายวิชาศึกษาทั่วไปให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชื่อรายวิชาความเป็นพลเมือง 1 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต ซึ่งนับเป็นช่วงระยะเวลาสั้นเกินไปส่งผล ต่อการถ่ายทอดความรู้ การปลูกฝังและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านคุณธรรม และจริยธรรมให้นักศึกษาได้ไปไม่ไกลหรือเข้าใจในบริบทการใช้ชีวิตประจำวัน แบบการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต อีกทั้งนักศึกษา มีจำนวนมากในแต่ละห้องเรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ทำได้ลำบาก

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนรายวิชาความเป็นพลเมือง จึงเล็งเห็น ความสำคัญในการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะ รวมถึง แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาจากการมีส่วนร่วม ของผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากองค์กรภายนอกและนักศึกษาซึ่งเป็นผู้เรียนและผู้รับผลประโยชน์

จากการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทั้งนี้ ในการวิจัยได้วางกรอบแนวคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรฯ ดังกล่าว โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (Anti-Corruption Education Bureau, Office of the NACC, 2021) ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก เข้ามาร่วมกำหนดแนวทางพัฒนา จัดสรรทรัพยากร และสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงาน หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้ร่วมกันวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม โดยสนับสนุนด้านทรัพยากรและประสานงานร่วมกัน สร้างความภาคภูมิใจแก่ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่เป็นความสุข ความพึงพอใจ และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง ทุกฝ่ายร่วมกันติดตามและประเมินผลการทำงาน เพื่อระบุปัญหาและหาทางแก้ไขร่วมกัน ช่วยให้ภารกิจบรรลุตามเป้าหมาย การวิจัยนี้จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาอย่างมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบร่วมกันในทุกภาคส่วน ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในกลุ่มนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา
2. ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา
3. ศึกษาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาแบบมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สามารถแบ่งการวิจัยออกได้ 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา

- 1.1 ประวัติความเป็นมา ภูมิหลังและปัจจุบันจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา

- 1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

- 1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา

2. การสร้างกรอบแนวคิด จากการวิเคราะห์เอกสารโดยอาศัยพื้นฐานหลักการทฤษฎีงานวิจัย และตัวแปรเพื่อทำการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างหลักการทฤษฎีและการศึกษาวิจัยสรุป และนำมาเป็นทิศทางในการวิจัย

3. พัฒนาแบบสอบถาม เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 4 ด้าน ๆ ละ 8 ข้อ

4. ประเมินค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ในช่วง 0.60-0.80 ทุกข้อ

5. สํารวจนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาความเป็นพลเมืองปีการศึกษา 1/2566 ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 300 คน (Bansomdej chaopraya Rajabhat University, Office of Promotion and Registration, 2023, Online)

6. วิเคราะห์ผลสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ใน 4 ด้าน

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. พัฒนาแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended questions) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การระบุปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา จากการวิเคราะห์ของผู้สอนและสภาพแวดล้อมโดยรวมที่ผู้เรียนให้ความสนใจ มีจำนวน 4 ประเด็น ประเด็นละ 4 ข้อคำถาม ได้แก่ 1) การป้องกันการทุจริต 2) การสร้างความโปร่งใสตรวจสอบได้ 3) การปราบปรามการทุจริต 4) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและความพอเพียง

ส่วนที่ 2 ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การตัดสินใจดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การประเมินผล

ส่วนที่ 3 ศึกษาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาแบบมีส่วนร่วม จำนวน 3 ข้อคำถาม โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวทางการปฏิบัติในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจดำเนินงาน การร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา

2. แนวทางการปฏิบัติในการบริหารจัดการด้านงบประมาณเพื่อการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา

3. แนวทางการส่งเสริมด้านกิจกรรมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาแบบมีส่วนร่วม

2. ประเมินค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยให้เกณฑ์ในการตรวจสอบข้อคำถาม แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ในช่วง 0.60-0.80 ทุกข้อ

3. พัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended questions) สำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง จำนวน 13 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลแนวคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ระหว่างผู้บริหารและอาจารย์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปและจัดกลุ่มแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยระยะที่ 3 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยะที่ 1 กับการศึกษาในระยะที่ 2 มาสร้างรูปแบบการเชื่อมโยงของแนวคิด โดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนในรายวิชา ความเป็นพลเมือง จำนวน 565 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Office of Promotion and Registration, 2023, Online) 2) ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน และอาจารย์ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนารายวิชา ความเป็นพลเมืองหรือด้านทฤษฎี จำนวน 10 คน 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกจาก 4 หน่วยงาน จำนวนทั้งสิ้น 44 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย จำนวน 12 คน ปลัดเทศบาลตำบลทุ่ง 1 คน เจ้าหน้าที่กลุ่มจริยธรรมและพัฒนาหลักสูตรจริยธรรม สังกัดกรมเจ้าท่า จำนวน 11 คน และผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักด้านทฤษฎีศึกษา สำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน 20 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ความเป็นพลเมืองปีการศึกษา 1/2566 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้ตามตาราง การสุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1973) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้จะสุ่มเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 300 คน ร่วมกับการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้น (Stratified Sampling) กล่าวคือ การคัดเลือกนักศึกษาทั้ง 6 หมู่เรียน หมู่เรียนละ 50 คน จากนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนในรายวิชาความเป็นพลเมืองปีการศึกษา 1/2566

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในระยะที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในรูปแบบสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และศึกษาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีการเลือกกลุ่มผู้บริหารและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยผู้บริหารของมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 2 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 คน ทั้งนี้ ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ได้รับการคัดเลือกต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ต้องเป็นผู้บริหารหรืออาจารย์ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา 2) มีประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรความเป็นพลเมือง หรือหลักสูตรด้านทฤษฎีมาอย่างน้อย 5 ปี 3) ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานเกี่ยวกับคณะกรรมการติดตามและให้คำปรึกษาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และมีการคัดเลือกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรจาก 4 หน่วยงาน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 7 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย จำนวน 2 คน ปลัดเทศบาลตำบลท่าอิฐ 1 คน หัวหน้ากลุ่มจริยธรรมและพัฒนาหลักสูตรจริยธรรม สังกัดกรมเจ้าท่า จำนวน 1 คน และผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ชำนาญการพิเศษ สำนักด้านทฤษฎีศึกษา สำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน 3 คน ทั้งนี้ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ได้รับการคัดเลือกต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ ต้องมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตและเป็นหน่วยงานที่รับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยไปฝึกงานหรือทำงานหลังจบการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 32 ข้อ และคำถามปลายเปิดเพื่อรับทราบข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 1 ข้อ
- แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามจำนวน 4 ข้อ เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามจำนวน 3 ข้อ เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาและขอบเขตที่ต้องการศึกษา มาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วง 0.60-0.80 ทุกข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในส่วนของข้อมูลสำรวักนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปแบบของค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean: $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) โดยแปลผล 5 ระดับ ดังนี้ (Buasan, 1997)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 แปลความว่า ระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 แปลความว่า ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 แปลความว่า ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 แปลความว่า ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 แปลความว่า ระดับน้อยที่สุด

ในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก จำนวน 13 คน ของผู้ให้สัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์สาระระบบ (Taxonomy Analysis) เพื่อนำข้อมูลมาจัดกลุ่มคำตอบเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องกันของแนวคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก เพื่อหาข้อสรุปและจัดกลุ่มแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย

1. สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.06) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.06) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.07) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.05) ในขณะที่ด้านมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.07) (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎี ศึกษาในภาพรวมรายด้าน (n=300)

ลำดับ	การมีส่วนร่วมของนักศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1.	การมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.75	1.07	มาก	2
2.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ	3.72	1.07	มาก	4
3.	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.77	1.06	มาก	1
4.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.74	1.05	มาก	3
รวมเฉลี่ย		3.75	1.06	มาก	

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยละเอียด ผลการศึกษามีดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนของนักศึกษาแสดงให้เห็นถึงระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.07) โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.06) นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรก็อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 1.07) นักศึกษาควรได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป เพื่อให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ผลการศึกษาในด้านการตัดสินใจชี้ให้เห็นว่านักศึกษาแสดงความมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.07) โดยเฉพาะการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.11) ส่วนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 1.08) และการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ

เพื่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.07) อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจให้มีความโปร่งใส และให้โอกาสนักศึกษาในการแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า นักศึกษา แสดงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาหลักสูตร ด้านทฤษฎีศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.06) โดยเฉพาะการรับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 1.03) และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 1.05) อย่างไรก็ตาม การรับประโยชน์จากการจัดการเรียน การสอนและการจัดหาสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.09; $\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.05) จากผลดังกล่าว ควรเพิ่มช่องทาง ในการรับข้อมูลและผลประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับ เพื่อกระตุ้นให้เกิด การมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.05) โดยการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรและ แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.04) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับคุณภาพของการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ควรมีการพัฒนา เกณฑ์และวิธีการประเมินผลให้ชัดเจนและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎี ศึกษาในแต่ละด้านแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมที่ดีและมีความสำคัญ ต่อการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา แต่ยังคงต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะในด้านการสนับสนุนระบบช่วยเหลือนักศึกษาและการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจด้านงบประมาณ เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากผลการสัมภาษณ์ สามารถสรุปประเด็นปัญหาในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษาที่สอดคล้องกันระหว่างกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก โดยแยกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปประเด็นปัญหาการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร อาจารย์ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ที่มีความประเด็นปัญหาตรงกัน

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน	มหาวิทยาลัยควรเผยแพร่ข้อมูลสำคัญ เช่น นโยบาย กฎระเบียบ แผนพัฒนา และงบประมาณให้ครบถ้วนและชัดเจน เพื่อให้เข้าใจได้ง่าย และติดตามได้สะดวก โดยเฉพาะด้านการใช้ทรัพยากรและการบริหารจัดการ ผ่านช่องทางที่เข้าถึงง่าย เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ และรายงานประจำปี	มหาวิทยาลัย ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย โดยเฉพาะในรูปแบบ Case study เพื่อให้เห็นผลกระทบของการทฤษฎีและเพิ่มการรับรู้ผ่านกระบวนการ เช่น การยื่นซอง การประมูล และคู่มือการเสนอราคา (e-bidding) เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนในเรื่องผลประโยชน์ของการทฤษฎี

ตารางที่ 2 สรุปประเด็นปัญหาการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริต
ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร อาจารย์ กับผู้มีส่วนได้
ส่วนเสียภายนอก ที่มีความประเด็นปัญหาตรงกัน (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
1) การมีส่วนร่วม ในการวางแผน (ต่อ)	ผู้พัฒนาหลักสูตรและ ผู้สอนควรมีการ แนะนำช่องทาง ให้ นักศึกษา มีส่วนร่วม ในการประเมินคุณธรรมและ ความโปร่งใสผ่านแบบสำรวจ ความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายนอก (EIT) เป็นตัวอย่าง ในการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกการมีส่วน ร่วม ในการตรวจสอบ	ควรเพิ่มการ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ด้านการตรวจสอบ ความโปร่งใส โดยแนะนำ การเข้าถึงข่าวสารการบริหาร จัดการในระบบราชการ สิทธิประโยชน์ และบทบาท ของนักศึกษาในการร่วม ตรวจสอบ เพิ่มช่องทาง และความชัดเจนให้ผู้เรียน สามารถติดตามข้อมูลข่าวสาร การบริหารที่โปร่งใสในหน่วย งานราชการได้สะดวกมากยิ่งขึ้น
2) การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดำเนินการ	ขาดการ สร้างการมีส่วนร่วม ของนักศึกษา ผ่านกิจกรรมรณรงค์ ต่อต้านการทุจริตในมหาวิทยาลัย สังคม และชุมชน ทำให้นักศึกษา ยังขาดความตระหนักถึงผลเสีย ของการทุจริต	ขาดการ ออกแบบเนื้อหา และกิจกรรม ที่เน้นการลด ละ เลิกการทุจริตซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาเตรียมพร้อมสำหรับ การปฏิบัติงานในองค์กร ด้วยคุณธรรมและจิตสำนึก ที่ดีต่อสังคม

ตารางที่ 2 สรุปประเด็นปัญหาการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริต
ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร อาจารย์ กับผู้มีส่วนได้
ส่วนเสียภายนอก ที่มีความประเด็นปัญหาตรงกัน (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
2) การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดำเนินการ (ต่อ)	ขาดการจัด <i>กิจกรรมถอดบทเรียนและการ Focus group</i> ในรายวิชาความเป็นพลเมืองในห้องเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมพัฒนาหลักสูตรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	ขาดการเน้นให้ <i>ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิทธิประชาชน</i> และให้ร่วมแจ้งเบาะแสการทุจริตผ่านช่องทางที่ชัดเจน พร้อมประชาสัมพันธ์บทบาทนี้แก่ประชาชนเพื่อการร่วมมือในการปราบปรามการทุจริตลงไปเป็นหลักสูตร
	ขาดการ <i>ปลูกฝังบทบาทภาคประชาชน</i> ให้กับนักศึกษา ช่วยกันเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการทุจริต เพื่อป้องกันการทุจริตหลากหลายรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต	ขาดการเน้น <i>สิทธิประชาชน</i> ในการสอดส่องและแจ้งเบาะแสการทุจริตผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการช่วยกันสร้างการตระหนักรู้และการเฝ้าระวังในชุมชนอย่างยั่งยืน
	ขาดการเปิดโอกาสให้ <i>นักศึกษาและบุคลากรภายใน</i> ได้มีส่วนร่วมในการ <i>วางแผนและตัดสินใจ</i> เกี่ยวกับกิจกรรมด้านทุจริตเพื่อสร้างความตระหนักรู้และความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจาก <i>ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก</i> ในการ <i>ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ</i> รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมในการเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริต

ตารางที่ 2 สรุปประเด็นปัญหาการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร อาจารย์ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ที่มีความประเด็นปัญหาตรงกัน (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ขาดการพัฒนาเนื้อหาที่ช่วยสร้าง <i>ความรู้เกี่ยวกับการปกป้องตนเอง</i> และการรับรู้ถึง <i>ผลประโยชน์ร่วมกัน</i> เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตน	การสร้าง <i>กลไกป้องกัน</i> การทุจริต ควรครอบคลุมการ <i>ฝึกทักษะในการป้องกันตนเอง</i> และสร้าง <i>ความรับผิดชอบร่วมกัน</i> ในหน่วยงาน สังคม ชุมชน และประเทศชาติ
	เน้นการปลูกฝังคุณสมบัติ <i>พลเมืองดี</i> ที่มี <i>สิทธิ</i> และ <i>หน้าที่</i> ในการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมสังคมที่ <i>มีความสุขและเป็นธรรม</i>	ควรมีการพัฒนากรณีศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยมีผลจากเทคโนโลยีดิจิทัล (<i>Digital Disruption</i>) ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการ <i>ร่วมมือกัน</i> ในการต่อต้านการทุจริตในยุคดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความ <i>โปร่งใสและรู้เท่าทัน</i> <i>มิถนาชีพ</i> ที่เข้ามาหลากหลายช่องทาง
	ขาดการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมการ <i>มีส่วนร่วมในประชาสังคม</i> และการสร้างความพอใจใน <i>ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น</i> ผ่านการปฏิบัติตาม <i>ระบอบประชาธิปไตย</i>	ควรส่งเสริมการฝึกใช้ <i>เครื่องมือและทักษะ</i> ในการป้องกัน <i>การทุจริต</i> และการสนับสนุนในการ <i>ประสานความร่วมมือ</i> เพื่อพัฒนาสังคมร่วมกัน

ตารางที่ 2 สรุปประเด็นปัญหาการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริต
ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร อาจารย์ กับผู้มีส่วนได้
ส่วนเสียภายนอก ที่มีความประเด็นปัญหาตรงกัน (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
4) การมีส่วนร่วม ในการประเมินผล	มีการเพิกเฉยต่อการกระทำ ความผิดที่ถูกมองว่าเป็นเรื่อง เล็กน้อย เช่น การลอกข้อสอบ และการโกงข้อสอบ ซึ่งนักเรียนคิดว่า ไม่มีใครสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้	ปัญหาการทุจริตใน สถานศึกษา เช่น การโกงข้อสอบ หรือการให้เงินใต้โต๊ะในการจบ การศึกษาเป็นสิ่งที่ร้ายแรง มหาวิทยาลัยต้องไม่เพิกเฉย ต่อเหตุการณ์นี้ ต้องมีการสอบ โทษและมาตรการที่ชัดเจน
	ขาดการติดตามและ ตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดการกับเหตุการณ์ทุจริต ในสถานศึกษา จึงต้องมีการร่วมมือ ระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ เพื่อแก้ไขปัญหา	มหาวิทยาลัยควรกำหนด มาตรการตรวจสอบอย่างเข้ม งวด โดยเฉพาะการพิจารณา หลักเกณฑ์โทษการกระทำ ความผิด และ คำนึงถึง ความร้ายแรงของการทุจริต ในการตัดสินโทษ ซึ่งควรมี การประสานงานระหว่าง หน่วยงานต่างๆ อย่างครอบคลุม
	ควรมีการส่งเสริมให้ผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอก มีส่วนร่วมในการหาทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น อย่างร่วมมือกัน โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรม ในองค์กร เรื่องการไม่ยอมรับและ ไม่ทนต่อการทุจริต	ต้องมีการสร้างแนวทาง ที่ชัดเจนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริต เพื่อให้ทุกฝ่าย รับผิดชอบร่วมกันและลดโอกาส ในการเกิดปัญหาเดิมซ้ำไม่มอง เรื่องการทุจริตเป็นเรื่องปกติ

จากตารางที่ 2 ในด้านการวางแผน พบว่า ขาดการเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญของมหาวิทยาลัย เช่น นโยบายและงบประมาณอย่างครบถ้วน ซึ่งทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่สามารถติดตามการใช้ทรัพยากรได้ นอกจากนี้ ยังไม่มีการใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น กรณีศึกษา (Case study) เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการทุจริต ในด้านการตัดสินใจดำเนินการกิจกรรมต่อต้านการทุจริต นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์อย่างเพียงพอ ส่งผลให้เกิดความขาดการตระหนักรู้ถึงผลเสียของการทุจริตและยังขาดการส่งเสริมสิทธิประชาชนในการเฝ้าระวังการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน

ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการประเมินผล พบว่า ขาดการพัฒนาเนื้อหาที่ช่วยสร้างความรู้เกี่ยวกับการปกป้องตนเองและการรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการขาดกลไก ในการฝึกทักษะป้องกันตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนไม่มีความพร้อมในการต่อต้านการทุจริต ในขณะที่การเปิดเผยต่อการกระทำผิดในสถานศึกษา ถูกมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ทำให้เกิดการละเลยปัญหาที่ร้ายแรงมากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงควรมีมาตรการที่ชัดเจนและสร้างวัฒนธรรมในการไม่ยอมรับการทุจริต โดยส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อลดโอกาสในการเกิดปัญหาซ้ำ ๆ เดิม ๆ และไม่มองเรื่องการทุจริตเป็นเรื่องปกติ

จากผลการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ของการวิจัย นักศึกษาและผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเห็นสอดคล้องกันใน 4 ประเด็นหลักที่ควรปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาหลักสูตรต้านทุจริตและสร้างการมีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัย ประเด็นแรกคือ การขาดการเผยแพร่ข้อมูลสำคัญ เช่น นโยบายและงบประมาณการดำเนินงานอย่างครบถ้วน นักศึกษาและผู้บริหารเห็นว่า หากมหาวิทยาลัยเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้อย่างเปิดเผยและทั่วถึง จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถติดตามและเข้าใจการใช้ทรัพยากรได้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน

ในประเด็นการเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านการทุจริต ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนักศึกษาเห็นพ้องว่า ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้อย่างจริงจัง การเพิ่มการมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบของการทุจริต และปลูกฝังจิตสำนึกที่ยอมรับความถูกต้องและความโปร่งใส เพื่อให้ นักศึกษาจะมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นเกี่ยวกับผลเสียของการทุจริตซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาแนวคิดด้านทุจริตอย่างยั่งยืนในระยะยาว

อีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญคือ การขาดเนื้อหาส่งเสริมการป้องกันตนเอง โดยนักศึกษามองว่าเนื้อหาการเรียนรู้ควรครอบคลุมถึงสิทธิและหน้าที่รวมถึงทักษะในการป้องกันตัวจากการทุจริต ขณะที่ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เห็นว่าควรปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมและครอบคลุมเพียงพอ การเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการป้องกันตนเองและรับรู้สิทธิต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็น

และประเด็นสุดท้าย กล่าวคือ การละลายปัญหาทุจริตในสถานศึกษา ทั้งนักศึกษาและผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างเห็นตรงกันว่ามหาวิทยาลัยควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทุจริต การสร้างวัฒนธรรมที่ไม่ยอมรับการทุจริตในมหาวิทยาลัยจะเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปกป้องสถาบันและสร้างสภาพแวดล้อมที่โปร่งใสและยุติธรรม

3. แนวทางพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาแบบมีส่วนร่วม

จากผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร อาจารย์ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก สามารถสรุปได้ 3 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (ดังตารางที่ 3) การมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณ (ดังตารางที่ 4) และการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานทั่วไป (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่องหลักสูตร

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
1) ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน	มหาวิทยาลัยมีการวางแผน สนับสนุน การพัฒนาหลักสูตร ตามกรอบมาตรฐานโดยจัดหลักสูตร ด้านทฤษฎีศึกษาเป็นรายวิชา ความเป็นพลเมือง เปิดสอนสำหรับ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นหลักสูตร ศึกษาทั่วไปที่มีการปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	แนะนำให้รุ่นพี่ที่เคย เรียนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เข้ามาร่วมในการวางแผน หลักสูตรและร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ตรง เพื่อเสริม ให้บทเรียนมีความน่าสนใจ และตรงตามเป้าหมายของ การพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎี
	ในปี 2565 ผู้บริหารและ อาจารย์ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตร ใหม่ โดยปรับจากรายวิชาความ เป็นพลเมืองเป็น รายวิชาวิถี พลเมืองและกฎหมายในชีวิตประจำวัน และเพิ่มจำนวนหน่วยกิตเพื่อ ความครอบคลุมในเนื้อหาและ การออกแบบกิจกรรมภายใน ห้องเรียนมากขึ้น	ข้อเสนอในการใช้ ประสบการณ์ของผู้ที่เคยเรียน เช่นรุ่นพี่ที่มีส่วนร่วมเป็นข้อมูล ในการออกแบบหลักสูตร ให้ทันสมัยและเชื่อมโยง กับสถานการณ์จริง ของ การป้องกันการทุจริตในชีวิต ประจำวัน
2) ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดำเนินการ	ผู้ทรงคุณวุฒิและนักศึกษา ในรายวิชาความเป็นพลเมืองจำนวน 120 คน ร่วมกันออกแบบกิจกรรม บทเรียน โดยถอดบทเรียนและ แบ่งกลุ่มนักศึกษาเพื่อหาข้อปัญหา และแนวทางการบริหารจัดการ หลักสูตร	ส่งเสริมให้นักศึกษา เข้ามามีบทบาทในกระบวนการ เขียนและวางแผนการ ดำเนินงาน เพื่อให้เกิด การปรับตัวและเรียนรู้การจัดการ กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่องหลักสูตร (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
2) ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดำเนินการ (ต่อ)	มุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาทในรายวิชาด้าน ทฤษฎีศึกษา โดยให้มี โอกาสแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและ อุปสรรคในการบริหารหลักสูตรและ ร่วมถอดบทเรียนเพื่อนำไปพัฒนา หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	เปิดโอกาสให้นักศึกษา ได้ ฝึกฝนการวางแผนและการ แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการเตรียม ความพร้อมสำหรับการทำงาน ในองค์กรหลังจบการศึกษา
	ให้การสนับสนุนการถอดบทเรียน ผ่านการแบ่งกลุ่มนักศึกษาเพื่อ สร้าง ความเข้าใจในการตัดสินใจ และการจัดการกับอุปสรรคที่อาจ พบในการดำเนินการของหลักสูตร	นักศึกษาได้รับ การฝึกฝน กระบวนการตัดสินใจและปรับ แผนงาน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อ การปฏิบัติงานในสถานการณ์ จริงในอนาคต โดยเฉพาะเมื่อ เผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด
3) ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์	ผู้พัฒนาหลักสูตรและอาจารย์เปิด โอกาสให้นักศึกษา เข้ามามีส่วนร่วม ในการออกแบบเนื้อหาที่สนับสนุน ความไม่ทนต่อการทุจริตซึ่งช่วยให้ นักศึกษาได้รับ ความพึงพอใจและ ความภาคภูมิใจ ในเนื้อหาที่ตรงกับ ความต้องการ และ มีจิตสาธารณะ ในการมีส่วนร่วมกับชุมชน ด้วยใจ	เห็นว่าหลักสูตรควรมี ความ หลากหลาย แต่ต้องสอดคล้อง กับการปลูกฝังเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้ เนื้อหาควร ได้รับการสนับสนุนจากแหล่ง ทรัพยากรในชุมชน เพื่อให้ เกิดความยั่งยืนในคุณค่าและ เป็นที่ยอมรับของนักศึกษา

ตารางที่ 3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่องหลักสูตร (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
3) ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ (ต่อ)	มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้เยาวชนเพื่อให้เกิดความ พอใจ และสบายใจในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีจริยธรรม ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้การสอน และเกิดการนำไปปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันในสังคม	สนับสนุนให้เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีจิตสาธารณะและคุณธรรมที่แข็งแกร่ง และได้รับประโยชน์จาก ความร่วมมือในการฝึกจริยธรรมในชุมชน โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี และนักศึกษา ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป
	สนับสนุนให้นักศึกษาได้รับ แรงบันดาลใจจากอาจารย์และผู้ใหญ่ในชุมชนที่มีส่วนร่วม เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนอย่างซื่อสัตย์และไม่ทุจริต ซึ่งเป็นผลประโยชน์จากการ มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง	เห็นว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ใหญ่ ควรแสดงออกถึงการทำตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้นักศึกษาเกิด ความภาคภูมิใจและอยากมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้ชุมชน ตามแบบอย่างที่ดีนี้
4) ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล	ในกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษาถูกจัดให้ เข้ากลุ่มถอดบทเรียนรายวิชา ความเป็นพลเมือง และร่วมออกแบบ เนื้อหาเพื่อพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ผ่านรายวิชาวิิพลเมือง และกฎหมายในชีวิตประจำวันโดย เนื้อหานี้จะเริ่มใช้ในเทอม 2/2566	ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า การประเมินควร ครอบคลุมเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม จึงเสนอให้ทุกวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสร้างความตระหนักในความสำคัญของการปฏิบัติตนด้วยคุณธรรมในทุกระดับชั้นการศึกษา

จากตารางที่ 3 การสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก พบว่ามีความเห็นสอดคล้องกันในหลายด้านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม ในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาศิษย์เก่ารวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการออกแบบหลักสูตรเพื่อสร้างเนื้อหาที่ตรงตามความต้องการและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้การสอนมีความน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการใช้ประสบการณ์จากศิษย์เก่าในการปรับปรุงหลักสูตร และการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการประเมินผล ทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยว่าการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการสนับสนุนให้เยาวชนมีจิตสาธารณะและมีส่วนร่วมในชุมชนสามารถสร้างแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตัวอย่างซื่อสัตย์ นอกจากนี้การประเมินผลการเรียนรู้ควรครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมในทุกวิชา เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการปฏิบัติตนด้วยคุณธรรมในทุกระดับการศึกษา

ตารางที่ 4 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่อง**งบประมาณ**

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	มหาวิทยาลัยวางแผนงบประมาณประจำปีเพื่อ พัฒนาหลักสูตรให้ทุกคณะและทุกสาขาวิชา ที่พร้อมดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละปีงบประมาณ โดยมีการสนับสนุนงบประมาณจากหลายแหล่ง	เห็นว่ามหาวิทยาลัยควรบริหารจัดการงบประมาณให้มี การขับเคลื่อนหลักสูตร เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง โดยควรจัดสรรงบประมาณให้ ครอบคลุมการเรียนการสอนทุกชั้นปี ไม่จำกัดเฉพาะบางชั้นปีเท่านั้น

ตารางที่ 4 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่อง**งบประมาณ**
(ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
2) ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดำเนินการ	อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ได้นำนโยบายจากผู้บริหารมาใช้ โดยบูรณาการสื่อการเรียนการสอน “วัยใสใจสะอาด” ซึ่งเป็นหลักสูตร ด้านทุจริตศึกษาจากสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบ ปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุมระดับ อุดมศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ (ป.ป.ช.) สนับสนุน งบประมาณ ผ่านกองทุนและ งบประมาณการ ให้มหาวิทยาลัย ใช้ในการพัฒนาสื่อและหลักสูตร ด้านทุจริต นับเป็นการสนับสนุน ให้ทุกมหาวิทยาลัยสามารถ ขยายเนื้อหาหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมได้อย่างทั่วถึง
3) ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์	ในการพัฒนาหลักสูตร ด้านทุจริตศึกษารายวิชาวิถีพลเมือง และกฎหมายในชีวิตประจำวัน เริ่มเปิดให้นักศึกษาได้ลงทะเบียน ในปี การศึกษา 2/2566 ซึ่งกระบวนการนี้คาดหวังให้ ผู้ทรงคุณวุฒิและวิทยากรได้เข้าร่วม ถ่ายทอดประสบการณ์จริงและ สร้างสรรค์เนื้อหาที่น่าสนใจ นักศึกษา จึงได้ประโยชน์ในการนำไปใช้ ในชีวิตจริง ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิ และวิทยากรได้รับความภาคภูมิใจ ในการร่วมสร้างหลักสูตรที่มีคุณค่า	มีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัย จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อสนับสนุนให้การเข้าร่วม ในหลักสูตรเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญมีส่วน ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ที่ดีของเยาวชนผ่านการอบรม ที่เข้าถึงง่าย เพิ่มทักษะและ มุมมองที่ช่วยให้เยาวชน มีคุณธรรมและจริยธรรม อันเข้มแข็ง และตอบสนอง ความต้องการของชุมชน โดยรวมในการสร้างสังคม ที่โปร่งใสและมีความเป็นอยู่ ที่ดีขึ้น

จากตารางที่ 4 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่องงบประมาณ เน้นการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมหาวิทยาลัยวางแผนงบประมาณประจำปีการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรในทุกคณะ เพื่อให้หลักสูตรสามารถใช้งานได้จริงและครอบคลุมการเรียนการสอนทุกชั้นปี ผู้บริหารและอาจารย์เห็นพ้องว่าควรมีการบูรณาการสื่อการเรียนการสอน เช่น หลักสูตรด้านทฤษฎีที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ซึ่งส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกเสนอให้จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง พร้อมทั้งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเยาวชน และตอบสนองความต้องการของชุมชนในการสร้างสังคมที่โปร่งใสและสร้างสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้น

ตารางที่ 5 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่อง การบริหารงานทั่วไป

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมทั้งในระดับคณะ สาขาวิชา และหน่วยงานต่าง ๆ โดยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณธรรมให้นักศึกษาเพื่อให้มีการสนับสนุนและดูแลนักศึกษาอย่างเหมาะสม	ควรมีการส่งเสริมจัดกิจกรรมค่ายจริยธรรม ซึ่งสามารถเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้จากการเสวนาธรรม และสร้างความเข้าใจในหลักธรรมการประพฤติปฏิบัติที่ดี

ตารางที่ 5 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่อง
การบริหารงานทั่วไป (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
1) ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน (ต่อ)	ควรจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบ เรื่องการสื่อสารและให้ข้อมูล เกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้เยาวชนเห็นความสำคัญ และเข้าใจถึงประโยชน์ของ การเข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นหน่วย งานเพิ่มเติมจากการบริหารหลักสูตร ด้านทฤษฎีศึกษา	มหาวิทยาลัยควรส่งเสริม การสวนมนต์และกิจกรรม การนั่งสมาธิเข้าไปในรายวิชา เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้มีจิตใจ ที่สงบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการดูแลสุขภาพจิต และส่งเสริมการประพฤติ ปฏิบัติที่ดี
2) ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดำเนินการ	ผู้บริหารและอาจารย์ส่งเสริม การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก ในการวางแผนและตัดสินใจ จัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยสนับสนุน ให้ทุกคนสามารถใช้ความรู้และ ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้าง ในการแสดงความคิดเห็นและ การมีส่วนร่วม กับมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย ในการดำเนินงาน	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายนอกได้รับโอกาสเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรม ของมหาวิทยาลัย ซึ่งช่วย เสริมสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน และทำให้ การตัดสินใจ เป็นไปอย่างรอบคอบและมี ประสิทธิภาพ ทำให้เกิด ความภาคภูมิใจในการ มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำคัญ และเป็นเครือข่ายที่ช่วย ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและ การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 5 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่อง
การบริหารงานทั่วไป (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
2) ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดำเนินการ (ต่อ)	การบริหารงานโดยภาพรวม ของมหาวิทยาลัยมุ่งเน้นการ จัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของนักศึกษาและชุมชน โดยต้องมีการวางแผนงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากรไว้ประจำ ทุกปีการศึกษา ทำให้นักศึกษา ได้รับการดูแลและสนับสนุนอย่าง เหมาะสม	การประสานความร่วมมือ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ช่วยให้มีทรัพยากรและความรู้ ที่หลากหลายในการจัดกิจกรรม โดยการนำเสนอความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตร รายวิชา และ กิจกรรมต่าง ๆ ให้ตรงกับ ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วน เสียภายนอกต่อการใช้บัณฑิต
3) ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์	การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมหาวิทยาลัยช่วยให้นักศึกษา ได้รับประโยชน์ในหลายมิติ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ นักเรียน มีการคิดและวางแผนการทำงานและ ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	การส่งเสริมให้นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมช่วยสร้าง ความร่วมมือระหว่างนักศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ทำให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ ร่วมกัน การสนับสนุนกิจกรรม ทำให้เกิดความพอใจและ ความสุขในสังคมที่ดีขึ้น
	นอกจากนี้ กิจกรรมอบรม ให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่น พรบ.ข้อมูลข่าวสาร พรบ.คอมพิวเตอร์ พรบ.ข้อมูลส่วนบุคคล และ พรบ. ความมั่นคงทางไซเบอร์ได้ถูกนำมาใช้ ในหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างการตื่นรู้	ในการออกแบบกิจกรรม ทำให้เกิดการสนับสนุนทางด้าน งบประมาณ ทรัพยากรและ ความรู้ การร่วมมือทำให้ สามารถสร้างสังคมที่มีเครือข่าย ที่เข้มแข็งตามมาอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 5 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่อง
การบริหารงานทั่วไป (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
3) ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ (ต่อ)	นักศึกษาไม่ตกเป็นเหยื่อของ การทุจริต ในรายวิชาวิถึพลเมือง และกฎหมายในชีวิตประจำวัน ที่ เปิดสอนในปีการศึกษา 2/2566	ในการออกแบบกิจกรรมทำให้ เกิดการสนับสนุนทางด้าน งบประมาณ ทรัพยากรและ ความรู้ การร่วมมือทำให้ สามารถสร้างสังคมที่มีเครือข่าย ที่เข้มแข็งตามมาอย่างต่อเนื่อง
4) ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล	กิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร ด้านทุจริตศึกษาผ่านการจัดรายวิชา ในคณะต่างๆ พร้อมทั้งการฝึกทักษะ ให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่ในชุมชน การแสดงถึงหน้าที่พลเมือง ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนา จิตสาธารณะและการคิดวิเคราะห์ อย่างเป็นระบบมากขึ้น	การร่วมประเมินผลกิจกรรม สามารถประเมินได้ด้วยวิธี ที่หลากหลาย ทำให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียภายนอกมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบปัญหาและ อุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมถึง การหาทางแก้ไข การมีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผล ช่วยให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนากิจกรรมได้อย่าง มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง
	เพื่อวัดความเปลี่ยนแปลง อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้อง เปรียบเทียบพฤติกรรมของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้ ซึ่งจะ ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจการทุจริต	การมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลช่วยให้เกิด การปรับปรุงในหลักสูตรและ กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างหลากหลาย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อ

ตารางที่ 5 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่อง
การบริหารงานทั่วไป (ต่อ)

ด้าน	ผู้บริหารและอาจารย์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
4) ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล(ต่อ)	ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น <i>การทำงาน กลุ่มการทำใบงานทำการบ้านและ มีการนำเสนองานต่อที่สาธารณะ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่สำคัญ สามารถวัดประเมินผลด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการคิด การวางแผน การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</i>	สถานการณ์ปัจจุบัน <i>การมีส่วนร่วม ร่วมทำให้ทุกฝ่ายรู้สึกภาค ภูมิใจและร่วมรับผิดชอบต่อ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียภายนอกมีความมั่นใจ ต่อการใช้บัณฑิต</i> เมื่อบัณฑิต จบการศึกษาและเข้าทำงาน ในองค์กรต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

จากตารางที่ 5 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม
ของผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกในเรื่องการบริหารงานทั่วไป
เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ
การจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยผู้บริหารและอาจารย์สนับสนุนการมีส่วนร่วม
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้ทุกคนสามารถใช้ความรู้
และความสามารถได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน
และทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังต้อง
มุ่งเน้นการวางแผนงบประมาณและการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาและชุมชน โดยการประสาน
ความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก เพื่อช่วยให้มีทรัพยากรและ
ความรู้หลากหลายในการจัดกิจกรรม ส่งผลให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน
และเกิดความพอใจและความสุขในชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม
อย่างมีคุณค่า

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาแสดงให้เห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาแสดงการมีส่วนร่วมสูงในด้านการรับผลประโยชน์และการวางแผน โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรในด้านการตัดสินใจ นักศึกษาแสดงการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แต่อาจต้องปรับปรุงความโปร่งใสในการจัดสรรงบประมาณและเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นมากขึ้นส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับมาก โดยช่วยให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาอย่างไรก็ตาม ควรมีการพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินให้ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Supayong (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลางตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน โดยรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับปัญหามากไปน้อย คือ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านการบริหารงานอยู่ในระดับมาก และปัญหาด้านบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ได้มีการจัดทำแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา มีการจัดประชุมทุกภาคเรียน มีส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการแก้ไขหลักสูตรการเรียนซ่อมเสริม มีการสร้างช่องทางการสื่อสาร มีการมอบหมายงานให้นักเรียน มีการสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครองในการรับรู้พฤติกรรมนักเรียน มีการส่งเสริมปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนด้านงบประมาณ มีการจัดทำแผนระดมเงินทุน และการประชาสัมพันธ์ มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน และ 3) แนวทาง

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองสังเคราะห์ได้เป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลมีความสอดคล้องกันทั้ง 4 ประเด็น และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในแต่ละด้านนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา แต่ยังต้องพัฒนาระบบช่วยเหลือและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านงบประมาณเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ungkanawin & Pachanasavan (2020) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนหัวถนน อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมอันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Panjiang & Thammarat (2021) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเขาชัยสน อำเภอลำดวน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 12 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในระดับสูงต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรรวมทั้งผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในการบริหารจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งจะมากขึ้นเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ในแต่ละเรื่องในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษา จะช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทั้งในเรื่องงบประมาณ ทรัพยากรสนับสนุนการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นความยั่งยืน ดังนั้นจึงมีความสอดคล้องกันเรื่องแนวทางด้านการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน และควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เพิ่มขึ้น

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมุ่งเน้นปัญหาไปที่นักศึกษาเผชิญพบว่า มีการขาดการเผยแพร่ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับนโยบายและงบประมาณของมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาไม่สามารถติดตามการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการทฤษฎีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wongthanavasut et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาสำหรับการเรียนการสอนของการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาของประเทศไทย ผลการศึกษาในหลักสูตรอุดมศึกษา พบว่า กว่าร้อยละ 95 ของสถานศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่างไม่มีศักยภาพและความพร้อมในการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาเลย ด้านการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ควรมุ่งเน้นการออกแบบหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมรอบด้าน เนื้อหาควรเป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การเรียนการสอนควรเป็นการใช้กิจกรรมเป็นตัวนำและเป็นแบบสังคมเป็นลักษณะ (Mindfulness Learning Experience) การบริหารจัดการควรอยู่ในรูปคณะกรรมการระดับชาติและการสร้างระบบนิเวศทางสังคมที่เอื้อมีความสำคัญมาก

นอกจากนี้ การขาดการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น การใช้กรณีศึกษาในการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการทฤษฎี ทำให้นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ ยังพบว่าขาดการพัฒนาเนื้อหาที่ช่วยสร้างความรู้เกี่ยวกับการปกป้องตนเอง รวมถึงขาดกลไกในการฝึกทักษะป้องกันตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนไม่พร้อมในการต่อต้านการทฤษฎี การเพิกเฉย

ต่อการกระทำผิดในสถานศึกษาก็ถูกมองข้าม ทำให้ปัญหานี้มีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sangtong (2023) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์เรียนรู้การจัดเนื้อหาสาระ การสำรวจความต้องการ การประเมินผลและวิธีการประเมินผล มหาวิทยาลัยจึงควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการสร้างวัฒนธรรมที่ไม่ยอมรับการทุจริต พร้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเพื่อป้องกันปัญหาในอนาคต และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wattanakul & Loyvirat (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อส่งเสริมค่านิยมสุจริตและการต่อต้านการคอร์รัปชัน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบของกระบวนการสร้างค่านิยมสุจริตและการต่อต้านคอร์รัปชัน ได้แก่ รูปแบบของการกระตุ้นความสนใจในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในการให้การศึกษ อบรมบ่มสร้างนิสัยให้ความรู้ควบคู่กับการพัฒนาทักษะด้านปัญญา ประกอบกับมีองค์กรทางสังคมอื่น ๆ ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างนิสัยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ต้นแบบกิจกรรมการส่งเสริมค่านิยมสุจริตและการต่อต้านคอร์รัปชันนี้ เป็นรูปแบบของกิจกรรมเชิงวิชาการ พร้อมทั้งกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน โดยเริ่มจากชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย และแสวงหาโอกาสในการขยายไปสู่ชุมชนรอบข้างที่กว้างขึ้นในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ตามที่มีปัจจัยเอื้ออำนวย

แนวทางพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหาร อาจารย์มหาวิทยาลัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เสนอแนวทางสำหรับการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ หลักสูตร งบประมาณ และการบริหารจัดการทั่วไป กล่าวคือ ในเรื่องหลักสูตร

ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษา ศิษย์เก่า และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทร่วมในการออกแบบ เพื่อให้เนื้อหาสอดคล้องกับสถานการณ์จริงและตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน การใช้ประสบการณ์จากศิษย์เก่าและเวทีให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นยังช่วยเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ในส่วนของงบประมาณ ผู้บริหารเสนอให้จัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอ เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรครอบคลุมทุกชั้นปีและตอบสนองการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การสนับสนุนจากหลายแหล่ง รวมถึงการบูรณาการสื่อการเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีความสำคัญต่อการสร้างจิตสำนึกในนักศึกษา และสำหรับการบริหารจัดการทั่วไป ควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก เพื่อใช้ความรู้และประสบการณ์ของทุกฝ่ายอย่างเต็มที่ การวางแผนทรัพยากรที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนยังช่วยสร้างประโยชน์ร่วมกัน ทำให้เกิดความพึงพอใจและคุณค่าแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และการนำเนื้อหาพร้อมสื่อการเรียนการสอนมาใช้ในรายวิชาวิถีพลเมืองและกฎหมายในชีวิตประจำวัน และประเมินความสนใจและความต้องการของนักศึกษาในการเรียนรายวิชาวิถีพลเมืองและกฎหมายในชีวิตประจำวัน จากนักศึกษาหลากหลายชั้นปี และหลายคณะในมหาวิทยาลัย
2. ผู้วิจัยควรพัฒนาระบบติดตามผลการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ผลและปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม

References

- Anti-Corruption Education Bureau, Office of the NACC. (2021). *Report on Monitoring and Advisory Services for Driving the Anti-Corruption Education Curriculum under the Anti-Corruption Education Technology (AC EdTech) Project, Fiscal Year 2021*. [In Thai]
- Anti-Corruption Education Curriculum. (2018). *Anti-Corruption Education Bureau, National Anti-Corruption Commission*. Office of the National Anti-Corruption Commission. [In Thai]
- Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Office of Promotion and Registration. (2023). *Student information*. Retrieved August 8, 2023. <https://mis2.bsru.ac.th> [In Thai]
- Buasan, R. (1997). *Evaluation of evaluative research projects/ Rattana Buasan; printed by Phimlak*. Compact Print Company Limited. [In Thai]
- National Education Act. (1999). *Sections 5 and 39. Royal Gazette, Volume 116, Part 123 G*, Retrived December 19, 2002. <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2542/A/074/1.PDF> [In Thai]
- Panjiang, P., & Thammarat, S. (2021). *A Study of Parents' Participation in Educational Management of Khaochaison school, Amphur Khaochaison, Phattalung Province, Phatthalung Secondary Educational Service Area Office* (pp. 1220 - 1234). Hatyai National and International Conference, Hatyai University. [In Thai]

- Sangtong, A. (2023). The School Curriculum Development of Watjantrawart (Sukprasarnrat) School. *Journal of Educational Administration*, 13(1), 97-111. [In Thai]
- Supayong, P. (2020). *The Development of Guidelines for Promoting Parent's Participation in School Administration at Ban Klang School, Mae Salong Nok Sub-District, Mae Fah Luang District, Chiang Rai Province*. [Master Dissertation, Chiang Mai Rajabhat University]. [In Thai]
- Ungkanawin, K., & Pachanasavan, A. (2020). Participation in Educational Administration of Educational Personnel Huathanon School, Phanatnikhom District, Chonburi Province. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*. 3(1), 13-28. [In Thai]
- Wattanakul., P. & Loyvirat., T. (2020). *A Study of Youth Network Development Models to Promote Integrity and Anti-Corruption Values in Mahasarakham Province*. (Research Report). Mahasarakham Rajabhat University. [In Thai]
- Wongthanavas, S., Ruangthamsing, C., Ketchatturat, J., & Thamviset, W. (2022). An Evaluation of the Implementation of the Anti-Corruption Education for the Basic Education and the Higher Education Levels in Thailand. *Journal of Modern Learning Development*, 7(3), 83 – 99. [In Thai]
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). Harper & Row.

ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อการเข้ารับบริการ
ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้เข้าข่ายชำระภาษี
ในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
Knowledge, Understanding, and Opinion of Taxpayers
on Land and Building Tax Payment Services
in Khao Rup Chang Municipality, Muang District,
Songkhla Province

(Received: April 15, 2024 Revised: December 2, 2024 Accepted: December 10, 2024)

ศดานนท์ วัตตธรรม¹
Sadanon Wattatham

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจผู้เข้าข่ายชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง 2) ระดับความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และ 3) ระดับความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีต่อการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าข่ายชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 373 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา E-mail: sadanon.wa@skru.ac.th

ความรู้ความเข้าใจทั้งด้านสาระสำคัญของภาษี และด้านขั้นตอนการชำระภาษี อยู่ในระดับค่อนข้างดี 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการชำระภาษีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสะดวก ความประหยัด ความแน่นอน และความยุติธรรม อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 3) ระดับความคิดเห็นต่อการเข้ารับบริการชำระภาษีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ช่องทางการให้บริการ และขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ทางเทศบาลควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้บริการที่ดีเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: ความรู้ ความเข้าใจ การเข้ารับบริการชำระภาษี
ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

Abstract

This quantitative research surveyed taxpayers of land and building taxes in Khao Rup Chang municipality, Muang district, Songkhla province, Thailand. The objectives of this research were to study 1) the level of taxpayers' knowledge and understanding in land and building taxes, 2) the level of their opinion on land and building tax payment, and 3) the level of their opinion on land and building tax payment services. A test and a questionnaire were used to collect data from 373 samples randomly selected from land and building taxpayers in the area. The data was statistically analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results revealed that 1) the level of knowledge and understanding in land and building taxes of taxpayers in terms of the essence of the taxes and tax payment procedures was at a relatively good level. 2) The level of taxpayers' opinion in land and building tax payment was overall at a high level. When considering each aspect, it was found that convenience, efficiency, certainty, and fairness were at a high level. Finally, 3) the level of taxpayers' opinion on land and building tax payment services was overall at a high level. It was found that the aspect of facilities was at the highest level while service providers, service channels, and service procedures were at a high level. Therefore, the municipality should develop public relations materials to continuously disseminate knowledge and enhance the service system to provide better services for taxpayers.

Keywords: Knowledge, Understanding, Using Tax Payment Service, Land and Building Taxes.

บทนำ

ภาษีสิ่งปลูกสร้างเป็นภาษีประเภทหนึ่งของภาษีอสังหาริมทรัพย์ ที่ถือเป็นรายได้หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีการขยายฐานการเก็บภาษีเพิ่มขึ้นจากภาษีประเภทอื่น ๆ เช่น ภาษีการค้า และจะเป็นภาษีที่สร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นในอนาคต (Rosenbloom et al., 2015, pp. 274) โดยในประเทศไทย ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นภาษีที่มาแทนที่ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ด้วยเพราะภาษีทั้ง 2 ประเภท ได้ใช้มาเป็นเวลานาน ทำให้การจัดเก็บภาษีมียุทธศาสตร์ และข้อจำกัดเกี่ยวกับฐานภาษี อัตราภาษี และการลดหย่อนภาษีที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ไม่เพียงพอ ในการพัฒนาท้องถิ่น จึงมีการผลักดันพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเพื่อปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน ได้ดียิ่งขึ้น โดยมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป (Raibson-tier & Wattatham, 2019, pp. 729) และหลังจากการจัดเก็บ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในระยะ 1 ปี พบว่า ยังคงมีข้อจำกัดในการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในหลายประการ เช่น ความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในการสำรวจและคำนวณภาระภาษี การจัดสรรงบประมาณในการสำรวจและจัดซื้ออุปกรณ์ในการสำรวจที่ดินสมัย ความล่าช้า ในการประกาศกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และการทำความเข้าใจกับประชาชน ซึ่งทั้งหมดทำให้รายได้จากการจัดเก็บลดลงไปจากเดิม (Wattatham, 2023, pp. 243)

สำหรับเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นเทศบาล ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เนื่องจากวิธีการคำนวณ และฐานภาษีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หากเป็นภาษีโรงเรือนและที่ดิน จะคำนวณอัตราภาษีจากรายได้ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ของอาคารหรือที่ดิน เขตเทศบาลเมืองเขารูปช้างมีสภาพความเป็นเมืองค่อนข้างสูง จึงสามารถเก็บภาษี

ได้จากห้างสรรพสินค้า อาคารพาณิชย์ ธุรกิจเอกชน หอพัก ได้ค่อนข้างมาก แต่ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะคำนวณอัตราภาษีจากขนาดของอาคารและที่ดินและหาค่ากับราคาประเมินกลางของกรมธนารักษ์กระทรวงการคลัง ซึ่งค่อนข้างต่ำกว่าราคาซื้อขายที่ดินในท้องตลาด ประกอบกับหักค่าเสื่อมของอาคารหากมีอายุของการก่อสร้างที่นานขึ้น ทำให้รายได้ของเทศบาลลดลงเป็นอย่างมาก ซึ่งในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการจัดเก็บภาษีภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ เทศบาลเมืองเขารูปช้างสามารถจัดเก็บภาษีประเภทนี้ อยู่ที่ 44,552,531.77 บาท และ 80,488.29 บาท ตามลำดับรวมเป็น 44,633,020.06 บาท ขณะที่ปี พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีแรกของการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เทศบาลเมืองเขารูปช้างสามารถจัดเก็บภาษีประเภทนี้ จำนวน 5,131 ราย คิดเป็นเงิน จำนวน 1,669,986.77 บาท ซึ่งมีส่วนต่างจากภาษี 2 ตัวก่อนหน้านี้เป็นจำนวน 42,963,033.20 บาท (Khaorooopchang Municipality, 2020, p. 1) อีกทั้ง ถือว่ารายได้ที่จัดเก็บได้ในปี พ.ศ. 2563 ต่ำกว่ารายได้ที่ประมาณการไว้ จำนวน 20,750,000 บาท คิดเป็นส่วนต่าง จำนวน 19,080,013.20 บาท หรือจัดเก็บรายได้ได้เพียงร้อยละ 8.04 ของรายได้ที่ประมาณการไว้ โดยมีลูกหนี้ค้างจ่ายจำนวน 5,558 คน หรือคิดเป็นเงินจำนวน 20,994,144.81 บาท สาเหตุสำคัญเกิดจากการที่รัฐบาลได้มีมาตรการเยียวยาผู้เข้าข่ายชำระภาษีจากสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยให้ชำระภาษีเพียงร้อยละ 10 ของค่าภาษีที่ต้องชำระ ทำให้เทศบาลขาดรายได้ที่จะสามารถนำมาจัดบริการสาธารณะในพื้นที่

นอกจากนี้ หากนำการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สถ.-อปท.) หรือ Local Performance Assessment (LPA) (Department of Local Administration, 2016) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในด้านที่ 3 ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง เข้ามาร่วมกับดูแลการบริหารงาน พบว่า ในข้อ 64 ของการประเมิน ได้แก่ การเพิ่มขึ้นโดยรวมของจำนวนเงินภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลับลดลง ไม่เป็นไปตามเกณฑ์และทำให้คะแนนการประเมินของเทศบาลเมืองเขารูปช้างในปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา ได้เท่ากับ ร้อยละ -91.64 ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้า ที่ได้คะแนนการประเมินในข้อนี้ ร้อยละ -0.41 ซึ่งได้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน ทั้ง 2 ปีที่ผ่านมา ทั้งหมดส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและการบริหารจัดการทางด้านการคลังของเทศบาลเป็นอย่างมาก

จากทั้งหมดส่งให้เทศบาลเมืองเขารูปช้างต้องเร่งดำเนินการจัดเก็บภาษีให้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการสร้างความรู้ความเข้าใจ ทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และการเข้ารับบริการชำระภาษี เนื่องจากถือว่าเป็นภาษีตัวใหม่ที่วิธีการจัดเก็บแตกต่างไปจากเดิม และหากประชาชนยังเกิดความล่าช้าในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ยิ่งส่งผลกระทบต่อความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to pay) ทั้งหมดทำให้รายได้ของเทศบาลไม่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน อีกทั้ง ส่งผลทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการนำไปจัดบริการสาธารณะและอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาเชิงพื้นที่

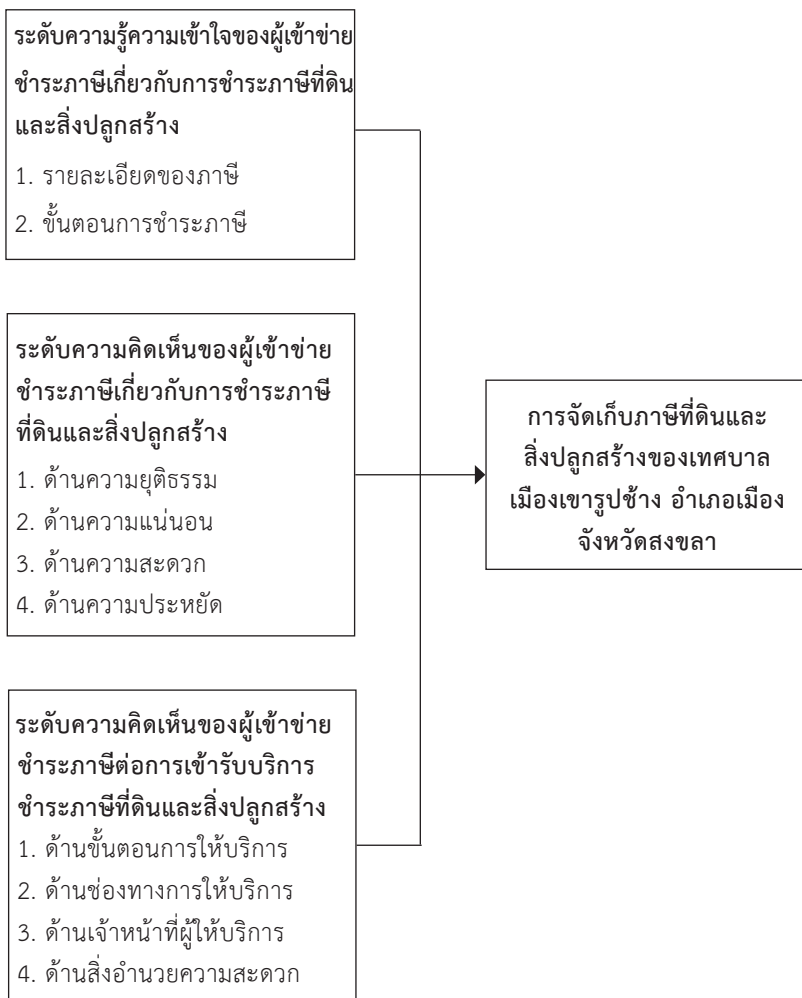
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีต่อการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ ได้พัฒนารอบแนวคิดมาจากระเบียบกฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ตามแต่ละตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

- 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งพัฒนามาจากพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ทั้งรายละเอียดและขั้นตอนการชำระภาษี
- 2) การชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีของ Smith (1976) ทั้งด้านความยุติธรรม ด้านความแน่นอน ด้านความสะดวก และด้านความประหยัด และ
- 3) การเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งพัฒนามาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านการให้บริการซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

(Wattatham, 2024)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มประชาชนผู้เข้าข่ายชำระภาษีในพื้นที่เทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 5,558 คน (ข้อมูลจากกองคลัง เทศบาลเมืองเขารูปช้าง ณ เดือนพฤศจิกายน 2563) (Khaorooopchang Municipality, 2020) ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในฐานข้อมูลของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง และทำการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มของ Yamane (1973) ซึ่งได้กำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดระหว่างค่าจริงกับค่าประมาณร้อยละ 5 หรือระดับ 0.05 ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัย คือ 373 ตัวอย่าง (คน) จากนั้น ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental sampling technique) ไปยังกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่เข้ารับบริการชำระภาษีในสำนักงานเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และการร่วมลงพื้นที่กับเจ้าพนักงานในการสำรวจและให้บริการชำระภาษีนอกสถานที่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายปิด เพื่อให้เลือกตอบ เป็นแบบใช่-ไม่ใช่ ได้แก่ ด้านสาระสำคัญของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และด้านขั้นตอนการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิด ให้ 0 คะแนน

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นข้อคำถามปลายปิด เพื่อให้เลือกตอบ ได้แก่ ด้านความยุติธรรม ด้านความแน่นอน ด้านความสะดวก และด้านความประหยัดตามหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีของ Smith (1976, as cited in Srikongrak, 2016) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับน้อยที่สุดไปจนถึงระดับมากที่สุด

2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นข้อคำถามปลายปิด เพื่อให้เลือกตอบ ได้แก่ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านช่องทางการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับน้อยที่สุดไปจนถึงระดับมากที่สุด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม และเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขภาษาและคำถามให้ชัดเจน เข้าใจง่าย ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการคลังท้องถิ่น และด้านการบริหารจัดการองค์การ ซึ่งเป็นการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (Pongwichai, 2001) ซึ่งพบว่า ข้อคำถามในทุกเครื่องมือ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ทุกข้อ

3.2 การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือในส่วนของแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจากการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ไปทดลองเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาในเขตพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 30 ชุด จากนั้นนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีวัดความคงที่ภายใน (The measure of internal consistency) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (1951) (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เท่ากับ 0.83 และแบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เท่ากับ 0.89 ถือว่ามีค่าของความเชื่อมั่นอยู่ในระดับเหมาะสม เนื่องจาก

การวิจัยพื้นฐานควรมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.80 (Inyai, 2010, pp. 307) จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาปรับปรุง และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยนำเสนอในรูปของความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และใช้เกณฑ์การแปลผลระดับค่าร้อยละที่ได้ ตามหลักเกณฑ์ของ Wibunsri (1997) ดังนี้

ค่าร้อยละของคะแนน	ระดับความรู้ความเข้าใจ
คะแนนที่ได้ ร้อยละ 70 ขึ้นไป	ดี
คะแนนที่ได้ ร้อยละ 60-69	ค่อนข้างดี
คะแนนที่ได้ ร้อยละ 50-59	ปานกลาง
คะแนนที่ได้ น้อยกว่าร้อยละ 50	น้อย

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยนำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย (mean หรือ $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ S.D.) และใช้เกณฑ์การแปลผลระดับค่าเฉลี่ยที่ได้ ตามหลักเกณฑ์ของ Best (1997) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49	น้อยที่สุด

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยนำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย (mean หรือ $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ S.D.) และใช้เกณฑ์การแปลผลระดับค่าเฉลี่ยที่ได้ ตามหลักเกณฑ์ของ Best (1997) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำเสนอได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สามารถแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถาม
ถูกต้องเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
ด้านสาระสำคัญของภาษี		64.22	ค่อนข้างดี
1. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นภาษี ที่ใช้แทนภาษีโรงเรือนและที่ดินและ ภาษีบำรุงท้องที่ในการบังคับใช้สำหรับ เก็บภาษีในท้องถิ่น	355	95.20	ดี
2. อัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ต้อง ชำระภาษี จะคำนวณจากขนาดของพื้นที่ ร่วมกับราคาประเมินของกรมธนารักษ์	278	74.50	ดี
3. ผู้เข้าข่ายชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้างประเภทเกษตรกรรมเก็บเฉพาะ ผู้ที่ทำอาชีพเกษตรกรรมเท่านั้น	205	55.00	ปานกลาง
4. บ้านหลังแรกที่สร้างอยู่บนที่ดินของ เจ้าของบ้าน (มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน) จะได้รับการลดหย่อนภาษี	270	72.40	ดี
5. อาคารที่ก่อสร้างมาเป็นเวลา 20 ปี กับที่ก่อสร้างมาเป็นเวลา 3 ปี มีวิธีคำนวณอัตราภาษีไม่แตกต่างกัน	167	44.80	น้อย
6. ที่ดินประเภทกร้าง จะถูกปรับราคา ประเมินภาษีสูงขึ้นร้อยละ 0.3 ทุก ๆ 5 ปี	162	43.40	น้อย

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถาม ถูกต้องเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
ด้านขั้นตอนการชำระภาษี		64.67	ค่อนข้างดี
1. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สามารถชำระได้ ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งที่ท่านอาศัยอยู่	86	23.10	น้อย
2. ช่วงเวลาชำระภาษีสามารถชำระได้ในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี	307	82.30	ดี
3. ก่อนช่วงเวลากการชำระภาษี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะส่งเอกสาร ภคส.3 ให้ท่านตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลล่วงหน้าก่อนถึงช่วงเวลาชำระภาษี	290	77.70	ดี
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะขอเข้าประเมินอัตราภาษีในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้เข้าข่ายชำระภาษีทุกปี	282	75.60	ดี

จากตารางที่ 1 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามถูกต้องเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ด้านสาระสำคัญของภาษี พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 373 คน โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี คิดเป็นร้อยละ 64.22 ตอบคำถามถูกต้องเรื่องภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นภาษีที่ใช้แทนภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ในการบังคับใช้สำหรับเก็บภาษีในท้องถิ่น ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 95.20 ขณะที่ด้านขั้นตอนการชำระภาษี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี คิดเป็นร้อยละ 64.67 ทั้งนี้ ตัวอย่างจำนวน 307 คน ตอบคำถามถูกต้อง

เรื่องช่วงเวลาชำระภาษีสามารถชำระได้ในช่วงเดือนเมษายนของทุกปีซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 82.30

2. ระดับความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ระดับความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สามารถแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามถูกต้องเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านความยุติธรรม	3.59	1.54	มาก
2. ด้านความแน่นอน	4.11	0.57	มาก
3. ด้านความสะดวก	4.43	0.50	มาก
4. ด้านความประหยัด	4.27	0.56	มาก
รวม	4.10	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.55) โดยด้านความสะดวกมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.50) รองลงมา คือ ด้านความประหยัด ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.56) ขณะที่ด้านความยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.59$, S.D.= 1.54)

3. ระดับความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีต่อการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ระดับความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีต่อการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สามารถแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านขั้นตอนการให้บริการ	4.23	0.52	มาก
2. ด้านช่องทางการให้บริการ	4.35	0.56	มาก
3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.45	0.51	มาก
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.50	0.46	มากที่สุด
รวม	4.43	0.43	มาก

จากตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.43) โดยด้านด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.46) รองลงมา คือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.51) ขณะที่ด้านขั้นตอนการให้บริการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.52)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยสามารถนำเสนอได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามถูกต้องเกี่ยวกับการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้เข้าข่ายชำระภาษี โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ทั้งในด้านสาระสำคัญของภาษี และด้านขั้นตอนการชำระภาษี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้เข้าข่ายชำระภาษีได้ให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นที่เปลี่ยนจากภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ มาเป็นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งที่ผ่านมาทางเทศบาลได้ส่งเอกสาร ภาตส.3 ให้ตรวจสอบและยืนยันข้อมูลก่อนหน้าที่จะต้องชำระภาษี รวมทั้งขั้นตอนการรับชำระภาษียังคงเดิม ซึ่งผู้เข้าข่ายชำระได้มีประสบการณ์และใช้บริการมาก่อนหน้านี้อยู่แล้ว เช่น การชำระภาษียังคงเป็นในช่วงเดิม คือ เดือนเมษายนของทุกปี ทำให้เกิดความเคยชินในการปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง จึงไม่ใช่เป็นความรู้ใหม่ที่ต้องทำความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยสอดคล้องกับความรู้ความสามารถทางด้านสติปัญญาของ Bloom (1971, pp. 315) ที่กล่าวว่า ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถทางสมองที่จะจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้ การวัดว่าบุคคลมีความสามารถในการจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้นั้น ให้อูว่าบุคคลนั้นสามารถเลือกที่จะจดจำในเรื่องนั้น ๆ ได้เพียงใด

นอกจากนี้ ยังมีบางที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของผู้ที่ต้องเข้าข่ายชำระภาษีในประเด็นการถือครองทรัพย์สินมากกว่าอาชีพที่ทำหรือการใช้ประโยชน์ เช่น ผู้ชำระที่ดินประเภทเกษตรกรรมไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพเกษตรกรเท่านั้นที่จะต้องชำระภาษี แต่หมายถึงบุคคลใดก็ได้ที่เป็นเจ้าของที่ดินเพื่อทำการเกษตรแปลงนั้น ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสำคัญในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายใต้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่กล่าวถึงผู้มีหน้าที่เสียภาษี ซึ่งประกอบด้วย

1) เจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง 2) ผู้ครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นทรัพย์สินของรัฐ ให้นับวันที่เป็นเจ้าของหรือครอบครอง ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในวันที่ 1 มกราคมของปีนั้น ๆ และ 3) ในกรณี ที่เจ้าของที่ดินและเจ้าของสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินเป็นคนละคน ให้เจ้าของที่ดิน เสียภาษีเฉพาะส่วนของมูลค่าที่ดิน และเจ้าของสิ่งปลูกสร้างเสียภาษี เฉพาะส่วนของมูลค่าสิ่งปลูกสร้าง จากทั้งหมดจะเห็นว่าผู้เข้าข่ายชำระภาษี คือ ผู้ที่ครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นสำคัญ โดยไม่ได้ระบุ เรื่องของการประกอบอาชีพ รวมทั้งในส่วนของ การประเมินราคาส่งปลูกสร้าง การลดหย่อน และการงดเว้นการชำระภาษี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นวิธีการ ได้มาซึ่งอัตราภาษีที่แตกต่างไปจากภาษีตัวเดิม อีกทั้ง สถานที่ชำระภาษี ซึ่งจะต้องชำระ ณ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ตั้งอยู่ โดยที่ไม่สามารถชำระ ณ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนอกเขตได้ เช่น ถ้าอาคารพาณิชย์ตั้งอยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใด ก็ต้องชำระ ไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น แม้ว่าผู้ชำระภาษีจะมีที่อยู่อาศัย ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นก็ตาม

2. ระดับความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการชำระ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้าข่ายชำระภาษีเกี่ยวกับการ ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของ Srikongrak (2016) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดเก็บ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ภาพรวม คือ เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชน เห็นด้วยในด้านความประหยัด ด้านความแน่นอน ด้านความสะดวก และ

ด้านความยุติธรรม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้เข้าข่ายชำระภาษีถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องดำเนินการ ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง ประเภทของภาษีในการจัดเก็บ แต่ก็ยังคงถือว่าเป็นสิ่งที่เทศบาลต้องดำเนินการ และจากการดำเนินการที่ผ่านมา เทศบาลเองก็ได้มีการปฏิบัติหน้าที่ มาอย่างต่อเนื่องด้วยความยุติธรรม มีการคำนวณอัตราภาษีด้วยอัตราก้าวหน้า กล่าวคือ ผู้ที่มีทรัพย์สินที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจำนวนมากย่อมมีความสามารถในการชำระภาษีได้มากกว่าผู้ที่มีจำนวนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ Browning & Browning (1983) ที่กล่าวว่า ภาษีเกี่ยวกับรายได้เป็นภาษี ที่เรียกเก็บจากรายได้ของประชาชนซึ่งเป็นแหล่งรายรับที่สำคัญและเปิดกว้าง ให้มีการจัดเก็บ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการชำระภาษีของประชาชน เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ เทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้ให้บริการทั่วถึงและเท่าเทียม มีสถานที่ให้บริการชำระภาษีที่เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งตั้งอยู่บริเวณชั้นล่างของสำนักงาน ทำให้เกิดความคล่องตัว ประหยัด และสะดวกในการให้บริการ อันจะส่งผลทำให้ความคิดเห็นของผู้ชำระภาษี เป็นไปในทิศทางที่ดี และพร้อมชำระภาษีด้วยดีมาโดยตลอด เพียงแต่ยังคง มีข้อจำกัดในเรื่องของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลของภาษีที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นภาษีตัวใหม่ที่เพิ่งเริ่มใช้มาเพียงช่วงระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี ทั้งนี้ ทางเทศบาลต้องเร่งดำเนินการ เพื่อให้ผู้เข้าข่ายชำระภาษีสามารถ วางแผนและเตรียมการในการชำระภาษีในปีต่อ ๆ ไปได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Smith (1976, as cited in Srikongrak, 2016) ที่กล่าวว่า ถึงการวางแผนการจัดเก็บให้ผู้เสียภาษีต้องได้ทราบอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เสียภาษีมีโอกาสปรับปรุงวิธีดำเนินธุรกิจของตนและจัดเตรียม ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า และสามารถชำระภาษีได้โดยถูกต้องตามกำหนดเวลา และกฎเกณฑ์เกี่ยวกับภาษีที่ตนจะต้องเสียและช่วยให้การบริหารการจัดเก็บ ง่ายขึ้น

3. ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้เข้าข่ายชำระภาษีได้มีความคิดเห็นต่อการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Jinda & Khumsap (2016) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และสภาพการเสียภาษีท้องถิ่นของประชาชนให้กับเทศบาลตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่เสียภาษีท้องถิ่นให้แก่เทศบาลตำบลวังหลวงมีความคิดเห็นว่า สภาพการเสียภาษีท้องถิ่นของประชาชนให้แก่เทศบาลตำบลวังหลวง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชนเห็นด้วยในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล ด้านความสะดวกในการเสียภาษีท้องถิ่น และด้านการอำนวยความสะดวกและการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะขั้นตอนการให้บริการของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ไม่ยุ่งยาก และมีความสะดวกในการดำเนินการ เทศบาลมีการตรวจคัดกรองทางด้านสุขภาพก่อนเข้าภายในอาคารสำนักงาน มีช่องทางบริการที่เพียงพอโดยการเพิ่มช่องบริการในช่องทางภาษี และมีความทันสมัยในเรื่องของอุปกรณ์และแผงกั้นเพื่อป้องกันความปลอดภัยซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเป็นไปตามมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) อีกทั้ง ได้พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการชำระภาษี ได้แก่ การใช้รหัสคิวอาร์โคตรับโอนเงินค่าชำระภาษีซึ่งเป็นการทำธุรกรรมออนไลน์ที่นิยมใช้ในปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Koehler & Pankowski (1996) ที่กล่าวไว้ว่า การวัดคุณภาพการให้บริการ ส่วนหนึ่งสามารถพิจารณาได้จากการปรับปรุงขั้นตอนให้มีระดับที่ดีขึ้น โดยการนำเครื่องมือใหม่ ๆ เข้ามาใช้และติดตามถึงผลสะท้อนกลับจากขั้นตอนใหม่ดังกล่าว

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่รับชำระภาษีของเทศบาลพุดจาสุภาพ อัยาศัยดี แต่งกายสุภาพ การวางตัวเรียบร้อยและเหมาะสม ให้ความช่วยเหลือ แม้แต่กระทั่งช่วงนั่งรอรับบริการ เช่น การสอบถามถึงธุระที่เข้ามาใช้บริการ การให้บริการน้ำดื่ม หรือการให้ข้อมูลและความรู้แก่ผู้ชำระภาษี เพื่อให้ผู้เข้าข่าย ชำระภาษีได้เข้ารับบริการด้วยความพึงพอใจ เกิดความมั่นใจ และประทับใจ และพร้อมที่จะกลับมาเข้ารับบริการในโอกาสต่อ ๆ ไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ Lovelock (2000) ที่กล่าวว่า คุณภาพการให้บริการของลูกค้าเป็นส่วนหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพนักงานบริการที่มีความรู้ความสามารถและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตลอดจนมีจริยธรรมในการให้บริการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้าว่าจะได้รับการตามมาตรฐานและปลอดภัย อีกทั้งการให้ความสำคัญแก่ลูกค้า ผู้บริการควรจะศึกษาความต้องการของลูกค้าแต่ละรายให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และตอบสนองความต้องการด้วยความเต็มใจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ประเด็น ได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการศึกษา พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างของผู้เข้าข่ายชำระภาษี ยังคงมีความคลาดเคลื่อนหรือ มีข้อจำกัดถึงสาระสำคัญของภาษีอยู่ในหลายประเด็น เช่น ผู้ที่ต้องชำระภาษี วิธีการคำนวณภาษี ประเภทของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งทางเทศบาลควรจัดทำ สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ ไม่เพียง แต่ช่วงรับชำระภาษี รวมทั้งการจัดอบรมและการลงพื้นที่เพื่อพบปะพูดคุย กับผู้ประกอบการ หรือเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อสร้างความเข้าใจ ที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับภาษี

2) จากผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อภาษีและการเข้ารับบริการชำระภาษีอยู่ในระดับดี ซึ่งเทศบาลควรนำไปปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้บริการที่ดีเพิ่มมากขึ้น เช่น การเชิญผู้เข้าข่ายชำระภาษีเป็นคณะทำงานร่วมสำรวจและประเมินราคาภาษีในพื้นที่ การเพิ่มสายด่วนหรือช่องทางออนไลน์ในการให้คำปรึกษาเรื่องของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การเผยแพร่กิจกรรมหรือผลงานที่ได้นำเงินภาษีไปใช้ และการสร้างกิจกรรมเชิญชวนหรือจูงใจให้ชำระภาษีได้ตรงเวลาที่กำหนด ฯลฯ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการเข้ารับบริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้เข้าข่ายชำระภาษีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในพื้นที่ใกล้เคียง หรือในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถเปรียบเทียบหรือเห็นถึงข้อมูลจริงในภาพขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น อีกทั้งเพื่อให้เกิดความชัดเจนของผลจากการใช้ภาษีนี้น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้เข้าข่ายชำระภาษี เช่น การจัดอบรมวิธีการคำนวณภาษี การสร้างเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่มาจากตัวแทนผู้เข้าข่ายชำระภาษี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนจากการได้ปฏิบัติจริง และสามารถต่อยอดความรู้ความเข้าใจไปยังกลุ่มหรือคนรอบข้างเพิ่มมากขึ้น

References

- Best, J. W. (1997). *Research in education*. (3rd ed.). Prentice Hall Inc.
- Bloom, B. S. (1971). *Taxonomy of education objective, handbook 1: cognitive domain*. David Mokey.
- Browning, E. K., & Browning, J. M. (1983). *Public finance and the price system*. (2nd ed.). Macmillan.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334.
- Department of Local Administration. (2016). *Efficiency assessment report of Local Administrative Organizations for the year 2015*. Thailand Agricultural Cooperative Association Printing Press. [In Thai]
- Inyai, C. (2010). *Program evaluation*. Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Jinda, S., & Khumsap, R. (2016). Knowledge, understanding and local tax paying of the people to Wangluang subdistrict municipality, Selaphum district, Roi Et province. *Journal Nakhon Ratchasima College*, Special Issue, 218-231. [In Thai]
- Khaoroochang Municipality. (2020). *Income data of Khaoroochang Municipality*. Khaoroochang Municipality. [In Thai]
- Koehler, J. W., & Pankowski, J. M. (1996). *Quality government: design, developing, and implementing TQM*. St. Lucie.
- Land and Building Tax Act B.E. 2562*. (2019, 12 March). [Government Gazette]. 136, Section 30 A, 21-51. [In Thai]

- Lovelock, C. H. (2000). *Service marketing*. (4th ed.). Prentice-Hall.
- Pongwichai, S. (2001). *Statistical data analysis by computer*. (11th ed.). Publishing House of Chulalongkorn University. [In Thai]
- Raibsonnier, M., & Wattatham, S. (2019). The preparation of Khaoroochang municipality during the transition to local taxation. In *The 2nd National Conference on Humanities and Social Sciences: Humanities and Social Sciences, Social innovation*. (pp.727-736). Songkhla Rajabhat University. [In Thai]
- Rosenbloom, D. H., Kravchuk, R. S., & Clerkin, R. M. (2015). *Public administration: understanding management, politics, and law in the public sector*. (8th ed.). McGraw-Hill Education.
- Smith, A. (1976). *The wealth of nations*. Random House.
- Srikongrak, C. (2016). *Public opinions towards tax collection by Khlongkhud sub-district administrative organization, amphoe Tha mai, Chanthaburi province*. [Master Thesis, Burapha University]. [In Thai]
- Wattatham, S. (2023). The readiness for collecting the land and building tax of Local Government Organizations in Muang district, Songkhla province. *Political Science and Public Administration Journal*, 14(1), 227-246. [In Thai]
- _____. (2024). *Research Conceptual Framework*. Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University Burapha University. [In Thai]

- Wibunsri, Y. (1997). *Measurement and construction of the achievement test*. Chulalongkorn University Press.
[In Thai]
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. (3rd ed.). Harper and Row.

บทบาททองในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์

The Role of Gold Deer in the Khon Performance of Ramakian

(Received: May 27, 2024 Revised: August 1, 2024 Accepted: December 2, 2024)

พิชญ์ ยอดเนรแก้ว¹, จินตนา สายทองคำ²
Phit Yodnenkaew, Jintana saitongkum

บทคัดย่อ

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา องค์ประกอบ รูปแบบการแสดง บทบาททอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ การดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย การรับการถ่ายทอดกระบวนการทำรำ การชมวิดีโอวีดิทัศน์การแสดง

ผลการวิจัย พบว่า บทบาททองปรากฏในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ชุดพระรามตามทวน กล่าวถึงมารีตแปลงกายเป็นทองตามอุบายของทศกัณฐ์เพื่อล่อลวงให้พระรามออกติดตามทวน เป็นโอกาสให้ทศกัณฐ์ลักพานางสีดาไปยังกรุงลงกา มีองค์ประกอบการแสดงคือ บทที่ใช้ในการแสดง ผู้แสดงเป็นตัวพระ มีรูปร่างเล็ก ปราดเปรียวเหมาะกับบท ใช้วงปี่พาทย์ไม้แข็งบรรเลงประกอบการแสดง ประกอบด้วยเพลงร้องและเพลงหน้าพาทย์ แต่งกายยืนเครื่องตัวพระสวมศีรษะหน้าทวนทอง รูปแบบการแสดง เป็นลักษณะของการรำติดตามของตัวละครมนุษย์กับสัตว์ กระบวนท่ารำ ประกอบไปด้วย 1. ท่ารำหลัก

¹นักศึกษาศาสาวิชานาฏศิลป์ไทย บัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

E-mail: arm.my.jung@hotmail.com

²รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาวิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ E-mail: krujin@gmail.com

จากเพลงช้า และแม่บท 2. ท่ารำที่เป็นการตีบทตามคำร้อง 3. ท่าเลียนแบบ
ธรรมชาติ สอดแทรกลีลารูปแบบตัวอักษรด้วยท่าลงวง ท่ายืดกระทบ ท่าเก็บเท้า
และลีลาการใช้มือท่าจีบมือกว้าง ท่าก้มตัว ท่าเลี่ยน

คำสำคัญ: กวาทอง บทบาท กระบวนท่ารำ

Abstract

The objective is to study the history, elements, performance styles, and the role of the golden deer in the Ramakien Khon performance. The research was conducted using a qualitative research process from literature review, interview of Thai classical dance expert, and inheritance of dance movements, performance video.

The research results found that The role of Kwang appears in the Ramakien pantomime. Rama Tam Kwang set Maris transformed into a gold deer following the trick of Ravana. To entice Rama to go after the deer. It was an opportunity for Ravana to kidnap Sita and take her to Lanka. There are elements of the show: Chapters used in the show The actor is a small figure. Agile and suitable for the role The Piphat Mai Khaeng band plays for the performance. Consisting of singing songs and Na Phat songs. Dressed in the Buddha's body and wearing a gold deer on his head. Display format It is a form of dancing that follows human characters and animals. Dance patterns included 1) the main moves from Pleng Cha, Pleng Rew, and master tune dance; 2) the moves with recital, natural imitation, long gnuang move applied from demon characters, standing and hitting move, leg keeping move, deer hand imitated move, body bending move, and fur licking move. Performance strategies included 1) preparation: study the roles and understand the character; 2) mood transfer strategies:

facial, eye contact, and feeling expressions; 3) dance strategies: role accessibility, agility, conciseness, and gentleness.

Keywords: Gold Deer, Roles, Dance Movement.

บทนำ

กวางทอง เป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญตัวหนึ่งในการแสดงโขนชุด ลักสีดา หรือพระรามตามกวาง แต่ไม่ได้จัดให้อยู่ในประเภทตัวแสดงโขนพระ นาง ยักษ์ หรือลิง หากแต่จัดอยู่ในประเภทสัตว์ ซึ่งมีลีลาท่ารำในแบบของตัวพระ แต่มีท่าทางที่แสดงกิริยาเป็นกวางเช่น การจับมือกวาง สื่อความหมายกีบเท้ากวาง การวิ่งขอยเท้า การเลียขน และการน้อมตัว รวมทั้งมีท่าที่แสดงถึงความเป็นตัวยักษ์เช่น ท่าลงวงยักษ์ ทำขึ้น เป็นต้น แท้จริงแล้ว กวางทองคือมารีศแปลงกายมา มารีศเป็นยักษ์ผู้ขวย กวางทองจึงจัดอยู่ในประเภทตัวพระ สันนิษฐานว่าครูผู้ประดิษฐ์ท่ารำคงประสงค์จะให้สอดคล้องกับกิริยาท่าทางที่น่ารัก คล่องแคล่วปราดเปรียวตามธรรมชาติของกวาง จึงใช้ท่าตัวพระ หากใช้ท่ายักษ์ ก็คงไม่ทำให้นางสีดาหลงใหล แต่คงจะเกิดความกลัวเป็นได้ Muangbun (2013, p. 63) กระทบท่ารำกวางทอง ได้รับการสืบทอดจากอดีตมาถึงปัจจุบัน จากบรมครูผู้เชี่ยวชาญในการแสดงโขน-ละคร จากสำนักต่าง ๆ มาสู่กรมศิลปากร โดยมีคุณครูลมูล ยมะคุปต์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ อดีตละครจากสำนักละครวังสวนกุหลาบมาเป็นผู้ถ่ายทอดกระทบท่ารำให้กับวิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอนกระทบท่ารำจะใช้ท่ารำตีบทตามคำร้องในบทแรก กระทบท่ารำในเพลงเชิดฉานยึดตามรูปแบบที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากเจ้าจอมมารดาทับทิม และหม่อมครูแย้ม เมื่อครั้งอยู่คณะละครวังสวนกุหลาบ ท่านผู้หญิงแฉั่ว สนธิวงศ์เสนี ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทยและศิลป์แห่งชาติ อดีตละครจากวังสวนกุหลาบ ถ่ายทอดกระทบท่ารำให้กับสำนักการสังคีต ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้แสดงของสำนักการสังคีต มีการปรับปรุงท่ารำ รูปแบบการแสดง ให้เหมาะกับการแสดง โดยท่านนำเอาความรู้จากนาฏศิลป์ประเทศต่างๆ บางอย่างมาพัฒนา คิดประดิษฐ์ท่ารำแปลกๆใหม่ ๆ ขึ้นจากท่ารำพื้นฐานที่เนิบช้า ให้งดงาม กะทัดรัดตามแบบแผน Sanitwongseni (2000, p. 44) กระทบท่ารำกวางทองจึงผสมระหว่างท่ารำตีบทตามคำร้องและท่าธรรมชาติ

อย่างไรก็ตามท่าร่าของกวางทองทั้งสองรูปแบบ มีความน่าสนใจในการศึกษาถึงกลวิธีการร่า ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาท่าร่าทั้งสองรูปแบบเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา บทบาท องค์ประกอบ และรูปแบบการแสดงบทบาทกวางทองจากเอกสาร ตำรา และองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย อันเป็นความงามที่ทรงคุณค่าแก่การสืบทอดและจัดเก็บเป็นองค์ความรู้เป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับผู้สนใจจะค้นคว้าข้อมูลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา และบทบาทของกวางทองในวรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และรูปแบบการแสดง กวางทองในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารทางวิชาการ

ศึกษาข้อมูลโดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ ได้แก่ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละคร ตำราทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น สื่อบัตร บทละครประกอบการแสดง ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้ สำนักหอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการสังคีต สำนักการสังคีต โครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2. การศึกษาภาคสนาม

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ การชมวิดิทัศน์ และ รับการถ่ายทอดกระบวนท่าร่า

2.1 การสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์ในการแสดงและการสอนไม่น้อยกว่า 20 ปี

- 1) นางสาวเวณิกา บุนนาค ศิลปินแห่งชาติ
ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 2) นายวีระชัย มีปอทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 3) รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์
ศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 4) นางอิงอร ศรีสัตตบุษย์
ข้าราชการบำนาญ สำนักงานการสังคีต
- 5) นางสาววันทนี ม่วงบุญ
ผู้ชำนาญด้านศิลปะการแสดง สำนักงานการสังคีต
- 6) นางสาวทัศนีย์ ขุนทอง ศิลปินแห่งชาติ
ผู้เชี่ยวชาญคีตศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 7) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ มีป้อม
ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.2 การสังเกตจากวิดิทัศน์ การแสดงบทบาททางทอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ดังนี้

1) วิดิทัศน์การแสดงชุดพระรามตามกวาง แสดงโดยนางสาววันทนี ม่วงบุญในรายการศิลปิน ศิลปะ ศิลปากร ณ โรงละครแห่งชาติ พ.ศ.2559

2) วิดิทัศน์การแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุดรามาวตาร ตอน ลักนางสีดา แสดงโดย รองศาสตราจารย์ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ณ โรงละครแห่งชาติ พ.ศ.2527

2.3 รับการถ่ายทอดกระบวนการทำรำ บทบาททวงทอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์

1) รับการถ่ายทอดกระบวนการทำรำ บทบาททวงทอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตามแนวทางของคุณครูลมูล ยมะคุปต์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย จาก戎ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทรสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ) ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2563

2) รับการถ่ายทอดกระบวนการทำรำ บทบาททวงทอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตามแนวทางของท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี (ศิลปินแห่งชาติ) ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย กรมศิลปากร จากนางสาว วันทนี ม่วงบุญ ผู้ชำนาญการด้านศิลปการแสดง สำนักการสังคีต กรมศิลปากร เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2563

ผลการวิจัย

1. ศึกษาประวัติความเป็นมา และบทบาทของทวงทอง ในวรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์

1.1 ทวงกับวัฒนธรรมมนุษย์ ทวง เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ชนิดหนึ่งในอันดับสัตว์กีบคู่ มีขนยาวหยาบ ตัวผู้มีเขาเป็นกิ่งแขนง ตัวเมีย มีขนาดเล็กกว่าและไม่มีเขา กินใบไม้อ่อน หญ้าอ่อนเป็นอาหาร สัตว์วงศ์ทวง มีทั้งทวง เก้ง เนื้อทราย และสมัน พบในป่าได้หลายทวีปทั่วโลก ซึ่งเมื่ออยู่ในเขตเมืองร้อน หรือเอเชียจะพบว่ามีสัตว์วงศ์ทวงที่ใกล้เคียงกับทวงที่ปรากฏในวรรณกรรมคือสายพันธุ์ ทวงดาว หรือ ทวงทอง เนื่องจากทวงดาวมีถิ่นกำเนิดในเอเชียใต้ และมีขนสีทองมีลายจุดขาวบนตัว ซึ่งทวงชนิดนี้เป็นสายพันธุ์ทวงที่สวยงาม และปรากฏอยู่ในตำนาน และวรรณคดีหลายเรื่อง ทวง เป็นสัตว์ที่มนุษย์นิยมออกไล่จับซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์พิพัฒน์ กระแจะจันทร์ อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กล่าวไว้ว่า

ตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ หน้าที่ล่าสัตว์มักตกเป็นของผู้ชาย ด้านหนึ่งก็ทำเพื่อปากท้อง แต่อีกด้านหนึ่งก็เพื่อแสดงความเป็นชาย และยังแสดงถึงภาวะของการเปลี่ยนผ่านจากเด็กไปสู่การเป็นผู้ใหญ่อีกด้วย ซึ่งยังสามารถเห็นได้จากบางสังคมที่ยังใช้ชีวิตแบบสังคมล่าสัตว์หาของป่า หรือเป็นสังคมระดับชนเผ่า (band to tribe) สัตว์บางอย่างที่ล่ามาได้ จะมีการนำเขาสัตว์หรือบางชิ้นส่วนเช่น เขี้ยว มาประดับผาบ้าน จั่วบ้านบ้าง เพื่อแสดงความเป็นชาย ความเป็นผู้นำ เป็นต้น ในวรรณกรรม วรรณคดี หลายเรื่อง การล่าสัตว์ก็มักจะเป็นกีฬาของกษัตริย์ เช่น วรรณคดีพวกที่ กษัตริย์ล่าสัตว์ตามกวางอะไรพวกนั้น เช่น พระราชมังราย เป็นต้น Krajaechan (2018, Online)

1.2 กวางกับวรรณกรรมการแสดง กวาง เป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในบทวรรณกรรมของไทยหลายเรื่อง ทั้งที่ปรากฏในรูปแบบของสัตว์ป่าทั่ว ๆ ไป กับรูปแบบของสัตว์ที่เป็นตัวละครที่มีบทบาทในเรื่อง มีทั้งที่เป็นกวางทอง และกวางดำ โดยมักจะเป็นตัวละครที่ทำให้เกิดการพบเจอกันระหว่างตัวละครในลักษณะของการตามติด ทำให้เกิดเรื่องราวต่าง ๆ ของเรื่อง ปรากฏทั้งกวางที่เป็นสัตว์ป่า และกวางที่แปลงกายมา การติดตามกวาง ที่ปรากฏในบทวรรณกรรมนั้น มีหลายเรื่อง ดังนี้

- 1.2.1 กวางดำ เรื่องศกุนตลา
- 1.2.2 กวาง เรื่องสุวรรณสาม
- 1.2.3 กวางทอง เรื่องพระเกียรติรถ
- 1.2.4 กวางทอง เรื่องอิเหนา
- 1.2.5 กวางทอง เรื่องอุณรุท
- 1.2.6 กวางทอง เรื่องรามเกียรติ์

จากการศึกษาพบว่า ตัวละครเอกมีการติดตามกวางที่เป็นกวางแปลงกายมา เพื่อไปพบเจอเหตุการณ์ต่างๆต่อไป ทำให้เกิดเรื่องราวหรือเป็นจุดกำเนิดของเรื่องราว มีเพียงเรื่องศกุนตลา เรื่องสุวรรณสาม

ที่ไม่ใช่กวางแปลงกายและเรื่องศกุนตลาเพียงเรื่องเดียวเป็นกวางที่มีสีกายเป็นสีดำ เรื่องอื่นเป็นกวางที่มีตัวละครแปลงกายมา โดยแบ่งเป็น เทพ และอสูร เรื่องที่มีเทพแปลงกายมาเป็นกวางทอง คือ องค์ปะตาระกาหลา จากเรื่องอิเหนา พระมาตุลี จากเรื่องอุณรุท เรื่องที่มีอสูรแปลงกายมาเป็นกวางทอง คือ ภิมาสูร จากเรื่องพระเกียรติรถ และมารีศ จากเรื่องรามเกียรติ์ โดยจัดแสดงเป็นละคร 5 เรื่อง เป็นการแสดงโขน 1 เรื่อง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุบบทบาทกวางที่ปรากฏในการแสดง

ชื่อเรื่อง	ศกุนตลา	สุวรรณสาม	พระเกียรติธร	อิเหนา	อุณรุท	รามเกียรติ์
ตัวละคร	กวางดำ	กวางทอง	กวางทอง	กวางทอง	กวางทอง	กวางทอง
ลักษณะตัวละคร	กวางป่า	กวางป่า	ยักษ์แปลง	เทพแปลง	เทพแปลง	ยักษ์แปลง
จุดประสงค์ตัวละคร	เป็นกวางป่า ที่ท้าว ทุษยันต์ไล่ตามจน มาพบนางศกุนตลา	เป็นกวางป่าที่คุ้นเคย กับสุวรรณสาม	ยักษ์กิมาสูร แปลงกายมาล่อ พระเกียรติราช ให้ตามสัญญา	องค์ประดาธราทล แปลงกายมาล่อ วิหยาสะกัให้ไปพบ รูปวาดนางบุษบา เพื่อให้ยกทัพมา ชิงนาง	พระอินทร์ให้ พระมาตุลีแปลงกาย เป็นกวางทองไปล่อ พระอุณรุท เพื่อให้ ไปเจอนางอุษา เป็นการแก้แค้น	ทศกัณฐ์ให้มารีต แปลงกายมาล่อลง นางสีดาเพื่อให้ พระรามไปตามจับ แล้วทศกัณฐ์ก็จะ ชิงนางสีดากลับ เมืองลงกา
บทบรรยายตัวละคร	เหลือบเห็นกวางดำ ดำกลั้งงามสรรพ สะพรั่งดังเลขา งามเขาเป็น กิงกาญณา งามตานีลรัตนจี คอก่งเป็นวงราววาด	มีมฤคคึกคอลลอย ครไรโล่ สำราญใจ เร่รื่นชื่นอุรา	รูปทรงสุร่าย ก็กลายพลัน กลับเป็นกวาง สุวรรณอันเรขา สองเขาราว กิงกาญณา สองตาม้ำดำดั่งนิล	แล้วจึงจำแลงแปลง อินทรีย์ เป็นสุวรรณ มฤคคึกคึกเลียบเดิน ตามเนินพนาลัย หมายให้วิหยาสะกั ตามมา	บัดเดียวกลายเป็น กวางทอง ผิวเผ่ง พรรณรายฉายฉาน ทางหุซุนเขาพรพรรณ งามล้ำารัณมฤคา เื่องอย่างวงวังแผ่นฝน จู่ใจนออกจากขาย่า	บทที่ 1 บัดเดียวเป็น กวางทอง ผิวเผ่ง พรรณรายฉายฉาน เพียงเทพเสลา สองเขาดั่งแก้วมฤคา สองตาดั่งดวงมณีนิล สองหูดังกลีบบุษบัน สี่เท้าเย็นเย็นผืนดิน

ตารางที่ 1 สรุปบทบาทกวางที่ปรากฏในการแสดง (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ศกุนตลา	สุวรรณสาม	พระเกียรติธิด	อิเหนา	อุณรุท	รามเกียรติ์
ตัวละคร	กวางดำ	กวางทอง	กวางทอง	กวางทอง	กวางทอง	กวางทอง
ลักษณะตัวละคร	กวางป่า	กวางป่า	ยักษ์แปลง	เทพแปลง	เทพแปลง	ยักษ์แปลง
บทบรรยายตัวละคร (ต่อ)	รูปสะอาด ราวนางสาวศรี เหี่ยวหม่นดูผู้มี งานตั้งนรีข้าเลื่องยาย		ผิวผ่องดังทองมา ทาบทับ พรวาระยิบแฉพรว เพริศประเสริฐสิ้น ทำจิตดีเยี่ยงค้อยอ กายิน ยืนคอยท่าภูมินทร์ จรจัด		มุ่งตรงฝ่าพวงพนา ไปหน้าพลับพลา พระภูมิ	เื่องย่องทำนองดัง หงส์บิน งานสิ้น ทิวสรรพางค์กาย บทพากย์ที่ 6 รูปทรงภูมิธนต์ ก็พลันหาย กลายเป็น กวางทองผ่องศรี เรืองรองผ่องสิ้น ทั้งอินทรีย์ ทั้งมี ต่างขาวาวหิรัญ สองเขามุกดาดูวิเศษ สองเบตริณิลรัตน์ จัดสรร ทำที่เอื้องกราย พรายพรรณ เต้นไป ทางบรรณศาลา

ที่มา: ผู้วิจัย

1.3 กวางทองในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ รามเกียรติ์มีที่มาจากรามายณะของอินเดีย มีเนื้อหาวาดด้วยเรื่องราวของพระนารายณ์อวตารเป็นพระรามลงมาปราบยักษ์ ผู้ซึ่งไม่อยู่ในศีลธรรม เมื่ออารยธรรมอินเดียเผยแพร่เข้ามายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรื่องรามายณะจึงได้เผยแพร่เข้ามาด้วย ประเทศไทยได้นำเค้าโครงเรื่องหลักมาจากรามายณะฉบับสันสกฤตของวาลมิกิ และได้เพิ่มเติมเรื่องราวให้สนุกสนานและสมบูรณ์จากฉบับของวิษณุปุราณะ หนุมานนาฏกะ รามายณะฉบับต่าง ๆ ในอินเดีย กวางทอง ที่ปรากฏในเรื่องรามเกียรติ์นั้น อยู่ในตอนที่ทศกัณฐ์ออกอุบายให้มารีศแปลงกายเป็นกวางทองไปล่อนางสีดา ที่อยู่อาศรมในป่ากับพระรามและพระลักษมณ์ ให้นางสีดาหลงใหล แล้วอ้อนวอนให้พระรามไปตามจับ เมื่อพระรามออกไปตามจับกวางทอง ทศกัณฐ์จึงแปลงกายเป็นฤๅษีเข้าไปลักพานางสีดามาไว้ในกรุงลงกา

1.3.1 ลักษณะเดิมของตัวละคร กวางทอง ในเรื่องรามเกียรติ์ คือ ยักษ์ตนหนึ่ง ชื่อมารีศ แปลงกายมาตามบัญชาของทศกัณฐ์ นาคะประทีปได้กล่าวถึง มารีศ ไว้ในหนังสือ สมญาภิธานรามเกียรติ์ไว้ดังนี้ มารีศ คือรากษสแห่งลงกา ลูกของนางกานาสูร หน้าสีขาว ทรงมงกุฎยอดสามกลีบ เป็นน้องของสวาหุและมีศักดิ์เป็นน้ำของทศกัณฐ์ มีเมียชื่อนางเจษฎา มารีศมีความกตัญญูต่อมารดาของตน เมื่อทราบว่ามารดาคือนางกานาสูรถูกพระรามกุมารสังหารเมื่อคราวนางกานาสูรไปก่อวนพระฤๅษีสวามิตร มารีศและสวาหุจึงตามไปแก้แค้นเพื่อสังหารพระราม พระลักษมณ์ สวาหุถูกพระรามสังหาร ส่วนมารีศซึ่งรบกับพระลักษมณ์เลื้อบเห็นพระรามมีสีกร ก็ตกใจด้วยทราบว่า เป็นพระนารายณ์ จึงรีบหนีไป หลังจากหลบหนีพระรามกลับมาลงกา มารีศก็ไปบวชถือศีลอยู่ในป่า ทศกัณฐ์ คิดกลอุบายล่อลวงนางสีดาได้จึงนึกถึงมารีศ จะให้มารีศแปลงกายเป็นกวางทองไปล่อลวงนางสีดา มารีศได้ยินชื่อพระรามก็พยายามห้ามทศกัณฐ์โดยกล่าวว่า “การเป็นศัตรูกับพระราม หมายถึงการสละชีวิต Poolsap (2007, p. 81) เพราะครั้งหนึ่งมารีศก็เกือบถูกพระรามสังหาร

เหมือนที่พระรามสังหารสวาหุได้ เมื่อตัดทอนไม่สำเร็จ มาริศจึงต้องแปลงกายตามกลอุบายของทศกัณฐ์ มาริศจำใจแปลงกายเป็นกวางทองตามกลของทศกัณฐ์ ด้วยมาริศไม่สามารถปฏิเสธได้ เพราะหากปฏิเสธตนและหมุ่ยักษ์จะต้องเดือดร้อน เพราะทศกัณฐ์ หากตนต้องตายขอตายด้วยอาวุธของพระรามจะดีกว่า Poolsap (2007, p. 81)

1.3.2 ลักษณะหลังแปลงกาย หลังจากมาริศรำยมนต์แปลงกายแล้วก็กลายร่างเป็นกวางทอง เพื่อไปล่อลวงนางสีดาให้หลงใหลอยากได้มาเลี้ยง ทศกัณฐ์เมื่อเห็นมาริศแปลงกายเป็นกวางกายเป็นสีทอง เขาเป็นกิ้งสวองงามดั่งมุก ตาดำดั่งนิล หูเหมือนกลีบบัว ปากและเท้าแดง สวองงามน่ารัก ก็ชื่นชมยินดี จึงสั่งมาริศให้ไปทำตามกลของตน มุ่งตรงไปยังที่อยู่ของนางสีดาทันที โดยทำที่เป็นเดินผ่านหน้าศาลา ส่งเสียงร้องเพื่อให้นางสีดาหันมามอง และผาดโผนไปมา

ภาพที่ 1 ภาพจิตรกรรมฝาผนังรูปกวางทอง

จากกระเบื้องวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ที่มา: (Yodnenkaew, Photographer, 2023)

1.3.3 ผลที่เกิดขึ้นจากการแปลงกาย มาริศแปลงกายเป็นกวางทองเพื่อไปล่อลวงให้นางสีดาหลงใหล ทำให้นางสีดาทูลอ่อนวอนพระรามให้ออกไปตามจับกวางทองมาให้ แม้พระลักษมณ์จะทูลทัดทานพระรามเห็นนางสีดาเศร้าโศกา รำให้เพียงจะขาดใจตาย ก็จำต้องออกไปตามจับกวางทองมาให้นางสีดา ก่อนออกไปตามจับก็สั่งให้พระลักษมณ์อยู่เฝ้านางสีดาไว้ให้ดี อย่าให้อันตรายมาสู่นางสีดา พระรามออกจากบรรณศาลามาตามจับกวางทอง ตามคำอ่อนวอนนางสีดา มาริศเมื่อเห็นพระรามออกจากบรรณศาลามาตามจับตน ก็ทำที่เป็นแผ่นโผนผ่านหน้าให้พระรามติดตามมา พระรามติดตามกวางทองมาจนเข้าป่าลึกก็สังเกตเห็นว่ากวางตัวนี้เป็นยักษ์แปลงกายมา จึงแปลงศรไปต้อนกวาง มาริศล้มลงก่อนสิ้นใจจึงร้องเป็นเสียงพระรามตามกลอุบายของทศกัณฐ์ ให้พระลักษมณ์ออกมาช่วย

ภาพที่ 2 ภาพจิตรกรรมฝาผนังรูปพระรามแปลงศรต้อนกวางทอง
จากกระเบื้องวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ที่มา: (Yodnenkaew, Photographer, 2023)

2. ศึกษาองค์ประกอบ และรูปแบบการแสดง กวางทอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์

2.1 บทที่ใช้ในการแต่ง การแสดงโขน-ละคร สิ่งที่สำคัญที่ทำให้ทราบเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบ การลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดหมายปลายทาง ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่แสดงในตอนนั้นก็คือบทละคร บทละครจะประกอบไปด้วย บทเจรจา บทบรรยายฉาก บรรยายเครื่องแต่งกาย เหตุการณ์และอารมณ์ของตัวละคร บทตัวเอกมักขึ้นต้นด้วยคำว่า เมื่อนั้น บทตัวรองขึ้นต้นด้วยคำว่า บัดนั้น หรือการขึ้นต้นตอนสำคัญจะขึ้นต้นด้วยคำว่า มาจะกล่าวบทไป การขึ้นต้นฉากจะขึ้นต้นด้วยคำว่า ครั้นถึง นอกจากนี้ยังมีบทลงสรงทรงเครื่อง บทชมรถ ชมม้า เพื่ออวดฝีมือตัวเอก บทละครที่ใช้ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนพระรามตามกวางนี้ กรมศิลปากรได้นำบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาปรับปรุง โดยมีการแต่งบทขึ้นใหม่มาต่อท้ายจากบทพระราชนิพนธ์ บางครั้งก็นำบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชมาใช้ และบางครั้งก็นำบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาใช้ทั้งหมด ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับโอกาส สถานที่ และเวลาที่ใช้ในการแสดงที่จะเลือกใช้บทมาใช้ให้เหมาะสม

จากการศึกษาพบว่าบทที่กรมศิลปากรใช้ในการแสดงมีหลายรูปแบบ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงบทพระราชมตามกวางในแบบต่าง ๆ

ลักษณะของบท	บทพระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ 1	บทพระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ 6	บทกรมศิลปากร ปรับปรุง
บทเปล่งกาย	บัดเดียวก็กลายเป็น กวางทอง ผีผ่อง เพียงเทพเลขา สองเขาดั่งแก้วมุกดา สองตาดั่งดวงมณีนิล สองหูตั่งกลีบบุษบัน สี่เท้ายืนย่นผันผิน เยื้องย่องทำนอง ดั่งหงส์บิน งามสิ้น ทั่วสรรพางค์กาย	รูปทรงกุ่มก้นท์ ก็พลันหาย กลายเป็น กวางทองผ่องศรี เรื่องรองผ่องสิ้น ทั้งอินทรี ทั้งมี ต่างขาวราวหิรัญ สองเขามุกดาตวิเศษ สองเนตรนิลรัตน์ จัดสรร ทำที่เยื้องกราย พรายพรรณ ตรงไป ยังบรรณศาลา	รูปทรงกุ่มก้นท์ ก็พลันหาย กลายเป็น กวางทองผ่องศรี เรื่องรองผ่องสิ้น ทั้งอินทรี ทั้งมี ต่างขาวราวหิรัญ สองเขามุกดาตวิเศษ สองเนตรนิลรัตน์ จัดสรร ทำที่เยื้องกราย พรายพรรณ ตรงไป ยังบรรณศาลา
บทติดตาม	เมื่อนั้น พระตรีภูวนาทนา เลี้ยวไล่สุวรรณมฤคา โดยแถวแนวป่าพนาลี พระเร่งรีบติดตาม กวางไป จนอุทัย ร้อนแรงแสงสี พิโรธโกรธกริ้วดั่งอัคคี ภูมีขึ้นศรจะรอนราญ	เมื่อนั้น พระระฆังศรทงสวัสดิ์ รัศมี ต้อยตามสุวรรณ มฤคิเข้าที่ป่าขุสงัดคน ครั้นจะดักจับเป็น เห็นไม่ได้ ครั้นจะ ตามต่อไปไม่เป็นผล จึงจับศรสิทธิ์ฤทธิรณ ภูวดลก็พาดแผลงไป	รามติดตามติด ชิดกระชั้นกวางผัน ล่อเล่นแผ่นผยอง ธ ยังกวางเยื้อง ข้าเลื่องมอ โลดล่ำพองเหยา ยอล่อรามินทร์ พระแลเล็งเฟงพินิจ ผิดสังเกต ทรงเดช จับศรศาสตร์ พาดคันศิลป์ นาวเหนี่ยวด้วย พลังทั้งกายินทร์ ถูกกวางคืนวาววาย กลายเป็นมาร

ที่มา: ผู้วิจัย

2.2 ผู้แสดง

กวางทอง เป็นตัวละครที่มีความสำคัญในตอนนี้ ซึ่งเป็นยักษ์มารีศแปลงกายมา มารีศเป็นยักษ์ผู้ชาย กวางทองจึงจัดอยู่ในประเภทตัวพระ หรือกวางตัวผู้ ซึ่งในธรรมชาติ สัตว์ตัวผู้จะสวยกว่าตัวเมีย เหตุที่ทำการเป็นแบบตัวพระ สันนิษฐานว่าผู้ประดิษฐ์ทำรำคงประสงค์จะให้สอดคล้องกับกิริยาท่าทางที่น่ารัก คล่องแคล่ว ปราดเปรี้ยวตามธรรมชาติของกวาง หากใช้ท่าทางแบบยักษ์คงจะเกิดความน่ากลัวมากกว่าความน่าเอ็นดู Muangbun (2013, p. 63) ผู้แสดงในบทนี้ จึงต้องใช้ผู้แสดงที่เป็นตัวพระ

ผู้แสดงที่เป็นตัวพระ จากหนังสือขน ของนายธนิต อยู่โพธิ์ อธิบายไว้ว่า คัดเลือกจากผู้ที่มีรูปหน้าสวย จมูกสั้น ลำคอโปร่งระหง ไหล่ลาด พองาม ช่วงอกใหญ่ ลำตัวเรียว สะเอวเล็ก สะโพกผาย ช่วงแขนและช่วงขา สมส่วน Yupho (1996, p. 144) จากการสัมภาษณ์ นอกจากผู้แสดงจะต้องมีพื้นฐานตัวพระและรูปร่างเล็ก ปราดเปรี้ยว คล่องแคล่วในการรำแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนในการฝึกซ้อมและจดจำกระบวนท่ารำได้อย่างแม่นยำ และต้องเป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรง สามารถแสดงได้ทั้งผู้ชาย (โขนพระ) และผู้หญิง (ละครพระ) ทั้งนี้ต้องมีรูปร่างที่เล็กกว่าผู้ที่รับบทพระราม

ภาพที่ 3 กวางทองใช้ผู้ชายแสดง (โขนพระ)

ที่มา: (Yodnenkaew, Photographer, 2023)

ภาพที่ 4 กวางทองใช้ผู้หญิงแสดง (ละครพระ)

ที่มา: (Yodnenkaew, Photographer, 2023)

2.3 เครื่องดนตรี

การแสดงโขน ใช้วงปี่พาทย์ไม้แข็งบรรเลงประกอบการแสดง แต่เดิมมีแต่เพียงวงปี่พาทย์ไม้แข็งบรรเลงประกอบการแสดง ทั้งโขนและละคร ซึ่งประกอบไปด้วย ปี่กลาง ฆ้องวง กลอง ตะโพน สมัยต่อมาจึงมีการเพิ่มเครื่องดนตรีและปรับขนาดวง เป็นเครื่องห้า เครื่องคู่ และเครื่องใหญ่ ขนาด ของวงดนตรีขึ้นอยู่กับสถานที่แสดง การแสดงโขน แต่เดิมวงดนตรีบรรเลงเฉพาะเพลงหน้าพาทย์ ต่อมาเมื่อเกิดการแสดงโขนโรงในที่ที่มีการนำบทขับร้องมาจากละครในเข้ามาประกอบการแสดงโขน วงปี่พาทย์จึงเปลี่ยนเครื่องดนตรีคือ ปี่กลาง เป็นปี่ใน เพราะเสียงกลองนั้นสูงไป ไม่สะดวกแก่เสียงร้อง Yupho (1996, p. 160) จะใช้วงปี่พาทย์เครื่องห้า เครื่องคู่ หรือเครื่องใหญ่ก็ได้ โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับโอกาสของงาน และสถานที่จัดแสดง

2.4 เพลงขับร้อง

ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ในตอนนี้ มีบทละครสำหรับร้องประกอบ เพื่อบรรยายถึงสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในการแสดง เฉพาะบทบาทของตัวกวางทองนั้น มีบทร้องที่ใช้ประกอบ 2 เพลงด้วยกัน คือ เพลงแขกไท่ และเพลงทะเลบัว

2.4.1 เพลงแขกไท่

ใช้ในการอวดความงามในการแปลงกายเป็นกวางทอง

2.4.2 เพลงทะเลบัว

ใช้ประกอบการแสดงในบทที่ตัวละครโกรธเกรี้ยวกราด ใช้ในตอนพระรามตามติดกวางแล้วจะแปลงศรไปยังกวางทอง

2.5 เพลงหน้าพาทย์

มีเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงในชุดนี้ 4 เพลง ได้แก่ เพลงร่ำ เพลงเชิดฉิ่ง เพลงเชิด และเพลงเชิดฉาน

2.5.1 เพลงร่ำ หรือร่ำลาเดียว

ในการแสดงพระรามตามกวางนั้น เพลงร่ำในตอนต้น ใช้กับการแปลงกายของมารีศเป็นกวางทอง กวางทองจะวิ่งออกมาจากโรง ในตอนท้ายจะเป็นการแปลงศรของพระราม

2.5.2 เพลงเชิดฉิ่ง

ในการแสดงพระรามตามกวางนั้น ใช้แสดงท่ารำ ที่เป็นกิริยาอาการตามธรรมชาติของตัวละคร อวดความงามของร่างกาย แล้วเดินทางไปยังบรรณศาลา

2.5.3 เพลงเชิด

ในการแสดงพระรามตามกวางนั้น ใช้ในตอนพระราม ออกตามกวางทอง

2.5.4 เพลงเชิดฉาน

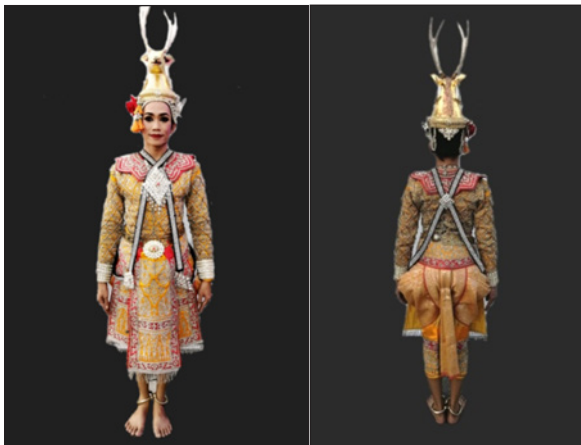
ในการแสดงพระรามตามกวางนั้นใช้ในการไล่จับตามติดของตัวละครพระรามและกวางทอง

2.5.5 เพลงลา

ใช้ในความหมายว่า ตัวละครมาถึงที่แล้ว รูปแบบของสำนักการสังคีต ไม่ปรากฏเพลงลา

2.6 เครื่องแต่งกาย

การแสดงโขน เป็นการแสดงชั้นสูงของไทย จึงรวมความงามของงานประณีตศิลป์ทั้งบวรรัตนกรรม เพลงดนตรี ฉาก หัวโขน และรวมถึงเครื่องแต่งกาย กวางทอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์นั้นคือมารีศ ผู้เป็นยักษ์แปลงกายมา ทำร้ายเป็นแบบตัวพระ ชูดยีนเครื่องที่ใส่จึงเป็นชูดยีนเครื่องพระ และตัวกวางนั้นมีสีทอง ชูดจึงเป็นสีเหลืองทอง แขนยาวแทนสีกาย นุ่งผ้าแบบจีบโจงหางหงส์ สวมศีรษะหน้ากวาง

ภาพที่ 5 เครื่องแต่งกายกวางทอง ด้านหน้าและหลัง

ที่มา: (Yodnenkaew, Photographer, 2023)

2.6 รูปแบบการแสดง

รูปแบบการแสดงในการแสดงชุดพระรามตามกวางนี้มีรูปแบบการแสดงอยู่ 2 รูปแบบ คือรูปแบบที่ 1 เป็นการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนพระรามตามกวางหรือลักสีดา และรูปแบบที่ 2 เป็นการรำคู่ชุด รำพระรามตามกวาง

2.7 กระบวนท่ารำ

กระบวนท่ารำของกวางทอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ 2 รูปแบบ ดังนี้

2.7.1 รูปแบบของคุณครูลมูล ยมะคุปต์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย จากรองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทรสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ) ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระบวนท่ารำเป็นการตีบทตามคำร้อง ท่ารำเพลงช้า ท่ารำในแม่บท และมีท่าเลียนแบบท่าทางธรรมชาติ สอดแทรกลีลาด้วยกัณฑ์ด้วยท่าลงวงยักข์ ท่าเก็บ ท่าขึ้น ในเพลงหน้าพาทย์เชิดฉานจะเดินเป็นวงรี ตามความยาวของเวที ลักษณะมือใช้มือลักษณะเดียวคือท่ามือกวาง

2.7.2 รูปแบบของท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี (ศิลปินแห่งชาติ) ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย กรมศิลปากร จากนางสาววันทนีย์ ม่วงบุญ ผู้ชำนาญการด้านศิลปะการแสดง สำนักการสังคีต กรมศิลปากร กระบวนท่ารำเป็นการตีบทตามคำร้อง ที่มีท่ากิริยาธรรมชาติผสม สอดแทรกลีลาท่ายักข์ในท่าลงวงยักข์ ท่ายึดกระบพ ท่าเก็บ ท่าขึ้น ในเพลงเชิดฉานจะมีการเดินตามเวที และมีการวิ่งววน หลอกล่อพระราม

จากการศึกษา พบว่ากระบวนท่ารำกวางทอง มีโครงสร้างท่ารำดังนี้

1) ทำรำตีบทตามคำร้อง เช่น

บทร้อง รูปทรง

บทร้อง กี่พลันหาย

บทร้องทั้งมีต่างขาว

ภาพที่ 6 ทำรำตีบทตามคำร้อง

ที่มา: (Yodnenkaew, Photographer, 2023)

2) ทำรำจากเพลงช้า แม่บท เช่น

ท่าเยื้องกราย บทร้องทำที่ ท่าฉุยฉาย
เข้าวัง บทร้องเยื้องกราย ท่ากวางเดินดง บทร้องชิดกระชั้น

ภาพที่ 7 ทำรำจากเพลงช้า แม่บท

ที่มา: (Yodnenkaew, Photographer, 2023)

3) ทำรำเลียนแบบท่าธรรมชาติ เช่น

ท่าเลียน

ท่าเบี่ยงมอง

ท่าวิ่ง

ภาพที่ 8 ทำรำเลียนแบบท่าธรรมชาติ

ที่มา: (Yodnenkaew, Photographer, 2023)

กระบวนท่ารำกว้างทอง ในชุดพระรามตามกวาง ได้รับการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง จากอดีตถึงปัจจุบัน ทั้งปรากฏในหลักสูตรการเรียนการสอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ไทย ซึ่งกระบวนท่ารำพระรามตามกวางนั้น ต่างจากกระบวนท่ารำของการติดตามในชุดอื่น ๆ เช่น พระลอตามไก่ ย่าหรีนตามนกยูง กล่าวคือ เป็นกระบวนท่ารำระหว่างตัวพระกับตัวพระ ใช้ทำนองเพลงเชิดฉานในการติดตาม และจบด้วยกวางทองถูกศรของพระรามถึงแก่ความตาย สิ่งสำคัญของผู้แสดงคือ ต้องฝึกซ้อมให้เข้ากับคู่ของตน คือพระราม ตามท่วงทำนองเพลง และต้องรับลูกศรที่พระรามแผลงศรมาให้ได้ ซึ่งผู้แสดงจะต้องฝึกซ้อมรับลูกศรจนเกิดความชำนาญและแม่นยำ และการรู้จักผ่อนลมหายใจ เมื่ออยู่ในท่ารำหันหลัง เนื่องจากกระบวนท่ารำกว้างทอง จะใช้กำลังในการรำมากกว่าปกติ เพราะมีทั้งการก้มตัว ย่อขา เก็บ กระโดด วิ่ง และใช้มือกวางอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดอาการเมื่อยล้าได้ และต้องทำความเข้าใจในบทบาทของตัวละคร

ที่ต้องแปลงกายมาหลอกล่อพระรามให้ตามจับ นางสาววันทนี ม่วงบุญ กล่าวว่า “ต้องแสดงสีหน้า ท่าทาง ให้เห็นชัดว่าเป็นการหลอกล่อ ให้คนดูรู้สึกให้ได้” ดังนั้น การฝึกปฏิบัติในบทบาทกว้างทอง นอกจากฝึกกระบวนท่ารำแล้ว การใส่อารมณ์ให้เข้ากับบทบาท จะยิ่งทำให้ผู้แสดงสามารถแสดงได้อย่างสวยงาม ตามบทบาทของตัวละคร

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาประวัติความเป็นมา และบทบาทของกว้างทองในวรรณกรรม เรื่องรามเกียรติ์ จากการศึกษาพบว่า กว้างเป็นสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมชนิดหนึ่ง มีรูปร่างสวยงาม จึงมักเป็นผู้ถูกล่า ทั้งจากสัตว์กินเนื้อและมนุษย์ มนุษย์นั้น มีการล่าสัตว์มายาวนาน ในวรรณกรรมการแสดง จะพบว่าตัวละครเอก มีการติดตามกว้างที่เป็นกว้างแปลงกายมา เพื่อไปพบเจอเหตุการณ์ต่าง ๆ ต่อไป ทำให้เกิดเรื่องราว หรือเป็นจุดกำเนิดของเรื่องราว มีเพียงเรื่องศกุนตลา เรื่องสุวรรณสาม ที่ไม่ใช่กว้างแปลงกายและเรื่องศกุนตลาเพียงเรื่องเดียว เป็นกว้างที่มีสีกายเป็นสีดำ เรื่องอื่นเป็นกว้างที่มีตัวละครแปลงกายมา โดยแบ่งเป็น เทพ และอสูร เรื่องที่มีเทพแปลงกายมาเป็นกว้างทอง คือ เรื่องอิเหนา เรื่องอุณรุท เรื่องที่มีอสูรแปลงกายมาเป็นกว้างทอง คือ เรื่องพระเกียรติรถ เรื่องรามเกียรติ์ โดยจัดแสดงเป็นละคร 5 เรื่อง เป็นการแสดงโขน 1 เรื่อง คือรามเกียรติ์ กว้างทอง ในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ คือ มาริศ รากษสแห่งกรุงลงกา แปลงกายเป็นกว้างทอง ไปล่อลวงให้นางสีดาหลงใหล นางสีดาก็ทูลอ้อนวอนพระรามให้ไปตามจับ กว้างทองก็ทำทีแผ่แผ่นโขนโชนพระราม พระรามก็แปลงศรไปต้อนกว้างทองล้มลง ก่อนมาริศจะสิ้นใจก็ร้องเรียนเสียงพระรามให้พระลักษมณ์ออกมาช่วย ตามกลอุบายของทศกัณฐ์ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นองค์ความรู้ สอดแทรกในการเรียนการสอน เรื่องพระรามตามกว้างได้

2. ศึกษาองค์ประกอบ และรูปแบบการแสดง กวางทอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบและรูปแบบการแสดงบทบาทกวางทอง ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุดพระรามตามกวางนั้น ประกอบไปด้วยบทที่ใช้ในการแสดง ซึ่งมีหลายรูปแบบ แต่ที่ใช้ศึกษาในการทำวิจัยคือบทพระรามตามกวาง ที่ปรับปรุงโดยกรมศิลปากร ผู้แสดงที่ต้องมีพื้นฐานเป็นตัวพระ และมีรูปร่างเล็ก คล่องแคล่วปราดเปรียว เหมาะกับบทบาท การแสดงในช่วงดนตรีปี่พาทย์ไม้แข็งบรรเลงประกอบการแสดง เพลงร้องประกอบไปด้วยเพลงแขกไทย เพลงทะเลบ้า เพลงหน้าพาทย์ ประกอบการแสดงมีเพลงร่ำ เพลงเชิดฉิ่ง เพลงเชิด เพลงเชิดฉาน เพลงลา แต่งกายแบบยืนเครื่องพระสมศีระกวางทองเปิดหน้า พร้อมเครื่องประดับ กระบวนท่ารำมีทั้งท่ารำในแม่บท ท่าตีบทตามคำร้อง ท่าเลียนแบบกิริยาธรรมชาติ สามารถนำผลการวิจัย ไปใช้ในการคัดเลือกผู้แสดงบทบาท กวางทองได้ นำองค์ความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนรำชุดพระรามตามกวางได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

สำหรับนักศึกษา คณาจารย์ สามารถศึกษาความรู้เพิ่มเติมได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน พระรามตามกวาง ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาเฉพาะบทบาทกวางทอง จึงทำให้ยังมีความสมบูรณ์ไม่เต็มที่ หากมีการศึกษาตัวละครอื่นจะทำให้การแสดงตอนนี้สมบูรณ์ ควรมีการศึกษา บทพระราม พระลักษมณ์ นางสีดา ทศกัณฐ์ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการอนุรักษ์ และเผยแพร่ต่อไป

References

- Krajaechan, P. (2018). *Hunting*. Retrieved October 30, 2021. <https://hmong.in.th/wiki/Over-hunting>. [In Thai]
- Muangbun, W. (2013). Golden Deer in the Mask Dance's Episode of Kidnapping of Sita. *Silapakorn*, 56(3), 56-71. [In Thai]
- Poolsap, S. (2007). *Aesthetics*. Publishing project Kob Fai. [In Thai]
- Sanitwongseni, P. (2000). *Souvenir book for the royal cremation ceremony Thanpuying Phaew Sanitwongseni, national artist*. Prachan Printing. [In Thai]
- Yodnenkaew, P. [Photographer]. (2023). *The chant's shape suddenly fades and turns pale white*. [Photo]. Department of Thai Dance Bunditpatanasilpa Institute. [In Thai]
- . [Photographer]. (2023). *The dance movements from the slow song of the Mae Bot tradition*. [Photo]. Department of Thai dance Bundidpatanasilpa Institute. [In Thai]
- . [Photographer]. (2023). *Dance movements imitating natural gestures*. [Photo]. Department of Thai dance Bundidpatanasilpa Institute. [In Thai]
- . [Photographer]. (2023). *Mural depicting Rama shooting a golden deer with his arrow from the balcony of Wat Phra Si Rattana Satsadaram*. [Photo]. Department of Thai dance Bundidpatanasilpa Institute. [In Thai]
- . [Photographer]. (2023). *Mural of a golden deer from the balcony of Wat Phra Sri Rattana Satsadaram*. [Photo]. Department of Thai dance Bundidpatanasilpa Institute. [In Thai]

- Yodnenkaew, P. [Photographer]. (2023). *Picture of the front and back of the Golden Deer costume*. [Photo]. Department of Thai Dance Bunditpatanasilpa Institute. [In Thai]
- Yupho, T. (1996). *Khon*. Teachers Council Trade Organization. [In Thai]

ประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
Development Issues for Schools under the Bangkok
Metropolitan Administration in Alignment
with the National Strategy for Human Capital
Development and Strengthening

(Received: March 20, 2024 Revised: June 18, 2024 Accepted: October 12, 2024)

พิมล มาประกอบ,¹ มัทนา วังถนอมศักดิ์²

Phimon Maprakop, Mattana Wangthanomsak

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (EDFR: Ethnographic Delphi Futures Research) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 19 คน เป็นผู้ที่กำหนดนโยบายด้านการศึกษา ผู้ที่ดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษา และผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัย

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ เอก ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
E-mail: phimol89@hotmail.com

²รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
E-mail: wangthanomsak_m@su.ac.th

ระหว่างควอร์ไทล์ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลวิจัยพบว่า ประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คือ 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ 5) ด้านกระบวนการบริหาร 6) ด้านแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านระบบการศึกษา และ 8) ด้านการเสริมสร้างสุขภาวะทางกายและส่งเสริมศักยภาพด้านกีฬา

คำสำคัญ: ประเด็นการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์

Abstract

The purpose of this research was to explore key issues in the development of schools under the Bangkok Metropolitan Administration in alignment with the National Strategy for Human Capital Development and Strengthening. The study employed Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) techniques, involving interviews with 19 experts, including education policymakers, implementers of education policies, and school administrators responsible for policy execution. The research instruments included unstructured interviews and questionnaires. Data were analyzed using median, mode, interquartile range, and content analysis. The findings revealed eight key areas for school development in alignment with the National Strategy, i.e. 1) students, 2) teachers, 3) school administrators, 4) learning management, 5) management processes, 6) learning resources, 7) education system, and 8) physical well-being and sports development.

Keywords: Issues on Development of Schools, Under the Bangkok Metropolitan Administration, The National Strategy for Human Capital Development and Strengthening

บทนำ

ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 แต่ในขณะเดียวกันโครงสร้างเศรษฐกิจไทยยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ศักยภาพและคุณภาพของประชากรในทุกช่วงวัยเป็นปัจจัยที่ท้าทายต่อการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศและประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82ก ประกาศเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) เน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018, pp. 5-8) ทุกหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดไว้

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีภารกิจจัดการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร รองรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและประเทศชาติ ให้มีความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทั้งองค์ความรู้ คุณธรรมและทักษะ

ในการดำรงชีวิต โดยมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียนในพื้นที่ 50 เขตของกรุงเทพมหานคร แต่การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครยังมีข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น ปัญหาคะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) ของนักเรียนที่อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2024, Online) ปัญหาการเรียนออกกลางคัน ปัญหาความไม่เท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่มีภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ (Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2019, pp. 5-6) การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครถือเป็นภารกิจสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ดังนั้นควรมีการศึกษาประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นกรอบ ทิศทางและแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติกำหนดไว้ให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนมีคุณภาพและศักยภาพในการ พัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อทราบประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018, pp. 30-37)

1) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ได้แก่ การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน การสร้างความเข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจการส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 2) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้แก่ ช่วงปฐมวัยและวัยเรียน 3) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตการวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม การสร้างระบบการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ 4) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัวระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุนที่เหมาะสมแก่ผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ 5) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ได้แก่ การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะการสร้างสภาพแวดล้อม

ที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี 6) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ การสร้างความอยู่ดีมีสุข ของครอบครัวไทย การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน 7) การเสริมสร้างศักยภาพการศึกษา ในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ ได้แก่ การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิต การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ การส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพและการพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬา

2. เทคนิคการวิจัยอนาคต (EDFR: Ethnographic Delphi Futures Research)

3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ EDFR และการพัฒนาสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา การดำเนินงานสนองนโยบาย ด้านการจัดการศึกษา และผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีบทบาทในการพัฒนา สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มกำหนดนโยบาย ด้านการศึกษา จำนวน 6 คน กลุ่มดำเนินงานตามนโยบายด้านการจัดการศึกษา จำนวน 6 คน และกลุ่มผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา จำนวน 7 คน

ระเบียบวิธีการวิจัยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ที่พัฒนารูปแบบมาจากเทคนิคการวิจัยสองเทคนิค คือ เทคนิคการวิจัย EFR (Ethnographic Futures Research) และเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยมีการผสมผสานทั้งสองเทคนิคให้มีความยืดหยุ่นในระเบียบวิธีวิจัยเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในอนาคตจะมีประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผนการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจตลอดไปจนถึงการกำหนดยุทธวิธี (Strategies) และ กลวิธี (Tactics) (The Faculty of Education, Srinakharinwirot University, 2015, Online) โดยมีขั้นตอนดังนี้

EDFR รอบที่ 1 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาศาสนศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ นำแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

EDFR รอบที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ (Content Analysis) โดยจำแนกประเด็นเป็นกระหังคำถามตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาศาสนศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จัดความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ใกล้เคียงกันไว้ในข้อเดียวกัน เพื่อจัดทำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิคนเดียวกับที่ให้สัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลในรอบที่ 1 และนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาคำนวณวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) หากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ในรอบที่ 2 มีความสอดคล้องกันสามารถยุติการดำเนินการวิจัย โดยไม่ต้องดำเนินการรอบที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์พบว่า ประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วย ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการบริหาร ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านระบบการศึกษา และด้านการเสริมสร้างสุขภาวะทางกายและส่งเสริมศักยภาพด้านกีฬา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน พัฒนาให้มีทักษะชีวิต (Life Skills) พร้อมยกระดับทักษะชีวิต (Up Skills) มีทักษะการอ่านออกเขียนได้ (Literacy Skills) และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Learning Skills) ให้เหมาะสมแต่ละช่วงวัย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้แหล่งเรียนรู้ ปรารชญ์ชาวบ้าน ให้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายวิเคราะห์และเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะอาชีพและมีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาก่อนวัยเรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เด็กปฐมวัยควรมีพัฒนาการรอบด้านหรือแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ มีภาวะโภชนาการที่เหมาะสมและเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะทางสมอง มีนิสัยรักการอ่าน ผู้เรียนร่วมควรมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพในหลักสูตรระยะสั้น ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรยกระดับคุณภาพผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้เรียนทุกช่วงวัยสามารถอยู่ร่วมกับสังคมผู้สูงอายุได้ มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุ สร้างทัศนคติเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ควรมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนชีวิต การออมเงิน การลงทุนและด้านการเงิน มีความฉลาดทางเชาว์ปัญญาและอารมณ์ และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนควบคู่กัน

เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถค้นคว้าหาความรู้และเข้าถึงองค์ความรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สามารถใช้เทคโนโลยีควบคู่กับทักษะทางภาษา เป็นนวัตกรรมสร้างชิ้นงาน ผลงาน มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ มีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ คำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบอาสาสมัคร และให้คณะกรรมการสถานศึกษาและองค์กรศาสนาเข้ามามีบทบาทในการปลูกฝัง ค่านิยมและส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถเข้าร่วมแข่งขันในเวทีระดับประเทศและต่างประเทศ

2. ด้านครูผู้สอน ปรับบทบาทเป็นโค้ช เป็นผู้อำนวยการการเรียนรู้ และเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลผู้เรียน เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นที่ยอมรับของผู้เรียนและสังคม สร้างความประทับใจ เชื่อมั่น ศรัทธา ปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลังความรู้ ความสามารถ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู ทุ่มเท เสียสละและปฏิบัติหน้าที่จนมีผลงานปรากฏ มีความรู้เรื่องกระบวนการวิจัย โดยเฉพาะวิจัยในชั้นเรียน ใช้การวิจัยควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้และช่วยแก้ปัญหาการเรียนรู้ มีทักษะดิจิทัล สามารถใช้เทคโนโลยีจัดการเรียนรู้ การสื่อสาร สร้างนวัตกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ สามารถคิดสร้างสรรค์ ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โครงการ กิจกรรม ครอบหมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมออีกทั้งเชี่ยวชาญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้รักษาวินัย เป็นแบบอย่างที่ดี ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ สามารถครองตน ครองคน ครองงาน ปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของข้าราชการ ให้ความรู้ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเกี่ยวกับระเบียบวินัย เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจิตใจให้บุคลากร ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและทำงานให้มีประสิทธิภาพ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถ

ช่วยเหลือ นิเทศครู บุคลากร พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมาย ที่แผนยุทธศาสตร์ชาติกำหนดไว้ มีทักษะด้านเทคโนโลยี มีทักษะการสื่อสาร และประสานให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมมือกันพัฒนาสถานศึกษา มีอิสระในการบริหารและขับเคลื่อนคุณภาพสถานศึกษา มีศักยภาพ ในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการโค้ช สร้างแรงบันดาลใจ สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้า ในวิชาชีพและสร้างขวัญกำลังใจให้ทำงาน

4. ด้านการจัดการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ให้ชัดเจน ควรสร้างวงจรการเรียนรู้แบบไม่รู้จักพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ให้ได้รับประสบการณ์ตรง และลงมือปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ได้แสดงศักยภาพ ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ควรปรับหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ในทุกช่วงวัยให้เป็น พลเมืองตื่นรู้ ควรนำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาใช้ ควรจัดการเรียนรู้ให้เป็น โรงเรียนสองภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาจีน) และปรับสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษานั้น ๆ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ เข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชาและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควบคู่กับทักษะการคิดวิเคราะห์ และสร้างความรู้ความเข้าใจให้พ่อแม่ ผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ผ่านกิจกรรมจิตอาสาร่วมกับชุมชน มีระบบการจัดการความรู้ เกี่ยวกับอาชีพ ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน มีการพัฒนาเครื่องมือหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริม พหุปัญญาแต่ละด้าน เน้นการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและแบบสืบเสาะ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนที่มีพหุปัญญาแต่ละด้านได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือได้แสดงศักยภาพ ควรพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลเน้นการวัดทักษะ หรือสมรรถนะ ควรมีระบบส่งต่อผู้เรียนที่มีความสามารถหรือมีพหุปัญญา โดดเด่นแต่ละด้าน การสร้างทักษะอาชีพให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นผู้ประกอบการ ผ่านการลงมือปฏิบัติเป็นผู้ประกอบการทั้งในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง

ใช้เทคโนโลยีและการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาการคำนวณและโค้ดดิ้ง (Coding) ควรเพิ่มทักษะการวิเคราะห์เลือกแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ และควบคุมตนเอง ให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มากกว่าความบันเทิง และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ให้อำนาจแก่นักเรียนและการเอาตัวรอด จากมิชชันทางไซเบอร์ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่ถูกต้อง และปรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบชมรมให้น่าสนใจทันสมัย และ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ควรแก้ปัญหาการออกกลางคัน โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนแต่ละคนและใช้เทคโนโลยี มาช่วยแก้ปัญหาร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ควรช่วยเหลือผู้เรียนที่ไม่พร้อม เรียนสายสามัญให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาทักษะอาชีพและสามารถประกอบ อาชีพหรือหารายได้ระหว่างเรียน และช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเปราะบาง หรือกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเรียนร่วมโดยจัดหาสื่อการเรียนรู้สิ่งอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ปรับการจัดการเรียนรู้ ให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมแก่ผู้เรียนแต่ละคน มีความรู้เรื่องการวางแผนชีวิต สามารถดูแลตนเองได้ไม่เป็นภาระสังคม ช่วยเหลือสังคมและคนรอบข้างได้ ควรเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับเหตุการณ์จากภัยพิบัติต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ ดูแล ป้องกัน ปฏิบัติตนให้ปลอดภัยและสามารถช่วยเหลือ ผู้อื่นได้ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและมารยาทการอยู่ร่วมกันในสังคม

5. ด้านกระบวนการบริหาร สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน ต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา ควรเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเสมอภาค ควรประสาน ความร่วมมือกับทุกหน่วยงานให้ทำงานร่วมกันอย่างยั่งยืนและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา ควรสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะ ของครูอย่างต่อเนื่อง ควรขยายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญร่วมพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทั้งในด้านวิชาการและ ทักษะอาชีพ ควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและ

แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและ
แผนยุทธศาสตร์ชาติ ควรยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
ในสาขาวิชาที่ครุมีความเชี่ยวชาญการสอน สร้างองค์ความรู้ในสาขาวิชานั้น
และเผยแพร่ให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้ร่วมกัน ควรส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชน
สนับสนุนการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ สร้างบรรยากาศที่บ้าน
และชุมชนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดูแล อบรม เลี้ยงดูด้วยความรักและส่งเสริม
การเรียนรู้ ปกป้อง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน ควรใช้ทฤษฎีระบบมาประยุกต์
ในการบริหารสถานศึกษา ควรปฏิบัติงานโดยยึดแนวทางตามที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ
กำหนดไว้โดยบูรณาการกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ควรใช้หลักการบริหาร
แบบมีส่วนร่วมและแบบองค์รวม ควรพัฒนาหรือจัดหาโปรแกรมคอมพิวเตอร์
นำไปใช้ลดภาระการสอนของครูและประยุกต์ใช้โปรแกรมระบบออนไลน์
ของสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ในการบริหารงานและการจัดการศึกษา
ควรใช้หลัก “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) และ “บรม” (บ้าน โรงเรียน มัสยิด)
ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม การมีจิตสาธารณะ ความรับผิดชอบต่อสังคม
ควรใช้สื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์และสื่อสารให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ
ควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม ควรให้ความรู้
แก่ผู้ปกครอง ผู้เรียนเรียนร่วมเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน
การศึกษาตามอัธยาศัยและการเทียบวุฒิการศึกษา ควรลดภาระการทำงาน
ด้านเอกสารของครู ควรสร้างความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของ
สถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก วางพื้นฐานรองรับระบบการเรียนรู้
โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มโดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ เพื่อมุ่งสู่วิชาการ
ในระดับนานาชาติควบคู่กับการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในชุมชนให้สามารถ
เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกโอกาส ควรสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน
ให้มีความสุขในการทำงานและควรนำแนวคิดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ควรปรับระบบบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
ให้ใช้ทรัพยากรร่วมกัน กำหนดให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสมกับบริบท
พื้นที่ให้สอดคล้องกับโครงสร้างประชากรวัยเด็กที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง และ

ให้ใช้พื้นที่ของสถานศึกษา อย่างคุ้มค่า ควรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาแต่ละขนาด (ขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่) ให้มีมาตรฐานสถานศึกษาตามสภาพบริบทของตนเอง การบริหารงานบุคคลควรให้คุณให้โทษอย่างแท้จริง มีความยุติธรรมโปร่งใส และตรวจสอบได้

6. ด้านแหล่งเรียนรู้ เปิดสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างความพร้อมในการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ควรสร้างเวลาที่มีคุณค่าในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณและประสานความร่วมมือกับผู้ที่มิจำกัดอาสา หน่วยงานเอกชน เข้ามาสอนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ควรพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน รวมถึงการนำวิทยากร ครูภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาให้ความรู้ ส่งเสริมอาชีพอีกทั้งสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนมาใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ควรจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และมีสื่อการเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ควรบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และใช้ประโยชน์ของพื้นที่ของสถานศึกษาให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด การพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ควรออกแบบอาคารเรียนให้เหมาะสมแก่บริบทของแต่ละสถานศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างคุ้มค่า ควรปรับสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่ในห้องเรียน บริเวณโรงเรียน ชุมชน เปิดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายโดยเฉพาะโซเซียลมีเดีย ใช้เทคโนโลยีมาส่งเสริมการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนร่วม และควรสนับสนุนสื่อให้ผู้ปกครองนำไปใช้ที่บ้านได้

7. ด้านระบบการศึกษา พัฒนาระบบการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะอาชีพ ควรพัฒนาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาที่เปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิชาชีพ และประสานสถานประกอบการ

ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติอาชีพ ควรให้สถานประกอบการขนาดเล็กในชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญเข้าร่วมจัดการศึกษาในระบบทวิภาคี ควรประสานหน่วยงานสังกัดกรุงเทพมหานครสนับสนุนวิทยากร เน้นอาชีพที่ขาดแคลนและมีแนวโน้มเป็นที่ต้องการในปัจจุบันและอนาคตทั้งเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เรียน ควรประสานเครือข่ายภาคเอกชนและหน่วยงานราชการของกรุงเทพมหานครรองรับผู้เรียนให้มีงานทำ และจงใจให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วมาทำงานร่วมกับกรุงเทพมหานคร ควรปรับระบบการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สูงขึ้นให้มีความเชื่อมโยงกับคุณภาพผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างแท้จริง ควรส่งเสริมระบบบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมโยงกับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดควรวางกรอบแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติต่อยอดให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง เน้นให้บรรลุตามที่เป้าหมายกำหนดไว้ ควรปรับเปลี่ยนระบบราชการที่มีค่านิยมจากระบบอุปถัมภ์เป็นระบบคุณธรรม สถาบันผลิตครูควรพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะการจัดการเรียนรู้ และมีจิตวิญญาณความเป็นครู เมื่อได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้เป็นครูผู้ช่วยแล้วควรพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการโค้ช นิเทศติดตามและสอนงานอย่างใกล้ชิด ควรปรับระบบการคัดสรร คัดเลือกการพัฒนาและการพ้นจากราชการของข้าราชการครูให้ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วม ควรปฏิรูปการศึกษาในระดับสถานศึกษา หาสาเหตุของปัญหาให้ชัดเจนแล้วเลือกวิธีการ เทคนิค การแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเองให้เหมาะสม ผู้เรียนร่วมควรปรับระบบการส่งต่อให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและต่อยอดความสามารถของตนเองให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับศักยภาพของตน ควรจัดระบบการเทียบโอนความรู้ของผู้เรียนที่มีพหุปัญญาในแต่ละด้านให้ได้รับการศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาในระบบเพื่อให้เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือสามารถประกอบอาชีพได้ ควรพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

8. ด้านการเสริมสร้างสุขภาวะทางกายและส่งเสริมศักยภาพด้านกีฬา ใช้กิจกรรมกีฬาเพื่อฝึกทักษะการเป็นผู้นำ ระเบียบวินัย สุขภาพร่างกายให้แข็งแรงและช่วยป้องกันปัญหายาเสพติด ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพด้านกีฬาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เป็นนักกีฬาอาชีพโดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและโรงเรียนกีฬาของกรุงเทพมหานคร โดยใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วเปิดโอกาสให้กลับมารับราชการในหน่วยงานสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเป็นผู้ฝึกสอนหรือเป็นข้าราชการครู หรือส่งเสริมให้เป็นนักกีฬาอาชีพหรือนักกีฬาทีมชาติต่อไป ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและจัดสถานที่ออกกำลังกายให้เหมาะสมสถานศึกษาทุกแห่งควรพัฒนาผู้เรียนในด้านกีฬาโดยใช้ศักยภาพของครูและบุคลากรที่มีความสามารถและถนัดด้านกีฬาแต่ละประเภท ควรดูแลเรื่องภาวะโภชนาการควบคู่กับการออกกำลังกายให้ผู้เรียนโดยจัดกิจกรรมการออกกำลังกายให้เหมาะสมแก่บริบทของแต่ละสถานศึกษา และการดูแลผู้เรียนควรยึดหลักจิตวิทยาของมาสโลว์หรือการให้ความรักความอบอุ่นและสร้างการยอมรับการมีตัวตนของผู้เรียน

อภิปรายผล

จากผลวิจัยมีข้อค้นพบและสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีประเด็นที่ควรพัฒนาทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอนด้านผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ด้านกระบวนการบริหาร ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านระบบการศึกษา และด้านการเสริมสร้างสุขภาวะทางกายและส่งเสริมศักยภาพด้านกีฬา สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและ

วัฒนธรรม การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การตระหนักถึงพหุปัญญา ของมนุษย์ที่หลากหลายการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี การสร้างสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การเสริมสร้าง ศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018, pp. 30-37) ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้ง 50 เขต มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการสูง มีศักยภาพในการยกระดับคุณภาพ การศึกษาด้านผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาการจัดการเรียนรู้ กระบวนการบริหาร แหล่งเรียนรู้ ระบบการศึกษา และเสริมสร้างสุขภาวะทางกาย ได้ตามความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ มีสถาบันทางศาสนา ที่เข้มแข็ง จากผลวิจัยเมื่อพิจารณาอภิปรายผลแยกตามประเด็น มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านผู้เรียน สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ให้มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย มีความรอบรู้ด้านการเงิน มีความสามารถ วางแผนชีวิตและวางแผนการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ช่วงวัยเรียนควรปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม และ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา การปรับเปลี่ยน ระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยสร้างผู้เรียน

ให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้หลายช่องทาง รวมทั้งการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต ทั้งนี้ กรุงเทพมหานคร มีความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานของอุปกรณ์เทคโนโลยีให้มีความสำคัญแก่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ และทักษะการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ การเข้าถึงข้อมูล ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลวิจัยของ Srisong & Ruangsuwan (2021, pp. 55-67) ซึ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าผู้เรียนต้องสามารถเรียนรู้หาคำตอบได้ด้วยตนเอง โดยการนำความรู้มาแลกเปลี่ยนกัน มีเหตุผลและควรฝึกคิดวิเคราะห์ในการใช้งานเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยวิธีการที่หลากหลาย นอกจากนั้น สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา และสื่อหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิต สร้างความเข้มแข็งในสถาบันศาสนาเพื่อเผยแพร่หลักคำสอนที่ดีงามให้แก่ประชาชน การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ การนำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครได้กำหนดอัตลักษณ์แห่งมหานคร คือ รู้หน้าที่ มีจิตสาธารณะ รักสิ่งแวดล้อมและเป็นนวัตกรที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง กำหนดเป้าประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะดำรงชีวิตเป็นพลเมืองดีและมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามอัตลักษณ์แห่งมหานคร สอดคล้องกับผลวิจัยของ Markmee et al. (2018, pp. 212-223) ซึ่งศึกษาอนาคตภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย และพบว่า ควรปลูกฝังนักเรียนให้มีจิตสาธารณะและใกล้ชิดกับชุมชน

ด้านครูผู้สอน สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยการปรับเปลี่ยนบทบาทครู ให้เป็นครูยุคใหม่ จากครูผู้สอนเป็นโค้ชหรือผู้อำนวยการการเรียนรู้ ทำหน้าที่ กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาท เป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมถึง การพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่ อย่างเป็นระบบและวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง กรุงเทพมหานคร ได้ให้ความสำคัญแก่ข้าราชการครูซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม สร้างสังคมที่มีวินัย เกิดทักษะอาชีพ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์นวัตกรรม ครูจึงต้องพัฒนาตน พัฒนาคนและพัฒนางานควบคู่กัน และสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานครมีกระบวนการติดตามประเมินผลครูผู้สอนที่ผ่านการอบรม ว่าสามารถปฏิบัติงานได้ตามสมรรถนะตามสายงานที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่ เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์และประสิทธิผลของการอบรม ตั้งแต่ การกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ใช้เครื่องมือติดตามประเมินที่หลากหลาย มีการติดตามการใช้ความรู้มาปฏิบัติงานจริง มีการโค้ชให้คำแนะนำกรณี เกิดปัญหา ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาปรับปรุงแผนการฝึกอบรม ในอนาคต และพัฒนาครูให้เรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ และความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลาครูต้องสามารถปรับตัวและตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน สามารถใช้เทคโนโลยี มาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ของผู้เรียน สอดคล้องกับผลวิจัยของ Srisong & Ruangsuan (2021, pp. 55-67) ซึ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และพบ ด้านครูควรพัฒนาตนเองให้ทัน

ต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี และสร้างสรรค์นวัตกรรมมาใช้ ประกอบการจัดการเรียนรู้ สอดคล้อง กับผลวิจัยของ Sunniphangkool & Dhebpany (2017, pp. 49-63) ที่ศึกษา ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการครูของกรุงเทพมหานครเพื่อพัฒนา การศึกษาไทย 4.0 ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูให้สอดคล้องกับสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาข้าราชการครู ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมสร้าง ประสิทธิภาพการพัฒนาข้าราชการครู ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับคุณภาพชีวิต ของข้าราชการครู และยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับความร่วมมือของเครือข่าย ในการพัฒนาข้าราชการครูเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลวิจัยของ Tailee et al. (2022, pp. 184-198) ซึ่งศึกษาการพัฒนากระบวนการเตรียมความพร้อม และพัฒนาครูใหม่สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการวิจัยอนาคตแบบ Ethnographic Delphi Futures Research และพบว่าระบบสนับสนุนครูใหม่ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 5 ระบบ ประกอบด้วย ระบบครูพี่เลี้ยง ระบบผู้เชี่ยวชาญ ระบบเพื่อนร่วมวิชาชีพ ระบบการสะท้อนตนเอง และ ระบบอำนวยการ สอดคล้องกับผลการวิจัย Pruettipurane & Intarak (2022, pp. 87-97) ที่ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูในช่วงยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) โดยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูเป็นพหุแนวทาง 21 แนวทาง ดังนี้ การส่งเสริมนโยบายรัฐที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู การส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาสมรรถนะครู การพัฒนา และยกระดับการบริหารงานบุคคลโดยใช้ฐานสมรรถนะ การยกระดับหลักสูตร การพัฒนาสมรรถนะครู และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Postholm (2021, pp. 572-586) ซึ่งศึกษาความสำคัญของการเริ่มต้นในการพัฒนา สถานศึกษา สำหรับการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน ครูต้องเป็น ผู้นำและต้องช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนของตนเอง และครูต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนา

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ช่วงวัยแรงงานมีการพัฒนาระบบการเรียนรู้และการอำนวยความสะดวกด้านความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบจะช่วยให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการอบรม ประชุม สัมมนาเพื่อทบทวนกฎหมาย ระเบียบ จัดทำคู่มือ เอกสาร หรือหลักสูตรการเรียนรู้แบบออนไลน์ จัดให้มีการให้คำปรึกษาแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร สอดคล้องกับผลวิจัยของ Arhipova et al. (2018, pp. 63-75) ซึ่งศึกษาความสามารถในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาสำหรับการพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ โดยพบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ สามารถสื่อสารระหว่างผู้ได้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง ชุมชน มีทักษะ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และภาษาต่างประเทศ ความสามารถในการบริหารงบประมาณ การทำงานเป็นทีม ส่งเสริมศักยภาพของตนเองและทุกคนในทีม การพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ปลอดภัย และร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียน สอดคล้องกับผลวิจัยของ Aphaisom et al. (2023, pp. 1747-1758) ที่ศึกษาอนาคตภาพคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2565-2574) มีด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้และการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างเครือข่ายและมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสร้างโอกาสและเพิ่มศักยภาพเพื่อนร่วมงาน ด้านภาพลักษณ์ และเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการสื่อสาร ด้านผู้นำและภาวะผู้นำ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Clark (2017, pp. 5-8) ได้ศึกษาการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน: การเสริมสร้างขีดความสามารถ โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตชานเมืองโดยแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติที่หลากหลายทักษะ

และความรับผิดชอบที่หลากหลายที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาได้นำมาใช้ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาวิชาชีพ การทำงานร่วมกัน ความเป็นผู้นำของครู และความรับผิดชอบร่วมกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sears (2019, p. 3) ที่ศึกษาประสบการณ์ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษากับการพัฒนาโรงเรียน และพบว่า ประสบการณ์ของผู้อำนวยการสถานศึกษาช่วยให้เป็นผู้นำที่แข็งแกร่งขึ้น เพื่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงโรงเรียนของรัฐบาล

ด้านการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม การจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะเข้าไปในทุกสาระวิชาและทุกกิจกรรม การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ และการนำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตโดยในช่วงวัยเรียน ให้มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาหรืออาชญากรรมต่าง ๆ การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้ และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ และการพัฒนาระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับดิจิทัล รวมทั้งปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ทั้งนี้ สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครมีที่ตั้ง สภาพแวดล้อม บริบท ทรัพยากร สิ่งสนับสนุนในการเรียนการสอน ความหลากหลายของผู้เรียน งบประมาณ ชุมชน สังคม ที่แตกต่างกัน หลากหลายปัจจัยทำให้เกิดความแตกต่างในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน แต่เป้าหมายสำคัญคือให้ผู้เรียนเป็นคนดี

คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้จึงมีความอิสระในการบริหารวิชาการที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของแต่ละสถานศึกษา ให้สามารถปรับตัวได้ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยสถานศึกษาสามารถออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาเพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ตามความเหมาะสมและความต้องการของชุมชน สนับสนุนให้ใช้นวัตกรรม การศึกษาและวิจัยทางการศึกษาเพื่อให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพและปัญหา สร้างความร่วมมือสนับสนุนทางด้านวิชาการกับสถาบันการศึกษา และมีกระบวนการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพหุปัญญาของผู้เรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) เน้นการใช้ทักษะ มีการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ เปิดโอกาสให้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ สนับสนุนการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับผลวิจัยของ Dhebpanya et al. (2018, pp. 476-492) ซึ่งศึกษาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยพบรูปแบบการจัดการเรียนการสอน มีนโยบายให้อิสระด้านการบริหารวิชาการและการจัดการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ เน้นทักษะชีวิตเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Koson & Janluechai (2018, p. 57) ที่ศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความเหมาะสมทุกองค์ประกอบ ได้แก่ การสนับสนุน และการเป็นผู้นำร่วม ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ทีมเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกัน การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนการศึกษา

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ด้านการสนับสนุนและเป็นผู้มีส่วนร่วมด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกัน ด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ด้านกระบวนการบริหาร สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการร่วมระหว่างครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา ห่วงห้อมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ โดยจัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนทุกระดับ จัดโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาคทั่วถึง และใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาวิชาสู่ความเป็นเลิศ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา และการวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้ที่ใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม โดยเน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัล ทักษะการคัดกรองความรู้ องค์กรความรู้ การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับคุณค่าของครูไปพร้อมกัน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่ประชาชนสามารถเข้าถึงทรัพยากร และใช้ประโยชน์จากระบบการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยี การเรียนรู้สมัยใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ใช้การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าสาย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครมีการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้อง

กับผลวิจัยของ Clark (2017, pp. 5-8) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน การเสริมสร้างขีดความสามารถโดยผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตชานเมือง โดยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้นำการกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาวิชาชีพ การทำงานร่วมกัน ความเป็นผู้นำของครู และความรับผิดชอบร่วมกัน มาเสริมสร้างขีดความสามารถ สอดคล้องกับผลวิจัยของ Dhebpanya et al. (2018, pp. 476-492) ซึ่งศึกษาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และพบว่ารูปแบบการบริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จัดโครงสร้างการบริหาร คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู เห็นด้วยกับการจัดรูปแบบโครงสร้างการบริหาร 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายงบประมาณฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารงานทั่วไป โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นตามหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับผลวิจัยของ Podchanajun et al. (2019, pp. 513-514) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และพบว่ารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โครงสร้างการบริหารโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิภาพ และคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ Mogren et al. (2019, pp.508-531) ยังศึกษาแนวทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โรงเรียนแบบจำลองที่สัมพันธ์กับการพัฒนาโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับ 4 ประเด็น ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โครงสร้างองค์กร การสร้างองค์ความรู้ทางวิชาชีพ และการปฏิบัติการสอน

ด้านแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ ควรปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเปิดพื้นที่แห่งการเรียนรู้ และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม รวมทั้งจัดให้มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมสาธารณะให้เป็นศูนย์แห่งการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์

และมีคุณภาพ ตลอดจนการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพ และสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครได้กำหนด แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ในยุทธศาสตร์ที่ 5 เรื่องพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อความเป็นเลิศ ในการจัดการศึกษา มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เมื่อผู้บริหาร นำแผนมาบริหารจัดการจัดหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงเพียงพอ ทั้งหลักสูตรการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ และใช้ประโยชน์ตามเป้าประสงค์ และสนับสนุนอุปกรณ์ โครงสร้างพื้นฐาน ทางด้านเทคโนโลยีให้แต่ละโรงเรียน มีห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ทุกโรงเรียน จึงมีความพร้อม มีแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่ช่วยเสริมทักษะการเรียนรู้ มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร โครงการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ให้แก่ผู้เรียน ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ส่วนการพัฒนา ด้านกายภาพมีมาตรการส่งเสริมและรักษาความปลอดภัย สภาพห้องเรียน อาคารเรียนมีการตรวจสอบสภาพความแข็งแรง สอดคล้องกับผลวิจัย ของ Dhebpanya et al. (2018, pp. 476-492) ที่ศึกษาการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบองค์ประกอบ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผลวิจัยของ Koson & Janleuchai (2018, p. 57) ซึ่งศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบองค์ประกอบ ด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การเชื่อมโยง ระบบการทำงานกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ครูสามารถทำงานได้ทัน ต่อความต้องการและสถานศึกษามีงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา ในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ รวมทั้งมีกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากร จากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

ด้านระบบการศึกษา สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการจัดระบบการศึกษาบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่นผ่านการพัฒนากลไกต่าง ๆ เช่น การพัฒนาการศึกษาออนไลน์แบบเปิด การมีระบบเทียบโอนประสบการณ์ ระบบธนาคารหน่วยกิต การให้สถานประกอบการเพิ่มผลิตภาพแรงงานผ่านการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องภายใต้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ และปรับระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน ซึ่งสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้วางแผนขยายโอกาสด้านอาชีพให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาให้มีทักษะการทำงาน ในแต่ละสถานศึกษาจึงได้ส่งเสริมอาชีพเพื่อฝึกทักษะเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานให้สามารถประกอบอาชีพได้จริง ควรมีการพัฒนาทักษะใช้ระบบสะสมหน่วยกิตผ่านรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนของตนเองได้ และควรใช้ควบคู่กับระบบทวิภาคีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการหรือภาคธุรกิจต่าง ๆ เพื่อฝึกทักษะและความรู้ที่ได้จากการเรียน และสถานประกอบการก็จะได้ผู้เรียนที่มีความรู้และทักษะที่ตรงกับความต้องการ โดยให้สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกับสถานประกอบการได้ทำข้อตกลงร่วมกัน ทั้งในส่วนของการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เป็นการเตรียมกำลังคนสำหรับภาคแรงงาน สอดคล้องกับผลวิจัยของ Koson & Janleuchai (2018, p. 57) ซึ่งศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยพบด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน

เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลวิจัยของ Office of the Education Council (2016, pp. 195-196) ที่ศึกษาแนวโน้มภาพอนาคต การศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี 2573 จากการฉายภาพอนาคต ของประเทศไทย ภาพอนาคตที่ 1 ระบบบริหารการศึกษาชัดเจนและคล่องตัว ภาพอนาคตที่ 2 หลักการพื้นฐานของการจัดการศึกษาแข็งแกร่ง มีคุณภาพ และมีพลวัต โดยคุณภาพแข่งขันได้ในระดับสากล เน้นความเท่าเทียมและทั่วถึง เรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและใช้นวัตกรรมขับเคลื่อนการศึกษา ภาพอนาคตที่ 3 ปฐมวัยเป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งของการพัฒนาประเทศ ภาพอนาคตที่ 4 การศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณภาพในระดับโลก และภาพอนาคตที่ 5 วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพที่ดึงดูดใจคนเก่งชั้นนำของประเทศ โดยสังคมยอมรับและเชื่อถือครู ผลิตครูชั้นยอด และครูเป็นวิชาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับผลวิจัย ของ Hanghonn & Dhammasaccakarn (2017, p. 919) ซึ่งศึกษาการจัดการศึกษา เพื่อสร้างคนไทยรุ่นใหม่ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พบข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนไทยรุ่นใหม่ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี คือเน้นจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเด็กเล็กที่เป็นคนไทยรุ่นใหม่จริง ๆ แล้วปฏิรูป กระบวนการเรียนการสอนรองรับขึ้นไปตามระดับชั้นในแต่ละปี เมื่อครบ 20 ปี การศึกษาระบบใหม่จะเข้าแทนที่ระบบเก่าทั้งหมดและได้คนไทยรุ่นใหม่ ที่มีศักยภาพ มีศีลธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นกำลังหลัก ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืนต่อไป นอกจากนี้สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ Rungtal (2019, pp. 243-253) ที่ศึกษารูปแบบโรงเรียน ที่เหมาะสมแก่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และพบว่า โรงเรียนรูปแบบเดิมของ กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญแก่การถ่ายทอดยุทธศาสตร์การศึกษา ระดับประเทศมาสู่ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนทางเลือกจะคำนึงถึง ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนระดับต่าง ๆ ยุทธศาสตร์การศึกษาระดับประเทศ รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการทบทวนกำหนดวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ของโรงเรียน มีการบริหารจัดการในลักษณะบนลงล่าง (Top - Down)

มีลักษณะการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญแก่ด้วยยุทธศาสตร์ชาติ และทำการถ่ายทอดนโยบายหรือถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติ หรือยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต้นสังกัดลงมาสู่ระดับโรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอน

ด้านการเสริมสร้างสุขภาวะทางกายและส่งเสริมศักยภาพด้านกีฬา สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ การส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาขั้นพื้นฐาน โดยส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา จำเป็นต่อทักษะในการดำรงชีวิต มีอิสระในการประกอบกิจกรรมนันทนาการตามความถนัดและความสนใจ การปลูกฝังให้มีคุณธรรมของนักกีฬา การส่งเสริมให้การกีฬาพัฒนาสู่ระดับอาชีพโดยสร้างพื้นที่ โอกาสในการแข่งขัน แสดงศักยภาพด้านกีฬา นันทนาการและวิทยาศาสตร์การกีฬา สร้างแรงบันดาลใจในการต่อยอดความสำเร็จจากความเป็นเลิศสู่การประกอบอาชีพและการพัฒนาบุคลากรด้านกีฬา นันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมกีฬา โดยมุ่งสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านกีฬา นันทนาการทั้งครูและผู้สอนกีฬาอย่างเป็นระบบมีมาตรฐาน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กทุกสถานศึกษาของสังกัดกรุงเทพมหานครได้ จัดกิจกรรมออกกำลังกาย สร้างสัมพันธ์ภาพ และเรียนรู้การทำงานร่วมกันให้ความรู้การบริหารจัดการความเครียดการมีสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนจะช่วยสร้างพัฒนาการที่ดีในทุกๆ ด้าน และส่งเสริมการสร้างทีมกีฬาของโรงเรียนที่หลากหลาย จัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถด้านกีฬา สร้างสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่สนับสนุนกีฬา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับกีฬา สนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีความสามารถด้านกีฬาได้มีโอกาสพัฒนาตนเองเป็นนักกีฬาทีมชาติหรือประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับกีฬา ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลวิจัยของ Oliiar et al. (2020, pp. 329-340) ซึ่งศึกษาการปรับปรุงนโยบายการศึกษาในบริบทของการปรับปรุงโครงสร้างของบทเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา และพบว่าการศึกษาระดับประถมศึกษาทุกกิจกรรม

ของครูและนักเรียนจะมุ่งเน้นการพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สุนทรียะ
นักเรียนที่มีความเข้มแข็งทางด้านร่างกาย มีทัศนคติที่ดี มีความเชื่อมั่นจะสามารถ
พัฒนาสุขภาพจิตที่เข้มแข็งได้ จะส่งผลทางด้านการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะ
ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน เพราะจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ พัฒนาสมรรถนะ
ทางด้านร่างกายและสังคม ลดความเครียดและสร้างความสุข ฝึกความมีระเบียบวินัย
ลดความเสี่ยงจากโรคต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสดีในการทำกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. สถาบันพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
กรุงเทพมหานคร ควรพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและ
ผู้อำนวยการสถานศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี
มีความสามารถด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมาย
แผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
นอกจากนี้หลักสูตรควรบูรณาการวิชาชีพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
กรุงเทพมหานคร และหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ก่อนแต่งตั้งให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญและ
เชี่ยวชาญพิเศษ ควรกำหนดให้ครูมีความรู้เรื่องกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
ให้มีสมรรถนะ มีทักษะดิจิทัล มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ตามที่
แผนยุทธศาสตร์ชาติกำหนด

2. ควรจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของผู้เรียน ส่งเสริม
การเรียนรู้ด้านวิทยาการคำนวณและโค้ดดิ้ง (Coding) และรู้เท่าทันภัยอันตราย
ของไซเบอร์ และควรสร้างเสริมสุขภาพทางกายให้ทุกคนออกกำลังกาย
และพัฒนาทักษะกีฬาให้แก่ผู้เรียนที่มีความสามารถด้านกีฬา เพื่อให้นักกีฬา
ทีมชาติหรือประกอบอาชีพด้านกีฬา

3. สถานศึกษาควรสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ นำหลักของ “บวร” และ “บรม” มาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย โดยเน้นบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้พื้นที่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

4. ระบบการศึกษาของกรุงเทพมหานครในระดับขั้นมัธยมศึกษา ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เรื่องทักษะอาชีพโดยใช้ระบบทวิภาคี และใช้ระบบสหสมหน่วยกิต และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว มาทำงานร่วมกับกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

2. ควรมีการศึกษางค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

References

- Aphaisom, P., Singpan, P., & Masena, C. (2023). Scenario of Characteristics of School Administrators under the Office of the Basic Education Commission in the Next Decade (A.D.2022-2031). *Journal of MCU Peace Studies*, 11(5), 1747-1758. [In Thai]
- Arhipova, O., Kokina, I., & Rauckiene-Michaelsson, A. (2018). School Principal's Management Competences for Successful School Development. *Tiltai: socialiniai mokslai*, 1, 63-75.
- Clark, A. J. (2017). Sustainable School Improvement: Suburban Elementary Principals' Capacity Building. *Journal for Leadership and Instruction*, 16(1), 5-8.
- Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. (2019). *Bangkok Basic Education Development Plan No. 2 (2017-2020)*. Printing House of the Agricultural Co-operatives Association of Thailand. [In Thai]
- Dhebpanya, P., Changrien, P., Rat-ammarnit, N., Sujjapanroj, V., & Thalerngpol, P. (2018). The development of basic educational quality in schools under the Bangkok Metropolitan Administration. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(12), 476-492. [In Thai]
- Hanghon, P., & Dhammasaccakarn, W. (2017). Education Management to Create Thai's New Generation in 20 Years' Thailand's National Strategy. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 10(1), 919-935. [In Thai]

- Koson, S. & Janleuchai, S. (2018). Development Academy the Concept of Professional Learning Communities the Curriculum Focuses on the Learners for Schools the Secondary Educational Service Area Office 24. *Graduate Studies Journal*, 15(68), 50-60. [In Thai]
- Markmee, S., Chinatangkul, C., Chaisirithanya, K., & Onsampant, S. (2018). Scenario in Primary School Administration in Thailand. *Journal of Educational Administration Silpakorn University*, 9(1), 212-223. [In Thai]
- Mogren, A., Gericke, N., & Scherp, H. (2019). Whole School Approaches to Education for Sustainable Development: A Model That Links to School Improvement. *Environmental education research*, 25(4), 508-531.
- Office of the Education Council. (2016). *Research report on future trends in education and learning in Thailand In the year 2030*. 21 Century. [In Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2018). National Strategy (2018-2037). *Royal Thai Government Gazette*, Volume 135, Issue 82 A, pp. 1-84. Published on October 13, 2018. [In Thai]
- Oliar, M., Havryliuk, M., Antonenko, T., Lopatenko, Y., & Tymofieieva, I. (2020). Improving Educational Policy in the Context of Improving the Organizational Structure of Physical Education Lessons in Schools. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 329-340.
- Podchanajun, S., Suvarnasara, C., & Pattrawiwat, K. (2019). Private Schools Management Model under 20 years national Strategic Framework. *Journal of MCU Peace Studies*, 7(2), 513-526. [In Thai]

- Postholm, M. (2021). The importance of the start-up phase in school based development for learning and enduring change. *European Journal of Teacher Education*, 44(4), 572-586.
- Pruettipuranee, T., & Intarak, P. (2022). Development of Teacher Competencies during the National Strategy (B.E.2561-2580). *The Journal of Research and Academics*, 5(6), 87-97. [In Thai]
- Rungtal, K. (2019). *Proper school model for 20-year national strategy*. [Master Thesis, Chulalongkorn University]. [In Thai]
- Sears, L. (2019). *A Phenomenological Study of Elementary Principal Experiences with School Improvement in the Age of Accountability*. Liberty University.
- Srisong, C., & Ruangsuwan, C. (2021). Guidelines for developing schools in the digital age under the secondary educational service area office 27. *Journal of Graduate School*, 18(80), 55-67. [In Thai]
- Sunniphangkool, J., & Dhebpany, P. (2017). The strategic development for teacher of Bangkok Metropolitan Administration to Improve Thai education 4.0. *Journal of Curriculum and Instruction*, 9(26), 49-63. [In Thai]
- Tailee, S., Kulnaphadol, T., & Songbundit, A. (2022). The Development of System for Preparation and Development of Beginning Teacher in Basic Educational School: Ethnographic Delphi Futures Research. *Journal of Rangsit University: Teaching & Learning*, 16(1), 184-198. [In Thai]

- The Faculty of Education, Srinakharinwirot University. (2015). *Encyclopedia of Education Vol.30, Ethnographic Delphi Futures Research*. Retrieved July 3, 2023. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/ENEDU/article/view/5854/5491> [In Thai]
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2024). *Pisa 2022*. Retrieved Mach 12, 2024. <https://pisa.thailand.ipst.ac.th/pisa2022-summary-result/> [In Thai]

ประเด็นท้าทายในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติ¹

Challenging Issues of Taste Mark Protection

(Received: February 26, 2024 Revised: October 18, 2024 Accepted: December 22, 2024)

คณิตพัฒน์ นาคะรัต²

Kanitpat Nakarat

บทคัดย่อ

เครื่องหมายการค้ารสชาติเป็นหนึ่งในลักษณะของเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาที่ได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้าในหลายประเทศ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบว่า ไม่มีประเทศใดสามารถจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารสชาติดังกล่าวได้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติอย่างเหมาะสม ผ่านวิธีการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา กลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐอินเดีย และประเทศไทย

ผลการวิจัยยังพบช่องว่างทางกฎหมายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารสชาติยังเกิดข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารสชาติอันจะส่งผลต่อข้อจำกัดในการพัฒนาเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ประเภทต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องศึกษาหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองอย่างชัดเจน

¹บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของดัชนีพนธ์ เรื่อง “ประเด็นท้าทายในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติ” เป็นส่วนหนึ่งในการสำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
Email: kanitpat.nak@gmail.com

เพื่อกำหนดขอบเขตการให้ความคุ้มครอง โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่านิยาม ลักษณะบ่งเฉพาะ การแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า รวมไปถึงการพิจารณาหลักเกณฑ์ในการแสดงออกที่เป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ จึงเสนอให้มีการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 และคู่มือพิจารณาคำขอรับจดทะเบียน ฉบับปี พ.ศ. 2565 เพื่อให้การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติและเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ประเภทอื่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: เครื่องหมายรสชาติ เครื่องหมายที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา
เครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่

Abstract

Taste marks are regarded as one type of unconventional trademarks which cannot be visually perceived, and they have been protected under trademark laws in several countries. In practice, however, taste marks have never been successfully registered in such countries. This research aims to examine regulations of taste mark protection along with the obstacles hindering the registration. The researcher adopted the comparative law methodology by comparing the taste mark protection under the trademark laws of the United States, the European Union, the United Kingdom, the Republic of India, and Thailand.

The findings show legal gaps in the taste mark registration process. These limitations and obstacles could hinder the development of new types of trademarks. Therefore, it is necessary to examine the regulations to define the scope of trademark protection which is based on criteria for defining legal terms, distinctive characters of taste, taste mark representations, as well as guidelines for graphical representations. Consequently, the researcher recommends amending Article 4 of the Trademark Act (B.E. 2534) and the Trademark Registration Handbook (B.E. 2565) to ensure the effective protection of taste marks and other types of unconventional trademarks.

Keywords: Taste Marks, Invisible Trademarks, New Trademark Types

บทนำ

ในปัจจุบันเครื่องหมายการค้าได้มีการพัฒนาเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา โดยมีการนำรสชาติประยุกต์ใช้กับสินค้าให้มีลักษณะเฉพาะและโดดเด่นทำให้ผู้บริโภคสามารถจดจำและแยกความแตกต่างของสินค้าของผู้ประกอบการรายหนึ่งออกจากผู้ประกอบการรายอื่น โดยเมื่อพิจารณาบทบาทหน้าที่ของรสชาติในฐานะเครื่องหมายการค้าพบว่า สามารถทำให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าได้ (Bhagwan et al., 2007, pp. 3-4) ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและเพิ่มความมั่นใจในคุณภาพของในตัวสินค้า ทั้งยังมีส่วนช่วยสร้างภาพลักษณ์ให้แก่ธุรกิจซึ่งจะช่วยเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าและการบริการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเครื่องหมายการค้า

เครื่องหมายการค้ารสชาติ เป็นเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ประเภทที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา (Invisible Mark) (World Intellectual Property Organization, 2006) โดยมีลักษณะของการประยุกต์ใช้รสชาติกับสินค้าประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายรสชาติเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้โดยไม่ถือเป็นการขัดต่อพันธุกรรมที่มีต่อความตกลงระหว่างประเทศแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายรสชาติยังคงมีปัญหา อุปสรรค และข้อพิจารณาหลายประการที่จำต้องพิจารณา เพราะแม้ว่าความตกลงระหว่างประเทศจะเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกสามารถกำหนดให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายรสชาติได้ แต่การให้ความคุ้มครองภายใต้กฎหมายภายในจำต้องศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคอีกหลายประการ ได้แก่ 1) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดคานียามเพื่อสร้างขอบเขตของสิ่งที่สามารถขอรับจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้ 2) ปัญหาเกี่ยวกับการแสดงออกถึงหน้าที่ของรสชาติ และ 3) ปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ทั้งในประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะและการแสดงออกที่เป็นรูปธรรม

จากที่ได้กล่าวข้างต้น บทความฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และบทบาทของเครื่องหมายการค้าชาติในทางเศรษฐกิจ รวมถึงหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าชาติภายใต้กฎหมายของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐอินเดีย และประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าชาติ พร้อมเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมต่อการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาข้อความคิดทั่วไป ความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลกระทบจากการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าชาติ
- 2) เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าชาติ ภายใต้ความตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศ รวมถึงกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา กลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐอินเดีย และประเทศไทย
- 3) เพื่อวิเคราะห์และอภิปรายปัญหาในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าชาติในประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายและหลักการในการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าชาติในต่างประเทศ
- 4) เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าชาติอย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งเน้นที่จะทำการศึกษาด้วยวิธีรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร กฎระเบียบ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารูปแบบรสชาติทั้งไทย และต่างประเทศ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทความทางกฎหมาย และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อแนวทางที่จะปรับใช้ให้มีประสิทธิภาพ ประกอบกับการสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องหมายการค้า

สมมติฐานการวิจัย

แม้ว่าเครื่องหมายการค้ารสชาติจะได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายของหลายประเทศ แต่ในทางปฏิบัติพบว่ายังมีการปฏิเสธคำขอรับจดทะเบียนอันเป็นผลมาจากความไม่ชัดเจนในหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นเกี่ยวกับการพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะ รวมถึงหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า และการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งเป็นประเด็นปัญหาเดียวกันกับที่พบในประเทศไทย จึงสมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม คำนิยามของเครื่องหมายในมาตรา 4 และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะบ่งเฉพาะในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เพื่อคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติภายใต้หลักเกณฑ์ที่เหมาะสม รวมทั้งเพิ่มหลักเกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะ การแสดงออกซึ่งหน้าที่ และการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมในคู่มือการพิจารณา รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ฉบับปี พ.ศ. 2565 อันจะทำให้การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าประเภทรสชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสร้างสรรค์เครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ในประเภทอื่น ๆ ต่อไป

ผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ปัญหาการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติ จำเป็นต้องพิจารณาศึกษาผลกระทบด้านต่าง ๆ อย่างรอบคอบ พร้อมศึกษาวิเคราะห์หลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองอย่างชัดเจนเพื่อกำหนดขอบเขตการให้ความคุ้มครอง โดยผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงผลการศึกษา 2 ส่วน ได้แก่ การศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ และการศึกษาคำพิพากษาและคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติตามลำดับ

1. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติภายใต้กฎหมาย

ในการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเปรียบเทียบการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติภายใต้กฎหมายของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐอินเดียและประเทศไทย โดยแบ่งประเด็นการศึกษาเปรียบเทียบเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดคำนิยามในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า ลักษณะบ่งเฉพาะหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า และการแสดงออกที่เป็นรูปธรรม

1.1 การกำหนดคำนิยามในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า

เมื่อพิจารณาความในข้อ 15 แห่งข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าหรือความตกลงทริปส์ (Agreement on Trade Related Intellectual Property Rights: TRIPS) ที่กล่าวถึงการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า รวมถึง ข้อ 6(1) แห่งอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Paris Convention for the Protection on Industrial Property) ก็จะเห็นได้ว่าเป็นการบัญญัติในลักษณะที่เปิดกว้างให้แต่ละรัฐสามารถตรากฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าได้ทุกประเภท หากปรากฏว่าเครื่องหมายนั้นสามารถ

ทำหน้าที่ได้อย่างเครื่องหมายการค้า ดังนั้น ประเทศสมาชิกจึงมีอิสระที่จะออกแบบหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ รวมถึงเครื่องหมายการค้ารสชาติได้ภายใต้มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในความตกลงทริปส์

ภายใต้บังคับของ The Lanham Act 1946 ได้กำหนดความหมายของเครื่องหมายเอาไว้อย่างกว้างว่า เครื่องหมาย หมายความว่า รวมถึง คำ ชื่อ สัญลักษณ์ หรืออุปกรณ์ หรือสิ่งเหล่านี้รวมกัน โดยบุคคลใดใช้โดยมีเจตนาสุจริตมุ่งประสงค์ในทางการค้าและจดทะเบียนตามบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ เพื่อใช้หมายในการสังเกตว่าเครื่องหมายที่จะใช้กับสินค้าของตนแตกต่างไปจากเครื่องหมายการค้าที่ใช้กับสินค้าของบุคคลอื่นและเพื่อบ่งบอกว่าเครื่องหมายการค้าที่ใช้กับสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดมาจากที่เดียวกัน (Section 45 of the Lanham Act)

ในส่วนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าประชาคมซึ่งใช้ในสหภาพยุโรป จะต้องปรากฏว่าสิ่งที่ยื่นขอจดทะเบียนมีลักษณะบ่งเฉพาะแตกต่างจากเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น โดยในมาตรา 4 ของข้อบังคับเครื่องหมายการค้าประชาคม (Council Regulation (EC) No 207/2009 of 26 February 2009) ได้ให้ความหมายของเครื่องหมายการค้าประชาคมว่าสิ่งที่จะเป็นเครื่องหมายการค้าประชาคมอาจประกอบไปด้วยสัญลักษณ์ใด ๆ ที่สามารถแสดงได้โดยชัดแจ้ง เป็นคำที่เฉพาะเจาะจง ชื่อเฉพาะตัว การออกแบบ ตัวอักษร ตัวเลข รูปร่างของสินค้าหรือหีบห่อ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของสินค้าหรือบริการ ของกิจการหนึ่งออกจากกิจการอื่น ๆ ได้ ขณะที่ประเทศอังกฤษได้ให้ความหมายของเครื่องหมายการค้าไว้ใน The Trademarks Act 1994 โดยปรากฏอยู่ในมาตรา 1(1) กล่าวคือ เครื่องหมายการค้า หมายถึง สัญลักษณ์ใด ๆ ที่สามารถแสดงออกได้อย่างชัดเจนและสามารถแยกแยะสินค้าหรือบริการของผู้ผลิตรายหนึ่งกับผู้ผลิตรายต่าง ๆ เครื่องหมายการค้าอาจจะประกอบ

ด้วยคำ (รวมถึงชื่อบุคคล) แบบผลิตภัณฑ์ตัวอักษร ตัวเลข รูปร่าง หรือรูปทรงของวัตถุ หรือหีบห่อของสินค้า (Section 1(1) of The Trade Marks Act 1994.)

ในกรณีของกฎหมายเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐอินเดียได้ให้ความหมายของคำว่า เครื่องหมายเอาไว้ว่า เครื่องหมายหมายความว่า สิ่งประดิษฐ์ ชื่อแบรนด์ ชื่อหัวเรื่อง ฉลาก ตัว ชื่อลายมือชื่อ คำ ตัวหนังสือ ตัวเลข รูปทรงของสินค้า การบรรจุภัณฑ์ การรวมกันของสี และสิ่งต่างๆหลายอย่างรวมกัน นอกจากนี้ ยังได้นิยามเอาไว้อีกว่า เครื่องหมายการค้า คือเครื่องหมายที่สามารถแสดงได้อย่างชัดเจน และสามารถแยกแยะความแตกต่างของสินค้าหรือบริการของเจ้าของเครื่องหมายการค้ารายหนึ่งออกจากเจ้าของเครื่องหมายการค้ารายอื่นได้ โดยอาจรวมถึงรูปร่างรูปทรงของสินค้า บรรจุภัณฑ์ และกลุ่มของสี

สำหรับกรณีของประเทศไทย ในเรื่องการกำหนดคำนิยามในส่วนของคำนิยาม พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้ให้คำนิยามของเครื่องหมายไว้ในมาตรา 4 คือ “เครื่องหมาย หมายความว่า ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ กลุ่มของสี รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ เสียง หรือ สิ่งเหล่านี้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ส่วนคำว่าเครื่องหมายการค้า อยู่ในมาตรา 4 วรรค 2 หมายความว่า เครื่องหมายที่ใช้หรือจะเป็นเครื่องหมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า เพื่อแสดงว่าสินค้าที่ใช้กับเครื่องหมายของเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นแตกต่างกับสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น

1.2 ลักษณะบ่งเฉพาะ

เมื่อพิจารณากฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศต่าง ๆ ได้ต่างกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะบ่งเฉพาะเอาไว้เช่นกัน หากพิจารณาจะเห็นได้ว่าไม่ได้มีประเทศใดที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้าชาติเอาไว้โดยตรง คงมีแต่เพียง

กำหนดว่าจะต้องมีการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมเอาไว้เท่านั้น ดังนั้นในการพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายรสชาติจึงต้องพิจารณาเหมือนดังเช่นกรณีเครื่องหมายการค้าทั่วไป ด้วยเหตุนี้ จึงนำมาซึ่งคำถามว่า รสชาติลักษณะใดจึงจะถือได้ว่ามีลักษณะบ่งเฉพาะ ทั้งกรณีที่เป็นลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเอง และลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้

ในเรื่องลักษณะบ่งเฉพาะของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไป โดยไม่ได้กำหนดหลักการพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะสำหรับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารูปแบบดั้งเดิมหรือเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่โดยเฉพาะเจาะจง อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะบ่งเฉพาะของสหรัฐอเมริกามีลักษณะคล้ายกันกับลักษณะบ่งเฉพาะในหลายประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ สหภาพยุโรป และสาธารณรัฐอินเดีย โดยลักษณะบ่งเฉพาะสามารถทำให้เห็นถึงความแตกต่างของสินค้าของผู้ประกอบการรายหนึ่งกับสินค้าของผู้ประกอบการรายอื่น หากพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้าต้องพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเครื่องหมายนั้น และหากปรากฏว่าเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนดังกล่าวไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเอง ให้พิจารณาว่าสามารถพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้ได้หรือไม่ ซึ่งการพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะเพื่อพิจารณาการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นอาจแตกต่างกันในข้อพิจารณาในรูปแบบประเภทเครื่องหมายการค้าหรือข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป

อย่างไรก็ตาม ในกรณีของการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาตินั้นยังคงมีประเด็นต้องพิจารณาต่อไปว่ารสชาติดลักษณะใดจึงจะถือว่ามีลักษณะบ่งเฉพาะ ทั้งยังมีประเด็นเกี่ยวกับการพิสูจน์การแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมอีกประการหนึ่ง ซึ่งผู้ยื่นคำขอจะต้องแสดงให้เห็นถึงความพิเศษหรือความมีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวรสชาติดเพื่อให้สามารถแยกแยะความแตกต่างในตัวรสชาติดที่อยู่ในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากต่างรสชาติดในตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการรายอื่น ซึ่งเป็นข้อจำกัดประการ

สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการรับรู้รสชาติมีความเกี่ยวพันกับการรับรู้โดยประสาทสัมผัสของมนุษย์ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของปัจเจกบุคคล อีกทั้งยังเป็นการยากที่จะแยกแยะระหว่างรสชาติที่ทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายการค้า กับรสชาติที่เป็นการสร้างความประทับใจทางเชิงพาณิชย์ด้วยเหตุนี้ จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะบ่งเฉพาะถือเป็นหนึ่งในข้อจำกัดของการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารสชาติ (Samitimetha, 2017, pp. 83-96) ไม่ว่าจะเป็นลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเอง หรือลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้ และหากไม่สามารถแสดงให้เห็นปรากฏถึงลักษณะบ่งเฉพาะได้แล้ว เครื่องหมายรสชาติดังกล่าวก็ไม่อาจได้รับจดทะเบียนได้

1.3 การแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้ารสชาติ

เมื่อพิจารณาศึกษาหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ รวมถึงกฎหมายภายในของทุกประเทศต่างตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดถึงหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าเอาไว้ในคำนิยามของเครื่องหมายการค้าทั้งสิ้น

ในประเด็นเรื่องการแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้ารสชาตินั้น จากการศึกษาพบว่ารสชาติที่สามารถประยุกต์ใช้กับสินค้า และสามารถนำมาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้นั้น ควรที่จะพิจารณาถึงการแสดงออกถึงหน้าที่ของรสชาติซึ่งต้องมีลักษณะที่ไม่เป็นองค์ประกอบของสินค้านั้นโดยตรง และจะต้องไม่ใช่การใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสร้างความประทับใจในเชิงพาณิชย์เท่านั้น (Carapeto, 2016, Online) เช่น กรณีของน้ำรสชาติสตรอเบอร์รี่มาใช้กับผลิตภัณฑ์ยาของบริษัท Eily Lilly ด้วยวัตถุประสงค์ในกลบรสชาติอันไม่พึงประสงค์ของตัวยา ดังนั้น รสชาติดังกล่าวจึงไม่ได้ทำหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า หากแต่เป็นเพียงการสร้างคามพึงพอใจในการบริโภคยาหรือสร้างความประทับใจในเชิงพาณิชย์เท่านั้น หรือกรณีของ Organon ซึ่งเป็นบริษัทผลิตยาได้ยื่นคำขอจดทะเบียนรสชาติ (Orange Flavor) เป็นเครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าจำพวกยาเม็ด ทั้งนี้ แม้ว่าในท้ายที่สุดคำขอดังกล่าวจะถูกปฏิเสธเพราะปัญหาเกี่ยวกับลักษณะบ่งเฉพาะ เนื่องจาก

รสดาติตั้งกล่าวไม้อาจรบหรือแยกแยะสินค้าตั้งกล่าว ออกจากสินค้าของผู้ประกอบการรายอื่นได้ เนื่องจากรสดาติส้เป็นรสดาติมาตรฐาน (Standard Feature) หรือรสดาติสามัญ (Hobbs, 2007, Online)

สำหรับการแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าภายใต้ระบบเครื่องหมายการค้าของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปในคดี Eli Lilly โดยประเทศอังกฤษและสาธารณรัฐอินเดียสามารถนำมาปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารสดาติเช่นเดียวกันในลักษณะที่ข้อยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารสดาติของสตรอบอร์รี่กับยาในคำขอเลขที่ 001452853 รสดาติสตรอบอร์รี่สังเคราะห์ถือเป็นหนึ่งในรสดาติทั่วไปที่มักถูกนำมาใช้ในสินค้าจำพวกยาเพื่อใช้กลบรสดาติอันไม่พึงประสงค์ (Unpleasant Taste) ของตัวยา รวมถึงเพื่อดึงดูดในการตัดสินใจเลือกซื้อ นอกจากนี้ บริโภคหรือสาธารณชนไม่ได้รับรู้รสดาติสตรอบอร์รี่สังเคราะห์ในฐานะเครื่องหมายการค้าแต่อย่างใด กล่าวคือ ผู้บริโภคหรือสาธารณชนไม่ได้ใช้รสดาติในการแยกแยะความแตกต่างของสินค้าที่มีรสดาติตั้งกล่าวออกจากสินค้าจำพวกยาของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการรายอื่น

1.4 การแสดงออกที่เป็นรูปธรรม

ในประเด็นเรื่องการแสดงออกที่เป็นรูปธรรม จากการศึกษาพบว่า ในกรณีของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนจะต้องแสดงให้ปรากฏเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคำขอ โดยจะต้องบรรยายหรืออธิบายเครื่องหมายให้มีความชัดเจนลงไปในคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ซึ่ง Chapter 37 §2.52 of the Code of Federal Regulations ได้มีการบัญญัติถึง รูปแบบของเครื่องหมายการค้าที่จะสามารถแสดงออกเป็นภาพหรือภาพประกอบของเครื่องหมายการค้าที่จะสามารถนำไปจดทะเบียนได้นั้น ซึ่งเครื่องหมายต้องแสดงให้เห็นถึงความเป็นเครื่องหมายเพียงเครื่องหมายเดียวเท่านั้น นอกจากนี้ การยื่นคำขอจะต้องแสดงให้เห็นเป็นภาพชัดเจน

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาแนวทางของสหภาพยุโรป ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐอินเดียพบว่าภายหลังศาลยุติธรรมยุโรป สร้างหลักการ Sieckmann (Sieckman Criteria) ขึ้น หลักการดังกล่าว ได้กลายเป็นแนวทางในการพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรม ของเครื่องหมายการค้า โดยหลักการดังกล่าวเกิดขึ้นจากคดี Ralf Sieckmann v. Deutsches Patent- und Markenamt ที่มีการยื่น คำขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าประเภทลิ้นของสารเมลชีนนาเมท โดยศาลได้วางหลักแนวทางในการพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรม เอาไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยลักษณะ 7 ประการ อันได้แก่ 1) ความชัดเจน 2) มีความแม่นยำ 3) สามารถแสดงออกได้ในตัวเอง 4) เข้าใจได้ง่าย 5) เข้าใจได้ง่าย 6) ไม่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา และ 7) เป็นภาวะวิสัย อย่างไรก็ตาม ในการเขียนพรรณนาลักษณะของกลิ่นที่ยื่นขอจดทะเบียน ในคดีดังกล่าวไม่สามารถแสดงถึงความชัดเจนและแม่นยำได้ ทั้งยังไม่มี ความคงทน คำขอดังกล่าวจึงถูกปฏิเสธ

แต่ในกรณีของประเทศไทย ไม่ปรากฏว่ามีการบัญญัติ ถึงหลักเกณฑ์ของการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมเอาไว้เป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคู่มือพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ฉบับปี พ.ศ. 2565 พบว่า ได้มีการกล่าวถึงการพิจารณารูปเครื่องหมายเอาไว้ใน หมวด 2 ส่วนที่ 1 ข้อที่ 4. ว่าด้วยการพิจารณารูปเครื่องหมาย (Department of Intellectual Property, 2022)

2. คำพิพากษาและคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครอง เครื่องหมายการค้ารสชาติที่สำคัญ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงคำพิพากษาและคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อง กับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติ รวมถึงการให้ความคุ้มครอง เครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาประเภทอื่น ๆ ที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อการพิจารณาการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายรสชาติ ดังนี้

2.1 คำพิพากษา คำวินิจฉัย และแนวทางการพิจารณา รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ก่อนที่จะเกิดหลัก Sieckmann

ในอดีต ก่อนที่ศาลยุติธรรมยุโรป หรือ EJC จะได้สร้างหลัก Sieckmann Criteria ขึ้น ประเทศที่เป็นสมาชิกสหภาพยุโรปได้เคยอนุมัติคำขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาหลายกรณี โดยหากพิจารณาคำขอรับจดทะเบียนเหล่านั้นตามหลัก Sieckmann ก็อาจทำให้คำขอเหล่านั้นไม่ได้รับจดทะเบียนมาตั้งแต่ต้น เช่น

1) กรณีการปฏิเสธรับจดทะเบียนเครื่องหมายกลิ่น “The Mark is a High Impact Fresh, Floral Fragrance Reminiscent of plumeria Blossoms” กับสินค้าประเภทด้ายที่ใช้เย็บปักถักร้อย

กรณีดังกล่าวเกิดจากการที่มีผู้ขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลิ่น โดยขอรับจดทะเบียนกลิ่นซึ่งมีการเขียนบรรยายว่า “The Mark is a High Impact Fresh, Floral Fragrance Reminiscent of plumeria Blossoms” หรือ “เครื่องหมายนี้คือกลิ่นหอมสดชื่นของดอกไม้ที่ชวนให้นึกถึงดอกพลูเมเรีย” เพื่อใช้ประกอบกับสินค้าประเภทเส้นด้าย ทั้งนี้ คำขอดังกล่าวได้รับการจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายกลิ่น แม้ว่าผู้ยื่นคำขอจะไม่ได้ยื่นเอกสารใด ๆ ประกอบการรับจดทะเบียนเพิ่มเติม โดยมีเพียงการเขียนบรรยายลักษณะของกลิ่นเพื่อประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนเท่านั้น (Muangmanee, 2009, pp. 60-61)

2) การรับจดทะเบียนเครื่องหมายรสชาติชะเอมเทศ ในสินค้าประเภทกระดาษและสิ่งพิมพ์

ในอดีต เคยมีการรับจดทะเบียนเครื่องหมายรสชาตินในสหภาพเศรษฐกิจเบนลักซ์ โดยเป็นการรับจดทะเบียนรสชาติชะเอมเทศ (Liquorice) ที่ใช้ประกอบกับสินค้าจำพวกกระดาษ สิ่งพิมพ์ และอุปกรณ์สำนักงาน โดยบริษัทผู้ยื่นคำขอรับจดทะเบียนไม่ได้ยื่นเอกสารใด ๆ ประกอบการจดทะเบียน นอกจากการเขียนบรรยายถึงลักษณะของรสชาติ

ชะเอมเทศเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวทางการพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีลักษณะเช่นเดียวกับกรณีของกลิ่นหญ้าตัดใหม่ในลูกเทนนิส กลิ่นเบียร์ที่ปลายลูกดอก (Palsule & Lakhani, 2020, pp. 75-76)

แม้กรณีตัวอย่างข้างต้นจะรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา ดังเช่นกรณีของกลิ่นหรือรสชาติโดยพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมจากการเขียนบรรยายถึงลักษณะของเครื่องหมายดังกล่าวเท่านั้น อันสอดคล้องกับหลักการที่ว่า การแสดงออกที่เป็นรูปธรรมเป็นเพียงขั้นตอนที่ใช้ประกอบการพิจารณา และการคัดค้านคำขอรับจดทะเบียน นอกจากนี้ เครื่องหมายการค้าข้างต้นก็หมดอายุความคุ้มครองลงและไม่ได้มีการต่ออายุแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามภายหลังจากที่ ECJ ได้สร้างหลัก Sieckmann ขึ้น พบว่า แนวทางในการพิจารณาคำขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวในหัวข้อถัดไป

2.2 การปฏิเสธรับจดทะเบียนเครื่องหมายกลิ่นและการพัฒนา Sieckmann Criteria

คดีดังกล่าวเริ่มต้นจากการที่บริษัท Ralf Sieckmann ยื่นคำขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายกลิ่น โดยขอรับจดทะเบียนการใช้กลิ่นซินนามอนกับสารเมธิลซินนาเมท ซึ่งปกติสารดังกล่าวจะมีกลิ่นผลไม้บัลซามีอยู่แล้ว โดยในการยื่นคำขอรับจดทะเบียน บริษัทผู้ยื่นคำขอได้เขียนบรรยายลักษณะของกลิ่นเอาไว้ว่า “Balsamically Fruity with the Slight Hing of Cinnamon” หรือ “กลิ่นหอมแบบผลไม้ซึ่งผสมกับกลิ่นซินนามอนเล็กน้อย” พร้อมยื่นเอกสารหลักฐานแสดงสูตรทางเคมีของกลิ่นดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณา

หากพิจารณาคำขอดังกล่าวตามแนวทางการพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมดังที่ใช้ในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายกลิ่นหน้าต่างใหม่ในลูกเทนนิส หรือรสชาติของเซเมเทศในสินค้าประเภทกระดาษและสิ่งพิมพ์ ก็น่าจะถือว่าการเขียนบรรยายในลักษณะดังกล่าวพร้อมแสดงสูตรทางเคมีน่าจะเพียงพอต่อการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมแล้ว แต่ปรากฏว่าคำขอดังกล่าวได้ถูกปฏิเสธโดยสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งประเทศเยอรมัน ด้วยเหตุผลว่าการบรรยายลักษณะของกลิ่นดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะที่จะแสดงลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้าได้อย่างชัดเจน แม้ว่าจะมีการแสดงสูตรทางเคมีประกอบก็ตาม

ภายหลังการปฏิเสธรับจดทะเบียน บริษัท Ralf Sieckmann จึงได้อุทธรณ์คำขอไปยังศาลสิทธิบัตรเยอรมนี (Bundespatengericht) โดยศาลได้มีข้อหาหรือไปยังศาลยุติธรรมแห่งยุโรป (ECJ) โดยข้อหาหรือดังกล่าว ศาลสิทธิบัตรเยอรมนีได้นำเสนอแนวทางการพิจารณาความชัดเจนของการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมของกลิ่นเอาไว้ 4 วิธี ได้แก่ การแสดงสูตรทางเคมี (Chemical Formula) การให้อธิบายด้วยการเขียนบรรยาย (Written Description) วิธีฝากตัวอย่างของกลิ่น (Through Deposit of a Sample of the Smell) และการใช้วิธีการทั้งสามรวมกันในการพิจารณา (a Combination of These Methods) (Chanpiew, 2014, pp. 72-73)

อย่างไรก็ตาม ECJ เห็นว่าแนวทางการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมทั้ง 4 ข้อตามแนวทางของศาลสิทธิบัตรเยอรมนียังไม่ถือว่าเพียงพอที่จะแสดงลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายกลิ่นได้อย่างชัดเจน โดยให้เหตุผลดังนี้

- 1) การแสดงสูตรทางเคมีไม่อาจทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจถึงลักษณะพิเศษของกลิ่นดังกล่าวได้ นอกจากนี้ แม้ว่าจะมีการใช้สูตรทางเคมีเดียวกัน แต่กลิ่นที่เกิดขึ้นก็อาจแตกต่างกันหากไม่มีการควบคุมปัจจัยแวดล้อม

2) การเขียนบรรยายลักษณะของกลิ่นด้วยตัวอักษร ไม่สามารถอธิบายถึงลักษณะของเครื่องหมายกลิ่นอย่างชัดเจนและแม่นยำเพียงพอที่จะเข้าใจถึงลักษณะพิเศษของกลิ่นได้

3) วิธีฝากตัวอย่างของกลิ่น ไม่สอดคล้องกับหลัก การแสดงออกที่เป็นรูปธรรมตามมาตรา 2 ของ The Directive 89/104/EEC นอกจากนี้ ตัวอย่างของกลิ่นยังขาดความเสถียร และอาจเปลี่ยนแปลง ผิดเพี้ยนไปจากเดิมได้อันเกิดจากการระเหย หรือการเก็บรักษาที่ไม่ดี (Ongpaisarn, 2013, p. 32)

เมื่อทั้ง 3 วิธีการข้างต้นไม่สามารถแสดงออก ถึงลักษณะบ่งเฉพาะได้อย่างเป็นรูปธรรม และแม้ว่าจะมีการนำวิธีการทั้งหมด ข้างต้นมาใช้ร่วมกันก็ยังไม่เพียงพอที่จะสามารถอธิบายลักษณะของเครื่องหมาย กลิ่นได้อย่างสมบูรณ์ (Thampanichawan, 2006, pp. 72-73) ECJ จึงเห็นว่าการใช้วิธีการพิจารณาตามแนวทางของศาลสิทธิบัตรเยอรมัน ไม่เพียงพอที่จะใช้พิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลิ่นได้ นอกจากนี้ ECJ ยังได้เสนอแนวของการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมของเครื่องหมายกลิ่น เอาไว้ 7 ประการ ได้แก่ มีความชัดเจน (Clear) มีความแม่นยำ (Precise) สามารถแสดงออกได้ในตัวเอง (Self-Contained) เข้าถึงได้ง่าย (Easily Accessible) เข้าใจได้ง่าย (Easily Intelligible) ไม่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา (Durable) และ เป็นภาวะวิสัยไม่เปลี่ยนสภาพ (Objective Manner) (Bolte, 2016, Online)

หลักการ Sieckmann ได้ทำให้แนวทางการพิจารณา การแสดงออกที่เป็นรูปธรรมถูกยกระดับความเข้มงวดขึ้นอย่างมาก และ กลายเป็นบรรทัดฐานที่ใช้ประกอบการพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา ทั้งกรณีของกลิ่นและรสชาติในระยะต่อมา

2.3 คำพิพากษา คำวินิจฉัย และแนวทางการพิจารณา รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ประเภทรสชาติ

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ประเภทรสชาติ โดยตรงดังนี้

1) การปฏิเสธรับจดทะเบียนรสชาติสตรอว์เบอร์รี สังเคราะห์ในผลิตภัณฑ์ยาของบริษัท Eli Lilly

กรณีดังกล่าวเริ่มต้นจากการที่บริษัท Eli Lilly ได้ยื่นคำขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายรสชาติในปี ค.ศ. 2000 โดยใช้รสชาติ สตรอว์เบอร์รีสังเคราะห์กับสินค้าจำพวกยาต่อสำนักงานเพื่อการรวมตลาด ภายในสหภาพยุโรป (OHIM) (Methaprayoon, 2019, p. 114) แต่ถูกปฏิเสธในปี ค.ศ. 2004 ด้วยเหตุผลว่ารสชาติสตรอว์เบอร์รีสังเคราะห์ ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะ และคำขอดังกล่าวยังไม่อาจแสดงออกซึ่งลักษณะ บ่งเฉพาะได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ แม้ว่าบริษัทผู้ยื่นคำขอจะได้อุทธรณ์คำสั่ง ดังกล่าวต่อคณะกรรมการอุทธรณ์เครื่องหมายการค้าของสหภาพยุโรปก็ตาม แต่ในท้ายที่สุดการอุทธรณ์ก็ไม่เป็นผล โดยคณะกรรมการอุทธรณ์ได้มีความเห็น เกี่ยวกับการรับจดทะเบียนรสชาติสตรอว์เบอร์รีสังเคราะห์ที่น่าสนใจ หลายประการดังนี้

ประการแรก รสชาติสตรอว์เบอร์รีสังเคราะห์ที่ถูกใส่ใน ผลิตภัณฑ์ยาไม่ได้ทำหน้าที่อย่างเครื่องหมายการค้า

รสชาติสตรอว์เบอร์รีเป็นรสชาติทั่วไปที่มักถูกใช้ กับสินค้าประเภทยาเพื่อกลบรสชาติที่ไม่ถึงประสงค์ (Unpleasant Taste) ทำให้ง่ายต่อการบริโภคและทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า แสดงให้เห็น ว่าหน้าที่ของรสชาติดังกล่าวไม่ได้ถูกใช้อย่างเครื่องหมายการค้า หากแต่เป็น การใช้เพื่ออำพรางความไม่พึงประสงค์ของรสชาติยาเท่านั้น นอกจากนี้ ในการบริโภทยา ผู้บริโภคมักจะไม่ได้อาศัยรสชาติในการแยกแยะความแตกต่าง

ของสินค้าที่มีรสชาติดังกล่าวออกจากสินค้าของผู้ประกอบการรายอื่น จึงต้องถือว่ารสชาติดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะบ่งเฉพาะ (Methaprayoon, 2019, p. 114)

ประการที่สอง คำขอรับจดทะเบียนโดยการเขียนบรรยาย ไม่เพียงพอที่จะถือได้ว่าเป็นการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมตามหลัก Sieckmann

แม้คำขอรับจดทะเบียนฉบับดังกล่าวจะยื่นในปี ค.ศ. 2000 แต่กระบวนการพิจารณาคำขอฉบับดังกล่าวได้ใช้เวลาจนล่วงเลยจนกระทั่ง ECJ ได้สร้างหลัก Sieckmann Criteria ขึ้นเป็นบรรทัดฐานในปี ค.ศ. 2002 ดังนั้น ในการพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมของรสชาติดิสทอร์เบอรีสังเคราะห์ จึงได้มีการนำหลัก Sieckmann มาใช้ประกอบการพิจารณา และเมื่อปรากฏว่าคำขอรับจดทะเบียนฉบับดังกล่าวไม่ได้มีการกระทำใด ๆ นอกจากการเขียนบรรยายเป็นลายลักษณ์อักษรถึงลักษณะของรสชาติดังว่าเป็น “รสชาติดิสทอร์เบอรีสังเคราะห์” เท่านั้น จึงไม่ถือได้ว่าเป็นการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมตามหลักการ Sieckmann (Methaprayoon, 2019, p. 155)

ประการที่สาม การอนุญาตให้จดทะเบียนรสชาติดิสทอร์เบอรีสังเคราะห์จะก่อให้เกิดการผูกขาดทางการค้า

คณะกรรมการอุทธรณ์ได้ให้ความเห็นว่า รสชาติดิสทอร์เบอรีสังเคราะห์ เป็นรสชาติที่มักถูกนำมาใช้ในผลิตภัณฑ์ยา เพื่อกลบรสชาติด้านไม่พึงประสงค์ ดังนั้น หากยินยอมให้มีการจดทะเบียนรสชาติดังกล่าวย่อมทำให้ผู้ยื่นคำขอกลายเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว และมีอำนาจผูกขาดในการใช้รสชาติดิสทอร์เบอรีสังเคราะห์กับผลิตภัณฑ์ยาได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดการเอาเปรียบและเป็นการรอนสิทธิของผู้ผลิตยารายอื่นที่เคยใช้รสชาติดังกล่าวกับผลิตภัณฑ์ยามาก่อน

การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า เมื่อพิจารณาพฤติกรรม การบริโภคยาของผู้บริโภค เป็นเรื่องปกติที่ผู้บริโภคจะเลือกบริโภคยาที่มีรสชาติด้านไม่พึงประสงค์น้อยที่สุด ดังนั้น หากปล่อยให้เกิดการผูกขาด

สิทธิในการใช้รสชาติสตรอว์เบอร์รี่สังเคราะห์กับผลิตภัณฑ์ยาแก้บริษัทผู้ผลิตยารายหนึ่ง ย่อมทำให้บริษัทผู้ผลิตรายดังกล่าวมีอำนาจเหนือคู่แข่งรายอื่นจนอาจทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

จากที่ได้กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ไม่เพียงแต่ปฏิเสธด้วยเหตุผลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเครื่องหมายการค้าเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงการป้องกันการผูกขาด และสร้างสมดุลระหว่างสิทธิของผู้ทรงสิทธิในเครื่องหมายการค้ากับประโยชน์สาธารณะอีกประการหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการให้รางวัลที่มุ่งพิจารณาว่าการมอบสิทธิแต่เพียงผู้เดียวจะต้องไม่สร้างภาระหรือก่อผลกระทบมากกว่าประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

2) การปฏิเสธรับจดทะเบียนเครื่องหมายรสชาติอาหารอิตาลีของบริษัท N.Y. Pizzeria

จากประเด็นข้อพิพาทในคดีที่ บริษัท New York Pizzeria, Inc ได้มีการฟ้องร้องอดีตผู้บริหารซึ่งได้เปิดร้านอาหารโดยใช้ชื่อ Gina's Italian Kitchen ต่อศาลมลรัฐเท็กซัสจากสาเหตุที่มีการผิดข้อตกลงเกี่ยวกับการรักษาความลับทางการค้า โดยนำสูตรอาหารและข้อมูลความลับของบริษัท N.Y. Pizzeria มาใช้เพื่อเปิดกิจการร้านอาหารแข่งขัน (Little, 2016, Online) โดยหนึ่งในประเด็นที่เกิดขึ้นในคดี ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดรสชาติของอาหารอิตาลี (Flavor of Italian Food) ซึ่งบริษัท N.Y. Pizzeria กล่าวอ้างว่าเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดเครื่องหมายการค้ารสชาติของตน โดยศาลได้มีคำพิพากษาเกี่ยวกับประเด็นการได้มาซึ่งเครื่องหมายการค้าที่น่าสนใจและมีความสำคัญต่อการพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายรสชาติ ดังนี้

ประการแรก รสชาติของอาหารเป็นสิ่งที่ไม่มีลักษณะ บ่งเฉพาะในตัวเอง แต่อาจเกิดลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้ได้

รสชาติของอาหารอิตาลีเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการประกอบอาหาร ดังนั้น รสชาติดังกล่าวจึงถือเป็นองค์ประกอบของอาหารที่เกิดขึ้นโดยปกติจากการปรุงอาหาร จึงไม่ถือว่าเป็นลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเอง เนื่องจากผู้บริโภคย่อมเชื่อมโยงสินค้ากับแหล่งที่มา และไม่อาจแยกแยะหรือรับรู้รสชาติได้ในทันทีจนกว่าจะได้มีการเลือกซื้อและบริโภคสินค้านั้น ซึ่งอาจเทียบเคียงได้กับกรณีของการปฏิเสธรับจดทะเบียนเครื่องหมายเสียงของรถยนต์ Harley Davison ซึ่งเป็นเสียงที่เกิดขึ้นตามปกติจากการทำงานของเครื่องยนต์

อย่างไรก็ตาม ศาลได้วินิจฉัยอย่างน่าสนใจต่อไปว่าเมื่อผู้บริโภคได้รับรู้รสชาติดังกล่าวแล้ว ก็อาจทำให้เกิดลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้ได้หากปรากฏว่าผู้บริโภคสามารถจดจำและแยกแยะความแตกต่างของรสชาติออกจากสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าอื่น (Lhalainen, 2014, Online)

ประการที่สอง องค์ประกอบเกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอย และการตกแต่งสินค้าไม่ถือว่าเป็นการแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า

เมื่อพิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า พบว่ารสชาติอาหารที่เกิดจากกระบวนการปรุงอาหารย่อมถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการใช้งานหรือเป็นวัตถุประสงค์ของสินค้าประเภทนั้น โดยในกรณีของรสชาติ ความมุ่งหมายสุดท้ายย่อมหมายถึงการบริโภค ดังนั้น รสชาติดังกล่าวย่อมไม่ได้แสดงหน้าที่อย่างเครื่องหมายการค้า หากแต่เป็นเพียงการแสดงหน้าที่ของสินค้านั้นๆ เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักองค์ประกอบของสินค้าซึ่งมีหน้าที่ในการใช้สอย (Utilitarian Functionality) ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่เกิดจากคำพิพากษาคดี Inwood Laboratories, Inc. v. Ives Lagoratories, Inc. (Lhalainen, 2014, Online)

นอกจากนี้ ในกรณีของการตกแต่งอาหารที่ทำให้อาหารดูน่าบริโภค ก็ถือเป็นเพียงการตกแต่งสินค้าให้มีรูปลักษณ์ภายนอกดูดี จึงถือว่าเป็นเพียงการแสดงหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการตกแต่งสินค้าให้ดูน่าสนใจและน่าบริโภคตามหลักองค์ประกอบของสินค้าที่มีหน้าที่ในการตกแต่ง (Aesthetic Functionality) เท่านั้น โดยไม่ได้ทำหน้าที่อย่างเครื่องหมายการค้าในการแยกแยะความแตกต่างหรือบ่งเฉพาะคุณภาพของสินค้าแต่อย่างใด

อภิปรายผลการวิจัย

ในส่วนนี้นำเสนอรายละเอียดการอภิปรายผลการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลการศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติภายใต้ความตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ และผลการวิเคราะห์และอภิปรายปัญหาการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย

1. อภิปรายผลการศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติภายใต้ความตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาข้อตกลงและอนุสัญญาระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าได้แก่ ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs Agreement) อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Paris Convention for the Protection on Industrial Property) พบว่าไม่ได้มีการบัญญัติถึงการให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้ารสชาติไว้โดยตรง แต่ก็ได้มีการบัญญัติห้ามไม่ให้คุ้มครองเอาไว้เช่นกัน ดังนั้น ประเทศสมาชิกของอนุสัญญาดังกล่าว

จึงสามารถให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้ารสชาติได้โดยไม่ต้องถือว่าเป็นการขัดต่อพันธกรณีที่มีต่ออนุสัญญาแต่อย่างใด อนึ่ง แม้ว่าสนธิสัญญาสิงคโปร์ว่าด้วยกฎหมายเครื่องหมายการค้า (Singapore Treaty on the Law of Trademarks) จะกล่าวถึงการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่เอาไว้ก็ตาม แต่ก็ไม่ได้มีการกำหนดพันธกรณีเชิงบังคับให้ประเทศสมาชิกต้องกำหนดให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่แต่อย่างใด

จะเห็นได้ว่าการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายรสชาติไม่ได้เป็นสิ่งที่ต้องห้ามตามความตกลงระหว่างประเทศ ในทางตรงกันข้ามความตกลงระหว่างประเทศหลายฉบับยังเปิดช่องให้สามารถให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายรสชาติได้ ด้วยเหตุนี้ การให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายรสชาติจึงเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ภายใต้กฎหมายภายในของหลายประเทศ โดยจากการศึกษากฎหมายเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐอินเดียพบว่า มีหลักเกณฑ์ที่ค่อนข้างเปิดกว้างต่อการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติได้ กล่าวคือ มีการกำหนดคำนิยามของ “เครื่องหมาย” และ “เครื่องหมายการค้า” เอาไว้อย่างเปิดกว้าง โดยยกตัวอย่างสิ่งที่ถือเป็นเครื่องหมายที่สามารถขอรับจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้เอาไว้ และบัญญัติถึงหน้าที่และการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมเอาไว้ในคำนิยามดังกล่าวเพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่สามารถขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้เอาไว้ ส่วนหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารูปแบบดั้งเดิม

แม้กฎหมายของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐอินเดียจะค่อนข้างเปิดกว้างต่อการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติได้ก็ตามแต่ ในทางปฏิบัติก็พบว่ายังไม่ปรากฏว่ามีการรับจดทะเบียนรสชาติภายใต้กฎหมายของประเทศเหล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ภายหลังคำวินิจฉัยคดี Ralf Sieckmann V. Deutsches Patent-und Markenamt ของศาลยุติธรรมยุโรปที่ศาลได้พัฒนาหลัก Sieckmann Criteria ขึ้น เพื่อใช้ในการพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมของเครื่องหมายการค้ากลุ่ม ซึ่งต่อมาหลักเกณฑ์ดังกล่าวถูกนำไปใช้ในการปฏิเสธคำขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าประเภทรสชาติด้วย

จากการศึกษาคำพิพากษาและคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติพบว่าสามารถสรุปข้อจำกัดในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารสชาติได้ 3 ประการ ได้แก่ (1) ข้อจำกัดเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้ารสชาติ และการพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะ (2) ข้อจำกัดเกี่ยวกับการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมของลักษณะบ่งเฉพาะ และ (3) ข้อจำกัดและปัญหาเกี่ยวกับการผูกขาดทางการค้ากับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติ โดยผู้เขียนจะสรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเหล่านี้ในหัวข้อถัดไป

2. อภิปรายปัญหาการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย

ในส่วนนี้ผู้เขียนจะได้อภิปรายผลการศึกษาปัญหาการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ปัญหาการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติกับการผูกขาดทางการค้า และ 2) ข้อจำกัดและข้อพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติของประเทศไทย

1) ปัญหาการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติกับการผูกขาดทางการค้า

จากการศึกษาพบว่า การให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้ารสชาติโดยปราศจากหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและทำให้เกิดการจดทะเบียนรสชาติสามัญหรือรสชาติที่แสดงถึงการมีลักษณะของรสชาติในตัวเองอยู่กรณีเช่นนี้ อาจทำให้เกิดการผูกขาดทางการค้าและทำให้เกิดการแข่งขัน

ที่ไม่เป็นธรรมได้ ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าจึงต้องกระทำอย่างรอบคอบ โดยจะต้องกำหนดขอบเขตไว้แต่เฉพาะการนำรสนชาติมาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะต้องไม่ใช่รสนชาติสามัญ หากแต่จะต้องมีลักษณะของรสนชาติสังเคราะห์ที่โดดเด่นและสร้างความจดจำให้แก่ผู้บริโภคซึ่งอาจมีลักษณะหรือวิธีการสังเคราะห์รสนชาติ โดยหากทำให้เกิดรสนชาติที่มีลักษณะบ่งเฉพาะดังกล่าวแล้ว จะทำให้สามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้ลดปัญหาและป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาดทางการค้าและการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมอันที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและมูลค่าของเครื่องหมายการค้าที่ใช้สร้างความจดจำและดึงดูดผู้บริโภค

2) ข้อจำกัดและข้อพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย

จากการศึกษากฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าภายใต้ระบบเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยพบว่า มีปัญหาที่สำคัญทำให้ไม่อาจรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดคำนิยาม

เมื่อพิจารณาการกำหนดคำนิยามของ “เครื่องหมาย” และ “เครื่องหมายการค้า” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ของประเทศไทย พบว่า มีลักษณะการกำหนดคำนิยามที่ค่อนข้างอย่างแคบ แตกต่างจากกรณีของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐอินเดีย โดยบทบัญญัติมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้บัญญัติจำกัดสิ่งทีถือว่าเป็นเครื่องหมายเอาไว้แต่เฉพาะที่ปรากฏในนิยามเท่านั้น โดยการศึกษาพบว่า การบัญญัตินิยามเอาไว้อย่างแคบส่งผลกระทบต่อข้อ 2 ประการ ได้แก่ 1) ผลกระทบต่อขอบเขตการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า เนื่องจากการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ถูกจำกัดเอาไว้แต่เฉพาะสิ่งที่ปรากฏในนิยามของเครื่องหมายตามมาตรา 4 ดังนั้น เครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ประเภทอื่นที่ไม่ปรากฏในคำนิยามดังกล่าว จึงไม่อาจขอรับจดทะเบียนได้ และ 2) ผลกระทบด้านต้นทุนในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ในอนาคต เนื่องจากการบัญญัตินิยามของเครื่องหมายเอาไว้อย่างแคบ ส่งผลให้การขยายขอบเขตการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าประเภทอื่นจะกระทำได้ก็แต่โดยการแก้ไขกฎหมายเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงต้นทุนด้านค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายได้ นอกจากนี้ ยังอาจส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจของผู้ประกอบการในการพัฒนาเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ เนื่องจากความไม่มั่นใจว่าการลงทุนเพื่อวิจัยและพัฒนาดังกล่าวจะมีความคุ้มค่าและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า

หลักการสำคัญของการแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า ก็คือการแสดงหน้าที่ในการบอกแหล่งที่มาและแยกแยะความแตกต่างของสินค้า ดังนั้น หากสามารถพิสูจน์ได้ว่ารสชาติใดถูกนำไปใช้กับสินค้า ด้วยวัตถุประสงค์ดังกล่าวก็อาจถือได้ว่าเป็นการแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าได้ แต่ข้อจำกัดประการสำคัญของการพิจารณาหน้าที่ของเครื่องหมายการค้ารสชาติ ก็คือการที่เครื่องหมายรสชาติมีได้แต่เฉพาะในการใช้ประกอบกับสินค้าเท่านั้น และมักถูกใช้ประกอบกับสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม หรือสิ่งที่โดยปกติย่อมมีรสชาติอยู่แล้ว (Baird, 2014, Online) ย่อมเป็นปัญหาวารสชาติลักษณะใดที่จะสามารถแสดงหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าได้ โดยการศึกษาพบว่ารสชาติที่จะแสดงออกถึงหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าได้นั้น จะต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ (1) จะต้องไม่เป็นรสชาติที่ทำหน้าที่ในการสร้างความประทับใจในเชิงพาณิชย์ กล่าวคือ จะต้องไม่เป็นรสชาติที่ถูกใส่ในสินค้าเพื่อเพื่อความสะดวกในการบริโภค หรือกลบรสชาติอื่น และ

(2) จะต้องไม่เป็นรสชาติที่เกิดขึ้นโดยปกติจากสินค้านั้น ไม่ว่าโดยรสชาติปกติของส่วนผสม หรือเป็นรสชาติที่เกิดขึ้นโดยปกติจากกระบวนการผลิตสินค้า โดยกรณีเหล่านี้จะถือว่ารสชาติดังกล่าวถือเป็นเพียงการแสดงหน้าที่ของสินค้าดังกล่าวเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติย่อมเป็นการยากอย่างยิ่ง ในการสร้างความรับรู้ให้แก่ผู้บริโภค เพราะโดยลักษณะของรสชาติที่ต้องรับรสผ่านประสาทสัมผัสทางลิ้น ย่อมเป็นการยากที่ผู้บริโภคจะแยกแยะความแตกต่างระหว่างหน้าที่ของรสชาติในฐานะที่เป็นองค์ประกอบของสินค้า กับหน้าที่ของรสชาติในฐานะเครื่องหมายการค้าได้

ประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะบ่งเฉพาะ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะ สามารถสรุปผลการศึกษาที่สำคัญได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

1) ลักษณะบ่งเฉพาะของคำรสชาติกับการรับรู้โดยประสาทสัมผัส แม้จะมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับปัญหาการรับรู้โดยประสาทสัมผัสของปัจเจกบุคคล ที่อาจแตกต่างกันเป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการ แต่ผู้วิจัยเห็นว่าหากรสชาติดังกล่าวสามารถสร้างความจดจำและแยกแยะความแตกต่างของสินค้าที่ใช้เครื่องหมายดังกล่าวออกจากสินค้าประเภทอื่นได้แล้ว ก็ย่อมสมควรที่จะสามารถรับจดทะเบียนได้

2) ลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายรสชาติ ผู้วิจัยเห็นว่ารสชาติที่จะถือว่ามียุทธศาสตร์บ่งเฉพาะจะต้องไม่ใช่รสชาติที่เกิดจากสินค้าโดยแท้ หรือเป็นรสชาติสามัญของสิ่งนั้น ทั้งนี้ เนื่องจากการอนุญาตให้รับจดทะเบียนรสชาติลักษณะเหล่านี้ย่อมทำให้ผู้ประกอบการรายหนึ่งมีอำนาจผูกขาดในการใช้รสชาติกับสินค้าประเภทนั้น ๆ ได้แต่เพียงผู้เดียว ส่งผลให้ผู้ประกอบการรายดังกล่าวได้เปรียบผู้ประกอบการรายอื่นจนทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมซึ่งขัดต่อหลักการสำคัญในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า ทั้งนี้ รสชาติที่จะถือว่ามียุทธศาสตร์บ่งเฉพาะจะต้องเป็นรสชาติ

ที่ไม่เป็นธรรมชาติของสินค้า และไม่เล็งถึงคุณสมบัติของสินค้าโดยตรง ดังนั้น หากரசชาติสังเคราะห์ใด ๆ ก็ตามที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้กับสินค้าที่ไม่แสดงถึงคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของสินค้านั้นโดยตรง ทั้งยังไม่เป็นรสชาติที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติของสินค้าดังกล่าว กรณีเช่นนี้ก็อาจถือได้ว่ามีลักษณะบ่งเฉพาะ และขอจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้

ประการที่สี่ ปัญหาเกี่ยวกับการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมของเครื่องหมายการค้ารสชาติ

จากการศึกษาแนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการแสดงออกที่เป็นรูปธรรม พบว่าหลักการสำคัญที่ถูกใช้เพื่อพิจารณาได้แก่ Sieckmann Criteria โดยการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมจะต้องมีความชัดเจน (Clear) แม่นยำ (Precise) แสดงออกได้ด้วยตัวเอง (Self-Contained) เข้าถึงได้ง่าย (Easily Accessible) เข้าใจได้ง่าย (Easily Intelligible) ไม่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา (Durable) และเป็นภาวะวิสัย (Objective Manner) โดย ECJ ซึ่งสร้างหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ปฏิเสธแนวทางการพิจารณาของศาลสมาพันธรัฐเยอรมนี โดยปฏิเสธว่าการแสดงสูตรทางเคมี การเขียนบรรยาย และการฝากตัวอย่าง ไม่อาจแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมถึงลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้ากลิ่นได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อพิจารณา Sieckmann Criteria อย่างละเอียด จะเห็นได้ว่า ECJ ไม่ได้ปฏิเสธอย่างชัดเจนว่าการเขียนบรรยาย การฝากตัวอย่าง หรือการแสดงสูตรทางเคมี ไม่อาจแสดงออกได้อย่างเป็นรูปธรรม หากแต่เพียงระบุว่าข้อจำกัดใดบ้างที่ทำให้กรณีเหล่านี้ไม่ถือว่าชัดเจนเพียงพอที่จะแสดงออกได้อย่างเป็นรูปธรรม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากการเขียนบรรยาย การฝากตัวอย่าง การแสดงสูตรทางเคมี รวมถึงวิธีการอื่นใดที่สามารถใช้ประกอบกันและแสดงให้ปรากฏตามหลักเกณฑ์ 7 ประการของ Sieckmann Criteria ได้ คำขอรับจดทะเบียนดังกล่าวย่อมถือได้ว่าเป็นการแสดงออกให้ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมของเครื่องหมายการค้าประเภทนั้น ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม ย่อมไม่อาจปฏิเสธได้ว่า

ในการยื่นคำขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าประเภทรสชาติ โดยลำพัง แต่เฉพาะการเขียนบรรยายย่อเป็นการยากที่จะแสดงให้ปรากฏได้อย่างชัดเจน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกระทำการอย่างอื่นเพื่อประกอบการยื่นคำขอ เช่น การมีกระบวนการรับฝากตัวอย่าง และการเปลี่ยนตัวอย่างตามระยะเวลาที่เหมาะสม รวมถึงการแสดงออกด้วยแผนภาพรูปแบบต่าง ๆ พร้อมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างชัดเจน ซึ่งกรณีเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทั้งในด้านเทคโนโลยีและด้านบุคลากรที่ทำหน้าที่รับจดทะเบียนของกรมทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเกี่ยวกับรสชาติ ความไม่พร้อมของผู้ผลิตและผู้ประกอบการในการนำรสชาติมาใช้กับสินค้าของตนในฐานะเครื่องหมายการค้า รวมถึงความไม่พร้อมของผู้บริโภค และสาธารณชนที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้ารสชาติและการรับรู้ลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้ารสชาติเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าด้วย ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาการสับสนหลงผิดระหว่างเครื่องหมายการค้าได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาการขอรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารสชาติดังต่อไปนี้

1. แนวทางการกำหนดคำนิยามของเครื่องหมายการค้ารสชาติ

จากการศึกษาพบว่า การกำหนดคำนิยามของคำว่า “เครื่องหมาย” ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ของประเทศไทย พบว่า มีการกำหนดคำนิยามเอาไว้อย่างแคบ ดังจะเห็นได้จากการบัญญัติโดยใช้คำว่า “เครื่องหมาย หมายความว่า ...” ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการตีความ และจำกัดขอบเขตของการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกรณีการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ารสชาติ

2. การพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้ารสชาติ

เงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะบ่งเฉพาะที่จะทำให้ประชาชนหรือผู้ซื้อสินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าานั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น ทั้งนี้ หากปรากฏว่ามีการรับจดทะเบียนเครื่องหมายรสชาติโดยปราศจากหลักเกณฑ์การพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะที่ชัดเจนย่อมทำให้เกิดการผูกขาดรสชาติจนอาจทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมได้ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 7 วรรคสอง โดยรสชาติที่จะถือว่าเป็นลักษณะบ่งเฉพาะจะต้องเป็น “รสชาติที่ไม่เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้นโดยตรง หรือไม่ใช้รสชาติสามัญ หรือไม่เป็นรสชาติอันเกิดจากกระบวนการปกติของการผลิตสินค้าประเภทนั้น” รวมถึงการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้ารูปแบบใหม่ที่จะอาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยกำหนดเพิ่มเติมให้ถือว่าเครื่องหมายลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ กล่าวคือ “เครื่องหมายอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 ที่ไม่ได้เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้นโดยตรง และไม่ได้เกิดจากการทำงานของสินค้านั้น”

3. การพิจารณาการแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้ารสชาติ

ขอเสนอให้เพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าเอาไว้ในคำนิยามของเครื่องหมายตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการกำหนดเงื่อนไขในการพิจารณาการแสดงออกถึงหน้าที่ของเครื่องหมายการค้ารสชาติเอาไว้ในคู่มือพิจารณาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ฉบับปี พ.ศ. 2565 “หมวดที่ 2 การตรวจและพิจารณาสิ่งการเครื่องหมายการค้า” ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคำขอรับจดทะเบียนของนายทะเบียน โดยให้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

“การตีความบทบัญญัติมาตรา 7(12) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) รสชาติที่ไม่ถือเป็นองค์ประกอบหน้าที่ของสินค้า หมายถึง กรณีที่สินค้าโดยปกติไม่มีรสชาติ แต่มีการนำรสชาติมาใช้โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแยกแยะความแตกต่างในสินค้าของบุคคลอื่น เช่น รสชาติในชาแว่นตา หรือรสชาติที่อยู่ในสินค้าประเภทหลอดที่ใช้สำหรับดื่ม น้ำ เป็นต้น

2) รสชาติต้องไม่ใช่รสชาติโดยธรรมชาติของสินค้านั้น

3) รสชาติที่จะนำมาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารสชาติ ได้ต้องมีลักษณะของรสชาติที่เกิดจากการสังเคราะห์รสชาติผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4) รสชาติที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถจดจำและแยกแยะความแตกต่างระหว่างสินค้าที่ใช้เครื่องหมายรสชาติดังกล่าวกับสินค้าอื่น”

4. แนวทางการพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมของเครื่องหมายการค้ารสชาติ

นอกจากการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมเอาไว้ในคำนิยามของคำว่าเครื่องหมาย ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าแล้ว ยังจำเป็นจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมอีกประการหนึ่ง โดยผู้วิจัยเห็นว่าสามารถเทียบเคียงได้กับกรณีเครื่องหมายกลิ่น โดยเสนอให้นำหลัก Sieckmann Criteria มาใช้เพื่อประกอบการพิจารณาการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมของเครื่องหมายการค้า รวมถึงกำหนดให้มีการนำแนวคำวินิจฉัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิเสธคำขอรับจดทะเบียนมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณา โดยเพิ่มเติมเอาไว้ในคู่มือพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ฉบับปี พ.ศ. 2565 “หมวดที่ 2 การตรวจสอบและพิจารณาสั่งการเครื่องหมายการค้า, ส่วนที่ 1 การตรวจสอบแบบพิมพ์คำขอและรายการในคำขอ, 4. การพิจารณา รูปเครื่องหมาย”

References

- Baird, S. (2014). *When is a flavor/taste trademark possible?*. Retrieved December 27, 2024. <https://www.duetsblog.com/2014/10/articles/trademarks/when-is-a-flavortaste-trade-mark-possible/>
- Bhagwan, A., Kulkarni, N., & Ramanujam, P. (2007). *Economic rationale for extending protection to smell marks*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1027281>
- Bolte, J. (2016). *The removal of the requirement for graphical representation of EU trade marks: The impact of the amending trade mark regulation*. Retrieved December 18, 2024. <https://oru.diva-portal.org/smash/get/diva2:1072679/FULLTEXT01.pdf>
- Carapeto, R. (2016). A reflection about introduction of non-traditional trademark. *Waseda Bulletin of Comparative Law*, 34, 25-60. Retrieved December 18, 2024. <https://www.waseda.jp/foiaw/icl/assets/uploads/2016/02/c35688e10d1c61201172065546b98301.pdf>
- Chanpiew, K. (2014). *Distinctive character of sound and scent trademarks*. [Master's thesis, Bangkok University]. [In Thai]
- Department of Intellectual Property. (2022). *Handbook for trademark registration in Thailand B.E. 2565*. [Government publication]. [In Thai]
- Hobbs, M. D. (2007). Orange flavor is no trademark. *The National Law Journal*. Retrieved December 20, 2024. <https://www.troutman.com/insights/orange-flavor-is-no-trademark.html>

- Lhalainen, J. (2014). *One taste to rule them all: Can you trademark a flavor? IPlustitia*. Retrieved December 27, 2024. <https://www.ipiustitia.com/2014/11/>
- Little, J. (2016). *Can you trademark the taste of food?* Retrieved December 27, 2024. <https://www.briffa.com/blog/can-you-trademark-food-taste/>
- Methaprayoon, W. (2019). *Protection of gustatory mark in Thailand*. [Master's thesis, Chulalongkorn University]. [In Thai]
- Muangmanee, A. (2009). *Protection for sound and scent trademarks in Thailand: Effects of the proposed free trade agreement between Thailand and the United States of America*. [Master's thesis, Thammasat University]. [In Thai]
- Ongpaisarn, T. (2013). *The protection of scent trademarks*. [Master's thesis, Chulalongkorn University].
- Palsule, M., & Lakhani, N. (2020). India: Conventionalisation of non-conventional trade marks. *E-Journal of Academic Innovation and Research in Intellectual Property Assets (E-JAIRIPA)*, 1(1), 67–84.
- Samitimetha, N. (2017). Distinctiveness of position mark under trademark law of Thailand. *Ramkhamhaeng Law Journal*, 6(2), 83–96.
- Thampanichawan, A. (2006). *Trademark protection: Case study of sound, olfactory, and gustatory marks*. [Master's thesis, Dhurakij Pundit University]. [In Thai]

World Intellectual Property Organization (WIPO). (2006). *New type marks*. (Standing Committee on the Law of Trademarks, Industrial Designs and Geographical Indications 16/2). Geneva.

ภาพและรูปทรงสัตว์บนเครื่องทองในสุสานไห่ฮุนโหว
จากมุมมองประติมานวิทยา
Patterns and Shapes of Gold Animal Artifacts
in the Tomb of Marquis of Haihun
from Iconographic Perspective

(Received: April 12, 2024 Revised: July 23, 2024 Accepted: December 12, 2024)

ซิน เหลย¹, ศุภฤกษ์ คณิตวารานันท์², ปิติวรธรณ์ สมไทย³

Xin Lei, Suparirk Kanitwaranun, Pitiwat Somthai

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ภาพและรูปทรงสัตว์บนเครื่องทองในสุสานไห่ฮุนโหว จากมุมมองประติมานวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์เทคนิคการผลิต ภาพลวดลายและรูปทรงของรูปสัตว์บนเครื่องทองในสุสานไห่ฮุนโหว ตลอดจน วิเคราะห์ความหมายแฝงและความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังภาพสัตว์บนเครื่องทอง ในสุสานไห่ฮุนโหวจากมุมมองของประติมานวิทยาจากการศึกษาเอกสาร การลงภาคสนาม การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ผลวิจัยพบว่า จากลักษณะ และกรรมวิธีการผลิตของเครื่องทองสามารถแบ่งออกเป็นเครื่องทองดุนลาย- เตินลาย เครื่องสำริดลายทอง และเครื่องสำริดชุบทอง ซึ่งสะท้อนความเป็นเลิศ และภูมิปัญญาเชิงช่างของราชวงศ์ฮั่นได้อย่างดีเยี่ยม รูปแบบการตกแต่ง ส่วนใหญ่จะใช้ทองเป็นวัสดุหลักในการตัด ประกอบ เชื่อม หรือการฝังบนชิ้นงาน

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา E-mail: 63810035@go.buu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา E-mail: suparirk.ka@buu.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา E-mail: psomthai@gmail.com

โดยเครื่องทองเหล่านี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องใช้สำหรับจักรพรรดิ อุปรณ์
ประดับตกแต่งสัตว์ที่เป็นพาหนะ และเป็นของพระราชทานแก่ข้าราชการ
จากการวิเคราะห์ลักษณะรูปพรรณของสัตว์บนเครื่องทองจากมุมมองประติ
มานวิทยา พบว่าภาพและรูปทรงของสัตว์บนเครื่องทองเหล่านี้มาจากสัตว์
ที่มีอยู่จริงในธรรมชาติและสัตว์รูปแบบใหม่ที่สร้างตามตำนานและคติ
จนกลายเป็นสุนทรียภาพที่มีลักษณะเฉพาะของราชวงศ์อื่น นอกจากนี้
เครื่องทองรูปสัตว์เหล่านี้ยังมีความหมายที่สื่อถึงเป็นมงคล สื่อถึงอำนาจ
และความศักดิ์สิทธิ์ และสื่อถึงปรัชญาและความเชื่อทางศาสนา ซึ่งสะท้อน
ให้เห็นถึงความปรารถนาที่จะมีชีวิตที่ดีของชาวจีนในสมัยราชวงศ์อื่นอีกด้วย

คำสำคัญ: สุสานไหฮุนโหว เครื่องทองรูปสัตว์ ประติมานวิทยา
ระบบคติความเชื่อ

Abstract

The objectives of the research on “Patterns and Shapes of Gold Animal Artifacts in the Tomb of Marquis of Haihun from Iconographic Perspective” were to 1) study and analyze the production techniques, patterns, and shapes of animal gold artifacts in the Tomb of Marquis of Haihun and 2) analyze the hidden meanings and beliefs behind the animal gold artifacts in the Tomb of Marquis of Haihun from an iconographic perspective. The study of documents, fieldwork, and interviews with relevant experts found that the characteristics and production methods of gold artifacts can be divided into embossed and patterned goldware, gold-patterned bronzeware, and gold-plated bronzeware, which reflect the excellence and craftsmanship wisdom of the Han Dynasty very well. Most of the decorations used gold as the main material for bending, assembling, welding, or embedding on the pieces. These gold artifacts were created as utensils for the emperor, animal mounts, and royal gifts to courtiers. From the analysis of the characteristics of the animals on gold artifacts from an iconographic perspective, it was found that the images and shapes of animals on these gold artifacts came from real animals in nature and new forms of animals created according to legends and beliefs, which became the unique aesthetics of the Han Dynasty. In addition, these animal-shaped gold artifacts also had auspicious meanings, power, and sacredness, and they conveyed religious philosophy and beliefs, which reflected the desire for a good life of the Chinese people during the Han Dynasty.

Keywords: The Tomb of Marquis of Haihun, Gold Animal Artifacts, Iconography, Belief System

บทนำ

ราชวงศ์อันมีบทบาทสำคัญต่ออารยธรรมจีน วัฒนธรรมในสมัยราชวงศ์อันสะท้อนให้เห็นนวัตกรรมและความก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจการเมือง วรรณกรรม ศิลปะ และด้านอื่น ๆ ศิลปะและวัฒนธรรมในยุคสมัยนี้เปิดกว้างและหลากหลาย สภาพสังคมและวัฒนธรรมในสมัยราชวงศ์อันเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นการใช้วิธีคิดปรัชญาในระบบการเมืองการปกครองแบบลำดับขั้น ตลอดจนการใช้สุนทรียภาพศิลปะแบบโรแมนติกของวัฒนธรรมฉู่ เพื่อจินตนาการ ภาพสัตว์จากตำนาน เรื่องเล่า คติความเชื่อเรื่องภูตผี วิญญาณและแนวคิดต่าง ๆ มารังสรรค์เป็นบทกวี คัมภีร์ วรรณกรรม ตลอดจนผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น เครื่องปั้น เครื่องหยก ภาพแกะสลักหิน เครื่องทอง เป็นต้น

สุนทรียภาพศิลปะแบบโรแมนติกของราชวงศ์อันมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิด “ธรรมชาติและมนุษย์เป็นหนึ่ง” อย่างใกล้ชิด มักผสมผสานโลกของมนุษย์กับสัตว์ในการสร้างสรรค์ศิลปะภาพสัตว์ร่างผสม ตลอดจนนำตัวละครจากเทพตำนาน มาผสมผสานกับมนุษย์และสัตว์ ซึ่งภาพลักษณะเหล่านี้ นอกจากจะเป็นการบันทึกวิถีชีวิตจริงของชาวจีน ยังสะท้อนถึงจิตวิญญาณ ความเชื่อทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับภูตผี เทพเจ้า และความปรารถนาต่อการมีชีวิตที่ดีในโลกหน้าของชาวจีน จนกลายเป็นรูปแบบสุนทรียภาพที่มีลักษณะเฉพาะของสังคมและวัฒนธรรมสมัยราชวงศ์อันอย่างชัดเจน (Lian, 2022)

เมื่อปีค.ศ. 2015 สุสานไห่ซุนโหวถูกค้นพบทางโบราณคดี ซึ่งถือเป็นสุสานที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สุด ได้รับ การดูแลรักษาไว้อย่างดีที่สุดและมีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่หลากหลายที่สุด เจ้าของสุสานพันปีแห่งนี้คือไห่ซุนโหว (ขุนนางไห่ซุน) หรือ “หลิว เฮ่อ” (92 ปี ก่อนคริสตกาล – 59 ปี ก่อนคริสตกาล) แหล่งขุดค้นทางโบราณคดีสุสานของหลิวเฮ่อที่ถูกเรียกว่า “ไห่ซุนโหว” ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเขตซินเจี้ยนในเมืองหนานซาง มณฑลเจียงซี เป็นสุสานที่ค้นพบโบราณวัตถุจำนวนมากที่สุดและความหลากหลายที่สุด

อีกทั้งยังเป็นโบราณวัตถุล้ำค่าหายากในการขุดค้นทางโบราณคดีจีน ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ โดยค้นพบเครื่องทองมากถึง 480 ชิ้น นอกจากนี้เครื่องทองเหล่านี้ยังมีรูปทรงและลวดลายต่าง ๆ ที่วิจิตรประณีต ซึ่งเป็นการขุดค้นมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ของโบราณคดีจีน (Wen, 2021)

เครื่องทองในสุสานไห่ซุนโหวมีสุนทรียภาพศิลปะแบบโรแมนติก เหล่าช่างทำเครื่องทองในสมัยราชวงศ์ฮั่นได้นำรูปทรง ภาพและลวดลายของสัตว์มาประยุกต์ใช้ในการตกแต่งเครื่องทอง จนปรากฏเครื่องทองรูปสัตว์ที่พบเห็นได้ทั่วไปและเครื่องทองรูปสัตว์ร่างผสมตามจินตนาการของช่างทองขึ้นจำนวนมาก เช่น เครื่องทองรูปกิเลน (ฉีหลิน : สัตว์มงคลตามตำนานจีน) เครื่องทองรูปเกือกม้า โดยเครื่องทองเหล่านี้เป็นเครื่องทองชนิดพิเศษที่มีรูปทรงคล้ายกับกิเลนและเกือกม้า และประดับตกแต่งด้วยเส้นทองและฝังอัญมณี ซึ่งเป็นของรางวัลที่จักรพรรดิแห่งราชวงศ์ฮั่นมอบให้แก่ทหารที่มีคุณูปการต่อแผ่นดิน เครื่องทองหลายชิ้นมีลายรูปสัตว์และดอกไม้ อยู่คู่กัน ไม่เพียงเกิดรูปลักษณ์ที่มีความต่างเท่านั้น แต่ยังเป็นการสื่อความหมายที่ลึกซึ้งอีกด้วย ตัวอย่างเช่น รูปม้าสื่อถึงความกล้าหาญและจงรักภักดี ในสมัยราชวงศ์ฮั่น ม้าเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจและความมั่งคั่ง ส่วนกิเลนหรือฉีหลินเป็นสัญลักษณ์ของความเมตตากรุณาและปัญญา ความหมายที่แฝงอยู่ในเครื่องทองเหล่านี้คืออำนาจทางการทหารอันยิ่งใหญ่และความน่าเกรงขามของจักรพรรดิที่ไม่อาจล่วงเกินได้ นอกจากนี้ยังปรากฏภาพมนุษย์มีปีกบนเครื่องทองในสุสานไห่ซุนโหว โดยเป็นรู้จักกันในชื่อ “มนุษย์ขนนก” ในตำราราชวงศ์ฮั่นบันทึกไว้ว่า ผู้ที่จากไปจะเดินทางไปสู่ภพภูมิใหม่โดยมนุษย์ขนนกเหล่านี้จะนำพวกเขาไปสู่สวรรค์ ภาพมนุษย์ขนนกที่ปรากฏบนเครื่องทองในสุสานสะท้อนถึงความปรารถนาทางจิตวิญญาณของหลิวเฮ่อผู้เป็นเจ้าของสุสานแห่งนี้ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า เครื่องทองที่มีความวิจิตรตรงตามแสดงถึง อารยธรรมที่รุ่งโรจน์ของราชวงศ์ฮั่น และในขณะเดียวกันยังสื่อถึงจิตวิญญาณที่สูงส่งของราชวงศ์ฮั่นอีกด้วย (Song, 2018)

ประติมานวิทยาเป็นวิธีการที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นทฤษฎีที่เอร์วิน พานอฟสกี (Erwin Panofsky) สร้างขึ้น โดยพานอฟสกีได้แบ่งประติมานวิทยาเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การอธิบายเบื้องต้น (Pre-iconography) การวิเคราะห์ลักษณะภาพ (Iconographical analysis) และการตีความเชิงลึก (Iconological interpretation) เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการพิจารณารูปพรรณลักษณะของผลงาน วิเคราะห์และสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลงาน ตลอดจนตีความหมายเชิงลึกกว่าความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผลงานกับประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม (Xia, 2023) เนื่องด้วยการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจสมัยใหม่ ส่งผลให้วัฒนธรรมและศิลปะดั้งเดิมในสมัยราชวงศ์อันจ้านวนมากค่อย ๆ เลือนหายไป เพื่อให้คุณค่าและคติความเชื่อของรูปสัตว์ในเครื่องทองที่ประดิษฐ์งดงามเหล่านั้นกลับมามีชีวิตและทำให้ศิลปะและวัฒนธรรมของสุสานไห่ซุนโหวได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในยุคร่วมสมัย ผู้วิจัยจึงประยุกต์ใช้ทฤษฎีประติมานวิทยาในการวิเคราะห์ภาพลวดลาย รูปทรงและองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของรูปสัตว์ที่ปรากฏบนเครื่องทอง อีกทั้งตีความรูปสัญลักษณ์ และความหมายที่ปรากฏบนเครื่องทอง เพื่อทำความเข้าใจกับวิถีชีวิต ศาสนา คติความเชื่อ แนวคิดเชิงปรัชญาที่ก่อให้เกิดระบบคุณค่าทางคติความเชื่อของสุสานไห่ซุนโหว เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และเผยแพร่อารยธรรมสุสานไห่ซุนโหวแห่งราชวงศ์อัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เทคนิคการผลิต ภาพลวดลายและรูปทรงของรูปสัตว์บนเครื่องทองในสุสานไห่ซุนโหว
2. วิเคราะห์ความหมายแฝงและความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังภาพสัตว์บนเครื่องทองในสุสานไห่ซุนโหวจากมุมมองของประติมานวิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยทางเอกสาร

รวบรวมและศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของสุสานไห่ฮุนโหว รวมถึงเครื่องทองที่ขุดพบจากสุสานไห่ฮุนโหว อีกทั้งศึกษาทฤษฎีประติมานวิทยาเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความหมายแฝงและความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังภาพสัตว์บนเครื่องทองในสุสานไห่ฮุนโหว

2. การวิจัยภาคสนาม

ลงพื้นที่สำรวจพิพิธภัณฑสถานไห่ฮุนโหว พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไห่หนาน และพิพิธภัณฑสถานไห่เป่ย์ ซึ่งพิพิธภัณฑสถานทั้งสามแห่งนี้มีข้อมูลทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมอันและโบราณวัตถุในสมัยราชวงศ์ฮั่น นอกจากนี้ยังลงพื้นที่สำรวจศึกษาพิพิธภัณฑสถานที่มีผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่โดดเด่น เช่น พิพิธภัณฑสถานปักกิ่งและพิพิธภัณฑสถานออนไลน์ตุนหวง เพื่อใช้เป็นแนวทางอ้างอิงในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์

3. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการประเมินความเที่ยงตรง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ศึกษาวิจัยด้านวัฒนธรรมไห่ฮุนโหว จำนวน 1 ท่าน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมา รูปแบบศิลปะความหมายแฝงและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องทองรูปสัตว์ร่างผสมในสุสานไห่ฮุนโหว

ผลการวิจัย

1. เทคนิคการผลิต ภาพลักษณะ รูปทรงและลวดลายของรูปสัตว์บนเครื่องทองในสุสานไห่ซุนโหว

1.1 เทคนิคการผลิตของเครื่องทองในสุสานไห่ซุนโหว ผลการศึกษาวិเคราะห์เครื่องทองจากสุสานไห่ซุนโหว พบว่าเครื่องทองมีความโดดเด่นด้านเทคนิคกรรมวิธีการผลิต ลักษณะลวดลาย และรูปแบบการตกแต่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาของชาวจินโบราณ โดยผู้วิจัยได้จำแนกหัวข้อศึกษาตามลักษณะรูปพรรณและกรรมวิธีการผลิตของเครื่องทองดังต่อไปนี้ 1) เครื่องทองดุนลาย-เดินลาย 2) เครื่องสำริดลายทอง และ 3) เครื่องสำริดชุบทอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) เครื่องทองดุนลาย-เดินลาย เทคนิคการผลิต เริ่มจากหล่อทองคำใส่แม่พิมพ์รูปทรงเกือกม้า เมื่อทองคำเย็นตัวลง นำออกจากพิมพ์เพื่อขัดเงา การตกแต่งลวดลายบริเวณพื้นผิวของชิ้นงานใช้วิธีดุนลายให้เกิดลายรูปตัวอักษรจีน สูง (高) กลาง (中) ต่ำ (下) ในส่วนขอบของชิ้นงานวิธีเดินลายด้วยเส้นทองคำ โดยใช้วิธีการดัดเส้นทอง การต่อประกอบ การเติม การเชื่อมเส้นทองคำกับชิ้นงานให้เกิดลาย ลวดลายที่เกิดจากการเดินลายด้วยเส้นทองคำแลดูงดงามประณีตล้ำค่า เครื่องทองบางชิ้นประดับตกแต่งด้วยการเดินลายและฝังหยก แสดงให้เห็นถึงเทคนิคฝีมือช่างชั้นสูง สะท้อนความเป็นเลิศและภูมิปัญญาเชิงช่างของราชวงศ์ฮั่นได้อย่างดีเยี่ยม เครื่องทองเกือกกีเลนถูกสร้างขึ้นสำหรับใช้เป็นของพระราชทานแก่ข้าราชการบริพารที่จงรักภักดีต่อแผ่นดิน ในแง่ของคุณค่าและรูปแบบศิลปะ อาจกล่าวได้ว่าเครื่องทองเกือกม้าและเครื่องทองเกือกกีเลนสื่อแนวคิดและคตินิยมจากรูปแบบโรมันติกของราชวงศ์ฮั่นได้อย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญทางอารยธรรมและสุนทรียภาพแห่งราชวงศ์ฮั่น (Liu, 2020)

ภาพที่ 1 เครื่องทองเกือกม้าและเกือกกิเลนที่ขุดพบในสุสานไหฮุนโหว
ที่มา: (Xin, Photographer, 2021)

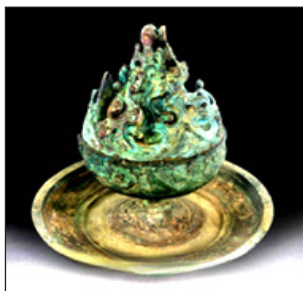
2) เครื่องสำริดลายทอง เครื่องสำริดลายทองที่ขุดพบ เครื่องสำริดลายทองในสุสานไหฮุนโหว เทคนิคนี้เป็นการผสมผสานการตกแต่ง ลวดลายระหว่างแผ่นทองและลวดทอง ลวดลายที่อัดแน่นบริเวณเส้นโค้ง เสาะร่องลวดลายได้อย่างแม่นยำ ซึ่งยากที่จินตนาการถึงความยาก ในการสร้างลวดลาย หากทำผิดพลาดแม้แต่ขั้นตอนเดียวจะไม่สามารถ สร้างลวดลายได้สำเร็จ ยกตัวอย่างเช่น ตาบสำริดทองเป็นเครื่องโลหะ ที่ใช้ประดับหน้าผากของม้า ถือเป็นตัวแทนเครื่องทองที่ใช้เทคนิคนี้ (Wei, 2022) จากลวดลายดังกล่าวจะเห็นได้ถึงคุณค่าและความงดงามของตาบสำริดลายทอง จากสุสานไหฮุนโหว

ภาพที่ 2 ตาบสำริดลายทองที่ขุดพบในสุสานไหฮุนโหว

ที่มา: (Xin, Photographer, 2021)

3) เครื่องสำริดชุบทอง เครื่องสำริดชุบทองที่ขุดพบจากสุสานไหฮุนโหวมีจำนวนมาก การชุบทองคือการใช้ปรอทและทองผสมกันจนกลายเป็นน้ำยาชุบทอง จากนั้นนำน้ำยาชุบทองทาบนผิวเครื่องสำริดปรอทส่วนใหญ่ระเหยเมื่อโดนความร้อนจึงเหลือแต่ทองไว้บนพื้นผิวจนกลายเป็นชั้นทอง เมื่อเวลาผ่านไปชั้นทองยังมีความแวววาวมากขึ้น ตัวอย่างเช่น กระจกสำริดชุบทองซึ่งใช้เทคนิคชุบทอง เพื่อเสริมความสวยงามแก่เครื่องสำริด นอกจากนี้เป็นกระจกจุดเครื่องหอมสำหรับลดความชื้นเป็นผลงานศิลปะที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางศิลปะเป็นอย่างยิ่ง

ภาพที่ 3 กระถางป้อชานที่ขุดพบในสุสานไห่ฮุนโหว
ที่มา: (Xin, Photographer, 2021)

1.2 ภาพลวดลายและรูปทรงของรูปสัตว์บนเครื่องทอง ในสุสานไห่ฮุนโหว

รูปสัตว์จากเครื่องทองในสุสานไห่ฮุนโหว ส่วนใหญ่ประกอบด้วยเครื่องทองที่มีรูปทรงสัตว์และเครื่องทองตกแต่งด้วยลวดลายสัตว์ ซึ่งจากลักษณะต่าง ๆ ของรูปทรงและลวดลายของเครื่องทองเหล่านี้สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท 1) สร้างตามลักษณะสัตว์ที่มีอยู่จริงในธรรมชาติ 2) สร้างรูปสัตว์ขึ้นใหม่หรือสัตว์ร่างผสม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สร้างตามลักษณะสัตว์ที่มีอยู่จริงในธรรมชาติ

ตารางที่ 1 ตัวอย่างเครื่องทองรูปสัตว์ที่สร้างตามลักษณะสัตว์ที่มีอยู่จริง ในธรรมชาติ

ประเภท	สัตว์	ลักษณะเบื้องต้น (Pre-iconography)	ภาพรูปทรง และลวดลาย
สัตว์ที่มี มืออยู่จริง ในธรรมชาติ	อูฐ	ตะขอนี้ออกแบบให้มีรูปร่าง เหมือนอูฐ ขอเกี่ยวเรียวยาว มีหนอกคู้ คดงอ ลักษณะ โดยรวมดูมีชีวิตชีวา	 ตะขอลำริดขุบทองรูปทรงอูฐ

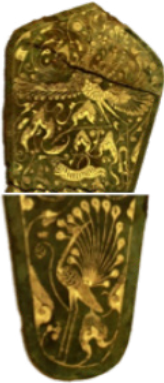
ตารางที่ 1 ตัวอย่างเครื่องทองรูปสัตว์ที่สร้างตามลักษณะสัตว์ที่มีอยู่จริง
ในธรรมชาติ (ต่อ)

ประเภท	สัตว์	ลักษณะเบื้องต้น (Pre-iconography)	ภาพรูปทรง และลวดลาย
สัตว์ที่มีอยู่จริง ในธรรมชาติ	วัว	ชุดเครื่องประดับสำริดขุบทองรูปหัววัวมีรูปทรงคล้ายหัววัวและมีเขาโค้งใหญ่ หัววัวมีองค์ประกอบที่ชัดเจน ดวงตาโดดเด่น หน้าผากเว้า จมูกกว้างยาวตรงและเขาเกือบจะยาวเท่าใบหน้า แม้ว่าวัตถุจริงจะมีขนาดเพียงไม่กี่เซนติเมตร แต่เหมือนดั่งมีชีวิต	 เครื่องประดับสำริด ขุบทองรูปวัว
	กวาง	บนอะไหล่รถม้าเป็นรูปกวางสองตัวกำลังวิ่ง ท่วงท่าดูคล่องแคล่ว พื้นที่โดยรอบตัวกวางตกแต่งด้วยลายเมฆประหนึ่งเหาะเหินอยู่บนเมฆ	 อะไหล่รถม้าเนื้อสำริด ลายทองสลัก

จากการวิเคราะห์ภาพลวดลายและรูปทรงของเครื่องทองพบว่า การสร้างลวดลายและรูปทรงตามลักษณะของสัตว์ที่มีอยู่จริงในธรรมชาติจะเน้นความจริง โดยดึงลักษณะเด่นของสัตว์ประเภทนั้นมาใช้ในการสร้างลวดลายและรูปทรง เช่น หนอกของอูฐ เขาของวัว เขาและลายดาวบนตัวกวาง เป็นต้น ทำให้รูปสัตว์บนเครื่องทองมีเหมือนมีชีวิต

2) สร้างรูปสัตว์ขึ้นใหม่หรือสัตว์ร่างผสมด้วยจินตนาการจากตำนานหรือคติความเชื่อ

ตารางที่ 2 ตัวอย่างเครื่องทองรูปสัตว์ที่สร้างรูปสัตว์ขึ้นใหม่หรือสร้างสัตว์ร่างผสม

ประเภท	สัตว์	ลักษณะเบื้องต้น (Pre-iconography)	ภาพรูปทรง และลวดลาย
สัตว์ที่สร้างรูปสัตว์ขึ้นใหม่หรือสร้างสัตว์ร่างผสมด้วยจินตนาการจากตำนานหรือคติความเชื่อ	นก กินปลี หรือ นก ทองคำ	บนตาบสำริดมีภาพนกกินปลีหรือนกทองคในตำนานกำลังกางปีกและแผ่ขยายแพขนที่หางนกทองคำเป็นสัญลักษณ์ขอพระอาทิตย์จะเห็นได้ว่ารอบตัวนกตกแต่งด้วยลายเมฆสีอร่ามกนกกินปลีกำลังบินร่อนอยู่กลางออกมาภาพลักษณะนกกินปลีนี้เกิดขึ้นจากการรับรู้ของคนในราชวงศ์ฮั่น	 ตาบสำริดลายทอง
	นก ฟีนิกซ์ และ นก หลวน	ตาบสำริดนี้ตกแต่งด้วยนกฟีนิกซ์อยู่ในท่วงท่าสยายปีกและเท้าคว่ำมุกเอาไว้ มีหงอนสามเส้น อีกทั้งปากคาบไข่มุก สองขาเหยียดออกคล้ายกับกำลังเต้นระบำ ปีกและหางมีขนประดับงดงาม ส่วนล่างของตาบตกแต่งด้วยลวดลายนกหลวนที่กำลังเก็บปีก แหงนหน้าและแพนหาง 15 เส้น	 ตาบสำริดลายทอง

ตารางที่ 2 ตัวอย่างเครื่องทองรูปสัตว์ที่สร้างรูปสัตว์ขึ้นใหม่หรือสร้างสัตว์ร่างผสม (ต่อ)

ประเภท	สัตว์	ลักษณะเบื้องต้น (Pre-iconography)	ภาพรูปทรง และลวดลาย
สัตว์ที่สร้างรูปสัตว์ขึ้นใหม่หรือสร้างสัตว์ร่างผสมด้วยจินตนาการจากตำนานหรือคติความเชื่อ	มนุษย์ชนนก	มนุษย์ชนนกในภาพเป็นภาพมนุษย์แต่มีปีกนกอยู่ด้านหลังและเท้าทั้งสองข้างมีความยาวเป็นพิเศษคงไว้ซึ่งลักษณะของมนุษย์และมีความลึกลับเป็นอย่างมาก	 เครื่องสำริดฝังทอง

จากการวิเคราะห์ภาพลวดลายและรูปทรงของเครื่องทองที่สร้างรูปสัตว์ขึ้นใหม่ พบว่า ข่างฝีมือนำลักษณะของสัตว์วิเศษจากเรื่องเล่าตำนานและคติความเชื่อมาสร้างภาพลวดลายหรือรูปทรงของรูปสัตว์บนเครื่องทอง โดยการสร้างมีทั้งรูปสัตว์เดี่ยวและสัตว์ร่างผสมที่นำลักษณะของสัตว์วิเศษ 2 ประเภทขึ้นไปมาผสมและสร้างเป็นสัตว์ประเภทใหม่ เช่น นกฟีนิกซ์และนกหุลวน มนุษย์ชนนก เป็นต้น ซึ่งรูปสัตว์เหล่านี้ล้วนมีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต ศาสนา คติความเชื่อ และแนวคิดเชิงปรัชญาของชาวจีนในสมัยราชวงศ์ฮั่น

2. ความหมายแฝงและความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังภาพสัตว์บนเครื่องทอง ในสุสานไห่ซุนโหวจากมุมมองของประติมานวิทยา

2.1 สื่อถึงความเป็นสิริมงคล

ชาวจีนนิยมใช้สัญลักษณ์ภาพที่มีความหมายมงคล สื่อถึงความคาดหวังและความปรารถนาที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งมักกล่าวกันว่า “ภาพต้องมีความหมาย และความหมายต้องเป็นมงคล” การใช้ภาพสัตว์ที่พ้องเสียงกับคำที่มีความหมายมงคล ตัวอย่างเช่น คำว่า “กวาง” (ออกเสียงจีน: 鹿 lù) ซึ่งพ้องกับคำว่า “โชคดี” (ออกเสียงจีน: 福禄 fú lù) หมายถึง ความมั่งคั่ง ความเป็นสิริมงคลและเป็นสัญลักษณ์ของความอายุยืนยาว การใช้ “ปลา” (鱼 yú) สื่อความหมายมงคล เนื่องจากคำว่าปลา (鱼 หยุ) ในภาษาจีนมีเสียงเดียวกับคำว่า “มั่งมี เหลือใช้เหลือเก็บ” (余 hยุ) นอกจากนี้ ในสมัยโบราณยังเชื่อว่า ปลาเป็นสิ่งที่แหล่งพลังชีวิตของสายน้ำ และเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์

อีกทั้งยังมีการใช้ภาพสัตว์วิเศษจากตำนานที่มีความหมายมงคล ตัวอย่างเช่น นกฟีนิกซ์ ซึ่งเป็นราชาแห่งนก สื่อถึงความเป็นมงคลและสง่างาม และยังเป็นสัญลักษณ์ของความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองของจักรพรรดิอีกด้วย

ภาพที่ 4 ลวดลายปลาบนตาบสำริดลายทองในสุสานไห่ซุนโหว

ที่มา: (Xin, Photographer, 2021)

2.2 สื่อถึงอำนาจและความศักดิ์สิทธิ์

ระบอบการปกครองของประเทศสัมพันธ์กับวัฒนธรรมและความเชื่อ ราชวงศ์อันเป็นยุคศักดินาที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่จักรพรรดิ จักรพรรดิเปรียบเสมือน “บุตรแห่งสวรรค์” กล่าวได้ว่า จักรพรรดิมีอำนาจตั้งแต่กำเนิด เป็นเทวสิทธิราชย์อันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเสริมสร้างศูนย์รวมของอำนาจให้ดียิ่งขึ้น การใช้วัฒนธรรมและความเชื่อเพื่อยกระดับ “บุคลิกภาพ” ของจักรพรรดิให้เป็น “ความศักดิ์สิทธิ์” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น เครื่องใช้ต่าง ๆ ของจักรพรรดิจึงมักมีภาพลวดลายหรือรูปทรงของมังกร ตัวอย่างเช่น เครื่องทองในสุสานไห่ซุนโหวหลายชิ้น ปรากฏภาพมังกรรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งล้วนสื่อถึงอำนาจของจักรพรรดิ

ทั้งนี้ ยังมีภาพสัตว์ที่สื่อถึงความศักดิ์สิทธิ์ ตัวอย่างเช่น เต่าดำ ซึ่งเป็นสัตว์ในตำนาน ชาวจีนโบราณเชื่อว่าเต่าสามารถทำนายความโชคร้ายและความโชคดี สามารถควบคุมอนาคตได้ ดังนั้นทัศนคติของชาวจีนในสมัยราชวงศ์อันจึงเชื่อว่า เต่าเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นเทพเจ้าของบรรพบุรุษชาวจีน นอกจากนี้ยังมีภาพอาชาสวรรค์ปรากฏบนเครื่องทอง ซึ่งเป็นสัตว์มงคลในตำนานจีน โดยมีรูปลักษณะเหมือนม้ามีปีก เป็นเหมือนผู้ส่งสารของเทพเจ้า อีกทั้งสะท้อนแนวคิดของชาวจีนที่มีต่อท้องฟ้า

ภาพที่ 5 ลวดลายเต่าดำบนดาบสำริดลายทองในสุสานไห่ซุนโหว

(Xin, Photographer, 2021)

2.3 สื่อถึงปรัชญาและความเชื่อทางศาสนา

สมัยราชวงศ์ฮั่นถือเป็นยุครุ่งเรืองของปรัชญาและความเชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดปรัชญาของลัทธิขงจื๊อที่ถูกนำมาประยุกต์ในด้านต่าง ๆ ทั้งการเมือง การปกครอง วัฒนธรรม ศิลปะและวรรณกรรม เครื่องทองรูปสัตว์ในสุสานไห่ฮุนโหวที่สะท้อนแนวคิดของลัทธิขงจื๊อคือ เครื่องทองเกือกกิเลน กิเลน มีลำตัวเหมือนกวาง หางเหมือนวัว กีบเท้าเหมือนม้า มีผิวหนังเหมือนเกล็ดปลา มีเขายาว ซึ่งเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นสัญลักษณ์ของบารมีและความเมตตากรุณา ซึ่งสอดคล้องกับหลักคำสอนเรื่องความเมตตากรุณาของขงจื๊อ ดังนั้นเครื่องทองเกือกกิเลนจึงถูกใช้เป็นของรางวัลที่จักรพรรดิพระราชทานแก่ขุนนางที่สร้างคุณูปการแก่แผ่นดิน แสดงให้เห็นถึงความเมตตากรุณาของจักรพรรดิที่มีแก่ขุนนาง

นอกจากนี้ชาวจีนในสมัยราชวงศ์ฮั่นยังมีความเชื่อเรื่องโลกหลังความตาย ดังนั้นจึงมีการนำเครื่องใช้ต่าง ๆ ฝังไปพร้อมกับผู้วายชนม์ในหลุมฝังศพ ซึ่งในสุสานไห่ฮุนโหวก็มีการขุดพบเครื่องทองที่สื่อถึงแนวคิดเรื่องโลกหลังความตาย ตัวอย่างเช่น มนุษย์ขนก ในสมัยราชวงศ์ฮั่นเชื่อว่า ผู้ที่จากไปจะเดินทางไปสู่ภพภูมิใหม่ และมนุษย์ขนกเหล่านี้เป็นภูตภูตที่นำพามนุษย์ไปเป็นเทพบนสวรรค์ ซึ่งสะท้อนมุมมองที่เรียบง่ายของปรัชญาและแนวคิดสังสารวัฏของคนในสมัยราชวงศ์ฮั่น (Zhang, 2024)

ภาพที่ 6 ทองเกือกกิเลนในสุสานไห่ฮุนโหว

ที่มา: (Xin, Photographer, 2021)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสำรวจและวิเคราะห์ในเชิงลึก งานวิจัยฉบับนี้บรรลุผลการวิจัยและข้อสรุปหลักๆ ดังต่อไปนี้

1. สมัยราชวงศ์ฮั่นเป็นยุคแห่งความก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจ การเมือง วรรณกรรม ศิลปะและด้านอื่น ๆ ความเปิดกว้าง หลากหลายทางวัฒนธรรม แนวคิด และคติความเชื่อถูกสะท้อนผ่านระบบการเมือง การปกครองและสภาพสังคมในสมัยราชวงศ์ฮั่น ทั้งนี้ยังถ่ายทอดผ่านเครื่องทองในสุสานไห่ฮุนโหวอีกด้วย เครื่องทองรูปสัตว์เหล่านั้นนอกจากจะมีเทคนิคการผลิตที่งดงามประณีต แสดงถึงสุนทรียภาพด้านความคิดและรสนิยมแบบลัทธิโรแมนติกในสมัยราชวงศ์ฮั่น อีกทั้งยังแสดงถึงภูมิปัญญาและจิตวิญญาณของช่างฝีมือในสมัยราชวงศ์ฮั่นที่มีความใส่ใจในรายละเอียดเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีความหมายที่สื่อถึงความเป็นมงคล อำนาจของจักรพรรดิ แนวคิดเชิงปรัชญาขงจื้อ คติความเชื่อเรื่องโลกหลังความตาย และการปรารถนาที่จะมีชีวิตที่ดีในโลกหน้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yang & Ji (2022) ที่พบว่า ในสมัยราชวงศ์ฮั่น การเมือง วัฒนธรรม และความเชื่อต่างเต็มไปด้วยตำนานและจินตนาการที่ถูกขับเคลื่อนตามคติขงจื้อ

2. งานวิจัยฉบับนี้ใช้ทฤษฎีประติมานวิทยาเพื่อการวิจัยและวิเคราะห์ตำนานทางประวัติศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา ฯลฯ ที่อยู่เบื้องหลังภาพลักษณ์สัตว์บนเครื่องทองในสุสานไห่ฮุนโหว มีส่วนช่วยในการส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมไห่ฮุนโหวในปัจจุบันและเพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการวิจัยและพัฒนาสาขาวิชาการเกี่ยวกับอารยธรรมไห่ฮุนโหว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ความร่วมมือแบบสหวิทยาการ: จัดตั้งทีมวิจัยที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในสาขาประวัติศาสตร์ศิลปะ การออกแบบ โบราณคดีและการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อตระหนักถึงการผสมผสานของทรัพยากรทางวิชาการ สืบค้นคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันลึกซึ้งของอารยธรรมให้สมบูรณ์เพิ่มเติม

1.2 วิจัยและสืบค้นภาพลักษณ์สัตว์บนเครื่องทองในสุสานให้สมบูรณ์เปรียบเทียบกับภาพลักษณ์สัตว์บนเครื่องทองในช่วงเวลาต่าง ๆ ในประเทศจีนและภาพลักษณ์สัตว์บนเครื่องทองของต่างประเทศ สืบค้นความเชื่อมโยง ความเหมือนและความแตกต่าง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในขั้นต่อไป

2.1 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล: ใช้เทคโนโลยี AR หรือ VR ในการพัฒนานิทรรศการเชิงโต้ตอบ ใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลเพื่อบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของภาพลักษณ์สัตว์บนเครื่องทองในสุสานให้สมบูรณ์และมอบประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมจริง เสริมสร้างความสนใจของสาธารณชนและความเข้าใจในวัฒนธรรมสมัยราชวงศ์ฮั่น

2.2 การผสมผสานระหว่างประเพณีดั้งเดิมและความทันสมัย: ผสมผสานองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของเครื่องทองในสุสานให้สมบูรณ์เข้ากับทุกแง่มุมของวิถีชีวิตสมัยใหม่อย่างชาญฉลาด เช่น การออกแบบลวดลายสัตว์คลาสสิกให้เป็นอินเทอร์เฟซสำหรับระบบควบคุมการทำงานในบ้านอัจฉริยะ หรือใช้วัสดุที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อทำสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันโดยมีความหมายทางวัฒนธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมในสมัยราชวงศ์ฮั่นเท่านั้น แต่ยังตอบสนองความต้องการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมสมัยและการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย

References

- Lian, C. (2022). *Artistic and Archaeological Research on Han Dynasty Murals*. Author.
- Liu, Y. (2020). The Communication between the Han Empire and the Hellenistic World - Revisiting the Filigree Decoration in the Gold Vessels of the Tomb of Marquis Haihun. *Early Chinese Studies*, 161-188.
- Song, Y. (2018). Research on the “Feathered Man” in Haihunhou’s Tomb. *Southern Cultural Relics*, (4), 1-4.
- Wei, X. (2022). *Research on the Modeling and Decoration of Haihunhou Bronze Weng Gold Danglu*. Jilin Art Institute.
- Wen, L. (2021). *Research on the History and Culture of Haihunhou State*. Jiangxi Provincial People’s Publishing House.
- Xia, J. (2023). *Phenomenon, Representation and Micro-purpose: An Introduction to Panofsky’s Iconography*. World Art.
- Xin, L. (2024). [Photographer]. *The Black Tortoise motif on the bronze sword inlaid with gold patterns from the Tomb of Marquis Haihun*. [Photo]. Burapha University.
- . (2024). [Photographer]. *The Boshan incense burner excavated from the Tomb of Marquis Haihun*. [Photo]. Burapha University.
- . (2024). [Photographer]. *The bronze sword inlaid with gold patterns excavated from the Tomb of Marquis Haihun*. [Photo]. Burapha University.

- Xin, L. (2024). [Photographer]. *The fish motif on the bronze sword inlaid with gold patterns from the Tomb of Marquis Haihun*. [Photo]. Burapha University.
- _____. (2024). [Photographer]. *The gold artifacts in the form of horseshoes and qilin-shaped ornaments excavated from the Tomb of Marquis Haihun*. [Photo]. Burapha University.
- _____. (2024). [Photographer]. *The gold qilin-shaped artifact from the Tomb of Marquis Haihun*. [Photo]. Burapha University.
- Yang, X., & Ji, P. (2022). Research on the Surface Writing of Goldware Unearthed from the Tomb of Haihunhou Liu He. *Creative Design Source*, (5), 71-75.
- Zhang, J. (2024). A comparative study of feather dance on the Southwest Silk Road and feather dance in the Central Plains during the Han Dynasty from the perspective of iconography. *Art Panorama*, (8), 19-24.

A Phonetic Analysis of Japanese Names

(Received: February 7, 2024 Revised: October 10, 2024 Accepted: November 20, 2024)

Phornthip Nithithanawiwat¹

Abstract

This article has two main aims as follows: 1) to investigate the number of syllables or mora of Japanese male and female names and 2) to examine the relationship between genders and the sounds of the last syllables of Japanese names. This study used the data of the 100 most popular Japanese names given to males and females from the search results of a Japanese name ranking website in 2021. Then the data was phonetically analyzed to understand how the number of syllables or mora and phonetic characteristics of Japanese names' last syllables were related to genders of the owners of the names.

The study found a tendency that Japanese names given to males have more syllables or mora than the names given to females. Japanese names given to males with 3 syllables or mora accounted for 70%; while those with 2 syllables or mora made up only 27%. In contrast, Japanese names given to females with 3 syllables or mora accounted for 51%; while those given to females with 2 syllables or mora made up 49%. It was also found that Japanese names with 4 syllables or mora were given exclusively to males. Japanese male names ending

¹Lecturer from Humanities and Social Sciences, Bansomdej Chaopraya Rajabhat University E-mail: banknarudechsu@gmail.com

with the consonant た [tɑ]. For Japanese female names, the names ending with the consonants な [na] และ り [ɾi] were most common, followed by those ending with consonants い [i] และ き [kɿ]. This study shows that last syllables of Japanese names have a correlation with genders. Therefore, it is argued that the genders of the owners of the names can be guessed from the last syllabic pronunciation of the names. This is in line with the hypothesis that the last syllables of Japanese names have a relation with genders.

Keywords: Japanese Names, Mora, Final Syllable, Male and Female Names, Phonetics

Introduction

1. Background and Importance of Study

Names of persons reflect the complexity of the social class structure. In a small society or a family, a name given to a person or a nickname seemed sufficient. However, as cities and towns expanded in the Middle Ages and during the Modern period in Europe, a legal system was essential for persons' identities verification in relation to tax payment, properties and job recruitment. As a result, naming a person has become necessary and important. A study of people's names could provide insights into social structures, social norms, social values, religions and traditions, as well as the expectations of parents seen in the names. The majority of studies on Japanese names are historically oriented. By examining the history of naming, it was found that some Japanese had many names. Those names show that Japan associated with the social class system. The social class system has an impact on the difference in naming males and females. In ancient times, only the elites were named. It was found that the names of the princesses typically end with a Chinese character or Kanji 子(-ko), for example, Princess Sumiko and Princess Chikako. The meanings of the names were also different between male and female names (Komori, 2002).

蕾 (Rai, 2008, Online) examined Japanese names in the ancient periods in Japan, i.e., Nara, Heian and Asuka, focusing specifically on the names in the Imperial House and those of warriors, by comparing with Chinese names in the same periods.

He found that Japan adopted the naming culture from China and adjusted it to become Japanese. The study is highly useful as it provides information regarding the naming tradition of upper-classed people. It shows that Japanese people give noticeable importance to the naming. Because the naming is not only a symbolic representation, but also indicates the position of the job including social status. In ancient times, upper-classed people had different names. A person had one name during his childhood. When he grew up and took up a position, his name would be different in accordance with his changed positions. Therefore, typically ancient Japanese warriors had more than two names.

The Japanese naming custom seems similar to those of other countries, especially when considering the social context of that particular period. According to the researcher's search for the most popular Japanese names during World War II, the top 3 popular names were 勝 (Masaru) meaning "victory", 勇 (Yuu) meaning "courage" and 進 (Susumu) meaning "move forward". According to the researcher's hypothesis, as Japan was a defeated country after World War II, these names were given to Japanese boys in an effort to encourage the Japanese people to be strong, not to give up, and to keep on fighting.

There has not been any study on the number of syllables or mora of both Japanese male and female names thus far. The researcher wanted to find out whether the number of syllables in male names is different from that of female

names or not, and how genders of the owners of the names are correlated with the sounds of the last syllables of the names. The questions which have never been answered in the existing studies will be answered in this study.

1.1 Objectives of Study

- 1) to examine the number of syllables or mora of the Japanese male and female names
- 2) examine the relation between genders and the sounds of the last syllables of Japanese names

1.2 Hypothesis

The sounds of the last syllables of Japanese names have a relationship with genders of the owners of the names.

1.3 Scope of Study

The scope of the study was limited to the most 100 popular Japanese male names and the most 100 popular Japanese female names ranked by the website <https://st.benes.ne.jp/ninshin/name/2021/> This web may be accessed free of charge.

1.4 Conceptual Framework

This study is about the sounds of the last consonants in Japanese language. The knowledge about phonetics is essential to explain how to correctly pronounce the last consonants in Japanese language. Therefore, knowledge of phonetics proposed by 今田 (Imada, 1993) was adapted and used in this study.

1.5 Methodology

1.5.1 The researcher compiled 100 Japanese male names and 100 Japanese female names.

1.5.2 Then the researcher examined all of the compiled Japanese names within the framework of the number of syllables or mora and that of the sounds as stated in the hypothesis by using the knowledge about phonetics.

1.5.3 After that, the researcher analyzed and interpreted whether and how the results were consistent with the hypothesis.

1.5.4 Lastly, the researcher assessed whether the sounds of the last syllables and the number of syllables or mora of Japanese names have a relation with genders of the owners of the names or not.

1.6 Contributions to Knowledge

1.6.1 the knowledge of the difference between the number of syllables of Japanese male names and that of the Japanese female names

1.6.2 the knowledge of the relation between genders and the sounds of the last consonants of Japanese names

2. Literature Review

The documents and the research used for this study are comprised of the research relevant to naming and phonetic alphabets in Japanese language.

2.1 Research on Naming

As remarked by 朱穎 (Shuei, 2014, Online), naming has been a long traditional practice for Japanese people. In recent years, however, it has been discovered that Kanji-based names are either difficult to pronounce or rigid with few alternative pronunciations. This style of naming is known as kirakirane-mu (unconventional name). It is commonly found in the names of people in the younger generations. Modern-day parents may give their children names in accordance with what they found on social media or in Online games. Some families believe that by giving their children unique names, their children will be more easily recognized. However, Shuei suggests that the difficult-to-pronounce names may be disadvantageous for their owners especially when they visit a hospital, as medical staff may have difficulty in pronouncing them. Moreover, the difficult-to-pronounce names appear to be unpleasant rather than impressive. Some lovely names may be appropriate for their owners during childhood, but they may be a cause of embarrassment when their owners become adults. In his study on the naming of Japanese people,

川岸 (Kawagishi, 2013, Online) added his explanation to the findings of 朱穎 (Shuei, 2014, Online), pointing out that the phenomenon leading to kirakirane-mu (unconventional name) was due to an external factor, i.e., a Kanji used to name a person has limited ways of pronunciations. As a result, although the Kanji in question is the same, the way in which it is pronounced is uncommon. According to the survey on popularity

of Kanji characters used to name persons, 勇、勝、勲、武、功 was popular between 1927-1945. However, 勲、武、功 was removed from the 1946-1969 list of the 10 most popular Kanji for naming people. while 勇、勝 were still on the 10 most popular Kanji characters. After 1980, the most popular Kanji for naming people has been 太, followed by 也 on the second place. As regards the popular Kanji characters of female names during the same time periods, 愛 was on the tenth place. Furthermore, 達 也 have been incorporated in people's names, since the naming after cartoon characters has become trendy. Additionally, the naming after celebrities and superstars is also a common practice. Also, it is quite normal nowadays to name people based solely on the pronunciation of Kanji characters without regard for their original meanings and the rule stipulating that a Kanji has only one meaning with a specific pronunciation.

In the study on the trend of naming in accordance with the genders in the 20th Century, Komori (2002, Online) found that, during the feudal Edo period (17th – 19th Centuries), the system of naming males was distinct from that of naming females, drawing a clear line between male and female names. The names of upper-classed women typically ended with “ko”; while the names of female commoners contained only 2 Hiragana syllables. The study of male names in the sample group in 20th Century revealed that only male names were written with Kanji characters. There came in 3 different forms. The first

form had only a single Kanji character; the second form had 2 Kanji characters and the third one had 3 Kanji characters. In contrast, there were five distinct forms for writing female names. The first one was that female names were exclusively written with Kanji characters. The second form was written with Hiragana. The third form was written with Katakana. In the fourth form, female names were written with a combination of Kanji characters and Hiragana. The final form of female names was written with a combination of Kanji characters and Katakana.

However, the studies found that there were differences in the meanings between male and female names. The Kanji characters written in male names had meanings related to power, fierceness, and virtue, while those written in female names had meanings related to beauty, cuteness, and joy. In the case of Kanji characters for animals, typically, male names contained Kanji characters which meant dragons, while female names contained Kanji characters that meant cranes.

According to the study of Watanabe (2005, Online), Japanese parents typically considered the Kanji characters' meanings, the balance between the Kanji characters in the names and the surnames, the pronunciation of the Kanji characters, and the word spellings when naming their children with Kanji characters. In addition, some families took into account the future lives of their children as predicted by the Kanji stroke method of fortune telling.

Furthermore, Mori-Kolbe (2020) who examined the naming traditions in three eras, i.e., Taisho (1912-1926), Showa (1926-1989) and Heisei (1989-2018) found the methods of naming similar to the study of Komori (2002). He found that the characters in female names were written in various forms, for example, the Kanji character 杏/花、Hiragana さくら and Katakana サクラ. Moreover, in Japanese names, a specific Kanji character can have multiple ways of pronunciations. It depends on how the person who gave the name has specified how it is pronounced, for example, the Kanji character 心 in the name 心陽 [koharu]. It was also found that different Kanji characters may have an identical pronunciation, for instance, 悠翔 [haruto] same sound with 遥斗 [haruto]. In addition, the last syllable can be pronounced -ko in female names and either -ki or -roo in male names.

There have not been previous studies on the difference of number of syllables or mora between male and female names in Japanese language thus far. Moreover, the issue pertinent to the relationship between genders and the sounds of the last syllables of Japanese names in the Reiwa era (2020 - present) has not been studied yet. Therefore, the researcher wanted to examine these issues with a hope that it would provide a method to guess genders of the owners of the names from the sounds of the last syllables and the number of syllables or mora of the names in question. This could prove that the sounds of the last syllables and the number of syllables or mora have relationship with male or female names. The data

used in this study was from the top 100 popular Japanese male and female names.

2.2 Documents relating to phonetics of Standard Japanese

According to the examination of phonetic system in Japanese language by the researcher, there are 25 sounds: /p / / t / / k / / b / / d / /g/ /m/ /n/ /ŋ/ /N / /φ/ / s / /ʃ/ /ç/ / h / / z / /ʒ/ /dz/ /dʒ/ / ts / /tʃ/ /r/ / w / / j / They are illustrated in the table below.

Table 1 Phonetics of Standard Japanese Place of Articulation

Place of Articulation Manner of Articulation	Bila-bial	Al-veo-lar	Post al-veo-lar	Pala-tal	Velar	Uvu-lar	Glott-tal
Plosive	p b	t d			k g	N	
Nasal	m	n		ɲ	ŋ		
Flap		r					
Fricative	φ	s z	ʃ ʒ	ç			h
Affricate		ts dz	tʃ dʒ				
Semi-vowel				j			

Note: Adapted from 今田 (Imada, 1993, p.15)

In Japanese language, there are 5 vowel sounds. There is one special final consonant, which can be pronounced in multiple ways depending on what consonant follows it.

(Japanes simple vowels)

あ	い	う	え	お
[a]	[i]	[e]	[o]	[ɯ]

Figure

[i] ‘close front’ [ɯ] ‘close back’
 [e] ‘mid front’ [o] ‘mid back’ [a] ‘open central’

Consonants that are semivowels:

や ゆ よ [ja jɯ jo]

わ [wa]

The different ways of pronouncing ん are as follows:

ん [m n ɲ ŋ N]

Example: さんぽ [sampo] しんるい [shinrui]
 こんにゃく [koɲɲkɯ] げんご [geŋgo]

In the case that there is no consonant following, the pronunciations are as follows:

きん [kiN] ほん [hoN]

Note:

1. The sound of consonant [k] when used as an initial consonant is [k^h]. However, pronouncing the word as [k] or [k^h] does not alter its meaning.

2. The sound of consonant [p] when used as an initial consonant is [p^h]. However, pronouncing the word as [p] or [p^h] does not alter its meaning.

3. The sound of consonant [t] when used as an initial consonant is [t^h]. However, pronouncing the word as [t] or [t^h] does not alter its meaning.

In Japanese language, 1 Hiragana or Katakana letter is 1 syllable. つ [tsɯ] written in a small letter counts as 1 拍 (haku) or mora (haku or “mora” means a special syllable which is different from ordinary syllables in other languages which are pronounced with the same length of time). The exception to this rule is the combining consonants や [ja] ゆ [jɯ] よ [jo] which are not considered as “mora”. For the purpose of the discussion in this article, the syllable counting system, which also counts a special syllable known as 拍 (haku) or mora, is used for the analysis of the number of syllables.

The syllable in Japanese language called 拍 (haku) or mora has a unique way of counting which is different from a normal syllable counting system as shown in Table 2.

Table 2 The Japanese syllable counting system

word	mora	syllable
ひまり	Çi/ma/rji 3 mora	Çi/ma/rji 3 syllables
きっぺい	kii/p/pe/I 4 mora	kii/p/pe/I 3 syllables
りん	rji/N 2 mora	rjiN 1 syllable

Methods

To examine the last syllables of Japanese names from a phonetic perspective, the researcher conducted a process of data management by collecting, classifying and analyzing data. The details are as follows:

3.1 Data Collection

The researcher collected 2021 Japanese names listed on the website <https://st.benes.ne.jp/ninshin/name/girl/name-ranking/> in January 2021. The website provided a list of the top 100 most popular Japanese names. Since the website already divided names into male and female categories, the researcher selected the top 100 names in each group.

3.2 The syllable structures and the sounds of the last syllables were analyzed by using phonetic knowledge.

3.3 Calculation of the percentage of the number of names appearing in the collected data

The statistic method used in this analysis was Percentage Calculation. Its formular was as follows:

Percentage = $\frac{s}{N} \times 100$ S: the syllable structures or the sounds of the last syllables
N N: all names found in this research

Results

According to the analysis of the number of syllables or mora in Japanese names and the sounds of the last syllables within the framework of phonetic knowledge as shown in Figure 1, it could be explained that Japanese male names have more syllables than female names. The male names with 3 syllables or mora accounted for the greatest percentage at 70%, followed by those with 2 syllables or more which accounted for 27%. For female names, the names with 3 syllables or mora accounted for 51%, and those with 2 syllables or mora made up 49%. Furthermore, it was found that male names with 4 syllables or mora made up 3%, while none of female names had 4 syllables or mora.

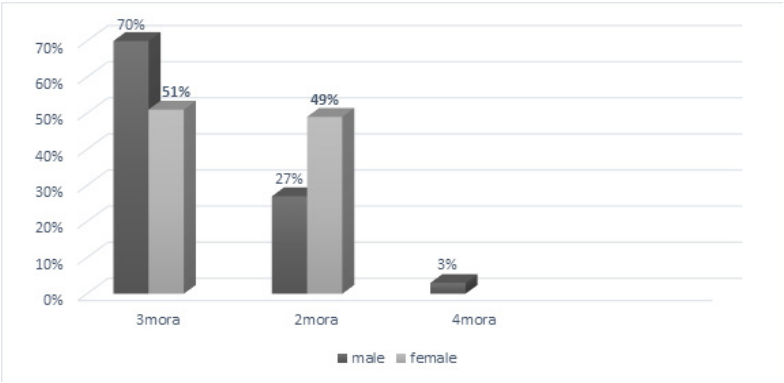

Figure 1: Number of Syllables or Mora in Japanese Names

Example: the analysis of Japanese male and female names with 2, 3 and 4 syllables or mora is shown in Table 2. The analysis of the sounds of the last syllables of Japanese male and female names is shown in Table 3.

Table 3 The sounds of the last syllables of Japanese male and female names can be categorized as follows:

	Syllable features	Male names	Female names
1	2 mora	れん [reN] あお [ao] りっ [ri tsɯ] そら [sora]	りん [riN] あん [aN] みお [mio] りこ [riiko] ゆい [jɯi] はな [hana]

Table 3 The sounds of the last syllables of Japanese male and female names can be categorized as follows:
(Continued)

	Syllable features	Male names	Female names
2	3 mora	はると [har <u>u</u> to] いつき [its <u>u</u> kɪ] みなと [minato]	ひまり [çimar <u>ɾ</u> i] あおい [aoi] さくら [sakur <u>a</u>]
3	4 mora	たいせい [taisei] ゆうせい [j <u>u</u> sei] たいよう [taijo]	none

Table 4 The sounds of the last syllables of Japanese male and female names can be categorized as follows:

The sounds of the last syllables	Males Percentage	Females Percentage
あ [a]	-	4
い [i]	11	8
う [<u>u</u>]	4	1
お [o]	1	5
か [ka]	-	7
き [kɪ]	6	8
く [k <u>u</u>]	6	1
こ [ko]	-	2

Table 4 The sounds of the last syllables of Japanese male and female names can be categorized as follows:
(Continued)

The sounds of the last syllables	Males Percentage	Females Percentage
さ [sa]	1	2
し [ʃi]	1	-
た [tɑ]	13	3
ち [tʃi]	1	-
つ [tsɯ]	1	-
て [te]	1	-
と [to]	30	1
な [na]	-	9
ね [ne]	-	2
の [no]	-	2
は [ha]	-	5
ひ [çi]	2	-
ほ [ho]	-	3
ま [ma]	5	3
み [mji]	-	1
む [mɯ]	1	-
ゆ [jɯ]	-	2
ら [ra]	2	4

Table 4 The sounds of the last syllables of Japanese male and female names can be categorized as follows:
(Continued)

The sounds of the last syllables	Males Percentage	Females Percentage
り [ɾi]	1	9
る [ɾu]	3	5
れ [ɾe]	-	2
ん [N]	7	5
が [ga]	1	
ぎ [gi]	1	3
ず [zu]	-	2
で [de]	1	1
Total	100	100

The sounds of the last syllables of Japanese male and female names can be concluded as follows:

1) The consonant sound [to] was most prevalent in the last syllable of male names, accounting for 30 out of 100 names. The names were はると [haruto] みなと [minato] ひろと [çiroto] ゆいと [jwito]

2) The consonant sound [ta] was the second most prevalent in the last syllable of male names, accounting for 14 names. The names were ひなた [çinata] そうた [sota] かなた [kanata] えいた [eita]

3) Both consonant sounds [na] and [ɾi] were most prevalent in the last syllable of male names, each of which accounting for 9 names each. The names were ひな [ɕina] ゆい **な** [jɯ**na**] はな [hana] あ**ん** **な** [anna] and ひまり [ɕima**ɾi**] あか**り** [aka**ɾi**]

4) Both consonant sounds [i] and [ki] was the second most prevalent in the last syllable of female names, each of which accounting for 8 names each. The names were あおい [aoi] ゆつき [iʍtsʍki]

5) Other sounds of the last syllables found only in male names were ค็ือ [ʃi tʃi tsw te ɕi mɯ ga]. The examples were そうし [soɯʃi] だいち [daiiʃi] りつ [ritsw] はやて [hajate] あさひ [asaɕi] あやむ [ayamɯ] たいが [taiga]

6) Other sounds of the last syllables found only in female names were [a ka ko ne no ha ho mji jw re zw]. The examples were ゆあ [jwa] いちか [itʃia] りこ [riko] ことね [kotone] しの [ʃino] おとは [otoha] りほ [riho] ななみ [mjina mi] みゆ [mijjw] すみれ [swmjire] すず [swz w]

7) The sounds of the last syllables found in both male and female names were [i **u** o kɿ **kw** sa tɒ to ma **ra** rɿ **rw** N **gi** de]. The examples of male names were あおい [aoi] ゆう [j**uwu**] あお [ao], ゆうき [j**uwu**kɿ], さく [sak**u**] つばさ [**tsu**basa] そうた [so**u**tɒ] はると [ha**rw**to] ゆうま [j**uwu**ma] そら [sofa] いおり [iɒrɿ] ひかる [ɕika**rw**] だん [daN] なぎ [na**gi**] かえで [kaede].

The examples of female names were めい [mei], みう [mjiɯ] みお [mʲio] ゆづき [jɯzɯkʲi] しずく [ʃizɯkɯ] なぎさ [naɡisa] うた [ɯta] みこと [mʲikoto] えま [ema] さくら [sakɯra] あかり [aka [ɾi] こはる [kohaɾɯ] あん [aN] つむぎ [tsɯmɯkʲi] かえで [kaede]

8) It was also found that some names given to both males and females were identical. They were written by the same Hiragana letters which had the same sounds. The examples were あおい [aoi], ひなた [ɸinata], はる [haɾɯ], かえ [kaede]

Discussion

The results show that the number of syllables or mora found in male names were greater than those found in female names. Japanese people prefer to give the names with more syllables to males. The male names with 3 syllables or mora accounted for the greatest percentage, following by those with 2 syllables or mora. Certain male names had 4 syllables or mora, while there was no female name with 4 syllables or mora. It was more common to give shorter names to females. The number of female names with 3 syllables or mora was almost double that of female names with 2 syllables or mora. A comparative study on the number of syllables in male and female names has not been found in the existing studies.

As regards Japanese female names, the typical sound of the last syllable is [ko]. This finding is in line with the studies of Komori (2002) and Mori-Kolbe (2020). At present, the most

common last syllable of male names is [to], while [tɒ] is the second most common. In contrast, the most common last syllables of female names are [na] and [ɾi], while [i] and [kji] are the second most common. By considering the sounds of these final syllables, it can be said that they are different from the study of Mori-Kolbe (2020) which found that, in the past, the most common last syllable of female names was -ko and that of male names was -ki. These differences may be due to the fact that the popularity of last syllables used for naming persons has changed with the times.

Conclusion

This study shows that Japanese male names have more syllables than Japanese female names. The findings reveal that the male names with 3 syllables or mora which accounted for 70%, while the female names with 3 syllables or mora which accounted for 51%. The percentage of female names with 2 syllables or mora was 49%, which was more than that of male names with 2 syllables or mora, which was 27%. This article suggests that male names have a tendency to contain more syllables or mora than feminine names. In addition, the names with 4 syllables or mora are exclusively given to males. Furthermore, male names with the consonant [to] as the last syllable made up the greatest percentage, while female names with the consonant [na] as the last syllable comprised the largest proportion. This research is consistent with the hypothesis that the sounds of the last syllables of Japanese names correlate with genders.

This study shows that the sounds of the last syllables of Japanese names have a relationship with genders. Because the sounds of last syllables found only in female names are [a ka ko ne no ha ho mʲi jʷ re zʷ]; while those found only in male names are [ʃi tʃi tʰʷ te ɕi mʷ ga]. It can be concluded that the sounds of the last syllables in Japanese names have a correlation with genders. Therefore, it is possible to guess the genders of the owners from the last syllables of their names. This is in line with the hypothesis of this study.

Lastly, by analyzing the writing system of the 100 most popular male and female names, only male names were written solely using Kanji characters, while female names were written with a combination of Kanji characters and Hiragana letters. There was no indication that the way in which Katakana was written was different from the findings in the previous studies. It was also found in this study that certain identical names were given to both males and females. These names, such as [aoi], [ɕinata], [haɾʷ] were written and pronounced exactly the same. This finding implies that, in some cases, it is difficult to guess whether an owner of the name is male or female. Larger sample sizes should be used in future studies to clarify the relationship between gender and the sounds of the final syllables.

References

- Akamatsu, T. (1997). *Japanese Phonetics: Theory and Practice*. LINCOM EUROPA.
- Blum, D. S. (1997). Naming practices and the power of words in China. *Language in Society*, 26, 357-379.
- Komori, Y. (2002). Trends in Japanese First Names in the Twentieth Century: A Comparative Study International Christian University Publications 3-A. *Asian Cultural Studies*, 28, 67-82. Doi: 10.34577/00001623.
- Mori-Kolbe, N. (2020). “Child Naming Practice and Changing Trends in Modern Japan”. *The Coastal Review: An Online Peer-Reviewed Journal*, 11(1), 1-21. Doi:10.20429/cr.2020.110102
- Watanabe, N. (2005) “Poetics of Japanese Naming Practice.” *Names*, 53(1-2), 21-48. Doi:10.1179/nam.2005.53.1-2.21.
- Willson, S. (1998). *The Means of Naming: A Social and Cultural History of Personal naming in Western Europe*. UCL Press Limited.
- 今田慈子. (1993). 『発音』. 凡人社.
- 朱穎 .(2014). キラキラネームから見た日本人の命名文化の変化. 金沢大学人間社会学域経済学類社会言語学演習. 9, 41-68. <http://hdl.handle.net/2297/37415>
- 勝美川岸. (2013). 人名における漢字使用の変化とその誘因. 安田女子大学紀要. 41, 1-14. <http://id.nii.ac.jp/1226/00000089/>

藩 蕾. (2008). 古代日本人の名前の研究. 博士論文
(学術). 桜美林大学.

Development of Problem-Based Learning Instructional Model to Enhance Critical Thinking Ability of Undergraduate Students

(Received: November 19, 2024 Revised: December 11, 2024 Accepted: December 20, 2024)

Chen Qifeng¹, Areewan Iamsa-ard²

Abstract

This study aims to (1) examine the factors influencing the critical thinking abilities of undergraduate students, (2) develop a problem-based learning (PBL) instructional model to enhance these abilities, and (3) assess the effectiveness of the PBL model in improving students' critical thinking. The research was conducted in three phases to address the stated objectives. In Phase 1, the study involved 150 undergraduate students enrolled in the College Students' Career Guidance course during the second semester of the 2023 academic year, as well as three lecturers from Guangxi University of Finance and Economics, Baise University, and Guangxi Minzu University. Phase 2 focused on the validation of the PBL instructional model, with input from three experts who confirmed its compliance with utility, feasibility, propriety, and accuracy standards. In Phase 3, a sample of 50 students

¹Ph.D. student in Curriculum & Instruction Program Faculty of Education
Bansomdejchaopraya Rajabhat University E-mail: qifengc93@gmail.com

²Associate Professor in Curriculum & Instruction Program Faculty of Education
Bansomdejchaopraya Rajabhat University E-mail: areewan.ia@bsru.ac.th

enrolled in the same course during the first semester of the 2024 academic year participated in the intervention. The data collection instruments included (1) a student questionnaire and lecturer interviews, (2) a conformity assessment form for validating the instructional model, (3) lesson plans designed using the PBL framework, and (4) a scoring rubric to evaluate critical thinking abilities. Data were analyzed using descriptive statistics, including percentages, means, and standard deviations.

The results of the study are as follows:

1. The study identified both internal and external factors that affect the critical thinking abilities of undergraduate students. Internal factors included psychological or physiological conditions, attitudes, and cognitive skills or knowledge. External factors encompassed teaching methods, instructional materials, and the learning environment.

2. The problem-based learning instructional model developed to enhance critical thinking was assessed and confirmed by three experts as fully compliant with utility, feasibility, propriety, and accuracy standards. The model comprises five components: (1) Principles and rationale, based on the course content and the results from objective 1 of the research; (2) Objectives, derived from the second research objective; (3) Content, aligned with the course structure; (4) Teaching methods and materials, designed according to the PBL framework; and (5) Evaluation, using a scoring rubric to assess students' critical thinking skills.

3. Following the intervention, the results indicated that 18% of the 50 students demonstrated excellent critical thinking skills, 74% achieved a good level, and 8% reached a moderate level. These findings support the research hypothesis, which posited that over 80% of participants would exhibit critical thinking abilities at a good level after being taught through the PBL model.

Keywords: Problem-Based Learning Instructional Model, Critical Thinking Ability, Undergraduate Students

Introduction

The College Students' Career Guidance course at Guangxi University of Finance and Economics is a compulsory foundational course designed to equip students with essential job search skills, including career goal setting, resume writing, interview preparation, and critical thinking. This course plays a pivotal role in preparing students for future career development by fostering practical problem-solving abilities and encouraging active engagement in the learning process.

Critical thinking is increasingly recognized as an essential competency for success in the 21st century. In an era characterized by rapid information growth and societal change, the ability to adapt, innovate, and solve complex problems is crucial (Zhan, 2021; Aycicek, 2021). At Guangxi University of Finance and Economics, students are expected to develop six key critical thinking skills: perception, analysis, reasoning, evaluation, problem-solving, and reflection. These skills are central to both academic achievement and career success, making their development a primary focus of the Career Guidance course.

To enhance critical thinking, this study explores the application of the Problem-Based Learning (PBL) instructional model. PBL is a student-centered approach that promotes active participation, collaborative problem-solving, and critical analysis (Gallow, 2001; Tiwari et al., 2006). By using real-world problems as context, PBL encourages students to engage

deeply with the material, fostering both cognitive and affective competencies (Lin & Lee, 2013; Masek & Yamin, 2011). PBL has been shown to improve critical thinking, problem-solving, and decision-making skills, while also promoting teamwork and lifelong learning (Cheaney & Ingebritsen, 2005). Furthermore, starting lessons with a problem or question, as in PBL, can stimulate curiosity and guide students in building their own knowledge through inquiry (Synder & Synder, 2008; Chin & Chia, 2006).

Research has demonstrated that PBL is an effective strategy for developing critical thinking, particularly in areas such as interpretation, analysis, evaluation, and inference (Bailin, 2002; Aswan et al., 2018). By encouraging students to solve real-world problems, PBL fosters self-directed learning, confidence, and higher-order thinking (Savery, 2015). Additionally, PBL enhances collaboration and the exchange of ideas, making learning more meaningful and improving students' ability to apply knowledge in practical contexts (Sari et al., 2018; Degama & Sumarmin, 2019). This approach has been shown to positively impact cognitive, emotional, and psychomotor outcomes, further supporting its role in developing critical thinking skills (Mayang et al., 2021; Matthew, 2011).

Given the compelling evidence for the effectiveness of PBL in fostering critical thinking, this research aims to develop a PBL instructional model tailored to enhancing the critical thinking abilities of undergraduate students in the Career Guidance course.

Research Objectives

1. To examine the factors affecting critical thinking ability of undergraduate students.
2. To develop problem-based learning instructional model to enhance critical thinking ability of undergraduate students.
3. To study the results of problem-based learning instructional model to enhance critical thinking ability of undergraduate students.

Research Methods

The present study was divided into 3 phases with population and samples or key informants, research instruments, data collection and data analysis as follows.

Phase 1 – Exploring and analyzing the factors affecting students' critical thinking ability

Key Informants

The informants in this phase were divided into two groups. Group I consisted of 150 students of College Students' Career Guidance course in Semester 2 academic year 2023 from 3 colleges in Guangxi Province, 50 students from Guangxi University of Finance and Economics, 50 students from Baise University and 50 students from Guangxi Minzu University. The sample size was deemed adequate and sufficient for this study, calculated according to Krejcie and Morgan's formula (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) for determining sample size of a known population.

This formula set the population proportion at 0.5, with a 95% confidence level and a 5% margin of error, ensuring statistically significant results with minimal errors. The other group consisted of 3 lecturers who are teaching College Students' Career Guidance course from 3 colleges in Guangxi Province: 1 Lecture from Guangxi University of Finance and Economics, 1 Lecture from Baise University, and 1 Lecture from Guangxi Minzu University.

Research Instruments

Five-point Likert scale questionnaire was employed to collect data from Group I informants. Its content validity was approved by the calculated Item-Objective Congruence (IOC) values of 0.85. The questionnaire covered the items regarding internal factors and external factors. An in-depth interview with IOC value of 1.00 was designed to collect data from lecturers in Group 2. It consisted of 10 questions corresponding to the internal and external factors related to problems in teaching critical thinking ability, opinions on method of instruction, development of learners' critical thinking ability.

Data Collection

In order to collect data from Group I effectively, the informants were allowed to answer the questionnaires independently. Then they were collected back by the researcher. Each informant was labeled, marked with numbers and sorted by the researcher. As for Group II, the researcher administered the semi-structured interviews. The answer record of each lecturer was labeled, coded with numbers and sorted by the researcher.

Data Analysis

Data obtained from Group I informants were quantitatively analyzed by descriptive statistics i.e., frequency, MEAN, and standard deviation along with interpretation of MEAN on basis of 5 ranges of attitude, 1.00 – 5.00, from the lowest to the highest agreement. The factors obtained from the students are interpreted by using MEAN interpretation criteria. The 5 levels of frequency were calculated by using the formula as detailed in Table 1.

Table 1 Mean range of five levels of frequency of questionnaire for students

Mean range	Interpretation
4.51-5.00	Strongly Disagree
3.51-4.50	Agree
2.51-3.50	Neutral
1.51-2.50	Disagree
1.00-1.50	Strongly Disagree

Besides, content analysis was used to analyze data collected from lecturers.

Phase II – Developing problem-based learning instructional model to enhance undergraduate students’ critical thinking ability at Guangxi University of Finance and Economics

Key Informants

Three specialists in curriculum and instruction, particularly program evaluation were invited to evaluate the developed instructional model.

Research Instrument

A handout with details of problem-based learning instructional model was provided to the specialists as to introduce the components and functions of such a model based on instructional model development theories and factor outcomes obtained from phase I. Then, instructional model evaluation form was used by the specialists to approve to quality of the model before further implementation within 4 standards i.e., utility, feasibility, propriety, and accuracy. IOC value of both instruments measure 1.00.

Data Collection

After collecting data in phase I and designing handout and instructional model evaluation form, the handout and instructional model evaluation form were submitted to all 5 specialists and were collected by the end of the same month. The data of each specialist was labeled, coded with numbers, and sorted by the researcher.

Data Analysis

Frequency and percentage were employed to analyze dichotomy between ‘Agree’ and ‘Disagree’ among 5 specialists with 5 components of the model, namely principle/concepts, objectives, contents, methods of teaching and materials, and

evaluation. The accepted component must be agreed by specialists not less than 90%.

Phase III – Studying the results of implementing problem-based learning instructional model to enhance undergraduate students' critical thinking ability at Guangxi University of Finance and Economics

The implementation of the problem-based learning instructional model in this study aimed to enhance undergraduate students' critical thinking ability across six dimensions 1) Perception ability, 2) Analytical ability, 3) Reasoning ability, 4) Evaluation ability, 5) Problem-solving ability, 6) Reflective ability (Facione, 1990; Yang, Newby & Bill, 2005; Aswan, et al., 2018)

Population

The population included 150 sophomore students from 3 sections (A-C) with different levels of learning achievement beginner, intermediate, and advanced, who enrolled in College Students' Career Guidance Course at Guangxi University of Finance and Economics in semester 1 academic year 2024.

Samples

Since the present study was based on one-group pretest-posttest research design, 50 undergraduate students who enroll in College English Course students from section B of all three sections at Guangxi University of Finance and Economics in semester 1 academic year 2024 were obtained through simple random sampling.

Research Instrument

To implement the developed instructional model, lesson plans using problem-based learning instructional model were designed in line with the teaching material employed in College Students' Career Guidance course at Guangxi University of Finance and Economics in semester 1 academic year, 2024. Unit 3 Guidance on the job search process with total 16 hours was chosen for the experiment.

Data Collection

As for collecting students' critical thinking ability data, they were assigned to present complete critical thinking task by organizing teams to collect, categorize, extract and prioritize employment information.

Data Analysis

Students' performance was categorized according to rubric scoring criteria into their levels descriptor in terms of 6 items – perception ability, analytical ability, reasoning ability, evaluation ability, problem-solving ability, and reflective ability (See Appendix). Then, data were statistically analyzed by frequency and percentage to represent students' critical thinking ability at each development level ranging from poor up to excellent after the criteria as shown in table 2 and 3.

Table 2 Criteria of Each Item Evaluation

Score	Grade
9-10	Excellent
7-8	Good
5-6	Medium
3-4	Pass
Less than 3	Poor

Table 3 Criteria of All Item Evaluation

Score	Grade
49-60	Excellent
37-48	Good
25-36	Medium
13-24	Pass
Less than 13	Poor

Results

1) The Factors Affecting Undergraduate Students' Critical Thinking Ability

1.1 Students' Attitude Survey Results

This section presented the analysis results serving objective 1 using table and description in terms of MEAN, standard deviation, and interpretation (Level of Attitude) as shown in Table 3.

Table 3 The result of questionnaire from students in overview

Factors	$\bar{\mu}$	σ	Interpretation
Internal factors (<i>Psychology or physiology, Attitude, Knowledge or skills</i>)			
1. Students realize the importance of the College Students' Career Guidance course and firmly believe that critical thinking ability are of great help to future career choice and personal development.	4.31	.79	high
2. Students believe that good personality, stable mood and friendly way of getting along will contribute to collecting, identifying and processing career information, which improves their critical thinking ability.	4.47	.76	high

Table 3 The result of questionnaire from students in overview (Continued)

Factors	$\bar{\mu}$	σ	Interpretation
3. Students believe that it is very important for students to have a good learning attitude towards College Students’ Career Guidance course. They consider that thinking positively in class and summing up meticulously after class for students in the course could help students to collect, identify and deal with career information and improve job-hunting skills, which will enhance critical thinking ability.	4.39	.72	high
4. Students believe that students can combine their personal interests, majors and values to effectively plan their future careers and enhance their job search competitiveness through College Students’ Career Guidance course. Because when you participate in the interview, you can better show your own advantages, and conduct in-depth analysis of professional problems or phenomena.	4.32	.75	high

Table 3 The result of questionnaire from students in overview (Continued)

Factors	$\bar{\mu}$	σ	Interpretation
5. The significance of the prior knowledge is to help students build a bridge between new knowledge and that they have already in College Students' Career Guidance course. After learning theoretical knowledge, students acquire vocational knowledge through various online platforms and digital resources, which helps to improve students' vocational cognitive ability.	4.21	.75	high
6. Students believe that taking notes and participating in discussions in class can better understand and master new knowledge.	4.19	.76	high
Total Average of Internal factors	4.32	.65	
External factors (Method of teaching, Materials, Environment)			
7. Students believe that teachers adopt a variety of teaching methods such as case analysis, scenario simulation, role playing and group discussion in College Students' Career Guidance course, which can stimulate students' learning interest and promote the development of students' critical thinking ability.	4.29	.71	high

Table 3 The result of questionnaire from students in overview (Continued)

Factors	$\bar{\mu}$	σ	Interpretation
8.Students believe that teachers take the ability as the orientation, take the problem as the driving force, pay attention to the creation of situations, and guide students to think independently in College Students’ Career Guidance course, which is conducive to improving their critical thinking ability.	4.31	.69	high
9. Students believe that teachers use rich digital teaching resources, such as digital education platforms, online teaching videos, to achieve diversified learning in College Students’ Career Guidance course, which helps improve their critical thinking ability.	4.27	.72	high
10. Students believe that teachers choice of teaching materials around their critical thinking skills training objectives, and providing cases and training materials closely related to their study life and future career can help promote the development of students’ critical thinking ability.	4.27	.71	high

Table 3 The result of questionnaire from students in overview (Continued)

Factors	$\bar{\mu}$	σ	Interpretation
11. Students believe that appropriate class size, relaxed classroom atmosphere, full use of social resources and experiential education in College Students' Career Guidance course, which can help them improve their critical thinking ability in employment practice.	4.33	.68	high
12. The campus can access the Internet anytime and anywhere, the classroom is clean and bright, the desks and chairs are warm and comfortable, and the multimedia equipment is complete, which facilitates the teaching process. Such conditions could improve students' problem-solving ability and critical thinking ability.	4.29	.67	high
Total Average of External Factors	4.29	.61	high
Total Average of All Factors	4.30	.63	high

Table 3 reported the results of the factors affecting students' critical thinking ability. They were generally found at the high level ($\mu=4.30$). The internal factors affecting critical thinking ability are found to be at a high level ($\mu=4.32$).

From the perspective of each item, it was found that No.2 has highest mean ($\mu=4.47$), followed by No.3 ($\mu=4.39$), while No.6 has lowest mean ($\mu=4.19$).

For external factors affecting the critical thinking, the overall level is found to at a high level ($\mu=4.29$). From the perspective of each item, it was found that No.11 has highest mean ($\mu=4.39$), followed by No.8 ($\mu=4.31$), while No.9 has lowest mean ($\mu=4.27$).

1.2 Teachers' Interview Results

Following interviews with seven lecturers, the factors influencing critical thinking ability among undergraduate students can be summarized as follows:

Internal Factors

Lecturers emphasized the critical role of teachers' psychology and attitudes in fostering students' critical thinking. Teachers' positive emotions and enthusiasm create a safe, engaging learning environment, encouraging student participation, creativity, and motivation. Teachers passionate about their profession tend to develop strong teacher-student relationships, fostering open communication and collaboration. Broad knowledge and advanced teaching skills further enable instructors to guide students in analyzing problems from multiple perspectives and making informed decisions. Continuous professional development ensures teachers remain equipped to address evolving career challenges, design innovative activities, and improve students' reasoning abilities.

External Factors

Teaching Methods

Diverse instructional strategies, including problem-driven tasks, group cooperation, and role-playing, stimulate critical thinking by encouraging students to explore multiple perspectives. However, reliance on traditional methods can limit engagement. Integrating ICT and online resources enriches learning by providing real-world scenarios, personalized tools, and collaborative platforms.

Materials

Varied teaching resources, such as industry reports, workplace videos, and simulation platforms, enable students to analyze industry trends, assess their strengths, and learn from professionals' experiences, enhancing their adaptability and competitiveness.

Environment

An interactive, resource-rich learning atmosphere supports critical thinking. Small class sizes ensure personalized instruction and active participation, while access to extensive resources fosters independent exploration. Universities can further enhance outcomes by investing in innovative and vocational education practices, preparing students for complex career challenges.

By addressing these factors, Career Guidance courses can significantly strengthen students' analytical and decision-making skills for their professional futures.

2) Confirming the appropriateness of problem-based learning instructional model to enhance undergraduate students’ critical thinking ability at Guangxi University of Finance and Economics

To serve objective 2, the collected data from 5 specialists of confirming the appropriateness of 5 components of instructional model prior to further implementation were analyzed within 4 areas of standards i.e., utility, feasibility, propriety, and accuracy, and were presented by frequency and percentage of the specialists as shown in the table 4 below.

Table 4 Frequency and percentage of conformability of utility, feasibility, propriety, and accuracy of the instructional model components in 5 areas by specialists

Components of Instructional Model of project-based learning instructional model to enhance undergraduate students’ creativity ability	Assessment							
	Utility		Feasibility		Propriety		Accuracy	
	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage
I. Principle & Rationale	5	100	5	100	5	100	5	100
II. Objectives	5	100	5	100	5	100	5	100
III. Contents	5	100	5	100	5	100	5	100
IV. Methods of teaching & Materials	5	100	5	100	5	100	5	100
V. Evaluation	5	100	5	100	5	100	5	100

From Table 4 above, all 5 components of the problem-based learning instructional model on students’ academic English reading comprehension were 100% confirmed to be appropriate by 5 specialists. These results confirmed the appropriateness of the developed instructional model for further implementation ($\geq 90\%$).

3) Studying the effectiveness of the problem-based learning instructional model on undergraduate students’ critical thinking ability at Guangxi University of Finance and Economics

The following table 5 was the results of overall students’ critical thinking ability before and after implementing problem-based learning instructional model for the sample group students at Guangxi University of Finance and Economics.

Table 5 Summary the level: Critical thinking ability over all 12 standards

Development level	Frequency	Percentage
Excellent	9	18.00
Good	37	74.00
Medium	4	8.00
Pass	0	0.00
Poor	0	0.00

Figure 1 Students’ critical thinking ability level through problem-based learning instructional model

Table 5 shows that after implementing the problem-based learning instructional model, most of the students (92%) showed a good or excellent level of critical thinking ability. Among them, 9 were excellent (18%), 37 were good (74%), 4 were medium (8%), there were no student at a pass or poor development level of critical thinking ability. Overall, according to figure 1, after implementing the problem-based learning instructional model, the critical thinking ability of most students (92%) has been improved. This result is consistent with the research hypothesis that after implementing the problem-based learning instructional model, students' critical thinking ability will increase by 80% overall (Good level or higher). Therefore, we can conclude that the problem-based learning instructional model is effective for enhancing undergraduate students' critical thinking ability.

Discussions

The present study highlights various factors influencing critical thinking development. Internal factors, such as students' psychology, attitudes, and knowledge, play a significant role. Motivation and interest are crucial drivers, encouraging learners to independently improve their perception, analytical, and reasoning abilities (Fitrianti & Nur, 2018; Chamidy et al., 2023). These elements provide the foundation for adopting problem-based learning (PBL) methods, which are effective in cultivating critical thinking skills.

External factors, including teaching methods, materials, and the learning environment, also significantly influence students' critical thinking. PBL, in particular, facilitates mastery of knowledge and problem-solving skills through interactive and collaborative learning activities (Liu, 2023; Bai et al., 2022). Furthermore, a supportive teaching environment, enriched with resources and infrastructure, fosters innovation and enhances critical thinking outcomes (Gao & Abidin, 2023).

The PBL instructional model developed in the study consists of five components: principles, objectives, content, teaching methods, and evaluation. Rooted in Constructivist and Humanistic theories, this model emphasizes clear objectives, logically organized content, and engaging teaching methods to effectively promote critical thinking. Experts unanimously endorsed the model for its practicality, feasibility, and alignment with instructional goals. Its evaluation mechanisms, such as rubrics, ensure targeted feedback and continuous improvement.

Experimental results revealed significant enhancements in students' critical thinking across various dimensions. Perception ability improved for 90% of students, exceeding expectations. Analytical and reasoning skills also saw substantial growth, with 86% of participants demonstrating proficiency, enabling better problem-solving readiness (Nasution et al., 2023; Sappaile et al., 2023). Evaluation skills, essential for drawing sound conclusions, improved in 82% of students (Quansah et al., 2024). Problem-solving ability also showed

positive outcomes, with 84% of students excelling in real-world application (Ningsih et al., 2024). Reflective ability, critical for continuous learning and self-improvement, was strengthened in 86% of participants (Doron et al., 2022). These findings confirm that the PBL instructional model substantially enhances critical thinking by addressing essential internal and external factors. Its robust framework equips students with the skills needed for academic and professional success, fostering lifelong learning and adaptability.

Recommendations

The study *Development of Problem-Based Learning Instructional Model to Enhance Critical Thinking Ability of Undergraduate Students* concludes with recommendations for students, lecturers, and school administrators, as well as suggestions for future research directions.

For students, the researcher emphasizes the importance of fostering learning interest, enthusiasm, and autonomy. Assignments should be both engaging and practical, with problem-based learning (PBL) tasks requiring individual and group efforts to build foundational knowledge and skills. Active participation in diverse learning activities is recommended to enhance employability and critical thinking through collaborative problem-solving and result-sharing. Additionally, students are encouraged to explore interdisciplinary learning and leverage emerging technologies to refine their critical

thinking and problem-solving processes. By systematically addressing real-world challenges, students can acquire the necessary skills to confront future crises effectively.

For lecturers, the focus is on integrating critical thinking training into their teaching practices. Lecturers should enhance their competency in applying PBL methods, which provide students with opportunities for deep thinking, individual practice, and teamwork. Continuous professional development and self-training are essential for lecturers to model logical and rigorous critical thinking. Encouraging students to freely express their ideas and propose diverse solutions is critical in fostering an open learning environment. Moreover, lecturers should guide students in utilizing advanced tools, such as app-based platforms, for personalized learning and praise innovative approaches. Group collaboration within the PBL framework is highlighted as a highly effective strategy for improving critical thinking.

For universities, optimizing talent development goals and curriculum structures is crucial. Schools should align their programs with professional characteristics while prioritizing the cultivation of critical thinking abilities. Investments in teaching platforms, modern equipment, and simulated environments such as VR and AR can significantly enhance teaching and learning experiences. Additionally, universities must support faculty by offering training in innovative teaching methods to ensure the successful implementation of PBL.

Future research is proposed in several areas: developing PBL models to enhance other skills, exploring alternative instructional models for critical thinking, assessing the effectiveness of PBL in diverse professional courses, and expanding its application to students at different educational levels. These efforts aim to deepen the understanding of PBL's impact and refine its implementation across varied contexts.

In summary, the application of PBL is pivotal to advancing critical thinking and career readiness in higher education. Future studies should focus on designing more effective teaching programs that foster student engagement, enhance learning outcomes, and equip graduates with the skills needed to thrive in complex professional environments.

References

- Aswan, D. M., Lufri, L., & Sumarmin, R. (2018). Influence of problem based learning on Critical Thinking skills and competence class. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, VIII SMPN 1, 2016/2017, Gunuang Omeh, 335(1), 012128.
- Aycicek, B. (2021). Integration of critical thinking into curriculum: Perspectives of prospective teachers. *Thinking Skills and Creativity*, 41, 100895.
- Bai, Y. Xu, W. Z., Ma C. Y., & Zhang, N. (2022). Application of group teaching method in the classroom teaching reform of college -Taking SPOC-based blended teaching as an example. *Journal of Yulin University*, 32(2), 71-76.
- Bailin, S. (2002). Critical thinking and science education. *Science & Education*, 11(4), 361–375.
- Chamidy, T., Yaqin, M. A., & Suhartono, S. (2023). The influence of internal and external factors on learning achievement. In *4th Annual International Conference on Language, Atlanta, Literature and Media (AICOLLIM 2022)*, Atlantis Press, 562-573. https://doi.org/10.2991/978-2-38476-002-2_53
- Cheaney, J. D., & Ingebritsen, T. (2005). Problem-based learning in an online course: A case study. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 6(3), 1-18.
- Chin, C., & Chia, L. G. (2006). Problem-based learning: Using ill-structured problems in biology project work. *Science Education*, 90(1), 44-67.

- Degama, I. K., & Ramadhan, S. (2019). Influence of problem-based learning model and entry behaviours on student biological competency of class X, senior high school 4 Sungai Penuh. *International Journal of Progressive Sciences and Technologies*, 13(2), 1-15.
- Doron, R., Eichler, R. & Rajhans, V. (2022). Effectiveness of online learning in improving optometry student's reflective abilities. *Journal of Optometry*, 13(6), 199-205.
- Fitrianti, H., & Nur, A. S. (2018). Structural model external and internal factors that influence students' mathematical learning achievement. *International Journal on Science and Technology*, 3, 853-857.
- Gallow, D. (2001). *What is problem-based learning?* Retrieved January 25, 2024. www.pbl.uci.edu/~whatispbl/html.htm
- Gao, Y. & Abidin, N. B. (2023). Analysis of the relationship between teaching environment and teaching quality in Inner Mongolia Universities. *Journal of Contemporary Educational Research*, 7(12), 376-382.
- Krejcie, V. R., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lin, Y. M., & Lee, P. C. (2013). The practice of business's teacher teaching: perspective from critical thinking. *International Journal of Business and Commerce*, 2(6), 52-58.
- Liu, H. (2023). Research on the application of Problem-Based Learning (PBL) teaching method in clinical emergency teaching. *Journal of Contemporary Educational Research*, 7(11), 184-189.

- Masek, A., & Yamin, S. (2011). The effect of problem-based learning on critical thinking ability: a theoretical and empirical review. *International Review of Social Sciences and Humanities*, 2(1), 215-221.
- Mayang, G., Efendi, A., Prakisy, N. T. (2021). The effectiveness of problem-based learning assisted by puzzled on students' critical thinking skills. *Indonesian Journal of Informatics Education*, 5(1), 9-15.
- Nasution, L., Rinjani, B. N. K. P., Hunaepi, H., & Samsuri, T. (2023). The analytical thinking ability of prospective science teachers: An overview of study programs and gender. *Journal of Penelitian Pendidikan*, 9(1), 1144-1150.
- Ningsih, P. W., Putri, D. H., & Purwanto, A. (2024). Development of student worksheets based on problem-solving of temperature and heat to improve the students problem-solving ability. *Journal of Penelitian Pendidikan*, 10(2), 940-950.
- Quansah, F., Cobbinah, A., Asamoah-Gyimah, K. & Hagan, J. E. (2024). Validity of student evaluation of teaching in higher education: a systematic review. *Frontiers in Education*, 9, 1-12.
- Sappaile, B. I., & Abeng, A. T. (2023). The relationship of formal reasoning ability and achievement motivation with student learning achievement. *International Journal on Teaching and Learning Mathematics*, 4(2), 73-82.

- Sari, Y R., Ahda, Y. & Sumarmin, R. (2018). The effect of learning model problem based learning and early ability on biology learning competencies of class vii students of MTSN Pakan Rabaa. *Journal of Education*, 4(1), 41-42.
- Savery, J. R. (2015). Overview of problem-based learning: Definitions and distinctions. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, 9(2), 5-15.
- Snyder, L. G., & Snyder, M. J. (2008). Teaching critical thinking and problem-solving skills. *The Journal of Research in Business Education*, 50(2), 90-95.
- Tiwari, A., Lai, P., So, M., & Yuen, K. (2006). A comparison of the effects of problem-based learning and lecturing on the development of students' critical thinking. *Medical education*, 40(6), 547-554.
- Zhan, Y. (2021). What matters in design? Cultivating undergraduates' critical thinking through online peer assessment in a Confucian heritage context. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 46(4), 615-630.

Development of Project-Based Learning Instructional Model to Enhance Undergraduate Students' Creativity Ability

(Received: September 12, 2024 Revised: November 11, 2024 Accepted: December 15, 2024)

Su Ye¹, Areewan Iamsa-ard²

Abstract

The present study had 3 primary objectives: 1) examine the factors affecting for undergraduate students' creativity ability, 2) confirm the appropriateness of developed project-based learning instructional model to enhance undergraduate students' creativity ability, and 3) study the results of implementing project-based learning model to enhance undergraduate students' creativity ability. The research methodology was structured into three distinct phases: Phase I: studying the internal and external factors affecting students' creativity ability gathering data through questionnaires administered to 150 undergraduate students and interviews conducted with 3 lecturers from Guangxi Normal University; Phase II: developing project-based instructional model for enhancing creativity ability based on instructional model development theory and the findings

¹Ph.D. student in Curriculum & Instruction Program Faculty of Education
Bansomdejchaopraya Rajabhat University E-mail: su.ye2211@gmail.com

²Associate Professor in Curriculum & Instruction Program Faculty of Education
Bansomdejchaopraya Rajabhat University E-mail: areewan.ia@bsru.ac.th

from Phase I, plus rigorous evaluation against four standards: utility, feasibility, propriety, and accuracy by 5 experts using an instructional model evaluation form; and Phase III: investigating the effectiveness of the developed instructional model – putting it into practice through lesson plans for experimentation. Data collection encompassed rubric scoring-based assessment of students' project work. Statistical analysis techniques such as frequency, percentage calculations, means, standard deviations, interpretation, and content analysis were employed to analyze the collected data.

The findings of this study can be summarized as follows:

1) The internal factors affecting for undergraduate students' creativity ability were physical and psychological including students' willingness to engage in learning activities and student's self-confidence, motivation and external factors were social environment, materials, teaching methods and class size.

2) Project-based learning instructional model to enhance undergraduate students' creativity ability consisted of 5 components i.e., principle and rationale, learning objectives, contents, methods of teaching and materials, and evaluation. After programme evaluation (utility, feasibility, propriety, and accuracy), such a model was 100% confirmed by 5 experts for further Implementation.

3) The result of implementing project-based learning instructional model found that, students' creativity ability will be overall improved 80% at Good level by research hypotheses.

Keywords: Project-based Learning, Fashion Design, Creativity Ability

Introduction

The 21st century heralds an era characterized by the omnipresence of information and technology, where in creativity and innovation have emerged as paramount drivers of national development and social progress. Li (2022) underscores that amidst the rapid evolution of science and technology alongside the rise of the knowledge economy, creativity stands increasingly as the foundational impetus for human advancement and societal development. The strategic importance of talent cultivation and competition amidst intensified global rivalries is articulated in the Thirteenth Five-Year Plan for the Development of China's National Education Sector, which emphasizes the imperative of nurturing innovative talents and fostering a modern education system to address multifaceted challenges and propel national development (Bulletin of the State Council of the People's Republic of China, 2017). Concurrently, the Outline of the National Medium and Long-Term Education Reform and Development Plan (2010-2020) underscores the revolutionary impact of information technology on educational progress, advocating for the prioritization of educational modernization through informatization

Central to human civilization's progress and societal advancement is creativity, recognized as a pivotal competence in the contemporary landscape (Li, 2022). Specifically, within the realm of garment design, the training paradigm for professionals aims at cultivating interdisciplinary talents proficient in garment

art aesthetics, technical skills, and market acumen, alongside fostering creativity and design prowess (Li, 2022). This emphasis on creativity echoes the imperative of adapting to the evolving demands of contemporary society, where personalized development in clothing design assumes precedence (Beghetto & Kaufman, 2014).

Numerous scholarly endeavors have underscored the efficacy of diverse pedagogical models in nurturing creativity among students. Atthachakara (2021) demonstrated the efficacy of a blended learning model incorporating creativity-based activities in enhancing students' innovative thinking. Similarly, Wittayakhom and Piriyasurawong (2020) advocated for the utilization of the STEAM model in Massive Open Online Courses, augmented by augmented reality, to foster creativity and innovation. Additionally, Cosgun and Atay (2021) highlighted the efficacy of problem-based learning in bolstering students' critical thinking and creativity. These pedagogical approaches, while varied, converge in their capacity to engender creativity among learners.

Project-based learning emerges as a compelling instructional model, characterized by its alignment with professional demands and its emphasis on practical application and skill development (Weatherby, 2007). Its integration into the curriculum of fashion design courses holds promise in enhancing students' creativity by facilitating hands-on, inquiry-based learning experiences (Weatherby, 2007). Particularly within the context of Guangxi Normal University, where students may possess limited exposure

to diverse design concepts, the project-based learning instructional model presents an opportunity to broaden their design horizons and cultivate innovation (Guangxi Normal University, 2022).

In light of the foregoing, the present study endeavors to explore the efficacy of the project-based learning instructional model in enhancing undergraduate students' creativity within the fashion design curriculum. Tailored to the unique context of Guangxi Normal University, this pedagogical intervention holds potential for enriching students' design acumen and fostering a culture of innovation. Through collaborative inquiry and practical engagement, the project-based learning model is poised to empower students to unleash their creative potential, thereby equipping them with the skills requisite for success in the dynamic landscape of fashion design.

Research Objectives

1. To examine the factors affecting undergraduate students' creativity ability at Guangxi Normal University.
2. To confirm the appropriateness of developed project-based learning instructional model to enhance undergraduate students' creativity ability at Guangxi Normal University.
3. To study the results of implementing project-based learning model to enhance undergraduate students' creativity ability at Guangxi Normal University.

Research Methods

The present study was divided into 3 phases with population and samples or key informants, research instruments, data collection and data analysis as follows.

Phase 1 – Exploring and analyzing the factors affecting undergraduate students' creativity ability at Guangxi Normal University

Key Informants

The informants of this phase were divided in to 2 group. Group 1 referred to the former English major students, taking “Fashion Design Course”, semester 2 of academic Year 2022 from 3 majors in Guangxi Normal University – 50 students major in Fashion Design, 50 students major in Electronic Technology, and 50 students major in Primary Education. The total sum of participants were 150, more than the determining sample size (Krejcie & Morgan, 1970). It should be considered reasonable and significant. Group 2 were professional scholars/lecturers who taught “Fashion Design Course” from 3 universities in Guangxi Normal University – 1 lecturer from majoring in Fashion Design, 1 lecturer majoring in Electronic Technology, and 1 lecturer majoring in Primary Education.

Research Instruments

Five-point Likert scale questionnaire was employed to collect data from Group I informants. Its content validity was approved by the calculated Item-Objective Congruence (IOC)

values of 0.99. The questionnaire covered the items regarding internal factors and external factors i.e., improvement of one's design skills by thinking more about the problem, learning to improve problem solving skills, pride and self-confidence, instructor-assigned pre-class and post-class assignments, and active participation. An in-depth interview with IOC value of 0.97 was designed to collect data from lecturers in Group 2. It consisted of 10 questions corresponding to the internal and external factors related to problems in teaching English reading, opinions on method of instruction, development of reading and learners' learning behaviors about English reading skills

Data Collection

The duration of data collection was lasted from the 2nd of March 2023 to the 31st of March 2023. In order to collect data from Group I effectively, the informants were allowed to answer the questionnaires independently. Then they were collected back by the researcher. Each informant was labeled, marked with numbers and sorted by the researcher. As for Group II, the researcher administered the interviews to English lecturers from Guangxi Normal University. The answer record of each lecturer was labeled, coded with numbers and sorted by the researcher.

Data Analysis

Data obtained from Group I informants were quantitatively analyzed by descriptive statistics i.e., frequency, MEAN, and standard deviation along with interpretation of MEAN on ba-

sis of 5 ranges of attitude, 1.00 – 5.00, from strongly disagree to strongly agree. These 5 levels of frequency were calculated by using the formula as detailed in Table 1.

Table 1 Mean range of five levels of frequency of questionnaire for students

Mean range	Attitude Level	Interpretation
4.51-5.00	Strongly Agree	Highest degree of factors practiced
3.51-4.50	Quite Agree	High degree of factors practiced
2.51-3.50	Neutral	Moderate degree of factors practiced
1.51-2.50	Quite Disagree	Low degree of factors practiced
1.00-1.50	Strongly Disagree	Lowest degree of factors practiced

Besides, content analysis was used to analyze data collected from lecturers.

Phase II – Conforming the appropriateness of developed project-based learning instructional model to enhance undergraduate students’ creativity ability at Guangxi Normal University

Key Informants

Three specialists in curriculum and instruction, particularly program evaluation were invited to evaluate the developed instructional model.

Research Instrument

A handout with details of project-based learning instructional model was provided to the specialists as to introduce the components and functions of such a model based on instructional model development theories and factor outcomes obtained from phase I. Then, instructional model evaluation form was used by the specialists to approve to quality of the model before further implementation within 4 standards i.e., utility, feasibility, propriety, and accuracy. IOC value of both instruments measure 1.00.

Data Collection

After collecting data in phase I and designing handout and instructional model evaluation form, the handout and instructional model evaluation form were submitted to all 5 specialists on 15th April 2023 and were collected by the end of the same month. The data of each specialist was labeled, coded with numbers, and sorted by the researcher.

Data Analysis

Frequency and percentage were employed to analyze dichotomy between ‘Agree’ and ‘Disagree’ among 5 specialists with 5 components of the model, namely principle/concepts, objectives, contents, methods of teaching and materials, and evaluation. The accepted component must be agreed by specialists not less than 90%.

Phase III – Studying the results of implementing project-based learning model to enhance undergraduate students’ creativity ability at Guangxi Normal University

The results of implementing project-based learning model in this context of study refers to undergraduate students' creativity ability in terms of level of creativity quality. Guangxi Normal University students were studied for the achievement.

Population

The population included 150 students from 3 classes of students with different levels of proficiency – beginner, intermediate, and advanced, who enroll in Fashion Design Course at Guangxi Normal University in semester 2 academic year 2022: 50 students in class A, 50 students in class B, and 50 students in class C.

Samples

Since the present study was based on one-group pretest-posttest research design, the participants from class A were obtained through cluster random sampling. This class included student at various proficiency or achievement background – high, moderate, and low proficiency.

Research Instrument

To implement the developed instructional model, lesson plans of 5 chapters – Chapter 1 Overview of garment design; Chapter 2 Aesthetic principles of garment design; Chapter 3 Application of modeling elements of garment design; Chapter 4 Innovation in Fashion Design; and Chapter 5 Comprehensive Design of Modern Garment, was designed in line with such a model.

There are 6 steps to teach as follows.

Step 1: Determine the project tasks. Usually, teachers put forward one or several project task ideas, and then discuss with students to finally determine the goal and task of the project.

Step 2: Design a plan for the project. Students will work in groups to draft the project work plan.

Step 3: Make decisions. Students and faculty determine the final project plan and determine the detailed work steps and procedures.

Step 4: Implement the plan. Students determine the division of labor within the group and the forms of cooperation among the group members, and then follow the established work steps and procedures.

Step 5: Presentation: the students are supposed to present their final product to the whole class.

Step 6: Evaluate feedback. To discuss the quality inspection results and how to improve the shortcomings in the future, students can evaluate the work results by themselves, and then teachers can check and score them. Teachers and students can discuss and evaluate the problems in the project work, students' methods to solve problems and the characteristics of learning actions. By comparing the evaluation results of teachers and students, the reasons for the difference in results are found out.

To collect students' creativity ability data, the researcher has the participants prepare and present their fashion design final project - traditional clothing modeling in an innovative way as part of those 6 steps of referred activities.

Data Collection

- 1. Pretest was administered to the samples before the experiment relying on prepared lesson plans of 5 chapters.
- 2. Posttest was used to collected students’ achievement after the experiment.
- 3. Within a week later, after posttest, students were asked to fill out self-assessment form. They were required to rate their attitudes about before and after learning through blended learning integrated with task-based learning.

Data Analysis

Students’ creativity ability was assessed in 3 dimension 1) novelty 2) utility and 3) aesthetics by the researcher’s scoring rubric. Then, students’ performance was categorized according to rubric scoring criteria into their levels descriptor and assessed within the scope of individual and over all aspect of creativity.

Table 2 Criteria to evaluate of individual aspect of creativity: Novelty, Utility, and Aesthetics

Score	Grade
13- 15	Excellent
10 -12	Good
7-9	Medium
4-6	Pass
Less than 4	Poor

Table 3 Criteria to evaluate over all aspects of creativity

Score	Grade
37-45	Excellent
27-36	Good
18-26	Medium
9-17	Pass
Less than 9	Poor

The expected output after implementing the treatment referred to at least 80% students' creativity ability at good level.

Results

1) The Factors Affecting Undergraduate Students' Creativity Ability at Guangxi Normal University

1.1 Students' Attitude Survey Results

After analyzing data collected from students from 3 majors in Guangxi Normal University, the data indicated MEAN, standard deviation, interpretation, and ranks of both internal and external factors affecting English reading skills of the undergraduate students as shown in Table 2.

Table 4 Factors affecting English reading skills in overview

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Ranking within All Factors
Internal factors (respondents)				
No. 1 Students understand the importance of developing creativity ability in the principles and methods of fashion design course.	4.48	0.67	High	7
No. 2 Students find that creativity ability is beneficial to them, make good choices in life. and help them spot fashion design problems.	4.56	0.57	The highest	2
No. 3 Students clearly understand the importance of enhancing their creative thinking in improving undergraduates' creativity ability in the study of "Fashion Design" course.	4.56	0.64	The highest	1
No. 4 Students believe that creative thinking is the core of learning "Fashion Design" to improve undergraduates' creativity ability.	4.46	0.81	High	8

**Table 4 Factors affecting English reading skills in overview
(Continued)**

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Ranking within All Factors
No. 5 Students believe that creativity ability is an important purpose of learning the "Fashion Design" course.	4.54	0.73	The highest	3
No.6 Students can effectively prepare for the course by completing pre-class tasks and assignments.	4.24	0.8	High	14
No.7 Students actively participate in creativity activities and discussions through the lesson.	4.32	0.81	High	13
No.8 Students need teachers' assistance to help them overcome challenges and difficulties in learning Fashion Design course.	4.36	0.82	High	12

Table 4 Factors affecting English reading skills in overview
(Continued)

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Ranking within All Factors
No.9 Students believe that the teaching methods used by teachers in the course "Fashion Design " are reasonable and effective, and can improve their understanding of creativity ability.	4.38	0.69	High	11
No.10 Students believe that in the course "Fashion Design", the learning objectives of creativity ability are clear and the difficulty is moderate.	4.33	0.88	High	13
No.11 Students believe that in the course "Fashion Design", the lecturer can arrange the teaching steps well, and the lecturer's teaching process is clear and definite.	4.43	0.80	High	9
No.12 Students believe that in the course of "Fashion Design", the interaction between teachers and students is necessary and meaningful, which can improve their creativity ability.	4.54	0.72	The highest	4

Table 4 Factors affecting English reading skills in overview
(Continued)

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Ranking within All Factors
No.13 Students believe that in the course of "Fashion Design", the communication between students is necessary and meaningful, which can improve their creativity ability.	4.56	0.71	The highest	2
No.14 Students can increase their sense of accomplishment and pride in learning creativity ability by participating in creativity ability project based activities.	4.50	0.71	High	7
No.15 Students felt that teachers provided assignments and received feedback that helped them better apply creativity to real-world situations.	4.43	0.76	High	10
Total Average	4.44	0.778	High	

Table 4 Factors affecting English reading skills in overview
(Continued)

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Ranking within All Factors
External factors				
No.1 The lecturer can use modern teaching methods in the teaching process instead of sticking to traditional teaching methods to improve students' creativity ability.	4.53	0.73	The highest	4
No.2 The lecturer emphasize the use of teaching skills, and are good at using modern teaching techniques in the teaching process to improve students' interest in learning creativity ability and expand students' knowledge.	4.50	0.72	High	7
No.3 The lecturer selects of teaching methods align with the characteristics of the Fashion Design course and the complexity of design tasks.	4.36	0.80	High	15

Table 4 Factors affecting English reading skills in overview
(Continued)

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Ranking within All Factors
No.4 The lecturer emphasize the importance of students' active participation in the teaching process to enhance students' creativity ability.	4.51	0.69	The highest	5
No.5 The lecturer emphasizes the interaction and cooperation between students in the teaching process of "Fashion Design".	4.47	0.76	High	8
No.6 It is important for the lecturer to objectively evaluate student performance and learning outcomes.	4.54	0.71	The highest	3
No.7 The textbook is suitable for the "Fashion Design" course and can achieve the teaching goal of improving students' creativity ability.	4.45	0.84	High	9
No.8 The textbook "Fashion Design" can arouse students' interest and help students learn creativity.	4.44	0.87	High	12

**Table 4 Factors affecting English reading skills in overview
(Continued)**

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Ranking within All Factors
No.9 The textbook "can expand students' Fashion Design creativity ability" is challenging and expand student's creativity ability.	4.45	0.82	High	10
No.10 The textbook "Fashion Design" can arouse students' thinking and discussion.	4.39	0.84	High	14
No.11 The textbook can be relevant or meaningful to students in their real lives.	4.45	0.81	High	11
No.12 Course materials include a combination of traditional textbooks and Mind Mapping resources to broaden students' knowledge and exposure to creativity ability techniques.	4.43	0.82	High	13
No.13 Activities in the classroom of "Fashion Design" can promote discussions and exchanges among students and promote their awareness of creativity ability.	4.55	0.72	The highest	2

Table 4 Factors affecting English reading skills in overview
(Continued)

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Ranking within All Factors
No.14 In the teaching of “Fashion Design”, the classroom order and rules conform to the school regulations and are suitable for students’ learning psychology.	4.51	0.73	The highest	6
No.15 A comfortable and relaxing classroom environment, with appropriate class sizes and seating arrangements, facilitates students’ engagement in learning activities.	4.57	0.68	The highest	1
Total Average	4.48	0.77	High	

Table 4 indicates that all internal factors affecting the learning achievement of the Fashion Design course are found to be at a high level overall ($\bar{X}$ = 4.44). Considering each item individually, it was found that Factor No.5 Students believe that creativity ability is an important purpose of learning the “Fashion Design” course have the highest mean ($\bar{X}$ =4.60)

and followed by Factor No13. Students believe that in the course of “Fashion Design”, the communication between students is necessary and meaningful, which can improve their creativity ability have the second mean ($\bar{X} = 4.56$), and the lowest mean is Factor No.7 Students actively participate in creativity activities and discussions through the lesson ($\bar{X} = 4.14$).

For external factors affecting the learning achievement of the Fashion Design course in Guangxi Normal University, the overall level are found to be moderate ($\bar{X} = 4.48$). Considering each item individually, it was found that Factor No.15 A comfortable and relaxing classroom environment, with appropriate class sizes and seating arrangements, facilitates students’ engagement in learning activities has the highest mean ($\bar{X} = 4.57$), followed by Factor No.13 Activities in the classroom of “Fashion Design” can promote discussions and exchanges among students and promote their awareness of creativity ability ($\bar{X} = 4.55$), and the lowest mean is Factor No.3 The lecturer selects of teaching methods align with the characteristics of the Fashion Design course and the complexity of design tasks ($\bar{X} = 4.36$).

1.2 Teachers’ Interview Results

Following interviews conducted with three lecturers at Guangxi Normal University, several key factors influencing the creativity ability of undergraduate students have been identified. These factors can be categorized into internal and external influences.

Internal Factors:

Physical: The willingness of students to engage in learning activities is influenced by physiological factors, suggesting a correlation between physical well-being and academic performance.

Psychological: Students' levels of self-confidence, motivation, and drive to learn have been identified as significant determinants of learning outcomes and the enhancement of creativity within the course.

External Factors:

Social Environment: The broader social context within which students learn, encompassing the classroom climate and the utilization of project-based learning instructional models, has been found to exert a notable influence on students' creativity ability.

Materials: The selection of appropriate teaching models, course materials, and instructional methods emerges as a critical factor in enhancing students' creativity ability.

Teaching Methods: Various pedagogical approaches, including project-based teaching, blended teaching, flipped classroom techniques, and group work, are employed to bolster students' motivation and autonomy, thereby contributing to the development of their creativity.

Class Size: It is observed that a moderate class size fosters more effective teacher-student interaction and facilitates the implementation of project-based learning instructional models, thus positively impacting students' creativity ability.

Evaluation: Positive feedback from teaching evaluations and course assessments serves to encourage students and bolster their self-confidence and motivation, thereby enhancing their capacity for creative expression and learning.

In conclusion, an understanding of these internal and external factors is crucial for educators seeking to optimize the learning environment and promote creativity among undergraduate students. By addressing these factors systematically, educators can create an environment conducive to fostering the creative potential of students within the academic setting.

2) Confirming the appropriateness of developed instructional model of project-based learning instructional model to enhance undergraduate students' creativity ability at Guangxi Normal University

To serve objective 2, the collected data from 5 specialists of confirming the appropriateness of 5 components of instructional model prior to further implementation were analyzed within 4 areas of standards i.e., utility, feasibility, propriety, and accuracy, and were presented by frequency and percentage of the specialists as shown in the table below.

Table 5 Frequency and percentage of conformability of utility, feasibility, propriety, and accuracy of the instructional model components in 5 areas by specialists

Components of Instructional Model of project-based learning instructional model to enhance undergraduate students' creativity ability	Assessment							
	Utility		Feasibility		Propriety		Accuracy	
	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage
	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage
I. Principle & Rationale	5	100	5	100	5	100	5	100
II. Objectives	5	100	5	100	5	100	5	100
III. Contents	5	100	5	100	5	100	5	100
IV. Methods of teaching & Materials	5	100	5	100	5	100	5	100
V. Evaluation	5	100	5	100	5	100	5	100

From Table 5 above, all 5 components of the instructional model of project-based learning on students' creativity were 100% confirmed to be appropriate by 5 specialists. These results confirmed the appropriateness of the developed instructional model for further implementation ($\geq 90\%$). The aims of this model was to improve students' creativity skills in 3 necessary domains through 5 key components of the developed model. Also, internal and external factors were integrated with the model through instructional method. The 6 steps were designed according to project-based learning such as determining

the project task, designing plan for the project, making decision, implementing the plan, presenting project, and evaluating feedback.

3) Studying the effectiveness of the project-based learning instructional models on undergraduate students' creativity skills

Objective 3 analysis results are presented by reporting students' performance according to rubric score-based assessment criteria and satisfaction of learning creativity ability through project-based learning instructional model as specified in research method section with tables and descriptive analysis.

Table 6 Relative Developmental Score of Students' Creativity Ability Enhancement Through Project-based Learning: creativity ability over all

Development level	Frequency	Percentage
Excellent	14	28.00%
Good	26	52.00%
Medium	4	8.00%
Pass	6	12.00%
Poor	0	0.00%
Total	50	100.00%

From Table 6, the majority of students (80.00%) demonstrated good creativity ability upwards. To be more specific, 14 students (28.00%) achieved an excellent level, 26 students (52.00%) reached a good level, 4 students (8.00%) were at the medium level, and 6 students (12.00%) were at the pass level. There were no students in the poor level for creativity ability.

Overall, table 6 shows that the majority of students (80.00%) showed a significant increase in creativity ability after implementing the project-based learning instructional model. This finding is mutually consistent with the research hypothesis that students' creativity ability will increase overall by 80.00% (good level or excellent) after the implementation of the project-based learning model of instruction. Thus, we can conclude that the project-based learning instructional model is very effective in improving students' creativity ability.

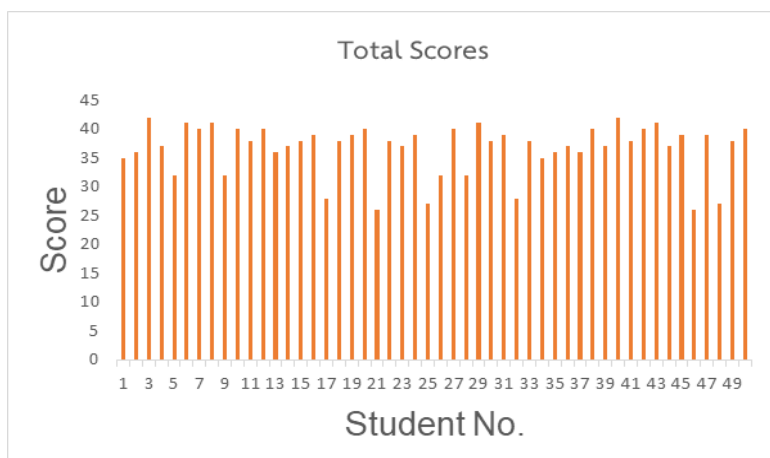

Figure 1 Students' Creativity Ability Enhancement Through Project-based Learning: creativity ability over all

Discussions

The effectiveness of project-based learning (PBL) in enhancing undergraduate students' creativity ability has been extensively documented, supported by both student feedback and academic research. Scholars such as Lai (2021) acknowledge PBL as a valuable pedagogical approach across various disciplines, particularly in the digital era. Pan (2020) outlines the process of PBL, emphasizing problem characterization, solution generation, implementation, and evaluation, which implicitly fosters students' creativity. Li (2017) highlights PBL's emphasis on constructive structuralism and the pragmatic learning concept of "learning by doing," integrating domain knowledge and technology to internalize knowledge and skills. Tang (2018) underscores PBL's role in improving communication, cooperation, creative thinking, observation, imagination, independence, and innovation skills among students. Consequently, students recognize the significance of creativity enhancement, particularly in fields like fashion design, where communication and collaboration are deemed crucial. The adoption of PBL is seen as pivotal in motivating students and improving their creativity.

Five experts unanimously confirm the appropriateness of the instructional model's components for further implementation. The confirmability of the PBL instructional model is supported by unanimous agreement across utility, feasibility, propriety, and accuracy criteria. Notably, experts unanimously endorse the principle, rationale, objectives, and components of the instructional model,

affirming their clarity, relevance, and efficacy in enhancing students' creativity ability. The pedagogical model's emphasis on student engagement, active learning, autonomy, and problem-solving skills aligns with scholarly findings and experts' assessments, further validating its effectiveness.

Analysis of student questionnaires reveals two main reasons supporting the effectiveness of PBL in enhancing creativity. Firstly, PBL encourages self-directed and hands-on learning, fostering critical thinking, exploration of ideas, and unique problem-solving approaches. Secondly, collaborative learning in PBL promotes autonomy, exploration of personal interests, and passion-driven creativity. Additionally, factors such as acquired knowledge and skills, active learning processes, and real-life application contribute significantly to enhancing students' creativity. The PBL model's effectiveness is evidenced by students' achievements and positive outcomes post-implementation.

Recommendations

The present study emphasizes the importance of project-based learning for students to develop practical skills and self-confidence, which in turn enhance problem-solving and creativity. Collaborative projects are encouraged to improve teamwork, communication, and negotiation abilities. Students are advised to take initiative and autonomy in their projects to strengthen time management, organization, and problem-solving skills, thereby fostering creativity. For lecturers, it is crucial

to provide robust support and guidance, including resources for creative pursuits, technological assistance, and project execution. Open-ended project designs should be promoted to stimulate innovative thinking and the application of knowledge to real-world challenges. Lecturers should also serve as mentors and motivators, offering a variety of project options and creating positive learning environments conducive to nurturing creativity and problem-solving skills. Additionally, they should advocate for lifelong learning through advanced technologies, innovative teaching methods, workshops, mentorship, and extracurricular creative activities. Future research should explore diverse instructional models such as cooperative learning and flipped classrooms to enhance creativity in different student populations. Longitudinal studies are necessary to evaluate the sustained impact of project-based learning on students' creativity over time. Furthermore, investigations into the influence of class size on the effectiveness of project-based learning, particularly in terms of collaboration, communication, and personalized support, are warranted.

References

- Atthachakara, S. (2021). Developing Practical Skills Through Blended Learning Model Using Creativity-Based Learning Activities that Enhances Creative Thinking for Education Students Majoring in Social Studies at Mahasarakham University. *Journal of Education and Learning*, 10(6), 126-131. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1323233.pdf> [In Thai].
- Beghetto, R. A., & Kaufman, J. C. (2014). Classroom Contexts for Creativity. *High Ability Studies*, 25(1), 53-69. <https://doi.org/10.1080/13598139.2014.905247>
- Bulletin of the State Council of the People's Republic of China. (2017). *Thirteenth Five-Year Plan for the Development of National Education*. http://www.moe.gov.cn/jyb_xxgk/moe_1777/moe_1778/201701/t20170119_295319.html
- Cosgun, G., & Atay, D. (2021). Fostering critical thinking, creativity, and language skills in the EFL classroom through problem-based learning. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 13(3), 2360- 2385. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1312851.pdf>
- Guangxi Normal University (2022). *Fashion Design Course*. The Faculty of Academy of Design
- Krejcie, V. R., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

- Lai, A. (2021). Creating Project-Based Learning for Online Art Classrooms. *Journal of Effective Teaching in Higher Education*, 4(1), 94-106. <https://doi.org/10.36021/jethe.v4i1.66>
- Li, L. J.(2022). Thinking about the change of classroom teaching in universities under the concept of creative education. *Journal of Northeast Normal University (Philosophy and Social Sciences)*, 317(3), 124-130. <https://d.wanfangdata.com.cn/periodical/dbsdx-b-zxsh202203017>
- Li, M. (2017). Analysis of Project-based Learning from the Perspective of Cognition. *E-Education Research*, 38(11), 102-107. https://kns.cnki.net/kcms2/article/abstract?v=3uoqlhG8C44YLTLOAiTRKibYlV5Vjs7iAEhECQAQ9aTiC5BjCgn0Rt9c8dlvFpoOCFE2sigl2W3JVJzmxgp9-R_dt5RgsGLg&uniplatform=NZKPT
- Pan, L. (2020). *Research on Project Based Learning Mode Supporting the Development of Students' Creativity-Taking Scratch Visual Programming Course in Primary School as an Example*. Shandong Normal University. https://kns.cnki.net/kcms2/article/abstract?v=3uoqlhG8C475K0m_zrgu4QARvcp2SAkHr3ADhkADnVu66WViDP_3K8JDMiDzWVla-rWtdGLafjHYj0PAY2H6THGtgPeoHIOev&uniplatform=NZKPT
- Tang, J. Z. (2018). Clothing design management systems and fashion design innovation. *Wool Textile Journal*, 46(2), 50-55. https://kns.cnki.net/kcms2/article/abstract?v=3uoqlhG8C44YLTLOAiTRKibYlV5Vjs7i0-kJR0HYBJ80QN9L51zrPwPASdJ2G8bmX__raE3NFD5-yvmvOJlraLo116XlYLqY&uniplatform=NZKPT

- Weatherby, K. (2007). Project-Based Learning Around the World. *Learning & Leading with Technology*, 34(5), 12-16. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ779825.pdf> [In Thai].
- Wittayakhom, N., & Piriyasurawong, P. (2020). Learning Management STEAM Model on Massive Open Online Courses Using Augmented Reality to Enhance Creativity and Innovation. *Higher Education Studies*, 10(4), 44-53. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1274957.pdf> [In Thai].

The Effectiveness of Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) for Enhancing Academic English Reading Comprehension of University Students at Guangxi University of Science and Technology

(Received: September 12, 2024 Revised: November 18, 2024 Accepted: December 10, 2024)

Wu Ling¹, Areewan Iamsa-ard²

Abstract

The present study had 3 primary objectives: 1) examine the factors affecting academic English reading comprehension of university students in Guangxi Province, 2) confirm the appropriateness of Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) model to enhance English learning achievements of university students at Guangxi University of Science and Technology, and 3) study the effectiveness of Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) for enhancing academic English reading comprehension of university students at Guangxi University of Science and Technology. The research methodology was structured into three distinct phases: Phase I: studying the internal and external factors affecting students' academic English reading comprehension gathering data through questionnaires administered to 275 undergraduate students and interviews conducted with

¹Ph.D. student in Curriculum & Instruction Program Faculty of Education
Bansomdejchaopraya Rajabhat University E-mail: ling.wu2023@gmail.com

²Associate Professor in Curriculum & Instruction Program Faculty of Education
Bansomdejchaopraya Rajabhat University E-mail: areewan.ia@bsru.ac.th

7 lecturers from 3 universities in Guangxi Province; Phase II: developing Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) instructional model for enhancing academic English reading comprehension based on instructional model development theory and the findings from Phase I, plus rigorous evaluation against four standards: utility, feasibility, propriety, and accuracy by 5 experts using an instructional model evaluation form; and Phase III: investigating the effectiveness of the developed instructional model – putting it into practice through lesson plans for experimentation. Data collection encompassed pretest and posttest from 39 Guangxi University of Science and Technology in semester 2 academic year 2023. Statistical analysis techniques such as frequency, percentage calculations, means, standard deviations, interpretation, and content analysis were employed to analyze the collected data.

The findings of this study can be summarized as follows:

1) The internal factors affecting for undergraduate students' academic English reading comprehension were learning engagement, motivation, needs, satisfaction, attitude, and autonomous learning while external factors were teaching model, teaching activities, learning environment, learning tasks, relationship between teacher and students, and materials and resource.

2) C-MAEL learning instructional model to enhance undergraduate students' academic English reading comprehension consisted of 5 components i.e., principle and rationale, learning objectives, contents, methods of teaching and materials, and

evaluation. After programme evaluation (utility, feasibility, propriety, and accuracy), such a model was 100% confirmed by 5 experts for further Implementation.

3) Based on the testing results, the mean posttest scores ($M = 86.96$, $SD = 7.48$) were significantly higher than the mean pretest scores ($M = 66.54$, $SD = 10.31$). The paired-sample t-test conducted on the single sample group yielded a t-value of -15.91 and a p-value of $.00$, indicating that the differences between the pretest and posttest scores were statistically significant at the 0.05 level ($*p < .05$).

Keywords: Collaborative Mobile-Assisted English Learning, Academic English Reading Comprehension, Guangxi University of Science and Technology

Introduction

English as a global lingua franca has become pervasive due to globalization, with about one-third of the world's population using it, and over 70% using it as a second language (Crystal, 2012). In China, English plays a crucial role in international, scientific, technological, and cultural exchanges (Kang et al., 2020). This has sparked widespread interest in English education across all levels of Chinese schooling, from primary to university (Li et al., 2019). Over the past 70 years, English education in Chinese universities has evolved significantly, continually refining its curriculum, teaching methods, and evaluation systems (Xiao & Li, 2022). However, the advent of the Fourth Industrial Revolution has introduced new challenges and opportunities, pushing English education into a new phase (Li et al., 2019).

In Guangxi province, universities face obstacles in enhancing undergraduate English reading comprehension amid the digital and intelligent society. Challenges include managing knowledge explosion, unclear teaching orientations (Chen, 2020; Lan, 2020; Peng, 2019), large class sizes (Pan et al., 2020; Chen & Qin, 2019; Wang, 2016), reduced academic credits, traditional teaching methods, assessment shortcomings, and limited resources (Wen, 2014).

From an instructional perspective, outdated teaching approaches and technological challenges hinder effective teaching (Li, 2014). Students also face barriers like low proficiency, lack of motivation, and inadequate autonomous learning skills. These issues

create a negative learning environment, impeding English learning achievements (Huang, 2012; Sun & Wang, 2016; Wang, 2016; Li, 2019; Deng, 2018).

In response, there is a growing focus on integrating modern information technology into English education (College English Teaching Guide, 2020). Mobile-Assisted Language Learning (MALL) has emerged as a significant approach, leveraging mobile technologies to enhance language learning. Initially termed Mobile Learning (M-learning), MALL now encompasses broader technological applications like smartphones and tablets, facilitating flexible, interactive, and collaborative learning environments (Kukulska-Hulme & Shield, 2008).

However, current MALL research primarily emphasizes content delivery, falling short of fully integrating modern technologies as advocated by recent educational guidelines (College English Teaching Guide, 2020). The evolving landscape of mobile communication and computing technologies demands diversified MALL applications, including augmented reality, virtual reality, and collaborative learning approaches (Chen & Jia, 2020; Weng, 2020). This study proposes exploring an integrated instructional model, Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL), to address these challenges and enhance English learning achievements among Guangxi undergraduates in the digital era.

Research Objectives

1. To study the factors affecting English reading comprehension of university students in Guangxi Province.
2. To develop the Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) instructional model for enhancing English reading comprehension of university students at Guangxi University of Science and Technology.
3. To study the effectiveness of Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) instructional model for enhancing English reading comprehension of university students at Guangxi University of Science and Technology.

Research Methods

The present study was divided into 3 phases with population and samples or key informants, research instruments, data collection and data analysis as follows.

Phase 1 – Exploring and analyzing the factors affecting students' academic English reading comprehension at Guangxi University of Science and Technology

Key Informants

The informants in this phase were divided into two groups. Group I consisted of 80 students from Guilin University of Electronic Technology (GUET), 118 students from Guilin University of Technology (GUT), and 77 students from Guangxi University of Science and Technology (GXUST), all majoring in Computer Science and Technol-

ogy and enrolled in a College English Course in the second semester of the 2023 academic year. The sample size was deemed adequate and sufficient for this study, calculated according to Krejcie and Morgan's formula (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) for determining sample size of a known population. This formula set the population proportion at 0.5, with a 95% confidence level and a 5% margin of error, ensuring statistically significant results with minimal errors. The other group consisted of 7 lecturers from three universities in Guangxi Province: 2 from Guilin University of Electronic Technology (GUET), 3 from Guilin University of Technology (GUT), and 2 from Guangxi University of Science and Technology (GXUST). These lecturers taught the College English Course in the second semester of the 2023 academic year.

Research Instruments

Five-point Likert scale questionnaire was employed to collect data from Group 1 informants. Its content validity was approved by the calculated Item-Objective Congruence (IOC) values of 0.85. The questionnaire covered the items regarding internal factors and external factors i.e., learning engagement, motivation, needs, satisfaction, attitude, autonomous learning, teaching model, teaching activities, learning environment, learning tasks, relationship between teacher and students, and materials and resource. An in-depth interview with IOC value of 0.94 was designed to collect data from lecturers in Group 2. It consisted of 10 questions corresponding to the internal and external factors related to problems in teaching English reading,

opinions on method of instruction, development of reading and learners' learning behaviors about English reading skills.

Data Collection

In order to collect data from Group I effectively, the informants were allowed to answer the questionnaires independently. Then they were collected back by the researcher. Each informant was labeled, marked with numbers and sorted by the researcher. As for Group II, the researcher administered the semi-structured interviews. The answer record of each lecturer was labeled, coded with numbers and sorted by the researcher.

Data Analysis

Data obtained from Group I informants were quantitatively analyzed by descriptive statistics i.e., frequency, MEAN, and standard deviation along with interpretation of MEAN on basis of 4 ranges of attitude, 1.00 – 4.00, from the lowest to the highest agreement. The factors obtained from the students are interpreted by using MEAN interpretation criteria proposed by Pornel, Balinas & Saldana (2011, p. 103). The 4 levels of frequency were calculated by using the formula as detailed in Table 1.

Table 1 Mean range of five levels of frequency of questionnaire for students

Mean range	Interpretation
3.50-4.00	The Highest Agreement
2.50-3.49	High Agreement
1.50-2.49	Low Agreement
1.00-1.49	The Lowest Agreement

Besides, content analysis was used to analyze data collected from lecturers.

Phase II – Developing C-MAEL instructional model to enhance undergraduate students’ academic English reading comprehension at Guangxi University of Science and Technology

Key Informants

Three specialists in curriculum and instruction, particularly program evaluation were invited to evaluate the developed instructional model.

Research Instrument

A handout with details of C-MAEL instructional model was provided to the specialists as to introduce the components and functions of such a model based on instructional model development theories and factor outcomes obtained from phase I. Then, instructional model evaluation form was used by the specialists to approve to quality of the model before

further implementation within 4 standards i.e., utility, feasibility, propriety, and accuracy. IOC value of both instruments measure 1.00.

Data Collection

After collecting data in phase I and designing handout and instructional model evaluation form, the handout and instructional model evaluation form were submitted to all 5 specialists and were collected by the end of the same month. The data of each specialist was labeled, coded with numbers, and sorted by the researcher.

Data Analysis

Frequency and percentage were employed to analyze dichotomy between ‘Agree’ and ‘Disagree’ among 5 specialists with 5 components of the model, namely principle/concepts, objectives, contents, methods of teaching and materials, and evaluation. The accepted component must be agreed by specialists not less than 90%.

Phase III – Studying the results of implementing C-MAEL instructional model to enhance undergraduate students’ academic English reading comprehension at Guangxi University of Science and Technology

The implementation of the C-MAEL instructional model in this study aimed to enhance undergraduate students’ academic English reading comprehension across four hierarchical levels of cognition (Smith, 1988): **Literal Comprehension** (Directly

identifying text elements such as vocabulary, facts, ideas, events, and stated information, involving specific answers to questions), Interpretation (Explaining and reconstructing text, demonstrating students' indirect understanding), **Critical Reading** (Analyzing and applying processes, models, questions, and theories to enhance text clarity and comprehension) and **Creative Thinking** (Developing unique, original solutions to problems through innovative thinking).

Population

The population included 77 students majoring in Computer Science and Technology who enrolled in College English Course at Guangxi University of Science and Technology in semester 2 academic year 2023 from 2 classes of students with different levels of learning achievement – beginner, intermediate, and advanced.

Samples

Since the present study was based on one-group pretest-posttest research design, 39 undergraduate students who enroll in College English Course students from Class B of all two class at Guangxi University of Science and Technology in semester 2 academic year 2023 were obtained.

Research Instrument

To implement the developed instructional model, lesson plans using Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) instructional model were designed in line with the teaching material employed in the College English Course – New Era Academic

English Integrated Course. This book belongs to the series of English for Academic Purpose (EAP), which helped students lay the strong language foundation for their professional English. All of the 8 units in the book are taught in College English Course. The researcher chose two units out of eight to implement the experiment: UNIT 4 Gender Equality and UNIT 5 Artificial Intelligence with total 16 hours. As for collecting students' academic English reading comprehension skill data, the researcher designed multiple choice pretest and posttest.

Data Collection

1. Pretest was administered to the samples before the experiment relying on prepared lesson plans.
2. Posttest was used to collected students' achievement after the experiment.

Data Analysis

Scores from the pretest and posttest were analyzed using descriptive statistics, including frequency, mean, and standard deviation. A paired t-test for dependent samples was employed to test the research hypothesis, which posited that students would demonstrate higher academic English reading comprehension after learning through the C-MAEL instructional model.

Results

1) The Factors Affecting Undergraduate Students’ Academic English Reading Comprehension at Guangxi University of Science and Technology

1.1 Students’ Attitude Survey Results

This section presented the analysis results serving objective 1 using table and description in terms of MEAN, standard deviation, and interpretation (Level of Attitude) as shown in Table 2.

Table 2 The result of questionnaire from students in overview

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation
Internal factors (respondents)			
1. Students are very interested in enhancing English learning achievements.	3.27	0.76	High
2. Students actively learn College English course.	2.68	0.79	High
3. Students feel that this subject can improve their knowledge of the contents increasingly.	2.87	0.72	High
4. Students feel happy to register for this subject.	2.77	0.80	High

**Table 2 The result of questionnaire from students in overview
(Continued)**

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation
5. Students are industrious in their learning (Assignments, Projects, Participation, etc.) with the highest potential themselves.	2.78	0.78	High
6. Students feel interested in the teacher's teaching style.	3.17	0.71	High
7. Students always attend class on time except for accidental cases.	3.74	0.46	The highest
8. Students explore more knowledge by themselves after the classroom.	2.79	0.81	High
9. The teacher can help students in terms of knowledge and others according to student requests.	3.11	0.70	High
10. Students found that there is valuable time to study this subject.	2.70	0.82	High
11. Students feel bored to study this subject but they need to study because it is pre-requisite subject.	2.52	0.92	High
12. Students aware of studying this subject is useless.	3.01	0.87	High

**Table 2 The result of questionnaire from students in overview
(Continued)**

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation
13. Students won't recommend friends to study this subject if it is not pre-requisite subject.	2.73	0.93	High
14. Students are improved knowledge and social skills by this subject.	2.80	0.74	High
15. Students feel unsure that this subject can apply in their daily life.	2.51	0.83	High
Total Average of Internal Factors	2.90	.78	High
External factors (teachers, circumstances)			
16. Students can understand content clearly through this teaching model.	3.06	0.69	High
17. Teacher always use traditional teaching activities which are boring and uninteresting.	2.88	0.79	High
18. Content is unrelated to current situation.	2.74	0.83	High
19. Resources and teaching material are uninteresting and unable to achieve the goal.	2.70	0.81	High

**Table 2 The result of questionnaire from students in overview
(Continued)**

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation
20. Fixed learning places affect learning interest.	2.33	0.78	Low
21. Learning tasks are challenged and encouraged the students' enthusiasm.	2.69	0.79	High
22. Classroom environment affects students' learning enthusiasm.	2.88	0.74	High
23. Contents are limited, defective and unrealistic.	2.54	0.80	High
24. Evaluation method is traditional and unmeasurable.	2.46	0.74	Low
25. Students notice that some students are constant absent in this classroom.	2.83	0.87	High
26. Viral communication about getting high grade easily from the senior students persuades many students to enroll in this subject.	2.22	0.79	Low
27. Viral communication about uncomplicated lesson and unstrict teacher persuades many students to enroll in this subject.	2.38	0.87	Low

Table 2 The result of questionnaire from students in overview
(Continued)

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation
Total Average of External Factors	2.63	.80	High
Total Average of All Factors	2.77	.79	High

Table 2 reported the results of the factors affecting English learning achievements of university students in Guangxi Province. They were generally found at the high level ($\bar{X} = 2.77$). All internal factors affecting academic English reading comprehension of university students in Guangxi Province were generally found at high level ($\bar{X} = 2.90$). Considering only each item, it was found that No.7 was the highest mean ($\bar{X} = 3.74$), followed by No.1 ($\bar{X} = 3.27$) and No.6 ($\bar{X} = 3.17$). The fewest mean was No.15 ($\bar{X} = 2.51$). For external factors affecting academic English reading comprehension of university students in Guangxi Province were generally found at high level ($\bar{X} = 2.63$). Considering only each factor, it was found that No.16 was the highest mean ($\bar{X} = 3.06$), followed by No.17 ($\bar{X} = 2.88$) and No.22 ($\bar{X} = 2.88$). The fewest mean was No.27 ($\bar{X} = 2.22$).

1.2 Teachers' Interview Results

Following interviews with seven lecturers, the factors influencing academic English reading comprehension among undergraduate students in Guangxi province can be summarized as follows:

Internal Factors

Physical Factors: Lecturers emphasized that students' academic English reading comprehension is heavily influenced by their engagement in course content, class activities, and teacher interactions. Efforts are made to maintain student interest and achieve learning goals through active participation.

Psychological Factors: Lecturers agreed that learning motivations and strategies significantly impact students' reading comprehension. Motivations include the desire to continue learning English, interest in course content, clear learning objectives, and self-efficacy in studying College English. Effective learning strategies focus on collaboration, interaction with peers and teachers, and the use of technology.

Emotional Factors: Lecturers noted that a careless attitude negatively affects comprehension by reducing interest and motivation. However, competitive learning tasks like group work and presentations can enhance confidence and comprehension. Additionally, learning satisfaction, which brings a sense of success and happiness, encourages greater enthusiasm for English.

External Factors

Teachers: All lecturers, experts in English, support students in achieving their learning goals. Factors affecting comprehension include teachers' academic background, teaching abilities, physical condition, and digital literacy.

Teaching Design: Effective preparation for College English courses is crucial. Lecturers clarify teaching objectives, discuss content with colleagues, and incorporate interesting information and activities into their lesson plans to maintain student engagement.

Technologies and Media: Various technologies and media, such as PPTs, teaching systems, and learning platforms, provide students with abundant information and enhance engagement and motivation.

Interaction: Frequent interaction with students is essential for addressing teaching challenges. Lecturers agree that increased interaction facilitates problem-solving.

Teaching Models: Modern technologies are integrated into teaching through models such as Communicative Language Teaching, Task-Based Language Teaching, Flipped Classroom, Blended Learning, Collaborative Learning, Autonomous Learning, Problem-Based Learning, and Computer-Assisted Language Learning.

Teaching Evaluation: Diverse evaluation methods, including formative, summative, cooperative assessments, and teachers' scoring, effectively measure and stimulate students' reading comprehension.

Teaching Activities: Activities such as competitive group work, presentations, quizzes, role plays, and brainstorming sessions enhance students' learning motivation and enthusiasm.

Learning Tasks: Due to limited teaching hours, lecturers provide additional tasks and resources for students outside of class to improve comprehension. Modern technologies facilitate online interactions, compensating for the lack of face-to-face consultation.

Learning Environment: Factors like reduced teaching hours and credits negatively impact English learning achievements. These conditions lead to reduced motivation and interest, resulting in a careless attitude and poor performance in class. The detrimental learning environment thus hinders students' English learning progress.

2) Confirming the appropriateness of C-MAEL instructional model to enhance undergraduate students' academic English reading comprehension at Guangxi University of Science and Technology

To serve objective 2, the collected data from 5 specialists of confirming the appropriateness of 5 components of instructional model prior to further implementation were analyzed within 4 areas of standards i.e., utility, feasibility, propriety, and accuracy, and were presented by frequency and percentage of the specialists as shown in the table 3 below.

Table 3 Frequency and percentage of conformability of utility, feasibility, propriety, and accuracy of the instructional model components in 5 areas by specialists

Components of Instructional Model of project-based learning instructional model to enhance undergraduate students' creativity ability	Assessment							
	Utility		Feasibility		Propriety		Accuracy	
	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage
I. Principle & Rationale	5	100	5	100	5	100	5	100
II. Objectives	5	100	5	100	5	100	5	100
III. Contents	5	100	5	100	5	100	5	100
IV. Methods of teaching & Materials	5	100	5	100	5	100	5	100
V. Evaluation	5	100	5	100	5	100	5	100

From Table 5 above, all 5 components of the instructional model of C-MAEL instructional model on students' academic English reading comprehension were 100% confirmed to be appropriate by 5 specialists. These results confirmed the appropriateness of the developed instructional model for further implementation ($\geq 90\%$).

3) Studying the effectiveness of the C-MAEL instructional model on undergraduate students' academic English reading comprehension

The following table 4 was the results of overall students' academic reading comprehension before and after implementing C-MAEL instructional model for the sample group students in Guagnxi University of Science and Technology (GXUST).

Table 4 Comparison of overall students' academic reading comprehension before and after implementing C-MAEL instructional model

Units	Scores	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
Unit 4	Pre-test scores	39	68.46	15.18	-10.84	.00
	Post-test scores	39	87.69	7.89		
Unit 5	Pre-test scores	39	64.62	13.97	-12.98	.00
	Post-test scores	39	86.22	9.00		
Overall	Post-test scores	39	86.22	9.00	-15.91	.00
	Post-test scores	39	86.22	9.00		

*p<.05

From table 4.14, it can be found that Pre-test was different from Post-test by using Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) instructional model. The mean scores of Post-test ($\bar{X}$ = 86.96, S.D. =7.48) was significantly higher

than the mean scores of Pre-test ($\bar{X}$ = 66.54, S.D. = 10.31). It revealed that students acquired better academic English reading comprehension after the implementation of C-MAEL instructional model. The paired sample t-test in one-sample group further showed the t-value ($t=-15.91$) and p-value ($p=.00$), which indicated that the differences between Pre-test and Post-test were statistically significant at the level of .05 (* $p < .05$).

Similar conclusion can be drawn by comparing the Pre-test and Post-test in Unit 4 and Unit 5. Both of the mean scores of Post-test in Unit 4 ($\bar{X}$ = 87.69, S.D. = 7.89) and in Unit 5 ($\bar{X}$ = 86.22, S.D. = 9.00) were respectively higher than the mean scores of Pre-test in Unit 4 ($\bar{X}$ = 68.46, S.D. = 15.18) and Unit 5 ($\bar{X}$ = 64.62, S.D. = 13.97). And t-value and p-value in Unit 4 ($t=-10.84$, $p=.00$) and Unit 5 ($t=-12.98$, $p=.00$) confirmed the statistical significance of the differences between Pre-test and Post-test in these two treatments. Therefore, it can be summarized that the implemented C-MAEL instructional model influences students' academic English reading comprehension at significance level 0.05.

Discussions

In the study “The Effectiveness of Collaborative Mobile-Assisted English Learning (C-MAEL) Instructional Model for Enhancing Academic English Reading Comprehension of University Students in Guangxi Province,” the researcher examined several key areas.

Factors Affecting Academic English Reading Comprehension Questionnaire results from three universities in Guangxi Province revealed that internal factors were more significant than external factors in influencing academic English reading comprehension. For instance, four of the top five factors were internal, while the bottom five were external. These findings align with previous research (Yang, 2021; Liao, 2022; Mahmoudi, 2015). Internal and external factors also influenced each other: external factors supported internal factors by fostering motivation and engagement, while internal factors helped students utilize external resources effectively (Li, 2014; Li, 2016; Chen & Quan, 2018). Furthermore, internal factors interacted, with increased motivation leading to greater engagement, which in turn boosted confidence and motivation (Chen & Quan, 2018; Hutchins, 1996; Salomon, 1996).

The C-MAEL instructional model, confirmed by five specialists, was designed to address the needs identified in objective 1. It integrates Mobile-Assisted Language Learning and Collaborative Learning, comprising five components: Principles & Rationale, Objectives, Contents, Methods & Materials, and Evaluation. The model adheres to four standards: utility, feasibility, propriety,

and accuracy. It includes four stages: Preliminary, Enactment, Collaboration, and Evaluation, ensuring the model's suitability, acceptability, and effectiveness in enhancing students' academic English reading comprehension.

Effectiveness of the C-MAEL Instructional Model Pre- and post-test results showed a significant increase in academic reading comprehension. Literal comprehension was the highest, with critical reading the lowest, likely due to the complexity of academic texts. Interpretation skills showed the fastest growth, followed by critical reading, while creative thinking improved the least. The C-MAEL model effectively enhanced students' interpretation and critical reading skills through collaborative activities and the use of mobile devices, although literary comprehension and creative thinking required more time and strategies for improvement. The results indicate a sharp increase in mean scores from pre-tests to post-tests, highlighting the model's efficacy in improving students' academic English reading comprehension.

Recommendations

Students should prioritize their focus on College English courses, ensuring they dedicate sufficient time and energy to the numerous learning exercises and discussions. By fully engaging in these activities, students can enhance their academic English reading comprehension and achieve better learning outcomes. Additionally, students must effectively utilize Mobile-Assisted

Language Learning, particularly mobile devices. While modern technologies can significantly enhance teaching, their misuse can be detrimental. Hence, students should develop strong self-control and self-supervision skills. Furthermore, students are encouraged to practice reading strategies and apply appropriate ones to improve their understanding of academic reading materials, bridging the gap between high school and university English reading focuses.

Lecturers need to integrate modern technologies into their teaching, proactively seeking training on methods and approaches to use these technologies effectively. Improving digital literacy is crucial, as successful integration of Mobile-Assisted Language Learning can lead to unexpected positive outcomes, such as enhanced digital learning environments, increased student motivation, and the development of individual learning styles. Lecturers should also improve their teaching and research abilities, aligning themselves with teaching reform and becoming qualified to teach College English. By understanding factors influencing students' academic reading comprehension, lecturers can implement effective strategies, such as collaborative reading, and provide targeted support to improve students' comprehension levels and achieve learning goals.

University administrators should lead College English reform, conducting in-depth research on national policies and understanding development trends. They should seek advanced educational concepts, update educational goals and methods, and provide support for English education reform. Effective

organizational and management abilities are needed to support reform efforts, including arranging educational resources and coordinating instructional activities. Administrators should also embrace exploration and innovation, supporting technology-based reforms to offer personalized learning plans and diverse opportunities, cultivating students' innovative thinking and practical abilities.

Future research includes the followings.

1. Extended Research on C-MAEL: Due to limited time and content, the current study did not fully explore the effectiveness of the C-MAEL model on higher-level reading comprehension. Future studies should extend the experiment time and content to scientifically and objectively validate the model's effectiveness.

2. Application to Other English Skills: This study focused on academic English reading. Future research should explore the C-MAEL model's effectiveness on other English skills, such as speaking, listening, or writing, to determine if it enhances overall English learning achievements. Additionally, considering the psychological and emotional aspects of second language acquisition could provide deeper insights into internal factors influencing language learning.

3. Broader Application of C-MAEL: The C-MAEL model could be applied to different majors and universities. Mobile-assisted learning integrates modern technologies and teaching, while collaborative learning activates students' internal factors. These principles should be effective across various disciplines and institutions, suggesting the model's broader applicability.

References

- Chen, L. (2020). The present situation and countermeasures of college English education under the background of MOOCs. *Overseas English*. (14), 124-125.
- Chen, L. Q., & Quan, H.R. (2018). Research on the application of discussion method based on BOPPPS teaching model in College English classroom teaching. *Education and Teaching Forum*. (24), 191-193.
- Chen, X. Q., & Qin, T. (2019). The research and application of “Duifen Class” teaching mode in college English. *Journal of Guilin Normal College*. 33(5), 118-121.
- Chen, Z. Z., & Jia, J.Y. (2020). Twenty years of mobile-assisted language learning in China: review and prospect. *Foreign Language World*. (1), 88-95.
- College Foreign Language Teaching Guidance Committee. (2020). *College English Teaching Guide (2020)*. Higher Education Press.
- Crystal, D. (2012). *English as a global language*. Cambridge University Press.
- Deng, Y.A. (2018). On effective college English teaching from the perspective of improving English learning motivation. *English Square*. (1), 123-125.
- Huang, C. M. (2012). An analysis of the present situation and countermeasures of College English network autonomous learning in independent colleges. *Overseas English*. (9), 75-76.

- Hutchins, E. (1996). *Cognition in the wild*. Bradford Book.
- Kang, H. S., Shin, D. S., & Tony, C. (2020). *Online education for teachers of English as a global language*. Routledge.
- Krejcie, V. R., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kukulska-Hulme, A., & Shield, L. (2008). An overview of mobile assist language learning: From content delivery to supported collaboration and interaction. *Recall*, 20(3), 271-289.
- Lan, Z. H. (2020). *Research on the teaching of college English courses in newly-established universities under the background of transformation-A case study of four newly-establish undergraduate universities in Guangxi*. Teaches College for Vocational and Technical Education, Guangxi Normal University.
- Li, B. B., Xing, F., & Wang, H.X. (2019). A look at the development of college English over the past 70 Years. *Journal of Hebei Normal University (Educational Science Edition)*. 21(3), 56-64.
- Li, H. (2016). *A study on the correlation between non-English major undergraduates' use of metacognitive strategy and their academic English reading proficiency*. Nanchang University.
- Li, J. (2014). A study on the feasibility of college English mobile learning in western universities-A case study of Guangxi university. *Journal of Guilin Normal College*. 28(1), 129-132.

- Li, J. (2019). A comparative study on the foreign language learning needs of college freshmen in ethnic region. *Guangxi Journal of Light Industry*. (11), 18-21.
- Liao, Y. L. (2022). Research and countermeasures on the factors influencing English autonomous Learning of Vocational College Students: A case study of two vocational colleges in Guangxi. *Guangxi Education*, (33), 133-137.
- Mahmoudi, S. (2015). Internal and external factors affecting learning English as a foreign language. *International Journal of Language and Linguistics*, 3(5), 313. <https://doi.org/10.11648/j.ijll.20150305.16>
- Pan, Z.Q., Wei, Z.X., & Wei, H. (2020). On the college English precise teaching with GLUET characteristics guided by intelligent testing. *Journal of Zhoukou Normal University*, 37(5), 121-124.
- Peng, H. L. (2019). A study on college students' English teaching and learning strategies. *Tea in Fujan*. 41(5),187-188.
- Pornel, J., Balinas, V., & Saldaña, G. (2011). Nearest integer response from normally distributed opinion model for likert scale. *The Philippine Statistician*, 60(1), 87-103.
- Salomon, G. (1996). *Distributed cognition: psychological and educational considerations*. Cambridge University Press.
- Smith, F. (1988). *Understanding reading*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Sun, Y. Y., & Wang, X. (2016). An investigation on the current situation of college students' English autonomous learning ability-A case study of Lushan College of Guangxi University of science and technology. *Examination weekly*. (3), 114-115.

- Wang, Q. (2016). A Study on the flipped teaching mode of College English based on Wechat Platform. *China Educational Technology & Equipment*, (2), 65- 67.
- Wen, L. (2014). An analysis of the factors influencing undergraduates' English learning burnout - A case study of GLUE. *Journal of Hubei Open University*, 34(1),125-126.
- Weng, X.M. (2020). The development of mobile assisted language learning (MALL): A visualized study based on cite space. *Journal of Xi'an International Studies University*, 28(3), 70-75.
- Xiao, Y., & Li, M. (2022). The evolution and development of college English education in China since the founding of new China: Stages, characteristics and major problems. *Foreign Language Education*, 43(1), 69-75.
- Yang, Y. (2021). Analysis of influential factors of English classroom teaching in Guangxi Sports Colleges from the perspective of case teaching method. *The theory and Practice of Innovation and Entrepreneurship*. 4(16), 13-15.

The Effectiveness of the Integration of Blended Learning and Task-Based Learning Instructional Model on English Reading Skills of Undergraduate Students in Guangxi Province

(Received: September 11, 2024 Revised: November 21, 2024 Accepted: December 20, 2024)

Qin Xiaoqi¹, Areewan Iamsa-ard²

Abstract

The present study had 3 primary objectives: 1) to investigate the factors influencing the English reading skills of undergraduate students in Guangxi Province 2) to confirm the appropriateness of instructional model for English reading skills based on blended learning and task-based learning approaches specifically tailored for undergraduate students in Guangxi Province and 3) to assess the effectiveness of the instructional model developed in objective two on the reading skills of undergraduate students. The research methodology was structured into three distinct phases: Phase I: studying the internal and external factors affecting English reading skills gathering data through questionnaires administered to 190 undergraduate students and interviews conducted with 9 lecturers in Guangxi Province; Phase II: developing

¹Ph.D. student in Curriculum & Instruction Program Faculty of Education Bansomdejchaopraya Rajabhat University E-mail: qin.xiaoqi2024@gmail.com

²Associate Professor in Curriculum & Instruction Program Faculty of Education Bansomdejchaopraya Rajabhat University E-mail: areewan.ia@bsru.ac.th

an instructional model integrating blended learning and task-based learning for English reading skills based on instructional model development theory and the findings from Phase I, plus rigorous evaluation against four standards: utility, feasibility, propriety, and accuracy by 5 experts using an instructional model evaluation form; and Phase III: investigating the effectiveness of the developed instructional model – putting it into practice through lesson plans for experimentation. Data collection encompassed pretests and posttests. Statistical analysis techniques such as percentage calculations, means, standard deviations, interpretation, paired t-tests for dependent samples, developmental score and content analysis were employed to analyze the collected data.

The findings of this study can be summarized as follows:

1) Two types of factors influencing English reading skills were identified based on data from undergraduate students. These factors were categorized as internal and external. Internal factors received a high rating with a mean score of 3.84, while external factors were also rated highly with a mean score of 3.95. The top three factors with the highest mean scores were learning environment ($\bar{X} = 4.03$), usage of instructional methods ($\bar{X} = 3.95$), and teacher ($\bar{X} = 3.88$). Conversely, interest and liking for English received the lowest mean score ($\bar{X} = 3.82$). Insights from interviews with lecturers further categorized internal factors as interest and liking for English and students' learning activities, while external factors encompassed teachers' attitudes toward the English reading course, teaching methods and materials, environments and management, and evaluation.

2) The instructional model developed for enhancing English reading skills among undergraduate students in Guangxi Province comprised five key components: principle and rationale, learning objectives, content, teaching methods and materials, and evaluation. Following a thorough program evaluation, which considered utility, feasibility, propriety, and accuracy, experts unanimously confirmed the suitability of this model for further implementation.

3) The implementation of the developed instructional model had a positive impact on students' English reading skills. Statistically significant improvements were observed at a significance level of 0.05, with an average relative developmental score of 56, indicating a high level of development. Teacher observations also indicated that the integration of blended learning and task-based learning instructional models for reading skills was observed and judged to be of satisfactory quality. Furthermore, students' self-assessment results revealed that the integration of blended learning and task-based instructional models had a positive effect on their English reading skills, as reported by the majority of students.

Keywords: Instructional Model, Blended Learning, Task-Based Learning, English Reading Skills, Undergraduate Students

Introduction

English reading is crucial for language learners and users, facilitating information acquisition and language skill development (Li, 1999:77; Liu, 2010; Zeng & Cao, 2020). However, it remains one of the most challenging skills in education (Kucukoglu, 2013; Holsworth, 2020; Akhmetova, 2022), particularly for English majors in Chinese universities, where it constitutes a significant part of the curriculum (Pan & Li, 2021). Current issues include rigid learning attitudes among students, who often view reading as a solitary task, leading to low engagement in classes that lack interactivity (Zeng & Cao, 2020). Moreover, there's a gap in effective reading strategies and comprehension skills among students, alongside language proficiency issues (Zhang, 2012; Lu et al., 2016).

In Guangxi province, similar challenges in English reading skills have been observed across universities (Yang, 2012; Zhang, 2016; cited in Xinyu, 2020). Teachers report shortcomings in their methods, particularly in training reading skills effectively (Joyce et al., 2009). To address these issues, innovative teaching models such as blended learning have gained traction. Blended learning combines traditional face-to-face instruction with online components, fostering more interactive and engaging learning environments (Adair-Hauck et al., 2000, as cited by Li, 2022; Bonk & Graham, 2006). This approach has shown promise in enhancing student engagement and improving reading proficiency

(Donnelly, 2009; Abaeian & Samadi, 2016; Wei, Xiaoying 2019). Task-based learning (TBLT) is another effective method increasingly applied in English language education, emphasizing real-world tasks to promote communicative language use (Prabhu, 1987; Wang, 2007). It encourages active learning and problem-solving through tasks, aligning with modern educational needs (Unesco and Unicef, 2021). Integrating these innovative approaches with technology offers new possibilities for English pedagogy, especially in enhancing reading skills amidst technological advancements (OECD, 2020).

Research supports the integration of blended learning and task-based learning as a promising strategy to address these challenges (González-Lloret & Ortega, 2014; Wei Duan, 2020; Mufliharsi et al., 2022). Studies indicate positive outcomes in improving reading comprehension and student motivation (Elahi & Heidar, 2021; Nguyen & Chau, 2023). Therefore, this study aims to explore the development and integration of these models in higher education settings to enhance English reading skills, responding to the evolving demands of English language education.

Research Objectives

1. To study the factors affecting English reading skills of the undergraduate students in Guangxi Province
2. To confirm the appropriateness of Instructional models of Blended learning and Task-based learning for English reading skills of undergraduate students of Guangxi Province
3. To study the effectiveness of Blended learning and Task-based learning instructional models on undergraduate students' reading skills

Research Methods

The present study was divided into 3 phases with population and samples or key informants, research instruments, data collection and data analysis as follows.

Phase 1 – Exploring and analyzing the factors affecting English reading skills of the undergraduate students in Guangxi Province

Key Informants

The informants of this phase were divided into 2 groups. Group 1 referred to the former English major students, taking “English Reading Course” as a Foreign Language Skills Course, semester 2 of academic Year 2022 from 3 universities in Guangxi Province – 53 respondents from Guilin University of Technology (GLUT), 47 respondents from Guilin University of Electronic Science and Technology (GLUET) and 60 respondents from Guangxi University

of Science and Technology (GXUST) respectively. The total sum of participants were 160, more than the determining sample size (Krejcie & Morgan, 1970). It should be considered reasonable and significant. All 160 participants were native Chinese speakers who received formal English education for three years in junior high school and three years in high school prior to entering the university. Group 2 were professional scholars/lecturers who taught “English Reading Course” from 3 universities in Guangxi Province – 3 respondents from Guilin University of Technology (GLUT), 3 respondents from Guilin University of Electronic Science and Technology (GLUET) and 3 respondents from Guangxi University of Science and Technology (GXUST) respectively.

Research Instruments

Five-point Likert scale questionnaire was employed to collect data from Group 1 informants. Its content validity was approved by the calculated Item-Objective Congruence (IOC) values of 0.85. The questionnaire covered the items regarding internal factors i.e., interest and like of English, attitude towards English learning, and learning methods, and those of external factors such as teachers and circumstances. An in-depth interview with IOC value of 0.96 was designed to collect data from lecturers in Group 2. It consisted of 10 questions corresponding to the internal and external factors related to problems in teaching English reading, opinions on method of instruction, development of reading and learners’ learning behaviors about English reading skills

Data Collection

The duration of data collection was lasted from the 2nd of March 2023 to the 31st of March 2023. In order to collect data from Group I effectively, the informants were allowed to answer the questionnaires independently. Then they were collected back by the researcher. Each informant was labeled, marked with numbers and sorted by the researcher. As for Group II, the researcher administered the interviews to English lecturers from three universities in Guangxi Province. The answer record of each lecturer was labeled, coded with numbers and sorted by the researcher.

Data Analysis

Data obtained from Group I informants were quantitatively analyzed by descriptive statistics i.e., frequency, MEAN, and standard deviation along with interpretation of MEAN on basis of 5 ranges of attitude, 1.00 – 5.00, from strongly disagree to strongly agree. According to Pimentel (2010), Yaacob et al. (2019), and Nyutu et al. (2021), these 5 levels of frequency were calculated by using the following formula:

$$\text{Interval} = \frac{\text{the highest score} - \text{the lowest score}}{\text{the number of intervals}}$$

For this reason, the interval scale of 5 levels of responses was:

$$\text{Interval} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

Therefore, range of 5 levels of frequency is detailed in Table 2.

Table 1 Mean range of five levels of frequency of questionnaire for students

Mean range	Attitude Level	Interpretation
4.21-5.00	Strongly Agree	Highest degree of factors practiced
3.41-4.20	Quite Agree	High degree of factors practiced
2.61-3.40	Neutral	Moderate degree of factors practiced
1.81-2.60	Quite Disagree	Low degree of factors practiced
1.00-1.80	Strongly Disagree	Lowest degree of factors practiced

Besides, content analysis was used to analyze data collected from lecturers.

Phase II – Confirming the appropriateness of instructional model of blended learning and task-based learning for English reading skills of undergraduate students at Guangxi University of Science and Technology

Key Informants

Three specialists in curriculum and instruction, particularly program evaluation were invited to evaluate the developed instructional model.

Research Instrument

A handout with details of blended-learning and task-based learning instructional model was provided to the specialists as to introduce the components and functions of such a model

based on instructional model development theories and factor outcomes obtained from phase I. Then, instructional model evaluation form was used by the specialists to approve to quality of the model before further implementation within 4 standards i.e., utility, feasibility, propriety, and accuracy. IOC value of both instruments measure 1.00.

Data Collection

After collecting data in phase I and designing handout and instructional model evaluation form, the handout and instructional model evaluation form were submitted to all 5 specialists on 15th April 2023 and were collected by the end of the same month. The data of each specialist was labeled, coded with numbers and sorted by the researcher.

Data Analysis

Frequency and percentage were employed to analyze dichotomy between ‘Agree’ and ‘Disagree’ among 5 specialists with 5 components of the model, namely principle/concepts, objectives, contents, methods of teaching and materials, and evaluation. The accepted component must be agreed by specialists not less than 90%.

Phase III – Studying the effectiveness of the integration of blended learning and task-based learning instructional models on undergraduate students’ English reading skills at Guangxi University of Science and Technology

The effectiveness in this context of study refers to effects of student English reading skill achievement and instructional

model quality in terms of satisfaction. Guangxi University of Science and Technology students were studied for the achievement.

Population

The population included 65 students majoring in English, in two intact classes enrolled in English reading course at English Department, in the 2nd semester of academic year 2023 at Guangxi University of Science and Technology: 30 students in class 1 and 35 students in class 2.

Samples

Since the present study was based on one-group pretest-posttest research design, the participants from class 1 was were obtained through cluster random sampling. This class included student at various proficiency or achievement background – advanced, intermediate, and beginning learners.

Research Instrument

To implement the developed instructional model, lesson plans of 5 units – Unit 1 Little House in the Big Woods; Unit 2 Cheating; Unit 3 The Call of the Wild; Unit 4 The All-American Slurp; and Unit 5 London, was designed in line with such a model. There were 3 stages of instruction: (I) pre-reading task stage; (II) during-reading task stage; and (III) post-reading task stage involving 6 tasks in the process to practice and improve students' English reading skills.

To collect students' scores for comparison between before and after receiving the treatment, the researcher constructed pretest and posttest of 5 kinds of reading skills i.e., previewing the text, determining the main idea, guessing the meaning of words from the context, understanding supporting details, and sequence of event, in 5 units were taken by the students so that the teacher better learned about students' existed proficiency of reading skills for assessing students' reading ability in 5 areas English reading skills. Their IOC were checked by 5 experts and value of 0.98 and 0.90 were found respectively. After try-out session, facility of the tests were examined by analyzing p value (0.68) and discrimination power by analyzing r value (0.56). Also, KR-20 formula is applied to verify reliability of the tests and the output value was 0.95 which indicate the testing quality of the instrument.

Data Collection

1. Pretest was administered to the samples before the experiment relying on prepared lesson plans of 5 units.
2. Posttest was used to collected students' achievement after the experiment.
3. Within a week later, after posttest, students were asked to fill out self-assessment form. They were required to rate their attitudes about before and after learning through blended learning integrated with task-based learning.

Data Analysis

Students’ English reading skill scores collected from pretest and posttest were compared by paired t-test for dependent samples to analyzed difference at significance level .05. Later, pretest and posttest results were calculated for relative developmental scores using the following formula.

Relative Developmental Scores:
$$\frac{\text{Posttest Scores}-\text{Pretest Scores}}{\text{Total Scores}-\text{Pretest Scores}} \times 100$$

The calculated scores from the formula above will be interpreted according to the criteria below.

Table 2 Criteria of interpreting learning outcomes by relative developmental scores

Relative Developmental Scores	Developmental Level
76 - 100	Very High
51 - 75	High
26 - 50	Moderate
0 - 25	Low

Results

1) The factors affecting English reading skills of the undergraduate students in Guangxi Province

1.1 Students’ Attitude Survey Results

After analyzing data collected from students at 3 universities in Guangxi Province, the data indicated MEAN, standard deviation, interpretation, and ranks of both internal and external factors affecting English reading skills of the undergraduate students as shown in Table 3.

Table 3 Factors affecting English reading skills in overview

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Rank	
				Inclusive	Exclusive
Internal Factors					
I. Interest and like of English	3.82	0.93	High	7	4
II. Attitude towards English Learning	3.85	0.90	High	4	1
III. Student-teacher relationship	3.84	0.93	High	6	3
IV. Learning methods	3.85	0.89	High	5	2
Average	3.84	0.91	High		

Table 3 Factors affecting English reading skills in overview
(Continued)

Factors	$\bar{X}$	S.D.	Interpretation	Rank	
				Inclusive	Exclusive
External factors					
V. Teacher	3.88	0.89	High	3	3
VI. Usage of the instructional methods	3.95	0.92	High	2	2
VII. Learning environments	4.03	0.90	High	1	1
Average	3.84	0.91	High		

Table 3 shows that, according to respondents, either internal or external factors were rated at high level ($\bar{X}$ = 3.84 and 3.95 respectively). Learning environments was the sub-factor which played an important role most in supporting students’ English reading skill ($\bar{X}$ = 4.03) followed by usage of the instructional methods ($\bar{X}$ = 3.95) and teacher ($\bar{X}$ = 3.88) all of them were in external factors. The rest of the item were categorized into internal factors. The item with highest MEAN was attitude towards English learning ($\bar{X}$ = 3.85) followed by learning methods ($\bar{X}$ = 3.85), student-teacher relationship ($\bar{X}$ = 3.84), and interest and like of English ($\bar{X}$ = 3.82).

1.2 Teachers' Interview Results

According to interviews with 9 lecturers, factors influencing English reading skills in Guangxi province are categorized into internal and external influences. Internally, student interest and engagement play pivotal roles, with lecturers employing strategies like scoring systems and engaging course materials to foster motivation. Group work and presentations further enhance comprehension and teamwork skills.

Externally, teacher attitudes are crucial, with some emphasizing personal interest and student-centered approaches to enhance language skills. Teaching methods vary widely, from Q&A sessions to online platforms like U-campus and WeChat, promoting interactive learning beyond the classroom. Assessments include midterm and final exams, often standardized like TEM-4, alongside formative methods like timed exercises and portfolio assessments, providing continuous feedback.

The teaching environment's impact is significant, with lecturers advocating for better resources while navigating extensive non-teaching duties that detract from classroom focus. Flexibility in adapting teaching schedules and methods is essential, allowing for responsive adjustments to student needs and external constraints. In conclusion, the study underscores the complex dynamics influencing English reading instruction in Guangxi, highlighting the need for holistic approaches to enhance teaching effectiveness and student proficiency.

2) Confirming the appropriateness of instructional model of blended learning and task-based learning for English reading skills of undergraduate students at Guangxi University of Science and Technology

To serve objective 2, the collected data from 5 specialists of confirming the appropriateness of 5 components of instructional model prior to further implementation were analyzed within 4 areas of standards i.e., utility, feasibility, propriety, and accuracy, and were presented by frequency and percentage of the specialists as shown in the table below.

Table 4 Frequency and percentage of conformability of utility, feasibility, propriety, and accuracy of the instructional model components in 5 areas by specialists

Components of Instructional Model of Blended learning and Task-based learning on English Reading Skills	Assessment							
	Utility		Feasibility		Propriety		Accuracy	
	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage
I. Principle & Rationale	5	100	5	100	5	100	5	100
II. Objectives	5	100	5	100	5	100	5	100
III. Contents	5	100	5	100	5	100	5	100
IV. Methods of teaching & Materials	5	100	5	100	5	100	5	100
V. Evaluation	5	100	5	100	5	100	5	100

From Table 4 above, all 5 components of the instructional model of Blended learning and Task-based learning on English reading skills were 100% confirmed to be appropriate by 5 specialists. These results confirmed the appropriateness of the developed instructional model for further implementation ($\geq 90\%$).

The aims of this model was to improve students' English reading skills in 5 necessary domains through 5 key components of the developed model – blended learning, task-based learning, teachers' instruction, students' learning methods, and technology. Also, internal and external factors were integrated with the model through instructional methods such as, creating blended learning environment between online and offline situation, plus collaborative learning in the classroom. The function of traditional teaching like grammar-translation and direct method was reduced while linguistic tasks and groupwork as well as discussion for solution were more applied.

3) Studying the effectiveness of the integration of blended learning and task-based learning instructional models on undergraduate students' English reading skills at Guangxi University of Science and Technology

In response to objective 3, 4 sub-sections are presented: (1) comparing students' English reading skills between before and after the experiment using paired t-test for dependent samples which provide significant difference between prior and after learning outcomes, (2) reporting relative

development score (RDS) according to developmental level (DL) as specified in Table 1 with table and figure, (3) reporting classroom observations which included peer observation and self-observation from the teacher's perspective, and (4) reporting self-assessment from students' perspective.

Table 5 Comparison between students' English reading skills before and after learning through the Integration of Blended learning and Task-based learning instructional model (Total Scores = 150)

Scores	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
Pretest scores	30	40.13	12.93	17.589	0.00
Posttest scores	30	101.33	31.38		

* $p < 0.05$

From Table 5, pretest was different from posttest by using the integration of Blended learning and task-based learning instructional model (Pretest $\bar{X} = 40.13$, Posttest $\bar{X} = 101.33$) and p value = 0.00 (* $p < 0.05$). Then, it can be summarized that the given treatment influenced students' English reading skills at significance level .05.

Table 6 Relative developmental score of students’ English reading skills on basis of 5 domains of reading skills

English Reading Skills	RDS	DL	Frequency and Percentage							
			Low		Moderate		High		Very High	
I. Previewing the Text	48.32	Moderate	0	0.00	22	73.33	2	6.67	6	20.00
II. Determining the Main Idea	63.36	High	0	0.00	12	40.00	7	23.33	11	36.67
III. Guessing the Meaning of Words from the Context	58.61	High	1	3.33	12	40.00	6	20.00	11	36.67
IV. Understanding Supporting Details	64.45	High	0	0.00	11	36.67	10	33.33	9	30.00
V. Sequence of Event	57.13	High	3	3.33	11	36.67	7	23.33	9	30.00
Average	58.37	High	0.80	2.67	13.60	45.33	6.40	21.33	9.20	30.67

From Table 6, in general, the total relative developmental scores of English reading skills was 58.37, in the range of ‘High’ level. Developmental level in every domain of English reading skills was in the range of ‘High’ level, except previewing the text. Most students performed understanding supporting details best (RDS = 64.45) followed by determining the main idea (RDS = 63.36), guessing the meaning of words from the context (RDS = 58.61), sequence of event (RDS = 57.13), and previewing the text (RDS = 48.32).

Discussions

The factors influencing English reading skills among undergraduate students in Guangxi Province are multifaceted, encompassing both internal and external elements. Internal factors, such as goal-oriented group tasks designed to enhance student interest in learning, are crucial (Peng, 2022; Shaoqian, 2008). External factors, including teachers' technological proficiency and the quality of the learning environment, also significantly impact learners' progress and engagement (Iveson, 2019; Borup et al., 2019; Chun Lai et al., 2011; Han Min, 2012). Effective task-based language teaching incorporating summative assessment is recommended, although challenges such as resource limitations persist (Ellis, 2013; Song, 2020; Dao & Newton, 2021). In summary, both internal and external factors contribute significantly to the development of English reading skills among undergraduate students.

This study validates the integration of blended language learning and task-based language learning models, aligned with utility, feasibility, propriety, and accuracy standards (Yarbrough et al., 2011). The integration proves valuable in improving English reading skills, leveraging contemporary technology and meeting pedagogical needs effectively (Elahi & Heidar, 2021; Mufliharsi et al., 2022). Detailed lesson plans and materials support the feasibility standard, ensuring practical implementation within English reading classrooms (Delta Reading). Ethical considerations and participant informed consent uphold the propriety standard,

while academic progress data and student feedback validate the accuracy and efficacy of the instructional model (pretest-posttest outcomes).

The effectiveness of integrating blended and task-based learning models for English reading skills is evidenced by significant improvements post-implementation ($p < .05$). While students' ability to preview texts remains a challenge, the integrated approach enhances overall reading comprehension and motivation. Additional evaluation methods, including classroom observations and student self-assessment, are recommended to further validate the instructional model's impact on enhancing English reading skills.

Implications

The study highlights the benefits of blending BL and TBLT models in improving undergraduates' English reading skills. It suggests these integrated approaches not only enhance reading but also potentially boost writing and speaking skills (Popham, 2014). Effective integration involves structured lesson plans encompassing course details, objectives, processes, roles, resources, and evaluation methods, blending online and offline activities to cater to diverse learning environments. This approach fosters student motivation and engagement, aligning with their tech-savvy nature and promoting self-driven learning through relevant materials and tasks. Encouraging students to take a proactive role, engage in related applications,

and participate independently enhances their confidence and responsibility. Teachers are crucial facilitators in this model, guiding with comprehensive plans, instructions for online components, and varied teaching methods while monitoring progress and providing feedback. Future research should explore L2 reading in Chinese-speaking contexts, integrating social, cultural, neurolinguistic, and computer linguistic perspectives with larger sample sizes for broader insights and reliability.

References

- Abaeian, H., & Samadi, L. (2016). The effect of flipped classroom on Iranian EFL learners' L2 reading comprehension: Focusing on different proficiency levels. *Journal of Applied Linguistics and Language Research*, 3(6), 295–304.
- Akhmetova, A. (2022). *Assessing 6th and 8th Grades Students' Reading Skills and Literacy in Kazakh, Russian, and English Languages in Kazakhstan*. [Doctoral Dissertation, University of Szeged].
- Bonk, C., & Graham, C. (2006). Introduction to blended learning. In C. J. Bonk & C. R. Graham (Eds.), *Handbook of blended learning environments: Global perspectives, local designs* (pp. 3-22).
- Borup, J., Chambers, C. B., & Stimson, R. (2019). K-12 student perceptions of online teacher and on-site facilitator support in supplemental online courses. *Online Learning*, 23(4), 253- 280.
- Chun Lai, Yong Zhao, Jia Wenwang (2011). Task-Based Language Teaching in Online Ab Initio Foreign Language Classrooms. *The Modern Language Journal*, (95), 81–103.
- Dao, H., & Newton, J. (2021). TBLT Perspectives on Teaching from an EFL Textbook at a Vietnam University. *Canadian Journal of Applied Linguistics*, 24(2), 99–126.
- Donnelly, R. (2009). Harmonizing Technology with Interaction in Blended Problem-based Learning. *Computers & Education*, 54(2), 350-359.

- Elahi, A., & Heidar, D. M. (2021). The impact of integrating blended learning with task-based language learning on reading comprehension of Iranian EFL learners. *Journal of Language Horizons, Alzahra University*, 5(1), 125-144.
- Ellis, R. (2013). *Task-based Language Learning and Teaching*. Shanghai Foreign Language Education Press.
- _____. (2017). Position paper: Moving task-based language teaching forward. *Language Teaching*, 50(4), 507–526.
- González-Lloret, M., & Ortega, L. (2014). Towards technology-mediated TBLT. *Technology-mediated TBLT: Researching Technology and Tasks*, 6, 1-22.
- Han Min. (2012). Designing Tasks for Teaching English Reading in Senior Middle Schools. Degree: MA, In *English Teaching*. Xi' an: Shaanxi Normal University.
- Han Ying. (2017). *Research of Task-based Language Teaching of College English based on SPOC*. [Master degree dissertation, Nanjing University of Posts and Telecommunications].
- He Kekang (2004). The New Development of Educational Technology Theory Viewed from Blending Learning. *e-Education Research*, 3, 1-6.
- Hismanoglu, M., & Hismanoglu, S. (2011). Task-based language teaching: What every EFL teacher should do. *Procedia: Social and Behavioral Sciences*, 15, 46-52.
- Holsworth, M. (2020). *The Effect of Extensive Reading, Timed Reading, and Word Recognition Training on Reading*. [Doctoral Dissertation, Temple University].

- Iveson, J. (2019). *Task-based language teaching frameworks in technology enhanced learning contexts*. [Doctoral Thesis, Lancaster University].
- Jia, G. D. (2012). The urgent task of college English teaching reform in the new era—On “Revision of “College English Course Teaching Requirements””. *China Foreign Languages*, 9(6), 11-15.
- Jiawook, L. (2022). *The Effectiveness of Digital Reading for Motivating Student Reading and Vocabulary Development: Effektiviseringen av digital läsning för att motivera elevernas läsning och ordförrådsutveckling*. Faculty of Education and Society (LS), Malmö University.
- Joyce, B., Weil, M. & Calhoun, E. (2009). *Models of Teaching*. (8th Ed.). Pearson Education, Inc..
- Kamsa-ard, T. (2021). *The Implementation of the Blended Learning Model with a Speaking Task-based Design on Thai EFL Students’ English Speaking Ability*. [Master of Curriculum and Instruction, Graduate School, Udon Thani Rajabhat University]. [In Thai].
- Krejcie, V. R., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kucukoglu, H. (2013). Improving Reading Skills Through Effective Reading Strategies. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, (70), 709 – 714.
- Li, H. (1999). Analysis of Reading and Reading Status. *Journal of PLA Foreign Languages Institute*, (6), 77-78.

- Li, R. (2022). Effects of blended language learning on EFL learners' language performance: An activity theory approach. *Journal of Computer Assisted Learning*, 38(5), 1273–1285.
- Liu, F. (2010). Reading Abilities and Strategies: A Short Introduction. *International Education Studies*, 3(3), 153–157.
- Lu, S., Jia F., Wu, Y. W. (2016). Investigation and Research on the Current Situation of College Students' English Reading Learning—Based on the Perspective of Hierarchical Prescription Teaching. *Journal of Xi'an International Studies University*, 24(3), 72-75.
- Mehri, M, & Tavakoli, M. (2020). The Effect of Technology-mediated Reading Comprehension Tasks on Autonomy and Metacognitive Strategy Use by Iranian EFL Intermediate Learners. *Journal of Modern Research in English language studies*, 7(3), 45- 69.
- Nasrudin, Ningtyas, P. R., & Ekamurti, N. (2018). Increasing the Students' Motivation in Reading English Materials Through Task-based Learning (TBL) Strategy (A Classroom Action Research At The First Year Students of SMP Dirgantara Makassar). *Journal of Pedagogy*, 1(1), 44-53.
- Nguyen Dinh Tung, Chau Thi Hoang Hoa. (2023). A Framework for Task-Based Flipped Classroom in EFL Education in Vietnam. *Innovare Journal of Education*, 11(2), 5-9.
- Nyutu, E. N., Cobern, W. W., & Pleasants, B. A-S. (2021). Correlational study of student perceptions of their undergraduate laboratory environment with respect to gender and major. *International Journal of Education in Mathematics, Science, and Technology (IJEMST)*, 9(1), 83-102.

- OECD. (2020). *Benchmarking the Performance of China's Education System*. OECD Publishing.
- Pan, L. & Li, X. W. (2021). Research on the Online and Offline Mixed Teaching Mode of English Reading Courses. *Journal of Sichuan University of Arts and Sciences*, 31(4), 145-150.
- Pimentel, J. L. (2010). A note on the usage of Likert Scaling for research data analysis. *USM R&D Journal*, 18(2), 109-112.
- Popham, W. (2014). *Classroom Assessment: What Teachers Need to Know*. (7th ed.). Allyn & Bacon.
- Prabhu, N. S. (1987). *Second Language Pedagogy*. Oxford University Press.
- Mufliharsi, R., Mayuni, I., & Nuruddin. (2022). Enhancing Student's Reading Experience Using Task-based Flipped Classroom in Reading Course. *Journal of Deiksis*, 14(1), 39-50.
- Shaoqian, L. (2008). Task Design in English Teaching. *Curriculum, Teaching Material and Method*. (3), 48-53.
- Song, S. (2020). An Innovative Application of Task-based Language Teaching Based on Flipped Classroom Concept. *Advances in Educational Technology and Psychology*, 2020, 4(1).
- Staker, H., & Horn, M. B. (2012). *Classifying K-12 blended learning*. Innosight institute.
- Stec, K. (2022). *Technology in EFL Teaching and Learning: ICT's Effect on Reading and Writing Skills and Attitudes Towards ICT - A Systematic Literature Review*. Languages, Linnaeus University.

- Tavakoli, H., Lotfi, A., & Biria, R. (2019b). Effects of CALL-mediated TBLT on Self-efficacy for Reading Among Iranian University Non-English Major EFL Students. *International Journal of Foreign Language Teaching & Research*, 7(26), 85-101.
- Tonkin, K., Page, S., & Forsey, M. (2019). Managing cognitive load with a flipped language class: An ethnographic study of the student experience. *Foreign Language Annals*, 52(3), 551–575.
- Unesco and Unicef. (2021). *China case study: Situation Analysis on the Effects of and Responses to Covid-19 on the Education Sector in Asia*. Author.
- Wang, Q. (2007). The National Curriculum Changes and Their Effects on English Language Teaching in the People’s Republic of China. In J. Cummins & C. Davison (Eds.), *International Handbook of English Language Teaching* (pp. 87–105). Springer.
- Wei Duan. (2020) On the “Flipped Classroom” Teaching Model Through Task-Based Language Teaching from the Perspective of Constructivist Learning Theory: A Case of Hotel English Reform in Yinxing Hospitality Management College of CUIT. *Journal of Asian Research on English for Specific Purposes. conference paper*, (3), 209–227.
- Wei, X. (2019). *The Effects of the Flipped Classroom Model on Students’ Learning in a College English Class in Shanghai, China*. Doctor of Education (EdD), Curriculum and Instruction, University of the Pacific.

- Xinyu, M. (2020). *Teaching Reading and Teacher Beliefs: A Sociocultural Perspective*. Springer Nature Switzerland AG.
- Yaacob, A., Awang-Hashim, R., Valdez, N., & Yusoff, N. (2019). Illuminating diversity practices in Malaysian higher education institutions. *Asia Pacific Journal of Educators and Education*, 34, 1–16.
- Yang, Y. (2012). Blended learning for college students with English reading difficulties. *Computer Assisted Language Learning*, 25(5), 393-410.
- Yarbrough, D. B., Shulha, L. M., Hopson, R. K., & Caruthers, F. A. (2011). *The program evaluation standards: A guide for evaluators and evaluation users*. (3rd ed.). Sage.
- Zeng, Y., & Cao, L. (2020). *China's Standards of English Language Ability: Reading*. Higher Education Press.
- Zhang, N. (2012). How to Improve English Reading Ability. *Exam Weekly*, (7), 91-92.

Constructing African American Identity through Oral Traditions in Jesmyn Ward's *Sing*, *Unburied*, *Sing*

(Received: May 27, 2024 Revised: November 11, 2024 Accepted: December 10, 2024)

Supaphorn Khumkerd¹, Thitima Kamolnate²

Abstract

The objective of this research article was to examine the role of oral traditions in constructing the African American identity of the main character, Jojo, in the novel *Sing, Unburied, Sing* (2017). This research employed a qualitative methodology to analyze how oral traditions contributed to the formation of African American identity. The findings of this study indicate that the character could shape African American identity by recounting the experiences of slavery. The slave history had been retold, providing an opportunity for the protagonist, who was of African American descent, to reinterpret the experience of slavery. Additionally, it prompted a reevaluation of the historical context of slavery. The protagonist could form their identity by reconciling the cultural differences between their ancestors' culture and the dominant mainstream culture and could live in an American society as an African American descendant.

Keywords: African American Identity, Orality

¹Graduate student in the Master of Arts program in English, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University E-mail: supaphorn.khu@g.swu.ac.th

²Advisor, Ph.D., English Program, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University E-mail: thitimak@g.swu.ac.th

Introduction

Throughout American history, African Americans have confronted significant challenges, including oppression, marginalization, racism, and exploitation. Despite the abolition of slavery, the African American community continued to face barriers related to discrimination. Marginalization and prejudice in various aspects of society had played an important role in shaping the identity of African Americans.

Orality has long been valued as a vital method of preserving ancestral history and culture in the African American community. In Africa, orality produced religious belief, social life, and the constant reconstitution of aesthetics, ideology, and society. Ato Quayson (2009) suggests that orality parallels literacy in shaping cultural identity. For instance, *The Cambridge History of African and Caribbean Literature* highlights that orality shaped Africa's history and existence before the colonial influence of the West became evident (Gunner, 2004, p.1). Thus, orality in an era of globalization has not vanished but has changed as a tool for expressing the hopes and fears of new African generations.

Orality had various connotations. According to Ato Quayson (2009), orality was the collection of conceptual skills that transfer a comparable position as literacy in establishing a sense of cultural identity. In *The Cambridge History of African and Caribbean Literature* that orality helped shape Africa's history and existence even before the West's colonial influence became evident (Gunner, 2004, p. 1). In the African environment, orality

was how civilizations of varying degrees of complexity governed their past, present, and, in certain situations, opposition to authority. As a result, orality in Africa wasn't a form of communication; it was woven into their existence. Animal stories, anecdotes, songs, myths, folktales, and proverbs were passed down orally for generations. Through slavery, these traditions were carried to the Americas via slave ships and continue to thrive today. Across civilizations, particularly in Africa, oral tradition remained crucial for passing on knowledge from one generation to the next, showing how orality transforms into the oral tradition.

Because of the horrific history of slavery since the Diaspora, oral traditions had been used to illustrate the way of life of African people in a new land. According to Warner-Lewis (2004), the oral tradition was essential for fostering communication that connects African ancestors with their descendants to ensure cultural preservation. Oral history, on the other hand, was viewed more as a recreation and re-actualization of events in the present than as a meticulous reconstruction of history. Oral literature, then, provided a way for the traditional community to become aware of itself. Such a view of history differs greatly from the Western understanding of "original history" (Quayson, 2009 p. 33). Additionally, Roger Bastide asserted that the oral tradition had persisted for generations on the ancestral continent, giving the relocated Africans a symbolic resource for their new surroundings.

According to the foregoing viewpoint, African oral literature's integration of form and purpose gained significance in any discussion regarding the evolution of African American literature. Oral traditions were valuable as a humanistic resource, according to Quayson (2009). It was noteworthy as an ethnic and historical hinterland of African American literature as well. Of course, the primary cause of the historical differences between the two bodies of literature was the existence of slavery and the enormous displacement it brought about. Recurrences in spirit and articulation style could be identified in the creation of the collective self among black groups in the New World, even in cases where precise linkages are hard to establish.

The African legacy did not take on a new significance or function in public culture until the Harlem Renaissance of the 1920s when literacy became the main means of elaboration and expression. African American authors used oral traditions to fight silence and speak out against injustice in all its forms to recover their humanity, history, and culture. African oral tradition had been examined by African historians like Joseph Ki-Zerbo and Théophile Obenga, as well as literary luminaries like Chinua Achebe and Ayi Kwei Armah, to highlight the identity of Black people in history (Sackey, 1991). African American writers utilized oral traditions as a distinctive kind of cultural expression to challenge slavery and recover African history, and cultural legacy. It was therefore not surprising that modern African American writers frequently drew parallels between their works and the history of slavery through oral traditions.

One of the best-selling African American novels of the 20th century was Toni Morrison's *Beloved*. In terms of formal narrative procedure, Toni Morrison's masterpiece *Beloved* integrated the entire realm of consciousness that African oral narrative had always sought to encompass through an imaginative reconstruction that gave the collective experience a moral and symbolic resonance. Morrison thus places her art in the context of mood and image that reached into the African heartland and serves as a supporting framework for African American heritage.

A sort of collective oral tradition about the past was built out of personal memories as stories are passed down amongst Sethe, Baby Suggs, Paul D, and Denver. Storytelling was one way that memories were perpetuated. The novel examined the importance of storytelling as well as its risk. Storytelling preserved memories, and Sethe's account of her family and her miraculous birth provides Denver with a sense of personal history and heritage. It also allowed former slaves to define themselves and tell their own stories instead of being defined by slave owners like the Schoolteacher, who records information about his slaves for his writings. Additionally, storytelling in *Beloved* triggered unpleasant memories, particularly for Sethe and Paul D. Rehashing old hurts might keep characters from progressing. The novel's conclusion, which reiterated, "It was not a story to pass on," implied that after *Beloved* vanished, people had to move on and forget about her. However, Toni Morrison's book did tell the narrative of *Beloved*, implying that we as a country

should not (and cannot) forget about the history of slavery and that there was still value in learning about this traumatic past.

Subsequent to *Beloved*, the reenactment of memory was predicated on the communal storytelling practice that honored the cultural links of the African diaspora. As a result, Jesmyn Ward's books carried on *Beloved*'s literary heritage while also taking readers to modern America to read tales that were still plagued by pain, death, and suffering while also exposing the atrocities of racism and the widespread suffering since the African diaspora. Influenced by Toni Morrison's work, Ward explored the ties between the African diaspora and slave history, retelling it through their ancestors' perspectives. Ward carries on Morrison's literary tradition and also adds on modern American history that reflects the ongoing struggles of African Americans. In *Sing, Unburied, Sing*, the author shows a clear connection between the effects of African American identity and the historical accounts of slavery. As the main character's family has a long history of enslavement, he keeps the customs of his ancestors while fitting into American society. As a result, the protagonist faces the challenge of blending African and American cultures. Through the storytelling, he must reinterpret his ancestral past to find his unique African American identity.

To investigate the significance of oral traditions of the ancestors in constructing African American identity, the author examined Afrocentric viewpoints to shed light on how storytelling was used in literature to validate the African heritage of African Americans. Oral traditions were employed

in literary works to allude to African American identity to foster a sense of community that encourages progressive and creative pride in identity. It also concentrated on how African storytelling served as a means of preserving African heritage in modern African American fiction. So, *Sing, Unburied, Sing* by Jesmyn Ward was selected as a source to study.

For various reasons, *Sing, Unburied, Sing* is a valuable material when examining the identity-building of African American characters. First, there was a clear connection between the effects of African American identity and the historical accounts of slavery. Reconstructing African Americans' identities as inheritors of Africa in America was a goal shared by the author. Secondly, the protagonist was viewed as a minority in a world ruled by the dominants. He would inevitably have to deal with the differences of African and American cultures. Through the retelling of his ancestor's past by another character, he reimagined his ancestral past to find their African American self-identity.

Set in the 21st century, Jesmyn Ward's novel '*Sing, Unburied, Sing*' portrays the lives of African American families amidst America's drug crisis. Jojo grew up in Bois Sauvage, Mississippi, raised by his drug-addicted parents alongside his African grandparents and sister, Kayla. In the book, stories were told via the perspectives of Jojo (the protagonist), Leonie (Jojo's mother), and Richie, a deceased black boy who was killed by Pop, Jojo's maternal grandpa since they were slaves in Parchman prison. Pop (River) and Richie's storytelling of the traumatic past convey the chilling truth of this unfair reenactment of slavery in South America.

Additionally, Ward conveyed the link between African Americans and their ancestral history through the utilization of oral traditions. Despite Jojo suffering from his father's racist white family and his parent's drug addiction, through hearing his ancestors' stories, he could comprehend his African heritage and construct his own identity. The presentation of enslaved people's past in '*Sing, Unburied, Sing*' underscored the intricate process of identity formation. By examining Jojo's journey in the novel, this study aims to reassess how the oral traditions surrounding the history of slavery had contributed to shaping African American identity.

Methods

The methodology of this research was qualitative design. The selected African American novel was *Sing, Unburied, Sing* (2017) by Jesmyn Ward. The selection was based on using oral traditions in constructing African American identity.

In literary narratives, oral storytelling, according to Mahfouf & Al-Shetawi (2019), gives oppressed Black characters a voice and agency, enabling them to become a force capable of resisting the particularism of "Westernity" and undoing the hegemonic record history. This force could subvert attempt by the dominant culture to deny the existence of African identity. The African forefathers used the power of spoken words in their quest for liberation by narrating their stories. Narrating stories from a black perspective guarantees that the characters or storytellers would have the chance to change their lives by recalling their unique pasts and reconstructing the history of their race, enabling them to form their identities.

For Africa, orality was served in various functions. It produced religious belief, social life, and the constant reconstitution of aesthetics, ideology, and society (Gunner, 2004). Liz Gunner also stated that orality should be seen as the means of organizing societies' present and past. We could use orality to reflect the philosophy, declare, and in some cases, contest the power. Africa used orality to make its history and existence before the presence of the imperial and colonial of the West. Orality was something self-constitutive. Therefore, in a time of globalization, orality has not disappeared but rather evolved as a means of communicating the aspirations and anxieties of younger African generations (Gunner, 2004).

However, orality had expanded into several contemporary forms, one of which was literacy. Liz Gunner (2004) claims that although literacy has had a variety of effects on oral communication methods and had resulted in creative hybrid forms, orality had had a significant impact on the book itself in terms of written literature from the continent. It could be argued that the existence of a sizable and well-established body of rhetoric holding deep knowledge, with which writers had frequently felt compelled to engage, even when moving from the African languages in which the poetry or narrative was expressed to writing in English, French, or Portuguese, had greatly influenced the directions taken by contemporary written African literature. So, oral forms were indicated as the way to express imagination. Nevertheless, Lawrence Buell's definition drew attention significantly; he stated that both literature and

oral could be used as literary tools for communication. Graham and Ward (2015) cited in Georges Mounin's *The Cambridge History of African American Literature*, argued that the basis of culture was the connotation Language expression must act equally between written literature and oral. In other words, the written and oral were applied in the same norm (Graham & Ward, 2015).

Due to the traditionally limited usage of literacy in African communities, orature genres, topics, styles, and performance techniques had historically served as the main means of communication, enculturation, entertainment, and social approval in most African nations, which led to oral tradition for African people. Gunner (2004) said that among the few but incredibly important items that the enslaved survivors of the transatlantic voyage brought with them to the United States were their verbal traditions. Additionally, studies had demonstrated that the concepts of "oral tradition" and "oral literature" pertain to the same corpus of work. The distinctions were found in the terms used to refer to the same body of material at different points in time and in the range to which each term was applied. For example, Adedeji defined oral tradition as a "complex corpus of verbal or spoken art created as a means of recalling the past" in an article titled *Oral Tradition and the Contemporary Theatre in Nigeria* (1971, p. 2). Oral tradition in this sense was predicated on people's attitudes, sentiments, symbols, beliefs, and presumptions. Adedeji discussed the two primary categories of verbal arts in his typology of the oral tradition.

The literary and historical categories were as follows. According to him, music and poetry used in Odu or Ifa divination, as well as praise and totem chants, fall under the literary category. Proverbs, parables, and incantations are among other kinds. Stories based on myths, stories, and historical played like the epic fell under the historical category (1971, p. 2).

African uniqueness was involved here, encompassing African identity and oral tradition as a source of pride and variety. As mentioned in Trudier Harris's *Fiction and Folklore: The Novels of Toni Morrison* (1994), one application was the use of oral tradition in fiction. By incorporating oral folktales into her novels, Toni Morrison hoped to create books that readers could both hear and read. Harris explored this aspect of Morrison's novelistic method. In addition, Harris attributed the popularity of her writing to the blending of orality with the written word (1994). Nancy J. Peterson (1998) also discussed *Beloved* that this novel weaves a story on a singular frame: Black cultural and social identity was integrally represented through interpretation.

The retelling of history using oral traditions was one of the alternatives of African writers to preserve cultural memory and the recognition of oneself as African American. In Morrison's works, realizing oneself was incredibly significant to preserving one's culture and identity. Through generations, the African oral tradition has been used as a tool to preserve cultural heritage. In *Song of Solomon*, Morrison used the myth of the flying African as an act of opposition of Africans toward White dominants. The significance of the flight implied the yearning

of Africans to return to their heartland, and it was a freedom movement. As well as in *Beloved* (1987), Morrison depicted the enslaved ghost as repeating the slave history, which still haunted African American people as proof of the oppression their ancestors confronted. Kathleen Brogan mentioned that the ghost's appearance in oral traditions was a literary tool to reconstruct and revise the ethnicity of African people. The ghost in retelling slavery was served as a recovery of history (Brogan, 1995, p. 163).

Thus, African American literature's development related to African oral literature's function and form. It was not only about the value of the literature itself but also its essential history and ethnicity of African American literature. The history of slavery and the Black diaspora were the main factors that led to racial discrimination in literature. The combination of oral traditions and African American literature was presented as the reinvention of the self-collective in the New World of Black people.

In conclusion, African American identity was constructed under the oppression of the mainstream culture of whites. The marginalization and discrimination toward the Black group were the factors for the African American novelists to readjust the sense of the value of being African American in their works. The importance of memory from African ancestors and the legacy of slavery, which were part of Africa, was reinterpreted to contribute to forming African American

identity in the stream of the dominant country. All of these were part of preserving African American identity and their ancestor's traditions through the literary device.

Results

The construction of African American identity in African American novels: *Sing, Unburied, Sing* was analyzed by using the role of oral traditions as a framework. The availability of certain articles influencing each stage in the development was also explored to reveal African American identity in the discussion.

1. Oral Traditions in Healing Intergenerational Wounds and Conflicts

Sing, Unburied, Sing explored the significance of memory and its function in promoting familial ties and healing utilizing the traumatic wounds left behind by slavery, which served as an example of the many ways in which collective memory had kept African American communities united. The reenactment of memory in the novels was based on the shared storytelling rituals that honored the cultural tied of the African diaspora. In keeping with their literary heritage, Ward brought tales of pain, death, and suffering to modern America while also bringing to life the atrocities of racism and the widespread suffering of African Americans.

Because of the conflicts and intergenerational wounds, particularly those in the family, Pop's stories healed Jojo in comprehending his origins and his place in society. Because Michael, Jojo's biological father, was incarcerated

and did not try to develop a close relationship with his kid, Pop acted as Jojo's father figure. Storytelling and other methods of cultural information transferred between generations form a major part of Pop and Jojo's bond. In Chapter two, as Jojo narrated

“He tells me stories. Stories about eating cattails after his daddy been out gathering them from the marsh. Stories about how his mam and her people used to collect Spanish moss to stuff their mattresses. Sometimes he'll tell me the same story three, even four times. Hearing him tell them makes me feel like his voice is a hand he's reached out to me, like he's rubbing my back and I can duck whatever makes me feel like I'll never be able to stand as tall as Pop ...”
(Ward, 2017, p. 18).

The storytelling passed down through the generations let Jojo stayed in touch with Pop, who was taken to America on a slave ship. The power of storytelling was related to what William Bausch stated in his book *Storytelling: Imagination and Faith*: “Every people, nation, and community had stories and myths that preserve and prolong the traditions that give them their identity.” We may conclude that narrative was a very fascinating and necessary source of identity. It served to carry on to the next generations the customs and legacy of a community. Therefore, Ward turned to oral tradition to preserve historical memories for future generations as well as to impart the uniqueness of African culture orally.

Moreover, Jojo, an African American youngster growing up in a segregated environment, found solace in Pop's tales of his ancestors, which also aided in his healing process despite his parents' lack of affection for him. Even though Jojo was not alive during the era of slavery, his family was still plagued by the effects of racial discrimination, particularly his mother Leonie. Leonie disregarded her mother's spiritual teachings and her motherhood with her children, Jojo and Kayla, due to the stigmatization of Blackness and the perception that her brother's race justified his murder in the eyes of both peers and the legal system. She was consumed by internalized racism, attracted to and repulsed by the power that comes with being white power that allowed a young, white man to kill her brother and had it declared a hunting accident. Furthermore, Jojo's family's violent anti-Black sentiment—which was what underpins Leonie's dread of Joseph, Michael's father—as well as other extralegal acts of violence against Black people by white people served to reinforce the natal alienation that was common during slavery. Slavery had ended, but something of it lives on, as Avery F. Gordon (1997) wrote in *Ghostly Matters: Haunting and the Sociological Imagination*, in the social geography of where people resided, in the authority of collective wisdom and shared benightedness, in the veins of the contradictory formation we called New World modernity, propelling, as it always had, a something to be done. Haunting was all about such unfinished business. Jojo was deprived of both their mother, who had internalized this anti-Black attitude and their paternal grandparents. For these reasons, Pop served as Jojo's father figure

as his ancestors' tales had helped him to comprehend his roots as an African American citizen.

Intriguingly, Pop found healing in his own stories as much as in Jojo as they came to realize that to recover, they must first confront the unpleasant memories of their past. The one story that Pop was unable to first impart to Jojo fully took place at the Mississippi State Penitentiary, also known as Parchman Farm. Jojo knew Richie from Pop's stories, but he did not know what happened to him or why he wanted so badly to travel with Jojo's family from Parchman to the coast to see Pop. In Chapter Thirteen, the traumatic past story was conveyed to Jojo, as Pop said that to save Richie from any more agony and terror, Pop decided to take Richie's life, as Pop said:

It's going to be all right, Richie ... We gone get you out of this. We gone get you away from here. I'm going home, Riv? Richie asked, and Pop replied, Yes. Richie. I'm a take you home. And then I took the shank I kept in my boot and I punched it one time into his neck. In the big vein on his right side. Held him till the blood stopped spurting. Him looking at me, mouth open. A child. Tears and snot all over his face. Shocked and scared, until he was still (Ward, 2017 p. 175-176).

Pop meant to murder Richie in a kind of mercy, much as Sethe from *Beloved* killed one of her children to keep her from being sold into slavery. Confessions made by Pop to Jojo in the woods and around the fireplace link this orality acted

to their African heritage. “Orality is one of the keys to unlocking African American literary history,” asserted Harris (1994). Following this line, this related to the idea of the novel *Beloved* that the most obvious way in which memory was incited, formed, and complemented is through stories and storytelling (Tally, 2009). In *Sing, Unburied, Sing*, diasporic memory would thus be essential to reconstruct the family’s real tale and set the stage for the ultimate healing process. Ward showed the readers the path to healing by revealing all these heartbreaking memories, the anguish of the Black slaves, as well as the meddling of the ancestors’ spirits and beliefs. Furthermore, this need to admit was triggered by Richie’s ghost’s return and the revelation of the old man’s hidden truths that had prevented him from moving on and accepting his history. Using tropes like the ghost to illustrate how such “elements were created, imagined, and remembered” (72) in the struggle for survival, Saidiya Hartman (2007) examined how the aspects of African cultures endured in the legacy of the diaspora. Pop ultimately shared the story and faced his deed and destiny because of diasporic remembrance. Healing came from hearing from the ancestors as well as from remembering the past of slavery.

To demonstrate that African American history should not be lost, forgotten, or preserved but rather recovered and dealt with the disempowered characters to move forward and reach the sense of home as the healing way from the traumatic past, Ward also presented the collective retelling of personal experiences through the retelling of the past from Richie.

Richie was unquestionably the Beloved figure, the hungry ghost who retold the past to claim a future for himself, even with all his tender guidance and sensitivity in his talks with Jojo. As Richie noted, “Sometimes I think it done changed, and then I sleep and wake up, and it ain’t changed none” (Ward, 2017, p. 171). This might be America or Parchman. Richie, though, was hurt by this lack of progress and took the journey “home” with Jojo to look for the solutions he believed would bring him healing. Richie told Jojo why he wanted to visit Pop, “I got to see him again ... I got to know ... It’s how I get home” (Ward, 2017, p. 181–82). Richie’s intense emotional demanded for parental figures and his quest for information concerning his demise. In the harsh setting of the slavery system, which the twelve-year-old child had to endure, Pop represented his sense of home. He went to the origin of his understanding of home to make amends, a notion he relied on the occasions “when Riv and I slept next to each other and Riv told me stories in the dark” (190). The link between parents and children was created by the storytelling act and these stories. The narratives worked as models of psychological trauma healing, describing horrific events and integrating them into communal memories.

This suggested that Ward wanted to use shared history through oral traditions to heal her people. Even terrible memories might help with healing in the here and now. Our shared memory served as a bridge to unite individuals. As Jojo perceived the stories of his ancestors, he could construct and create his African American identity through the presentation

of a communal memory. Jojo was the character chosen to bridge the gaps in his family history, so via his experiences, collective memory was brought into the present and could be handed on. Jojo used the painful past as a tool of awareness to get by in life and might be found his way around it just in terms of survival. Once more though, there would be suffering involved. Jojo, an African American citizen, had to deal with the fact that his family was still apart. For this goal, Ward employed more than just recollection; instead, it illustrated what transpired to her characters and how they were able to resume normal lives. The characters were able to heal the grief and scars of the past by bringing the memory of this incident back to life via the telling of this narrative. Later, this story was passed down to the next generation as a lesson in appreciating and remembering their roots and ancestors, as well as a lesson in standing together and supporting one another.

2. Empowering the oppressed Through Oral Traditions

Richie's storytelling through the memory of him and Pop in Parchman showed us that black people had unique talents that could even match those of the enslavers. A way of resistance and a way to connect African Americans to their history, identity, and continent was through their heritage and customs. Regarding the resistance issue, Richard Wright (1971) remarked that "Negro Folklore was the Negro writer's most powerful weapon". To preserve their culture, for example, which had been warped by the dominant culture in the United States, African American writers included these elements in their literary works. Related to Wilentz (1989), this idea was that

African American writers offered a different reality to the dominant mythmaking of white, western, Eurocentric society. To preserve their culture, which had been perverted by American dominant culture, they included elements of African American ancestry and customs in their creative works. In Chapter Six Richie believed that Black people found it difficult to possess the same level of talent as White people. Reliving his experiences in Parchman, Richie claimed that he heard the white guys said that the dog caretakers were always older and white. Dangerous white males were hired for this position if they had any talent. Knowing Riv (Pop) would be their hunter made all the white males take offense more. Not that they liked Riv looking after the dogs. There had always been terrible blood dogs and Black people, so it was inappropriate for the white people there to enable the black man to run the dogs, as they said, *“for black man to be trusty, with a gun ... That’s unnatural too, but that’s Parchman”* (Ward, 2017, p. 97).

Pop’s special connection with animals wasn’t presented when he was imprisoned in Parchman, but from his narration to JoJo in Chapter 3, we could infer that it had persisted from the time of his forefathers. Pop claimed that he learned this skill from his great-grandfather through their talk, as he said *“My great-granddaddy taught me that” ... “Said there’s spirit in everything. In the trees, in the moon, in the sun, in the animals. Said the sun is most important, gave it a name: Aba. But you need all of them, all that spirit in everything, to have balance. So the crops will grow, the animals breed and get fat for food”* (Ward, 2017, p. 54). According to William Baush

(1999) in his book, he said that “Every people, nation, and community had stories and myths that preserved and prolong the traditions that gave them their identity.” In summary, we could attest that narrative was a fascinating and vital source of identity. It served to transmit to subsequent generations the legacy and customs of a community.

This concept related to Mam’s storytelling to Leonie that some members of their family could see aspects of the world that were invisible to others like Leonie who could see the phantom of Given, or Jojo and Kayla who could see and hear ghosts and animals. The family genealogy that stretched back to their African ancestors had passed down this gift, even though it occasionally missed generations or specific individuals. As Kunzang Choden (1994) put it, “It dawns on me how vital the stories are as a link to my past and identity, and how important they will be to my children.” For them to better understand and appreciate their own life, it would be beneficial for them to connect with their cultural background through the stories. This assertion suggested that there was a strong correlation between identity and storytelling. It also illustrated Ward’s possible intention to uphold the custom for future generations who were struggling to live in this country.

Moreover, the role of African oral traditions appeared significantly through the voodoo amulet in the form of a gris-gris bag which Pop gave to Jojo. Sing, Buried, Sing was an example of how knowledge was passed down across generations to address issues that older generations faced and that still

affected current generations. As the use of “spiritual traditions as a means and model for resisting physical and psychological violence, cultural annihilation and institutional racism in the Americas” was common in history and literature, the gris-gris bag demonstrated this use of storytelling and cultural transmission to deal with social problems with historical roots (Mellis, 2019). Pop offered Jojo a gris-gris bag when Leonie said she’s taking Jojo and Kayla on a road trip to get Michael home from Parchman. While it was said to bring luck and protection from evil, it also linked Jojo’s history and present by uniting him with Pop and the many generations of hoodoo practitioners who precede him. When Jojo confronted the white police officers in Chapter 8, as he described it, they instructed him to sit like a dog. “Sit.” He followed through on it but then felt bad for not fighting and not being Kayla. He then considered Richie, and when he felt Pop’s bag in his shorts, he grabbed for it. It’s possible that he could sense the tooth, feather, and note (written: Keep this close) running toward him if he could feel them (Ward, pp. 117–118). Jojo returned home later, and Pop asks him, “Did it work? It’s a bag of gristle.” Jojo said, “I believe that. We succeeded. nonetheless, I was halted by the cops.” Hence, Jojo’s gris-gris bag saved his life and encouraged his bravery and defiance in the face of a lethal white creature. Furthermore, Pop might send Jojo a small bit with him using the gris-gris bag (221). His spiritual practices, which had an African foundation, were a means of survival, resistance, and protection in a dangerous world—not just analogies.

3. Reconciling with the Past and Constructing the Future Through Ghost and Supernatural Stories

By selecting Richie as one of the narrators in the story, Ward allowed him to share personal accounts of the past. This offered a voice to those who had been silenced and marginalized and empowered Jojo to reconstruct the past and understand his roots. Settling with the past could help Jojo comprehend who he was. Despite the plot being set in the present day, where slavery was no longer practiced, Ward skillfully employed the usage of apparitions throughout the novel to effectively depict aspects of the past. Ghosts had their origins in the African tradition, specifically through the transmission of folk tales and mythology. Khedhir (2020) claimed that the utilization of apparitions for narrative purposes was a longstanding and prevalent literary convention. The ghost, or the manifestation of a deceased individual, held significant importance in the realm of African American cultural and oral history. It was heavily included in ancient folktales, narratives of enslaved individuals, and even in modern African American literature. Brogan (1995) asserted that a significant aspect of African religious ideology that had endured in the syncretic manifestations of New World religious customs and in the folklore of enslaved individuals was the conviction in the existence of ancestral spirits. The manifestation of ancestral apparitions indeed indicated a literary African influence. Gordon (1997) asserted that the importance of ghosts and spirit work in African American culture and literature might be traced back to their revered status in African society. Therefore, by choosing

to use the ghost motif, Ward established a strong connection to African literary customs and emphasized primarily the African aspect of African American cultural identity.

How Richie came back to narrate stories about the past of slavery and sought the real answer about his death with Jojo, Ward made the characters revisit histories to conciliate with them. According to Joseph Roach (1996), the spirit world's revolutionary potential in African diaspora literature and culture from the era of colonialism and slavery through Jim Crow literature suggested a comprehensive potential that had historically been connected to the spiritual practices that frequently accompanied slave uprisings. In other words, historically, these Black ghosts had stood for a form of cultural resistance.

Furthermore, the ghost was another motif that illustrated how the African diaspora retold their own histories because it was entwined with diasporic memory. As Richie meets Jojo for the first time he said,

There's so much Jojo doesn't know. There are so many stories I could tell him. The story of me and Parchman, as River told it, is a moth-eaten shirt, nibbled to threads: the shape is right, but the details have been erased. I could patch those holes. Make the shirt hang new, except for the tails. The end (Ward, 2017, p. 97).

According to this remark, Richie's major goal was to tell Jojo (and the readers) stories about the past to fill in memory gaps and shed light on a history that had been erased or was lacking, in addition to discovering the reasons for his terrible end. In this way, the Richie narrative became a political tool that Ward used to challenge amnesia and forgetfulness while also giving the oppressed power and agency through updated memory and a revised version of history. In other words, to reconcile with the present and create an identity as African Americans, African Americans like Jojo had to go back to history, comprehend it, and face what transpired.

According to the ghost's arrival, the character's narrative shifts from the painful memory of sad occurrences to the act of recounting. It's also noteworthy that the one-story Pop could not initially tell Jojo in full was one that took place at the Mississippi State Penitentiary, popularly known as Parchman Farm as Jojo said in Chapter Thirteen

"Whenever Pop done told me his and Richie's story, he talked in circles. Telling me the beginning over and over again. Telling me the middle over and over again. Circling the end like a big black buzzard angles around dead animals..." (Ward, 2017, p. 169).

Because of Richie and Pop's painful experiences, this could be seen in Pop's reluctance to share Jojo stories of this time at Parchman. This was the most obvious example of how Parchman tied past and present in Sing, Unburied, Sing,

especially the characters. The reader learnt from the relaying of the events that the real motivation for this deed was mercy killing. It was his suffering—as a human being, regardless of race—to have to kill fellow humans. While it would be unfair to suggest that Ward’s characters need to encounter violence to overcome it, admitting and telling the story of their violent encounters was the first step toward their eventual redemption as Pop said

“I washed my hands every day, Jojo. But that damn blood ain’t never come out. Hold my hands up to my face, I can smell it under my skin ... Didn’t nothing come close to easing it until you came along”
(Ward, 2017, p. 175).

Ward breathed new life into the past by recounting the tale of slavery, so healing the past. Harris (1994) asserted that all these events and customs would vanish over time if there were no stories to be passed down from one generation to the next. However, if the stories were kept silent and the memories were sealed away, the past might be avoided. African American identity could be created or renewed by presenting a collective memory. Jojo had to learn this lesson to recognize and honor his heritage and ancestors as one of the younger generations of African Americans living in America.

The phrase Sing, Buried, Sing suggested that the deceased had songs of their own to sing and that to pass on to the next life, they should be shared their tales with the living. According

to Asante Darkwa (1987), songs served as a vehicle for preserving customs, conveying views of the group, offering praise or criticism, and articulating one's ideas and emotions. Like with stories, the elders taught the younger generations through narrative songs the knowledge, skills, behavior patterns, and mannerisms they should possess to fulfill their adult social duties. Through the songs and stories, they were also encouraged to develop a sense of belonging, which was a crucial component of the conventional cultural system, by growing up together, sharing, and doing things together. (1987, p. 132, 135). Thus, singing was one method by which African culture was carried down by enslaved people and their descendants, singing has a significant place in African American history as a symbol of retelling the stories.

There were many events in the novel in which “sing”: recounting the traumatic memories, was illustrated in the sense of home. Richie told Jojo the story of Blue (one of the slaves in Parchman), he said

“He ran so fast. Sometimes I had to follow him by sound. Him talking to hisself the whole time. Not hisself. His mama. Telling her he was coming home. That he wanted her to sing for him. Sing for your son, he said. Sing” (Ward, 2017, p. 252).

Richie talked about hearing Blue talk to his mother out loud while running alongside Blue in this section. This element helped to humanize Blue by serving as a reminder that despite his criminal past, he was still just a regular guy with the same

basic needs—to be with his mother and to hear her sing. Furthermore, in the novel's last chapter, Ward interpreted the singing of spirits in the same way that the birds did when they perched on the tree, as Jojo described

*“He raped me and suffocated me until I died
I put my hands up and he shot me eight times she
locked me in the shed and starved me to death while
I listened to my babies playing with her in the yard
they came in my cell in the middle of the night and
they hung me they found I could read and they
dragged me out to the barn and gouged my eyes
before they beat me”* (Ward 2017, p. 279).

All people had an innate desire to return home, but many obstacles in life could prevent them from doing so, such as addiction, jail, and ghostly memories and traumas. The fact that nearly all these ghosts were black people who died violent deaths highlights how the South and America were still plagued by the history of slavery and terrible racial violence. Not only do these atrocities still occur today, but the dead victims' ghosts viscerally torment the world of the book, begging that living people like Jojo recognized their pain.

Therefore, based on the two incidents, it appeared that the slaves were using their collective voice to express their regret for remaining silent and to retell their horrific history by singing. Telling tales from the past did help preserve the community's memory across the ages. The only opportunity

they would have to redefine who they were, reclaim their heritage, and preserve their cultural legacy in North America would be through the recovery of their diasporic memory, as Vicent Cucarella-Ramon noted in his work “*Black Ghosts of the Diasporic Memory in Jesmyn Ward’s Sing, Unburied, Sing*” (2020, p. 65). It was possible to discover one’s voice and contribute it to the chorus of previously heard voices by narrating one’s tale or the story of one’s ancestors. Characters in the book were doing precisely that. Despite being written texts, their stories had the feel of being made in front of the reader since they were written in the present tense, which conveyed an immediacy and echoed the oral heritage of the African American community. According to Paul Ricoeur (2004), the idea of narrative identity also demonstrated its usefulness because it could be applied to both an individual and a group. By adopting narratives, individuals and communities form their identities and internalize their true histories. Thus, Ward’s book served as a means of reviving the South, giving voice to a community that had been silent for far too long, and bolstering an identity that had been suppressed for generations. Hearing the tales of his ancestors helps Jojo recognize that this was his home and that he had to live with it, allowing him to identify as African American in a country where the majority population was white.

Discussion

The study debate concludes that African oral traditions have been utilized in the analyzed Ward's novel to shape the African American identity within a multicultural society. Folklore and identity are intricately connected, and novels can play a role in safeguarding culture and legacy. This encompasses the African culture that existed before the era of slavery, as well as the legacy of those civilizations that were established during and after the period of the slave trade. The African influence on African American literature continues to be relevant today.

Compared to previous studies, for example, *Ghosts Tell Stories: Cultural Haunting in Jesmyn Ward's Sing, Unburied, Sing* (Khedhir, 2020) or *Black Ghosts of the Diasporic Memory in Jesmyn Ward's Sing, Unburied, Sing* (Cucarella-Ramon, 2020), these works focused on the role of ghost in the story which functioned as a tool to recreate African American culture, identity, and history. However, in this study, the author's objective is to examine the importance of oral traditions that have been transmitted, thereby allowing the protagonist, who is of African American descent, to reinterpret the experience of slavery. For America to begin to heal, the younger generation, which Ward has personified in Jojo and his little sister, must recollect, reexamine, reinterpret, confront, and sing to the ghosts of their communal past.

In *Sing, Unburied, Sing*, Ward uses the oral histories of her characters to discuss historical events and highlight the value of cultural legacy, memory, and shared experience.

Her characters, in particular, the protagonist, do not, however, exhibit acts of resistance; rather, he is attempting to come to terms with being both African and American in this nation. Jojo's ability to see and hear tales of slavery in the past aids in his identification of his ancestry. Hence, the phrase Sing, Unburied, Sing suggests that ghosts have their melodies to sing and that sharing their tales with the living is necessary for them to be able to pass on to the next life. As the book ends, Jojo talks about a sizable group of spirits who are nearly exclusively black folks who died horribly and violently. This suggests that not only is this cruelty still happening today, but that the victims' ghosts haunt the world of the book, begging that living people like Jojo recognize and feel their pain. This research demonstrates that Ward's work does not merely encourage African Americans to become preoccupied with their ancestral history, but rather to embrace and articulate spiritual connections that can transcend geographical bounds.

Conclusions

In *Sing, Buried, Sing* was a tale of historical haunting in which Ward gave voice to the characters and spirits in the novel through oral traditions, honoring those who had been marginalized and silenced by official history and redefining African American identity via trauma, history, and memory. First and foremost, oral traditions served as a means of healing traumatic memories. African American communities had remained cohesive through the presentation of stories as a type of collective memory. The novels' recreation of memory was based on the shared storytelling rituals that celebrate the African diaspora's culturalties, and healing results from both remembering the past of slavery and hearing from the ancestors. Next, the novel's characters employ oral traditions to give the downtrodden people more power. Slavery had demonstrated that, although African people possessed the same abilities and qualities as White people, the system devalued them. Cultural transmission and storytelling were used to address historically rooted socioeconomic issues. Finally, African Americans needed to study history, understand it, and confront the events that occurred to come to terms with the past and forge an identity. African Americans and other African people viewed their history as a shared experience rather than the official record; they considered personal narratives official histories. Thus, African history differed from American history. To establish a connection with one's ancestors, Ward employed storytelling to reinterpret history from the official record to the shared experience. For African Americans living

in America, this was how they could create a home or an identity for themselves. In this context, the idea of “home” conjures up feelings of coziness and repose made possible by ancestors’ wisdom and a sense of belonging. For a group of people who were brought to America in chains, treated as second-class citizens upon their freedom, and had to navigate a society where racism is ingrained in the very institutions that support it, the idea of a secure and tranquil “home” is important for African American people to live or to survive in the American society.

References

- Adedeji, J. A. (1971). Oral tradition and the contemporary theatre in Nigeria. *Research in African Literatures*, 2(2), 134-149.
- Bastide, R. (1960). *Les Religions africaines au Brésil: vers une sociologie des interpénétrations de civilisations*. Presses Universitaires de France.
- Bausch, W. J. (1999). *Storytelling: Imagination and Faith*. Twenty-Third Publications.
- Brogan, K. (1995). American Stories of Cultural Haunting: Tales of Heirs and Ethnographers. *College English*, 57(2), 149-165.
- Choden, K. (1994). *Folktales of Bhutan*. White Lotus.
- Cucarella-Ramon, V. (2020). "Biblical Echoes and Communal Home in Jesmyn Ward's *Salvage the Bones*." *Miscellanea: A Journal Miscellaneal of English and American Studies*, 62, 91-107.
- Darkwa, A. (1987). *Culture and Communication: Music, Song and Dance as Mediums of Communication in Africa*. University of Nairobi Institute of African Studies.
- Gordon, A. F. (1997). *Ghostly Matters: Haunting and the Sociological Imagination*. U of Minnesota P.
- Graham, M., & Ward, J. W. (2015). *The Cambridge History of African American Literature*. Cambridge University Press.
- Gunner, L. (2004). *The Cambridge History of African and Caribbean Literature*. ed. By Irele, A., & Gikandi, S. Cambridge University Press.

- Hartman, S. (2007). *Lose Your Mother: A Journey along the Atlantic Slave Route*. Farrar, Straus, and Giroux.
- Harris, T. (1994). *Fiction and Folklore: The Novels of Toni Morrison*. University of Tennessee Press.
- John, C. A. (2004). *Clear Word and Third Sight: Folk Groundings and Diasporic Consciousness in African Caribbean Writing*. Duke University Press.
- Khedhir, Y. (2020). Ghosts Tell Stories: Cultural Haunting in Jesmyn Ward's *Sing, Unburied, Sing*. *British and American Studies*, 26, 17-23.
- Mahfouf, F., & Al-Shetawi, M. F. (2019). Oral Storytelling: Resistance and Freeing Voices from the Deep South in Ernest Gaines's *A Gathering of Old Men*. *International Journal of Arabic-English Studies (IJAES)*, 19(2), 427-445.
- Mellis, J. (2019). "Continuing Conjure: African-Based Spiritual Traditions in Colson Whitehead's *The Underground Railroad* and Jesmyn Ward's *Sing, Unburied, Sing*." *Religions*, 10(7), MDPI Journals, www.mdpi.com/2077-1444/10/7/403.
- Morrison, T. (1987). *Beloved*. Penguin Books.
- Peterson, N. J. (1998). *Toni Morrison: Critical and Theoretical Approaches*. The Johns Hopkins University Press.
- Quayson, A. (2009). *The Cambridge Companion to the African Novel*. ed. By Irele, A., & Gikandi, S. Cambridge University Press.
- Ricoeur, P. (2004). *Memory, History, Forgetting*. Translated by Kathleen and David Pellauer. University of Chicago Press.

- Roach, J. (1996). *Cities of the Dead: Circum-Atlantic Performance*. Columbia UP.
- Sackey, E. (1991). 'Oral tradition and the African novel'. *Modern Fiction Studies*. 37(3), 389-407. <http://doi.org/10.1353/mfs.0.0987>
- Tally, J. (2009). *Beloved: Origins*. Routledge.
- Ward, J. (2017). *Sing, Unburied, Sing*. Scribner.
- Warner-Lewis, M. (2004). The oral tradition in the African diaspora. In Simon Gikandi, et al. (Eds.), *The Cambridge History of African and Caribbean Literature*, Vol.1 (pp. 117-36). Cambridge University Press.
- Wright, R. (1971). 'Blueprint for Negro Literature', in *Amistad 2: Writings on Black History and Culture*, ed. by John A. Williams and Charles F. Harris. Vintage Books.

The Reflection of Thai Culture through Figurative Language in Prophecies

(Received: December 6, 2023 Revised: November 15, 2024 Accepted: December 11, 2024)

Abhinan Wongkittiporn¹

Abstract

The current study examines how figurative language including simile, metaphor, personification, hyperbole, and metonymy in prophecies reflects Thai culture. This study employed a non-probable sampling method. The data collection was 68 prophecies from Rai Khing and Thai Samakkhi temples, Thailand. The framework of data analysis follows Closton (2015) and Saralamba (2021). To ensure the reliability and validity of the data analysis, three linguists were instructed to check the accuracy of the data analysis. The results of the study show that the figurative language written in the prophecies reflects Thai culture by comparing people with entities such as boats, chickens, fish, and flowers. However, the figurative language in prophecies is always used when the writers convey a message with a negative connotation. It is expected that the results of this study will be beneficial for learners of English as a Foreign Language so as to gain better understanding about

¹Dr., A Full-time Instructure, English for Business Communication, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus Email: abhinan.w@psu.ac.th, abhinanwong@gmail.com

language and culture. The study contributes to business English in that the use of language in temples is intertwined with marketing techniques. After reading prophecies, financial donation is given because of the better life in the future.

Keywords: Language and Culture, Figurative Language, Thai Culture, Prophecies

1. Introduction

When Thai people feel uncomfortable because of their work, health and families, they visit temples where they could relieve their stress and anxieties (Dane, 2000). People could practice their meditation to improve their consciousness. Other talk to monks to exchange ways of life and how they could live with other people in societies harmoniously. In addition, some people either go to see fortune teller next to the temple or read prophecies in order to support their positive emotion and their future hope.

Reading prophecies reflects Thai culture in that Thai people has a higher level of anxiety, especially their future (McCargo, 2008). Thai people who visit the psychiatrists due to the symptoms of depression and anxiety would be viewed negatively by those people surrounding them. However, visiting fortune tellers or reading prophecies are considered common practices. Thus, this is a way how Thai people could escape from their mental tortures by relying on good information as convey via prophecies. Nevertheless, language is intertwined with culture. The use of language reflects the culture referring to certain values and beliefs that a group of people share. Language and culture are intertwined (Dobrovol'skij & Piirainen, 2021, p.7) and this could be reflected through the belief in the use of figurative language in prophecies that are rooted deeply in Thai culture.

As indicated by Neuliep (2016), the characteristics of Thai culture are indirect, collectivistic and face-saving. Moreover, the level of anxiety among Thai people is rather high. Although

these concepts are understandable, they are rather abstract for one to understand without examples. This study will examine how the meaning of language reflects the cultural perspectives of indirectness, collectivism and saving face. The communication style of Thai people is indirect, so complimenting Thai people directly about their success and wealthiness may make them feel shy. Metaphorical expressions are used as the techniques to avoid someone's shyness. However, some people may not know how to interpret what is said figuratively leading to miscommunication.

Not only does this study seek different techniques of figurative language employed in prophecies, but it also seeks examples of semantic denotations to help us understand Neuliep's (2016) approach toward Thai intercultural communication. Therefore, this study contributes to the field of language and culture in terms of creating awareness of communication regarding the beliefs of Thai people.

Jackson (2014) refers *linguistic styles or speech style* as patterns of speaking which include degree of directness, figurative language such as hyperboles and cultural norms. There is a relationship between speech styles and culture. The speakers adjust the speaking to their listener via the concept of convergence such as content and accent. For example, in order to apply the act of convergence to Thai EFL learners, Thai English teachers speak English with Thai accent. Doing this encourages solidarity. If the speakers have their own preferred way of communication,

this is known as *speech style of preferences*. Basically, it is the way how information is delivered to listeners with different styles. One teacher prefers to compliment this study answer good, while others may use the expression of that's right. Politeness is effectively applied during communicating. For example, students express their gratitude to their Japanese professor after consultation hours by saying *Professor, we really appreciated that you spend a lot of time with us today. Thank you very much*. Finally, they gave their professor a respectful bow. The communication style relates high and low context. The characteristics of Individualistic culture are independence and privacy. This impact the style of communication to be direct.

On the other hand, the characteristics of Thai culture is community, maintain face and harmony. This impact the styles of communication to be indirect. With this concept, it is believed that cultures shape the way how language is formed.

2. Literature Review

Semantics or meaning is one of the important branches of linguistics that makes a language sound creative and aesthetic. This creativity and aesthetics via semantic expressions allows us to impress how language is transferred into literatures, novels, poems and songs (Afriyuninda & Oktaviani, 2021, p. 83).

Figurative language is one of the communication techniques that is usually found in everyday life via conversation, media and literature. It is used to express the speakers' ideas concerning

entities in the world in linguistic forms. How entities are perceived through our five senses in the real world are acquired from belief, societies and cultures in tangible and non-tangible forms. Figurative language is beyond generic language expressions as it is relevant with psychology, cognition and society (Closton, 2015). Therefore, figurative language overlaps with the branches of psycholinguistics, cognitive linguistics and sociolinguistics. The study of figurative language is separated into the beauty of sound devices and semantic denotations. Since it is rather difficult to observe how sounds reflect culture, the figurative language in this study focuses on meaning, which are, simile, metaphor, personification, hyperbole and metonymy.

Simile is defined as the comparison between A and B. The comparison is between two entities which can be people, animals, objects, emotion, feeling, ideas, experience or concepts. The way of comparing the two entities is the consideration of their qualities concerning their analogy or likeness. So simile is the overt comparison between source and target entities (Fadaee, 2010, p. 22) via overt linguistic expression devices such as *like* and *as*.

(1)

(a) She shines like a diamond.

(b) Nina eats like a pig.

Examples (1) are examples of the figurative language of simile. Part of the identicalness between the two entities is compared with each other. For example, (1a) is a comparison

between a woman and a diamond regarding beauty. On the other hand, example (1b) shows a comparison between a woman and a pig regarding their behavior. *Metaphor* is defined as the comparison between two entities which are relevant. The entities refer to people, animals, objects, ideas, concepts, emotions, feelings and actions. However, they are not expressed via linguistic expression devices of *like* and *as* (Knowles & Moon, 2004, pp. 13-14). The comparison creates complex and creative ideas, referring to one thing becoming something else.

So, metaphor seeks a common relationship between the two entities. In other words, the analogy and likeness between the two entities are sought and explained in linguistic expressions. Some examples are given as follows:

(2)

(a) Love is a flower.

(b) My mother is an angel.

Examples (2) present metaphor. The emotion love is an abstract concept and the object *flower* is something tangible. The abstract concept is compared with the object in the real world. Example (1b) shows that the person *my mother* is compared with the abstract idea an angel referring to beauty and goodness. In addition, the syntactic structure of metaphor is usually a *subjective complement* or what is what. *Personification* or *prosopopoeia* is defined as making inanimate subjects instigate creatures' actions as if they are human beings, animals or other living things. The entities are expressed with certain psychological

states, intentions, energies, thoughts and beliefs as if they were a sentient being (Sayakhan, 2018). In other words, physical aspects and mental aspects are expressed as a certain entity. Sometime, the speakers add characteristics, personality, and identity to objects. Some examples are given as follows:

(3)

(a) The sun smiles beautifully.

(b) I will forgive you when the cat barks.

The verb *smile* is an action verb that assigns the thematic role of agent to a human subject. However, the sun is inanimate and cannot perform the action of smiling. However, the speaker expresses the sun as if it is a human. Example (3b) is interpreted to have the semantic denotations of personification in the adverbial clause *when the cat barks*. Even though the cat is an animate subject, it is unnatural for this animal to bark. The implication of (3b) is that it is impossible for me to forgive you. *Hyperbole or hyperbolic expression* is defined as the speakers' exaggeration concerning certain entities in the world. For example, if the speakers would like to make a statement about x, the expression of x will be overstated or bigger than the fact (Claridge, 2010; Closton, 2015). There are several benefits of using hyperbolic expressions. One of them is that hyperbole is used for the sake of humorous feedback. In other words, the listeners' sense of humor will be motivated via hyperbolic expressions. The other is that it is used for creating dramatic effects to give emphasis to the speakers' expressions. Some examples are given as follows:

(4)

(a) I am so hungry; I could eat an elephant.

(b) I have a ton of homework to finish tonight.

Example (4a) is semantically interpreted as a hyperbolic expression. An elephant is not a human's food source. However, the speaker tries to express his degree of hungriness. Example (4b) is also interpreted as a hyperbolic expression. The speaker of (4b) does not actually have a ton of homework. In fact, he tries to address that he has a lot of homework to finish by today. Accordingly, hyperbole is information that is expressed with a high degree of exaggeration. *Metonymy* is defined as the replacement of a word or a phrase by another closely related word. Meronymy describes an entity without using its own name, while other linguistic expressions that have association are used to be expressed. The entities in metonymy could be objects, ideas and events. Expressing via the devices of metonymy allows the meaning of the word to be more meaningful and powerful. Some examples are given as follows.

(5)

(a) The americano is waiting at the cashier.

(b) President Joe Biden works in the White House.

Example (5) show examples of metonymy. For example, the americano in (5a) does not mean a cup of coffee, the word is used to replace the customer who ordered of a cup of americano. In addition, *the White House* in (5d) does not refer to a house which is white in color, but it is used as metonymy to mean

the American Administration. This article reviews what figurative language is. Despite having a variety of figurative language, this article introduces a few types, such as simile, metaphor, personification, hyperbole, and metonym. Basically, simile and metaphor are similar, but simile are used with the linguistic expressions of *like* and *as*. Personification creates human-like attributes. Hyperbole is exaggeration. Metonymy is the substitution of one with another. This article will contribute to English language learners who would like to apply and study the principles of figurative language in daily language usage.

In regard to previous studies, Jitmart and Wongkittiporn (2021) studied figurative language in love songs by an American singer named Lauv. 17 songs provided 59 tokens of figurative language. The results of the study show that hyperbole was found the most. They discuss that hyperbole and love songs are relevant in regard to hierarchy of needs and the hypothetical world. In other words, everyone needs love and different people have different interpretations of love. Namwong et al. (2023) investigated the use of figurative language in love songs. 37 love songs from American singers provided 78 tokens of figurative language. The results show that hyperbole was used the most in love songs. They discussed that there is some relevance between figurative language and hyperbolic expression in terms of placing emphasis on the needs of human beings. However, the data of the two studies above was limited and lacked generalizability. This study contributes to the field by increasing the data collection for the sake

of better understanding. Previous studies usually paid attention to the study of figurative language in songs. The results of figurative language in songs reveals that hyperbole is the most common technique used for the listeners to tune into the songs easily. Nevertheless, this study contributes to the field by selecting different materials such as properties. So the benefit of the study is that it could be used as effective pedagogical materials to teach figurative language to English language learners in an interesting way.

3. Objectives of the Study

To study frequencies of figurative language in prophecies

To study types of figurative language in prophecies.

To reflect figurative language and Thai culture

4. Methodology

While the concepts of figurative language are given in the above section, this part provides a description of how the data in this study was collected and analyzed.

The current study is a qualitative research study where the method of the study was based upon non-probability sampling approach. This means that the data in this study was particularly selected to answer specific questions. Since the study was a qualitative in nature, a large number of data collection in this study was not required. However, to avoid the bias of selecting the data collection, all properties from Thaisamakhee temple and Rai Kning temple were collected to be studies.

The data collection of prophecies in this study came from Thaisamakhee temple and Rai Kning temple. The prophecies from these temples are valid and reliable as the English versions of the prophecies were translated by an assistant professor from a famous university in Thailand. 58 prophecies that were collected to study figurative language were used as prediction as in (6).

(6) You are like a small boat travelling through dangerous winds in a stormy sea.

(Prophecy No. 25, Watthaisamakhee)

The data analysis in this study follows Closton (2015) and Saralamba (2021). While there are various classifications of figurative language, this current study excludes the analysis of sound devices, such as alliteration, assonance and consonance. The only focus in this study is the semantic interpretations of figurative language including simile, metaphor, personification, hyperbole and metonymy. The data analysis of figurative language is illustrated in Table 1.

Table 1 Data Analysis of Figurative Language

(7)

Types	Examples
Simile	(a) She grins <i>like</i> an ape.
Metaphor	(b) She is <i>an ape</i> .
Personification	(c) The ape is <i>talking</i> to her.
Hyperbole	(d) The ape can live a <i>thousand years</i> .
Metonymy	(e) No one is as agile as <i>Grodd</i> .

Simile as in (7a) is the comparison between two entities which are a woman’s smile and an ape’s smile. The comparisons of simile are noticeable via the linguistic features *like* and *as*. Example (7b) represents metaphor where the two entities are compared via subjective complement of the structure *what is what*. Example (7c) shows the idea of personification where the ape is given the role of agent to talk as if it is a human. Example (7d) illustrates exaggeration to indicate that the life expectancy of ape is 1,000 years, where this statement is impossible.

The data analysis of entities such as animals are given in Table 2.

Table 2 Connotations of Animal (Saralamba, 2021)

Types	Connotations
Bear	A very hungry person
Vulture	A person who exploits an incident
Peacock	An arrogant person
Cat	A wealthy and greedy person
Chicken	A cowardly person
Dog	A faithful person
Fish	An unintelligent or incompetent person
Fox	A cunning person
Horse	A strong person
Pig	A greedy and dirty person
Snake	A harmful person

5. The Results of the Study

This section presents the results of the study where frequencies and percentages are given. According to the first research question, what were the frequencies of figurative language in prophecies? The answer of this research question was given in Table 4.

Table 4 Frequencies and Percentage

Types	Frequencies	Percentage
Simile	14	77.78
Metaphor	4	22.22
Personification	0	0
Hyperbole	0	0
Metonymy	0	0
Total	18	100

According to the second research question, what were the types of figurative language in prophecies? The answer of this questions was in the following section.

4.1 Metaphor

Some examples of metaphor are given as follows:
(9)

- (a) You become a *bright moon* coming out of the clouds.
(Prophecy No. 2, Watthaisamakhee)

(b) Starting as a *fish*, you can now turn into a dragon.

(Prophecy No. 9, Watthaisamakhee)

(c) You are like *the moon* coming out from behind the clouds to shine brightly again.

(Prophecy No. 11, Watthaisamakhee)

Example (9a) makes comparison between the person who got this prophecy with a bright moon. Example (9b) made a comparison of a person as a fish and a dragon.

4.2 Simile

Some examples of simile are given as follows.

(10)

(a) Like *a naughty young chicken* carelessly departing from its group unaware, you'll be far away from your loved ones.

(Prophecy No. 4, Watthaisamakhee)

(b) Play safe and prepare ways to escape, like *the moon* seeking a place to hide behind the clouds.

(Prophecy No. 4, Watthaisamakhee)

(c) Then, it would be *like trading a horse for a buffalo*, an old saying word of concern.

(Prophecy No. 6, Watthaisamakhee)

(d) Making merit is *like growing fruits* nearby.

(Prophecy No. 7, Watthaisamakhee)

(e) You are *like a young tree* bearing no fruit or flowers yet.

(Prophecy No. 7, Watthaisamakhee)

(f) You are *like a flower* that is not withered amidst a strong wind and hit by bright sun.

(Prophecy No. 21, Watthaisamakhee)

(g) You are *like a small boat* travelling through dangerous winds in a stormy sea.

(Prophecy No. 25, Watthaisamakhee)

(h) You are *like a blooming flower* that modestly struggles to resolve your suffering.

(Prophecy No. 26, Watthaisamakhee)

(i) Moving forward is a good action in fulfilling your hope, but always take good care when confronting obstacles whether it be *high mountains, deep seas* or the like.

(Prophecy No. 28, Watthaisamakhee)

Example (10a) makes comparison between the person who got this prophecy with a naughty young chicken. Example (10b) makes comparison between the person receiving this prophecy with the moon. Example (10d) is the comparison between making merit and growing trees. Example (10i) makes a comparison between obstacles and mountains.

To sum up this section, Thai people are compared via simile and metaphorical devices as (1) the moon, (2) a boat, (3) fish, (4) chicken, (5) trees and (6) flowers. These six entities are relevant to the lifestyle of Thai people.

Regarding the third research question, what was the reflection of prophecies and Thai culture. When a negative situation or incidents are the prediction in prophecies. Direct

statements are avoided to be used. Thai people are likely to be uncomfortable and become more sorrowful concerning what was predicted. The softer conversations were provided by the use of certain animals, such as *a boat* and *a chicken*. This indirectness makes the tone of conversation become lighter and save the face threatening among the readers.

In addition to the indirectness among Thai culture, the prophecies are the intrinsic motivation among Thai people. Intrinsic motivation is internal positive reinforcement (Fishbach & Woolley, 2022). Although Thai people seek success and compliments from others, it is not the culture that Thai people's success will be articulated. Some Thai people avoid accepting the compliment due to their shyness. Therefore, the success is metaphorically given via the expression of flower to avoid their own embarrassment and jealousy from other people in societies once posted the message into social media.

You are *like a blooming flower* that modestly struggles to resolve your suffering.

(Prophecy No. 26, Watthaisamakhee)

6. Discussion

The document of prophecies shows that the majority of figurative language used are simile, referring to the comparison of one entity with another via the lexical item like. The majority of the target people who read the properties are Thais. The figurative language in prophecies allows us to see the target audiences are compared with animals such as *chicken* and *fish* and natural entities, such as the *moon*, *trees* and *flowers*. An object in the real world is a boat. Excepting the moon, 90.91 percent employ certain entities to give negative connotations of one's life.

5.1 Negative Connotations of One's Life

5.1.1 The Moon

This study found that life is compared with *the moon* as in (11).

(11) Your life is compared with the moon behind the clouds. It will take some time to be bright again.

(Prophecy No. 11 Wat Rai Khing)

A person is compared with the brightness of the moon. The moon could connote several positive things, such as wisdom, brightness of the future and the disappearance of agony (Makavarakorn, 2012, pp. 80-81). However, example (11) shows that one's life will take some time to be good.

5.1.2 Chicken

Chicken is an animal that is relevant and has a positive relationship with Thais. For example, cockfighting is a very popular activity among Thai people. There is a national organization to take care of this traditional activity at Pitsanulok province, Thailand. (Tangtrakarpong, 2015). The sense extension of the word chicken that has been pejorative may be because of the characteristics of cockfighting that are ferocious and aggressive. So the word *chicken* has been related with the concept of naughtiness, trickiness and craftiness. An example *concerning* chicken which is found in this study is given below.

(12) Like ***a naughty young chicken*** carelessly departing from its group unaware, you'll be far away from your loved ones.

(Prophecy No. 4, Watthaisamakhee)

Chicken is viewed as a couple staying together. This prophecy shows that a person will miss their partner. In Thai, there are idioms comparing a person with a *chicken*. Moreover, other Thai idioms that contain negative denotation are chicken see snake's feet, while the snake see the chicken's breasts. Not only does the Thai language present the meaning of chicken in a negative way, the word chicken in English as in *he is a chicken* connotes a cowardly person.

5.1.3 Fish

Fish is another well-known animal in Thai culture. The common Thai idiom *There is fish in the water and rice in the fields* presents the abundance of food and agriculture. However, the word fish in Thai could connote something miniature as found in the prophecy.

(13) Starting as **a fish**, you can now turn into a dragon.

(Prophecy No. 9, Watthaisamakhee)

In (13), starting as a fish refers to a small person who lacks power. Moreover, the word fish in Thai idioms are found frequently, but usually have negative denotation as in *catch two fish with each hand*.

To sum up this point, animals such as *chicken* and *fish* that are written in prophecies represent negative connotations. In order to avoid the negative emotion after reading the prophecies, a person who is interpreted negatively will be indirectly prescribed as an animal and in Thai culture should be avoided. As stated by Phongphio (2021), indirectness is a communication strategy in Thai culture.

5.1.5 Boats

Thai people are compared with boats via simile such as (14).

(14) You are **like a small boat** travelling through dangerous winds in a stormy sea.

(Prophecy No. 25, Watthaisamakhee)

Thai people and rivers have a very strong relationship with each other. Traditionally, Thai people usually travel by boats. Commuting by boat is also common in Thailand at present. It is not surprising that Thai life is viewed as if a boat. Life is compared with a boat on the sea as sometimes it is serene, but sometimes it is a struggle as if being hit by a strong Tsunami.

5.1.5 Trees

Another simile makes comparison between a Thai person and a tree in (15).

(15) You are *like a young tree* bearing no fruit or flowers yet.

(Prophecy No. 7, Watthaisamakhee)

Trees can grow from small ones to become bigger ones. Some trees can give fruit, while others could have flowers. Example (15) shows that it is not your time to be prosperous as if you were a young tree.

5.1.6 Flowers

Thai people are compared with flowers as in examples (16).

(16)

(a) You are *like a flower* that is not withered amidst a strong wind and hit by bright sun.

(Prophecy No. 21, Watthaisamakhee)

(b) You are *like a blooming flower* that modestly struggles to resolve your suffering.

(Prophecy No. 26, Watthaisamakhee)

The use of the object flower to refer to a person is viewed as a positive object. Flowers connote something blossoming, prosperous, and happy. However, the adjacent linguistic expressions make the whole expression sound negative.

5.1.7 Reflection of Figurative Language in Prophecies toward Thai Culture

According to Neuliep (2016), Thai culture is collectivistic or people stay together as a whole. Collectivism refers to sensitivity to rejection and indirect communication style. Due to these aspects, one should be careful when saying something negative to Thai people; otherwise, their positive relationship could be broken. To apply this concept to the communicative written texts in prophecies, we can see that the writer uses other entities such as animals to represent a person when the person's luck will be predicted negatively. However, when it comes to positive connotation, a person will be directly stated without comparison, as in (17)

(17)

(a) You will win a lawsuit.

(Prophecy No. 3, Watthaisamakhee)

(b) You will gain more profit from whatever you do.

(Prophecy No. 11, Watthaisamakhee)

When the predictions are positive, the subject you is usually used. This study could support by Jackson (2014) who expressed about linguistic styles and culture. As we know

that the *speech style* of Thai people is rather interpreted as indirectness as our cultural norms we share. So that certain linguistic features such as *simile*. This use of linguistic features encourages the concept of convergence or togetherness in that Thai people may not want to listen to their negative information concerning their future. So they use the figurative language, especially metaphor to exchange the positive relationship among us.

The *written style of preferences* concerning written prophecies is comparative techniques. So Thai listeners will not be depressed if negative information was given. Communicating in this way encourage people to make more merit and contribute more on financial donation as they fear of some unexpected situation might happen to them in the future. In addition, *politeness* is effectively applied during this way of communicating as the reader's safe are saved. The communication style of prophecies strongly relates to low context, especially Thai culture where people live together in a community. The proffers to maintain harmony and each other face. This is one of the supporting ideas why prophecies remain popular in Thai culture for a long time. Moreover, the characteristics of Thai people are indirect. According to Hong (2020), the communicational style of Asian people is not direct as an arrow headed down. However, the style of communication among Thai people is viewed as if it is a spiral. Saying something direct may affect the other people's feeling. This is the reason what metaphor pay an crucial role in Thai culture

to save other's people face. According to Neuliep (2016), Thai societies have the word "Kreng Jai". Prophecies are something to recommend someone's life in the future. The expression is rather soft and indirect when unexpected situation or situational avoidance are given.

The current study describes why figurative language, especially simile and metaphor are preferred to be used in prophecies. The answer is that the use of metaphor and simile in prophecies avoids directness of negative connotation, which might give psychological effects, such as depression and anxiety.

(18)

(a) You are like a young tree bearing no fruit or flowers yet.

(b) You are too young to get accomplishment in your life.

When comparing (18a) and (18b), the use of simile makes the expression become gentler. Finally, when people go to the temple, they sometimes feel agony because of some reasons in their life. Although not every prophecy card a person gets could reduce his or her anxiety, applying figurative language could make the semantic interpretations become softer.

This study is beneficial to learners of English as a Foreign language (EFL). English language teachers could ask their students to complete an exercise concerning figurative language as exemplified below.

Instructions: Match the figurative language in A-E with the following examples?

A. Hyperbole B. Metaphor C. Metonymy D. Personification
E. Simile

- 1. James' eyes look scary like a devil.
- 2. He is a chicken.
- 3. The moon is running in the sky.
- 4. James has a thousand books to read tonight.
- 5. Thai is my mother tongue.

Instructions: Discuss the following questions

1. Discuss similarities and differences between simile and metaphor.

2. Analyze the types of figurative language in following sentences with supporting reasons.

- (a) I will forgive you when the cat barks.
- (b) I will forgive you when the cat talks.

3. What are the differences between the two sentences below?

(a) Everyone can have **a white house**.

(b) Barak Obama has worked in the **White house** for eight years.

After English language learners gain the understanding of the principles of figurative language, the teachers then bring a song into the class for the students to practice interpreting. If this activity takes place in classrooms at university levels,

it could be included in the subjects of semantics and pragmatics. Regarding the new knowledge contributed to the study, the article is valuable to the readers in terms of language and cultural knowledge. The author provided the use of figurative language and metaphors whereby the given information reflected Thai people's belief, culture and way of life. Moreover, the article reveals the usage of language and marketing techniques in temples how to persuade people to make merit and donate money. This marketing language used in predictions on prophecies have psychological effects on those who read the predictions

References

- Afriyuninda, E., & Oktaviani, L. (2021). The use of English songs to improves English's listening skills. *Journal of English Language Teaching and Learning*, 2(2), 80-85.
- Claridge, C. (2010). *Hyperbole in English: A corpus-based study of exaggeration*. Cambridge University Press.
- Closton, H. L. (2015). *Using figurative language*. Cambridge University Press.
- Dane, B. (2000). Thai women: Meditation as a way to cope with AIDS. *Journal of Religion and Health*, 39, 5-21.
- Dobrovol'skij, D., & Piirainen, E. (2021). Figurative language: Cross-cultural and crosslinguistic perspectives. Walter de Gruyter.
- Fadaee, E. (2010). Symbols, metaphor and similes in literature: A case study of "Animal Farm". *English and literature*, 2(2), 19-27.
- Fishbach, A., & Woolley, K. (2022). The structure of intrinsic motivation. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 9(1), 339-363.
- Hong, S. C. (2020). A cross-cultural study of the spiral of silence Theory with individualism-collectivism and uncertainty-avoidance. *The Journal of the Korea Contents Association*, 20(3), 286-297.
- Jackson, J. (2014). *Introducing language and intercultural communication*. Routledge.

- Jitmart, C., & Wongkittiporn, A. (2021). *Figurative language used by an American singer: A case study of Lauv's songs*. Proceeding in RSU International Research Conference. Rangsit University. 48-56.
- Knowles, M., & Moon, R. (2004). *Introducing metaphor*. Routledge.
- Mahavarakorn, S. (2012). The moon: the conveyance of wisdom in the Jataka-Atthkatha. *Institute of Culture and Arts Journal Srinakharinwirot University*, 13(2), 76-83.
- McCargo, D. (2008). *Thailand: State of anxiety*. Southeast Asian Affairs.
- Namwong, J., Ketkaew, N. & Wongkittiporn, A. (2023). *A study of figurative language in love songs*. Proceeding in RSU International Research Conference. Rangsit University. 87-95.
- Neuliep, J. W. (2016). *Intercultural communication: A contextual approach*. Sage Publications.
- Phongphio, T. (2021). Tracing cultural values in Thai students' dialogical argumentation. *Education Quarterly Reviews*, 4(3), 322-333.
- Saralamba, C. (2021). A comparison of HUMANS ARE ANIMALS conceptual metaphor between English and Thai. *Language and Linguistics*, 39(1), 128-150.
- Sayakhan, N. I. (2018). The use of personification and apostrophe as facilitators in teaching poetry. *Journal of Language Studies*, 1(4), 176-189.

Tangtrakarpong, N. (2015). King Naresuan's fighting rooster registered as intangible cultural heritage in B.E. 2014. *Rajabhat J. Sci. Humanit. Soc. Sci*, 16(1), 10-19.

แนวทางในการลดปริมาณการฟ้องคดีล้มละลาย

Proposed Guidelines for Decreasing Bankruptcy Filing Cases

(Received: February 25, 2024 Revised: November 14, 2024 Accepted: December 20, 2024)

วิมลพรรณ ปานช่วย¹
Vimonpun Panchuay

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการลดปริมาณการฟ้องคดีล้มละลายโดยศึกษาหลักเกณฑ์จำนวนหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายและการให้โอกาสลูกหนี้บุคคลธรรมดาเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ จากการศึกษาพบว่าหลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนหนี้กฎหมายล้มละลายที่เจ้าหนี้ได้ฟ้องลูกหนี้บุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ลูกหนี้นิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท ซึ่งการกำหนดจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้มีสิทธิฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันประกอบกับการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะลูกหนี้บุคคลธรรมดาเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาได้ขอฟื้นฟูสภาพทางการเงินทำให้ไม่ต้องถูกฟ้องคดีหรือถูกเจ้าหนี้ฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลาย แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวได้มีการกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำในการขอฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้บุคคลธรรมดาทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น นำไปสู่แนวทางในการลดปริมาณการฟ้องคดีล้มละลายซึ่งประกอบด้วย (1) ทบทวนการกำหนดจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้บุคคลธรรมดาและลูกหนี้นิติบุคคลให้เหมาะสมกับบริบทกับปัจจุบัน

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา E-mail: vimonpun.pe@bsru.ac.th

(2) พิจารณาถึงจำนวนหนี้ขั้นต่ำที่ลูกหนี้สามารถร้องขอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาโดยไม่มีข้อกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำเพื่อให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการเริ่มต้นคดีด้วยความสมัครใจโดยไม่ต้องถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลาย

คำสำคัญ: กฎหมายล้มละลาย ลูกหนี้บุคคลธรรมดา ล้มละลายโดยสมัครใจ

Abstract

The objective of this article is to suggest guidelines on decreasing bankruptcy filing cases by exploring the determination of the number of debts filing bankruptcies and chances of debt recovery given to natural person debtors to go through a rehabilitation procedure. From the study, it was found that the determination of the number of debts filing bankruptcies which creditors employed to sue natural persons indebted to one or more creditors for at least one million baht. Juristic persons indebted to one or more creditors for a total of at least two million baht. The determination of the number of debts which give the right to creditors to file bankruptcy against their debtors is not suitable for the present economic and social situation. Moreover, the consideration of a natural person debtor's rehabilitation gives a chance for the debtor to request for financial rehabilitation which enables them to be free from litigation or filing bankruptcy. However, the determination had specified the minimum number of debts for a natural person debtor asking for rehabilitation, which makes debtors unable to fully go through the rehabilitation procedure. Hence, the findings were drawn to the following guidelines on decreasing bankruptcy filing cases: (1) Revise the number of debts which creditors file bankruptcy against natural person and juristic person debtors to be compatible with the present context; and (2) consider the minimum debts which a natural person debtor may request for the consideration of getting into a rehabilitation

procedure without the determination of the minimum debts so that the debtor who is willing to go through the legal procedure can proceed without being sued for bankruptcy.

Keywords: Bankruptcy Law, Individual Debtors, Voluntary Bankruptcy

บทนำ

กฎหมายล้มละลายเริ่มตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ในการเร่งรัดหนี้สินจากลูกหนี้ลักษณะกึ่งกฎหมายอาญา กล่าวคือ กำหนดวิธีการลงโทษทางอาญาเพื่อติดตามทวงหนี้สินของลูกหนี้อย่างร้ายแรง ซึ่งมีวิธีบังคับลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้มพันตัวด้วยการให้โอกาสลูกหนี้ผลัดการชำระหนี้ หากไม่ชำระจะมีวิธีทารุณต่าง ๆ ได้แก่ การนำลูกหนี้แช่น้ำ ตากแดดเสียก่อน ถ้ายังชำระหนี้ไม่ได้ให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ออกขายเอาเงินใช้หนี้ ถ้าเงินที่ได้ไม่พอให้เอาตัวลูกหนี้ออกขายทอดตลาด เป็นต้น ต่อมากฎหมายล้มละลายมีวิวัฒนาการโดยเห็นว่าไม่ควรใช้วิธีการทารุณแก่ลูกหนี้จึงมีการแก้ไขกฎหมายใหม่ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมลักษณะกึ่งนี้ยืมสินใน ร.ศ.110 (พ.ศ.2434) ได้ยกเลิกวิธีการทารุณแก่ลูกหนี้และช่วยเหลือลูกหนี้มากขึ้น หลังจากนั้นได้มีการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ.127 (พ.ศ.2451) โดยเอาแบบอย่างมาจากต่างประเทศ ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ.130 (พ.ศ.2454) โดยมีหลักการให้เจ้าหนี้เท่านั้นที่จะฟ้องให้ลูกหนี้ล้มละลายได้มีการปลดล้มละลาย การประนอมหนี้และกำหนดลงโทษลูกหนี้ที่ทุจริต เป็นต้น หลังจากนั้นได้มีการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 โดยยกเลิกพระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ.130 (Theeravechakul, 2013, p.1) และเป็นกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมจำนวน 10 ฉบับได้ประกาศใช้บังคับมาจนปัจจุบัน

กฎหมายล้มละลายมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการชำระสะสางหนี้ (Obligation) หมายถึง การมีนิติสัมพันธ์ในทางกฎหมายระหว่างบุคคลสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเรียกว่าเจ้าหนี้มีหน้าที่มีความชอบธรรมที่จะบังคับบุคคล อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าลูกหนี้ ให้จำต้องส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ได้ (Wayupap, 2016, p.8) เมื่อลูกหนี้มีหนี้เป็นจำนวนมากทำให้กลายเป็นผู้มีหนี้สินล้มพันตัว (Insolvency)

หมายความว่าบุคคลที่มีทรัพย์สินน้อยกว่าหนี้สิน หรือจะเรียกว่าบุคคลที่มีทรัพย์สินไม่พอที่จะชำระหนี้ได้ (Panichawong, 2000, p. 2) โดยรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายให้ได้ชำระหนี้จำนวนมากที่สุดอย่างเสมอภาคเท่าเทียมและเป็นธรรมเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ทั้งหลายให้ได้รับชำระหนี้ในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้ให้ได้รับการปลดภาระหนี้สินของตนและมีอำนาจเข้าจัดการทรัพย์สินของตนได้ดังเดิมเพราะหากลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายแล้วลูกหนี้จะไม่มีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของตนเองได้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเป็นผู้มีอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตลอดเวลาที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการคดีล้มละลาย

การเข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายนั้น เมื่อลูกหนี้เป็นบุคคลที่มีหนี้สินที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ไม่ว่าจะเป็นหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมสถาบันการเงิน หรือแหล่งเงินกู้ยืมต่าง ๆ ที่นำมาเพื่อใช้สอยสำหรับครัวเรือน ธุรกิจ หรือในกิจการของลูกหนี้ นั้น ๆ เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในหนี้สินของตนได้ ทำงานเท่าไรก็นำไปจ่ายดอกเบี้ยหมด ประกอบกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่จะเห็นได้ในยุคปัจจุบันถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ลูกหนี้เกิดหนี้สินขึ้นมาก หากมองย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ.2540 ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชียหรือที่เรียกทั่วไปในประเทศไทยว่า “วิกฤตต้มยำกุ้ง” ซึ่งเป็นวิกฤตการณ์ทางการเงินที่ส่งผลกระทบกับหลายประเทศในทวีปเอเชีย เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2540 ก่อให้เกิดความล่มสลายทางเศรษฐกิจทั่วโลกเนื่องจากการแพร่ระบาดทางการเงิน Manager (2017, Online) รัฐบาลไทยได้มีการประกาศการลอยตัวของค่าเงินบาททำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวในทันที และได้มีการขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) วิกฤตการณ์ในครั้งนั้นส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสร้างความเสียหายอย่างมากต่อประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจเอกชน เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์

อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันการเงิน ธนาคาร ธุรกิจการพิมพ์การโฆษณา หรือธุรกิจต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ทำให้ต้องปิดกิจการลง หรือบางแห่งก็ทำให้มีหนี้สินล้นพ้นตัว พนักงานจำนวนมาก ถูกปลดออกจากการงาน Rathamarit (2006, Online) รวมถึงบริษัทไม่สามารถที่จะชำระเงินค่าจ้างให้กับพนักงานได้ วิฤต เศรษฐกิจในครั้งนั้นส่งผลให้สถาบันการเงิน 56 แห่งต้องปิดตัวลงทำให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลาย ซึ่งผลกระทบจากวิกฤตต้มยำกุ้งไม่เพียงแต่กระทบโดยตรงกับผู้ประกอบการรายใหญ่หรือนักธุรกิจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประชาชนทั่วไปในระดับครัวเรือนอีกด้วย National Housing Authority (2018, Online)

ในปลายปี พ.ศ.2562 ได้มีการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ซึ่งการแพร่ระบาดนั้นเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็วทำให้ผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมาก จนทำให้หลายประเทศมีกำหนดมาตรการล็อกดาวน์ (Lockdown) รวมถึงประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบนี้ด้วย ซึ่งการระบาดดังกล่าวส่งผลให้เศรษฐกิจทั่วโลกต้องหยุดชะงักประชาชนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ ทำให้ก่อให้เกิดปัญหาหนี้สิน จึงส่งผลให้ลูกหนี้กลายเป็นคนมีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่สามารถชำระหนี้ได้ และทำให้เจ้าหนี้ไม่ได้รับชำระหนี้และอาจกลายเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวด้วยเช่นกัน ในช่วงสถานการณ์ดังกล่าวนี้ ทำให้ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบเพราะขาดรายได้และตกงานจำนวนมาก จึงทำให้ผู้ที่มีหนี้สินอยู่แล้วไม่สามารถที่จะชำระหนี้ได้ตามกำหนด (Sonjai, 2022, p.339) แม้ทางภาครัฐได้ดำเนินนโยบายในการช่วยเหลือฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเยียวยาและบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยมีการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาครัฐแต่การบริโภคและการส่งออกก็ยังเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ไม่อาจขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปในทางทิศทางที่ดีขึ้นจนได้นำไปสู่ปัญหาเรื่องหนี้สิน (Kerd-int et al., 2021,

p. 262) เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือไม่มีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้ เจ้าหนี้ทั้งหลายย่อมสามารถใช้สิทธิเรียกร้องที่ตนมีอยู่ในการที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีแพ่งหรือการเข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายจึงทำให้มีคดีจำนวนมากในชั้นศาล

ตารางที่ 1

ข้อมูลสิ้นปี	จำนวนคดี	ทุนทรัพย์
2566	9,484	373,691,600,297.70
2565	8,223	446,101,146,140.52
2564	9,235	221,776,937,180.20
2563	9,171	836,803,387,948.59
2562	8,398	386,694,472,261.59

ที่มา: สถิติข้อมูลสรุปจำนวนคดีล้มละลาย ศาลล้มละลายกลาง

การฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายนั้นเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ถูกฟ้องโดยเจ้าหนี้ด้วยความไม่สมัครใจ แม้ว่าการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้มีการแก้ไขและเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้หรือลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้ก็ตาม หากเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศพบว่าตามหลักสากลนั้นมีโอกาสให้โอกาสลูกหนี้ในกระบวนการล้มละลายมากกว่าประเทศไทยโดยเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาเป็นฝ่ายยื่นคำร้องต่อศาลด้วยความสมัครใจและนำไปสู่การปลดล้มละลายเพื่อการเริ่มต้นใหม่ แม้ว่าการเข้าสู่กระบวนการล้มละลายด้วยโดยเริ่มกระบวนการของลูกหนี้บุคคลธรรมดาในประเทศไทยนั้นได้มีนักวิชาการสนับสนุนหลักการนี้ก็ตาม แต่ในประเทศไทยก็ยังไม่ได้มีการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดายื่นคำร้องขอเพื่อเริ่มต้น

กระบวนการคดีล้มละลายแต่อย่างใด นอกจากนั้นผู้เขียนตั้งข้อสังเกตถึงจำนวนหนี้ที่กฎหมายล้มละลายได้กำหนดหลักเกณฑ์ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายสำหรับเจ้าหนี้ฟ้องคดีล้มละลายซึ่งลูกหนี้บุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ลูกหนี้นิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท ได้มีการบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 จนปัจจุบัน ซึ่งระยะเวลาในการใช้หลักเกณฑ์จำนวนหนี้ดังกล่าวนี้เป็นระยะเวลาประมาณ 25 ปี ได้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันหรือไม่ เมื่อจำนวนหนี้ที่เป็นหลักเกณฑ์ในการยื่นฟ้องกับสิทธิของลูกหนี้บุคคลธรรมดาในการที่เริ่มต้นกระบวนการคดีล้มละลาย ยังไม่มีการปรับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ย่อมทำให้มีการฟ้องคดีล้มละลายมากขึ้นก่อให้เกิดจำนวนคดีล้มละลายปริมาณมาก

ดังนั้น บทความนี้ผู้เขียนจึงได้เสนอหลักเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนหนี้ในการฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายและเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาเริ่มต้นกระบวนการในคดีล้มละลายด้วยความสมัครใจ และไม่มีการกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำเพื่อให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาได้รับความช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายและสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

หลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนหนี้ในการฟ้องลูกหนี้คดีล้มละลาย

เมื่อกล่าวถึงหลักเกณฑ์การยื่นฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายนั้น ในพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2561 มาตรา 9 ได้กำหนดให้เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้ได้ต่อเมื่อ 1) ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว 2) ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาทและ 3) หนี้้นั้น

อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนไม่ว่าหนี่งนั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับแรก) พ.ศ.2483 ได้ปรากฏหลักเกณฑ์การฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายตามมาตรา 9 เช่นเดียวกับฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน (พ.ศ.2561) พบว่า พระราชบัญญัติแต่ละฉบับมีความแตกต่างกันในเรื่องของจำนวนหนี้ที่ฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลาย กล่าวคือ เดิมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 9 (2) ได้กำหนดให้ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทหรือเป็นหนี้เจ้าหนี้หลายคนซึ่งเข้าชื้อกันเป็นโจทก์เป็นจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาท แต่ได้ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่สอง) พ.ศ.2511 มาตรา 9 (2) ได้กำหนดให้ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสามหมื่นบาทหรือเป็นหนี้เจ้าหนี้หลายคนซึ่งเข้าชื้อกันเป็นโจทก์เป็นจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าสามหมื่นบาทและหนี่งนั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนไม่ว่าหนี่งนั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เนื่องจากค่าของเงินแต่ละยุคสมัยแตกต่างกันไปมาก จึงควรแก้ไขการกำหนดจำนวนหนี้ที่จะฟ้องคดีล้มละลายให้สูงขึ้น ต่อมาได้มีการเพิ่มจำนวนหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่สาม) พ.ศ.2526 มาตรา 9 (2) ได้กำหนดให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นได้กำหนดเกี่ยวกับจำนวนเงินที่เจ้าหนี้มีสิทธิจะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้จะต้องเป็นหนี้ไม่น้อยกว่าสามหมื่นบาท เพราะค่าเงินบาทตกต่ำลงมากจึงสมควรกำหนดจำนวนเงินที่เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายเสียใหม่ หลังจากนั้นพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ห้า) พ.ศ.2542 ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2526 มาตรา 9 และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น (2) ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา

เป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท ซึ่งเหตุผลที่ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้เนื่องจากการกำหนดจำนวนเงินที่เจ้าหนี้มีสิทธิจะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้รวมทั้งจำนวนเงินที่ต้องวางประกันค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในขั้นตอนต่างๆ ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันจึงสมควรแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งการแก้ไขในส่วนจำนวนหนี้ที่ฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ห้า) พ.ศ.2542 นั้นได้มีการแก้ไขและบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้

หากพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหนี้ของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 ได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ประชาชนได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ จนทำให้เกิดสภาวะเงินเฟ้อและเศรษฐกิจถดถอยจนปัจจุบันนี้ ซึ่งภาระหนี้สินที่เห็นชัดที่สุดซึ่งมีผลกระทบต่อแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ หนี้ครัวเรือน (Household Debt) ซึ่งหมายถึง เงินให้กู้ยืมที่สถาบันการเงินให้แก่บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งบุคคลธรรมดาอาจนำเงินที่กู้ยืมไปใช้เพื่อการจับจ่ายใช้สอยต่าง ๆ หรือเพื่อประกอบธุรกิจ โดยข้อมูลหนี้ครัวเรือนจะครอบคลุมเฉพาะเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเก็บข้อมูล ดังนั้น หนี้ครัวเรือนจึงไม่รวมหนี้นอกกรอบ ทั้งนี้ สถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับฝากเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทบัตรเครดิต ลิซซิง และสินเชื่อบุคคล Jaiyen & Choochuna (2023, p. 213)

สำหรับรายได้และรายจ่ายครัวเรือนเป็นปัจจัยที่บทบาทสำคัญต่อการกำหนดหนี้ครัวเรือนในทุกระดับหนี้ โดยครัวเรือนที่มีรายได้และรายจ่ายสูงขึ้นทำให้หนี้เพิ่มขึ้นตามไปด้วยโดยครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะมีศักยภาพในการสร้างหนี้ได้สูงเพราะสามารถผ่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ย

[illegible]

ภาพที่ 1 ประเมินสัดส่วนหนี้ครัวเรือน
ที่มา: (TTB analytics, 2024)

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนหนี้ครัวเรือนไทยสิ้นปี พ.ศ.2567 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ละระดับ 91.4% ต่อ GDP โดยหนี้บัตรเครดิต สิสซิง และสินเชื่อส่วนบุคคลเติบโตเร็วสุดในรอบทศวรรษเนื่องจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง จึงส่งผลให้ระดับรายได้ของครัวเรือนฟื้นตัวได้อย่างจำกัด ขณะที่ต้นทุนทางการเงินเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้และคุณภาพของหนี้ อีกทั้ง อุปสรรคจากการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบลูกหนี้บางส่วนทำให้ต้องพึ่งพาแหล่งเงินกู้นอกระบบ (TTB Analytics, 2024, Online)

การก่อหนี้ของลูกหนี้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในประเทศเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนและภาคธุรกิจที่ต้องประสบปัญหาทางการเงินโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้เมื่อลูกหนี้มีภาระหนี้สินที่มากขึ้นทำให้มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่สามารถที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ อันเป็นสาเหตุทำให้เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายโดยการกำหนดจำนวนหนี้ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายล้มละลายฉบับปัจจุบันปี พ.ศ.2542 กำหนดจำนวนหนี้สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาทนั้น

ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตว่าหลักการดังกล่าวได้มีการบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 จนปัจจุบันเป็นระยะเวลาประมาณ 25 ปี หากพิจารณาถึงพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับแรก) ปี พ.ศ. 2483 (ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2511 (ฉบับที่ 3) ปี พ.ศ.2526 และ (ฉบับที่ 5) ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งในแต่ละฉบับนั้นมีเหตุผลการประกาศแก้ไขการกำหนดจำนวนหนี้เนื่องจากค่าของเงินแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่างกันไปไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในยุคนั้น ๆ ผู้เขียนจึงขอให้ทบทวนหลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้ยื่นฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการล้มละลายว่าจำนวนหนี้ที่ใช้บังคับอยู่เหมาะสมกับในสถานะ

เศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันและนำไปสู่การแก้ปัญหาของการฟ้องคดีล้มละลาย เพื่อเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้และเป็นการลดปริมาณจำนวนการฟ้องคดีล้มละลายให้ลดลง

การเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาเริ่มต้นกระบวนการในคดีล้มละลาย

การเข้าสู่กระบวนการล้มละลายของลูกหนี้ภายใต้พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 อาจเป็นกรณีเจ้าหนี้นี้ยื่นคำฟ้องตามมาตรา 9 ซึ่งเป็นการฟ้องสำหรับเจ้าหนี้ไม่มีประกันหรือตามมาตรา 10 สำหรับเจ้าหนี้มีประกันฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลาย และอีกกรณีหนึ่งตามมาตรา 88 ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งได้จดทะเบียนห้างหุ้นส่วน จำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่น นอกจากเจ้าหนี้จะฟ้องขอให้ล้มละลายได้แล้ว ผู้ชำระบัญชีของนิติบุคคลนั้น ๆ อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้สั่งให้นิติบุคคลนั้นล้มละลายได้จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเท่านั้น รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งได้จดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัดหรือนิติบุคคลอื่นที่ผู้ชำระบัญชีของนิติบุคคลนั้นยื่นคำร้องขอให้ล้มละลาย แต่ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดายังคงถูกจำกัดสิทธิในการเริ่มต้นกระบวนการเมื่อลูกหนี้ได้ประสบปัญหาภาวะหนี้สินจนก่อให้เกิดหนี้ ซึ่งทำให้เจ้าหนี้สามารถมีสิทธิที่จะฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งแต่การให้เจ้าหนี้แต่ละรายต่างคนต่างฟ้องเป็นคดีแพ่งเพื่อบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าหนี้คนใดฟ้องก่อนก็มีสิทธิบังคับเอากับทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อนหากเจ้าหนี้อื่นที่มีได้เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็ไม่มีสิทธิในทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้นย่อมเกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างเจ้าหนี้ด้วยกัน กฎหมายล้มละลายจึงมีเจตนารมณ์เพื่อให้เจ้าหนี้มีสิทธิฟ้องลูกหนี้ที่มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินสำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียว

หรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท เพื่อให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายมายื่นคำขอรับชำระหนี้และให้ศาลมีคำสั่งจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้รายนั้นแล้วนำทรัพย์สินของลูกหนี้มาแบ่งเฉลี่ยให้กับเจ้าหนี้ตามสัดส่วนแห่งหนี้เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรม เมื่อกฎหมายล้มละลายในประเทศไทยยังไม่เปิดรับการให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาที่มีสิทธิในการเริ่มต้นกระบวนการล้มละลาย หากพิจารณาถึงแนวการร่างกฎหมายล้มละลาย (Legislative Guide on Insolvency Law) ที่จัดทำโดยคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (United Nation Commission on International Trade Law – UNCITRAL) ได้มีการอนุญาตให้ลูกหนี้สามารถที่จะเริ่มต้นกระบวนการล้มละลายโดยสมัครใจหากว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระหรือลูกหนี้มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินเพื่อหวังให้เป็นไปตามมาตรการสุดท้ายเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้เมื่อจำเป็น (Lohitanon, 2016, p. 89)

ในกระบวนการล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Bankruptcy Act of 1978) การเริ่มคดีล้มละลายสหรัฐอเมริกามีทางเลือก 2 ช่องทางคือ ทางเลือกแบบสมัครใจที่เปิดโอกาสให้ลูกหนี้เป็นฝ่ายยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อเข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลาย ซึ่งบุคคลที่ยื่นคำร้องไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวเพราะวัตถุประสงค์ของการยื่นคำร้องขอชำระบัญชีโดยสมัครใจ คือ ผู้ยื่นคำร้องนั้นจะต้องมีหนี้และประสงค์ที่จะได้รับการปลดปล่อยภาระหนี้สินเหล่านั้นทั้งหมดหรือบางส่วน ดังนั้น ในกรณีที่ลูกหนี้สมัครใจขอให้ชำระบัญชีตนเอง กฎหมายมิได้กำหนดจำนวนขั้นต่ำเอาไว้ Uttabolyukol (2014, p. 37) อีกทางเลือกหนึ่ง คือ เจ้าหนี้เป็นฝ่ายยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายโดยไม่สมัครใจซึ่งจะใช้บังคับลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการล้มละลายเพื่อเจ้าหนี้จะได้สิทธิบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ได้นอกจากวิธีการอื่นๆที่อาจจะไม่ได้ผล (The Central Bankruptcy Court, 2017) การที่ลูกหนี้ร้องขอให้ตนเองตกเป็นบุคคล

ล้มละลายนั้น ลูกหนี้สามารถเลือกช่องทางในการเข้าสู่กระบวนการจัดการภาระหนี้สินได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของตน หากศาลมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาถือว่าศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ (order for Relief) โดยอัตโนมัติ ศาลจะไม่ได้สวนคำร้องของลูกหนี้เนื่องจากการร้องขอล้มละลายไม่ว่าเจ้าหนี้หรือลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำฟ้องหรือคำร้องขอให้ล้มละลายกฎหมายมิได้กำหนดให้ต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวแต่อย่างใด (Kongchuen, 2022, p. 45)

สำหรับการเริ่มต้นกระบวนการล้มละลายของประเทศอังกฤษสามารถเริ่มต้นได้ด้วยเจ้าหนี้หรือลูกหนี้เองร้องขอให้ตนเป็นบุคคลล้มละลายโดยเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ยื่นคำขอให้ตนเองล้มละลายได้จึงทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สิน อีกทั้งช่วยลดภาระในการพิสูจน์และสืบหาทรัพย์สินทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างรวดเร็วมากขึ้น การที่ลูกหนี้ยื่นขอให้ตนเองล้มละลายนี้มืองค์ประกอบเพียงว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงจำนวนหนี้ขึ้นต่ำอย่างเช่นกรณีของเจ้าหนี้ยื่นขอให้ลูกหนี้ล้มละลายแต่อย่างใดและเมื่อศาลรับคำร้องขอแล้วศาลมีอำนาจสั่งได้สองประการคือ หากพิจารณาไม่ได้ความจริงก็จะมีคำสั่งยกคำร้อง หรือหากได้ความจริงก็จะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายให้อำนาจศาลไว้ว่าหากในเบื้องต้นพิจารณาได้ว่าลูกหนี้ยังสามารถชำระหนี้ได้แต่มายื่นขอให้ตนเองล้มละลายเพราะมีเจตนาจะไม่ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้รายใดรายหนึ่ง ศาลย่อมมีอำนาจยกคำขอเพราะเห็นว่าเป็นการอาศัยช่องว่างทางกฎหมายโดยมิชอบ (Lakarnchua, 2020, p.21-22)

ส่วนในประเทศไทยการให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาเริ่มต้นกระบวนการล้มละลายด้วยความสมัครใจแม้จะมีผู้สนับสนุนหลายท่านเห็นด้วยกับหลักการดังกล่าวแต่กฎหมายล้มละลายก็ยังมีได้มีการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้เริ่มต้นกระบวนการแต่อย่างใด เมื่อปีพ.ศ.2559 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2559 เกี่ยวกับ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการสำหรับลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กฎหมายที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูของลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบริษัทบังคับใช้ กับบริษัทเอกชนและบริษัทมหาชน ในขณะที่ร้อยละ 75 ของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทยเป็นการประกอบธุรกิจโดยบุคคลธรรมดา แต่ไม่มีโอกาสที่จะยื่นคำร้องขอให้ตนเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย (Legal Execution, 2023, Online) ต่อมาปรากฏว่าปี พ.ศ.2565 นี้ได้มีการเสนอ ร่างพระราชบัญญัติล้มละลายแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกระบวนการพิจารณา เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดย่อมโดยกำหนดจำนวนหนี้ ของลูกหนี้ในการฟื้นฟูให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้ง กำหนดกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคล ธรรมดาในร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย หมวด 3/4 กระบวนพิจารณา เกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา (เพิ่มมาตรา 90/153 ถึงมาตรา 90/180) เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาที่ประสบปัญหา ขาดสภาพคล่องและไม่สามารถชำระหนี้ได้แต่มีเหตุอันสมควรและมีช่องทาง ที่จะฟื้นฟูสถานะทางการเงินสามารถเข้าสู่กระบวนการได้โดยไม่ต้องถูกบังคับคดี หรือยึดทรัพย์ซึ่งจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยเพิ่มช่องทางลูกหนี้บุคคล ธรรมดาสามารถฟื้นฟูสถานะทางการเงินได้โดยไม่ต้องถูกฟ้องล้มละลาย (ILaw, 2022, Online)

การกำหนดจำนวนหนี้ยอดขึ้นต่ำสำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ได้กำหนดจำนวนยอดหนี้ขั้นต่ำ หนึ่งแสนบาทไว้เนื่องจากข้อมูลเครดิตแห่งชาติได้ระบุว่าลูกหนี้ที่เป็นบุคคล ธรรมดามียอดหนี้ค้างค่าน้อยกว่าหนึ่งล้านบาทมีจำนวน 2,821,627 ราย เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 256,362,146,610 บาท เมื่อคำนวณเฉลี่ยเป็นรายคน แล้วลูกหนี้ 1 คนมียอดหนี้ค้างชำระจำนวน 90,856 บาท จึงได้นำยอดหนี้นี้ มากำหนดเป็นยอดหนี้ขั้นต่ำในการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา ตามร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่..) พ.ศ... นั้นการกำหนดจำนวนหนี้

แน่นอนขั้นต่ำหนึ่งแสนบาทนั้น ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับหลักการกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำดังกล่าวเพราะเป็นการจำกัดสิทธิของลูกหนี้บุคคลธรรมดาที่ต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ ควรเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาได้เข้าสู่กระบวนการให้มากที่สุดเพื่อสามารถได้รับความช่วยเหลือจากกระบวนการตามกฎหมายล้มละลายอย่างเต็มที่ตามที่ลูกหนี้ประสงค์ขอเริ่มต้นกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่...) พ.ศ...ที่ได้มีการแก้ไขนั้นได้มีการพัฒนากฎหมายล้มละลายให้มีทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน แต่การกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำเป็นการเปิดโอกาสไม่เต็มที่สำหรับลูกหนี้ที่ขอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2542 ได้มีการยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติล้มละลาย(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2526 และให้มีการใช้ความต่อไปนี้ “(2) ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท” และให้ยกเลิกความใน (2) ของมาตรา 10 ให้ใช้ข้อความต่อไปนี้ “(2) กล่าวในฟ้องว่า ถ้าลูกหนี้ล้มละลายแล้วจะยอมสละหลักประกันเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งฝ่าย หรือตีราคาหลักประกันมาในฟ้องซึ่งเมื่อหักกับจำนวนหนี้ของตนแล้ว เงินยังขาดอยู่สำหรับหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท หรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท” ซึ่งการประกาศในเรื่องของจำนวนหนี้ในการฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2542 นั้น ได้มีการประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 จนถึงปัจจุบันเมื่อคำนึงถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบันได้ส่งผลกระทบ

ต่อประชาชนและภาคธุรกิจ ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมากทำให้เกิดภาวะการก่อหนี้มากขึ้นสืบเนื่องมาจากค่าเงินไม่สอดคล้องกับสมภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่สามารถชำระหนี้ได้เจ้าหนี้จึงดำเนินการฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลาย ดังนั้นแนวทางในการลดปริมาณการฟ้องคดีล้มละลาย จึงประกอบด้วย (1) ทบทวนหลักเกณฑ์จำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้บุคคลธรรมดาและลูกหนี้นิติบุคคลให้เหมาะสมกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน (2) พิจารณาถึงจำนวนหนี้ขั้นต่ำที่ลูกหนี้สามารถร้องขอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาได้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้เข้าสู่การเริ่มต้นคดีด้วยความสมัครใจโดยไม่มีการกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำเพราะทำให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาได้รับความช่วยเหลืออย่างเต็มที่และให้ลูกหนี้กลับมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายต่อไป

References

- ILaw. (2022). *Offering alternative pathways for debtors to ‘restore financial stability’ without the necessity of undergoing bankruptcy proceedings*. Retrieved February 15, 2024. <https://www.ilaw.or.th/articles/5429>. [In Thai]
- Intarawiset, N., Nilbai, T, Thongphat, T., & Antarasena. A. (2022). The Effect of Household Socio-Economic Factors on Household Debt in Thailand. *Journal of Management Sciences Surattthani Rajabhat University*, 9(1), 115–138. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/msj/article/view/254459> [In Thai]
- Jaiyen, P., & Choochuna, D. (2023). Household Debt Crisis of Thailand In The Global Economic Recession Age: Problem And Solution. *Journal of Buddhist Innovation and Management*, 6(4), 213. Retrieved <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/bim/article/view/261924> [In Thai]
- Kerd-int, N., Wongart, K., & Bodeerat, C. (2021). Remedial measures of Government for Those affecting the Spred of COVID 2019. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(11), 259–272. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/250385> [In Thai]
- Khunta, C., & Tangtrongpairroj, S. (2021). Thai Household Debts And The Sustainable Solution. *Journal of Liberal Arts and Management Science Kasetsart University*, 8(1), 131-145. [In Thai]

- Kongchuen, A. (2022). *Filing Petition And Voluntary Bankruptcy Process For Individual Debtors In Thailand*. [Master's thesis, Sripatum University]. [In Thai]
- Lakarnchua, P. (2020). *The right to enter into voluntary bankruptcy proceedings for individual debtors*. Office of the Court of Justice. Retrieved February 10, 2024. https://library.coj.go.th/pdf-view.html?fid=14610&table=files_biblio. [In Thai]
- Legal Execution. (2023). *International Conference on Voluntary Insolvency and SMEs or Individual Reorganization Procedure: Debtors' Option to Restart*. Retrieved February 18, 2024. file:///C:/Users/Shin/Downloads/Report-of-the-International-Conference-2023-Final%20(2).pdf
- Lohitanon, M. (2016). *Commencement Of Insolvency Proceeding*. [Master's thesis Thammasat University]. [In Thai]
- Manager. (2017). *Twenty years of the Tom Yum Kung crisis From business debt to household debt*. Retrieved January 30, 2024. <https://www.landactionthai.org/2012-05-18-03-24-45/article/item/1913-20170703-new7.html> [In Thai]
- National Housing Authority, (2018). *Simulated Learning Development Museum for Residential Living*. Retrieved January 18, 2024. http://housingvm.nha.co.th/VM_7.html [In Thai]
- Panichwong, P. (2000). Explanation: Bankruptcy law. [In Thai]
- Rathamarit, N. (2006). *Tom Yum Kung Crisis*. King Prajadhipok's Institute. Retrieved January 30, 2024. <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=วิกฤตต้มยำกุ้ง> [In Thai]

- Sonjai, P (2022). The concept of assisting an individual debtor through bankruptcy proceeding. *Panyapiwat Journal*, 14(3). 112-134. [In Thai]
- Tantihapakul, T. (2017). *Factors that Impact the Delinquently in Consumer Loans of Commercial Banks and Non-bank Financial Institutions in Thailand*. [Master's thesis, Chulalongkorn University]. [In Thai]
- Teeravechakul, K. (2013). *Explanation: Bankruptcy and rehabilitation law*. Author. [In Thai]
- TTB Analytics. (2024). *The projected increase in household debt in Thailand by the end of 2567 (B.E.) to approximately 91.4% of GDP signals concerns for the future, with three key factors contributing to this worrying trend*. Retrieved January 31, 2024. https://media.ttbbank.com/5004/tmba_economic_analysis/5707-highlight-desktop-th.pdf [In Thai]
- Uttabolyukol, M. (2014). *An alternative to Bankruptcy: Case Study Of Individuals's Rehabilitation*. [Master's thesis Sripatum University]. [In Thai]
- Wayupap, P. (2016). *Civil and Commercial Coad: Obligation*. (11st ed). Institute Of Legal Education Of The Thai Bar. [In Thai]

ปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

“FAMILY COMES FIRST ด้วยรักและผูกพัน 家庭第一”

ภาวิณี บุนนาค,¹ นงนุช ทึ่งในธรรมะ²

Pavinee Bunnag, Nongnuch Thuengnaithamma

Rakwattananont, N. (2021). *Family Comes First*. Salmon Books.

ครอบครัวและความผูกพันเป็นสิ่งสำคัญที่สุดจริงหรือไม่? คำชี้ชวนให้หาคำตอบในหนังสือ FAMILY COMES FIRST ด้วยรักและผูกพัน 家庭第一 ผลงานของ นริศพงศ์ รักวัฒนานนท์ หนังสือรวมเรื่องสั้น รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 รางวัลเซเวนบุ๊คอวอร์ดประเภทรวมเรื่องสั้น ประจำปีพุทธศักราช 2565 และรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ประจำปีพุทธศักราช 2566

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา E-mail: pavinee.bu@bsru.ac.th

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจักษ์สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา E-mail: Nongnuch.th@bsru.ac.th

“บ้านกูนี้มันเงินจริง ๆ”

ผมจำเหตุการณ์ที่ทำให้ประโยคนี้อ่านว้าวเข้ามาในหัวไม่ได้แล้ว แต่รู้ตัวอีกที มันก็เผยอเยิบในความคิดของผมบ่อยครั้ง หลังจากนั้น เหมือนบางสิ่งที่พอเห็นแล้ว ก็ไม่สามารถลบเลือนหรือกลับไปไม่เห็นได้อีก

ขณะที่กำลังหาแก่นอะไรบางอย่างเพื่อร้อยเรียงเป็นชุดของเรื่องสั้นที่มีเรื่องราวเป็นปึกแผ่น และลื่นไหลต่อการอ่าน ประโยคแรกของคำนำนี้ก็ค่อย ๆ เยื้องย่างเข้ามาในการรับรู้เสนอตัวอย่างไม่เรียกร้องว่าหนักแน่น

เออ เรื่องความเป็นเงินสิ

นริศพงศ์ รักวัฒนานนท์ หนุ่มไทยเชื้อสายจีนแคะและจีนกวางตุ้ง กล่าวถึงสองเหตุผลที่เลือกเรื่องนี้ หนึ่ง - น่าจะเป็นหัวข้อที่คนส่วนใหญ่อินได้ง่าย ด้วยเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ของคนในประเทศนี้ล้วนมีความเป็นเงิน หรือเกี่ยวข้อง กับความเป็นเงินไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง สอง - มันเป็นเรื่องที่อยู่กับผมมาทั้งชีวิต

หลังจากตัดสินใจที่จะเขียนเรื่องความเป็นเงิน นริศพงศ์ได้ตั้งสเตตัสเฟซบุ๊ก ถามหาจุดร่วมในความเป็นเงินที่ทุกคนต้องพบเจอ พูดคุยกับคนอื่นจำนวนหนึ่ง เพื่อให้แน่ใจว่าเรื่องราวที่จะเขียนถึง เป็นเรื่อง que ทุกคนจะรู้สึกร่วมได้จริง ๆ และเมื่อบวกกับเรื่องส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ได้เรื่องราวมาประกอบสร้างเป็นเรื่องสั้น ทั้ง 11 เรื่อง

- 一 01. วันที่ครอบครัวกลับบ้าน
- 二 02. ถ้อยคำที่ร่วงหล่น
- 三 03. งานเฉลิมฉลองสีแดง
- 四 04. ผู้ให้กำเนิด
- 五 05. หลานชายคนโปรด

- 六 06. ป้าบอกว่า
 七 07. คุณ, ฝนพริ้ม และแมวสีด้า
 八 08. เราลั่นรึนรึมยี่ในงานฉลองมงคลสมรส
 九 09. น้ำตกใจสลาย
 十 10. พี่สาวของผม
 十一 11. Pieces เศษเสี้ยว บทสนทนา ความทรงจำ

อ่าน FAMILY COMES FIRST ด้วยรักและผูกพัน 家庭第一

ตามชื่อภาษาไทย “ด้วยรักและผูกพัน” ล้อลี้คันทู “ด้วยรักและผูกพัน” ชื่อภาษาจีนและอังกฤษ มีความหมายเหมือนกันคือ “ครอบครัวเป็นที่หนึ่ง” สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดจนที่สุดจาก “ชื่อ” หนังสือเล่มนี้คือประเด็นเรื่อง “ครอบครัว” ตัวอักษรจีนยังสื่อถึง “ความเป็นจีน” การเล่นคำระหว่าง “ผูกพัน” และ “ผูกพัน” ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการเลียนแบบการออกเสียงของคนจีนโพ้นทะเลในไทย ยังเป็นการเปิดคำถามถึงครอบครัวในความเป็นจีน ในฐานะหน่วยที่ “สร้าง” และ “กัดกร่อน” ตัวตนของเราไปพร้อมกัน

ไม่ผิดไปจากชื่อหนังสือ FAMILY COMES FIRST ด้วยรักและผูกพัน 家庭第一 คือหนังสือรวมเรื่องสั้น 11 เรื่อง ที่มีตัวละครหรือฉากหลังเกี่ยวข้องกับครอบครัวเชื้อสายจีนในสังคมไทย ทั้งเรื่องราวของวันรวมญาติ การประกอบพิธีกรรมตามงานเทศกาล ความคาดหวังที่มีต่อบุตรหลาน การให้ความสำคัญกับลูกชายมากกว่าลูกสาว การมองผู้หญิงเป็นเพียงอู่ผลิตทายาทผู้ชาย ไปจนถึงเพศสภาพที่ลูกหลานชาวจีนไม่เคยบอก การต้องเก็บงำความคิดความต้องการและตัวตนที่แท้จริง โดยแสดงผ่านตัวละครที่มีความแตกต่าง ทั้งในด้านวัยสถานะทางสังคม ภูมิภาค และเพศสภาพ

หนังสือเปิดเรื่องด้วย — 01. วันที่ครอบครัวกลับบ้าน ในวันเทศกาลตรุษจีน

ต้องใช้เสียงกริ่งถึงหกครั้งจึงจะปลุกหญิงชรา ...

“พ่อผอ จิวเอง! เปิดประตูให้หน่อยครับ” ...

“อ้อ แล้วป้ากับม៉าล่ะ?”

“ป้ากำลังมาผ่อผอ”

“ป้าอาเจนมมัย?”

“เจ้มานะ เดียวจิ๋วโทรตามแป็บนึง” ...

มองไปรอบโต๊ะ ลูกชาย ลูกสะใภ้ หลานชาย และหลานสาว
นั่งอยู่ตรงหน้าหล่อน

แม้จะขาดสามีไป แต่ก็พร้อมหน้าที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้แล้ว
ทั้งสี่คนมองมาที่หล่อนราวกับกำลังรอสัญญาณบางอย่าง

“เฮ้า กิน ๆ อาฮก อาเจน อาจิ๋ว กินเยอะ ๆ”

ฮกตักเนื้อปลาชิ้นใหญ่มาวางไว้บนจานของหล่อน

“ม้ามินก่อน ม้ากินเยอะ ๆ นะ” ฮกว่าแล้วยิ้มให้

หมิงตักเส้นหมี่ซั่วใส่ในชามแยกแล้วนำมาวางไว้ข้าง ๆ จาน

ของหล่อนเช่นกัน

“ม้า ตรุษจีนม้าม้าต้องกินหมี่นะ อายุจะได้ยืน ๆ” ...

เสียงโทรศัพท์ดังขึ้น ...

“ม้า” หล่อนสัมผัสได้ถึงความโล่งใจของลูกชายจากปลายสาย

“ม้าเป็นไงบ้าง” ...

“ทุกคนสบายดี?” หล่อนถาม

“สบายดีม้า จิวยังอยู่บ้าน เจนย้ายออกไปเช่าคอนโดอยู่

หมิงก็โอเค มีบ่นปวดหลังบ้าง” ...

“ขอโทษนะม้า ปีนี้ก็ไม่ได้ไปหา ไว้ปีหน้านะ”

“ไม่เป็นไรหรอก ม้าเข้าใจ”

“กงสี่ฟาไหนนะม้า”

“กงสี่ฟาไหน ม้าฝากไปบอกหมิงกับหลาน ๆ ด้วย”

“ได้ ม้ารักษาสภาพนะ”

“ฮกด้วย”

ลูกชายของหล่อนวางสายไปก่อน เสียงสัญญาณที่ขาดหาย
ดังขึ้นแทนที่บทสนทนา หญิงชราถือโทรศัพท์ค้างไว้อย่างนั้น รวากับ
รอให้เสียงที่ดัง ๆ หาย ๆ แปรเปลี่ยนเป็นข้อความบางอย่าง ...

พอคิดถึงตรงนี้ มือของหล่อนก็สัมผัสได้ถึงกระดาษยับยู่
ในกระเป๋าที่แทบจะว่างเปล่า

หล่อนหยิบมันขึ้นมา คลี่กางออก มันเป็นใบประกาศ
ขนาดราว ๆ กระดาษเอสี่สีชมพูสด เหมือนกระดาษที่พิมพ์คำทำนาย
เชื่อมซีตามศาลเจ้า ...

กลุ่มคำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดนั้นเตะตาหญิงชรา ก่อน เหมือน
ครั้งแรกที่หล่อนเห็นมันแปะอยู่ที่เสาไฟฟ้าแถวบ้าน หล่อนค่อย ๆ
กวาดสายตาไล่ลงมาจนถึงบรรทัดสุดท้าย

แล้วปีนี้ หรือปีไหน ๆ คุณก็จะต้องเหงาอีกต่อไป!

หญิงชรายิ้มอย่างพึงใจหลังอ่านจบ แล้วนำไปแปะไว้
ที่ฝาผนังข้าง ๆ ปฏิทิน หล่อนเปิดปฏิทินไปที่เดือนกันยายนใช้ปากกา
หัวม้าสีน้ำเงินวงตรงวันที่ 2 พร้อมเขียนกำกับไว้ว่า ‘วันสารทจีน’

หล่อนเดินไปหยุดยืนหน้ารูปสามี ระหว่างพนมมือ หล่อน
พูดขึ้น “เดี๋ยวสารทจีน” ลูกกับหมิงจะมาหาอีกนะ หลานสองคน
ก็จะมาด้วย”

เรื่องราวของ “อาผ่อ” แสดงให้เห็นชัดถึงประเพณีที่เคยเป็นสัญลักษณ์
ของครอบครัวใหญ่ที่อุ่หนาผาคั้งที่เสื่อมสลายลง กระทั่งอาผ่อ” ต้องจ้างบริษัท จัดหา
ครอบครัว จำกัด ที่ส่งคนแปลกหน้าให้มาเป็นลูกหลานในวันตรุษจีน เพื่อคงไว้ซึ่งสัญญาณ
ของครอบครัวชาวจีน ที่เป็นครอบครัวใหญ่มีลูกหลานพร้อมหน้ากันอยู่ดีมีสุข ภายใต้
อำนาจของการบริโภคนิยม

ขณะที่อีกสองเรื่อง คือ 九. น้ำตกใจสลาย เรื่องราวระหว่างลูกสาว
คนโตที่ไม่เคยถูกมองเห็นกับแม่ที่พยายามประคับประคองหัวใจหลังการสูญเสีย
ลูกชายคนเล็กผู้เป็นที่รัก และ + 10. พี่สาวของผม แสดงให้เห็นการให้ความสำคัญ
กับลูกชายมากกว่าลูกสาวในครอบครัวเชื้อสายจีน

“พี่สาว” ในเรื่อง “พี่สาวของผม” คู่พี่น้องที่ถูกเปรียบเทียบ ถูกปฏิบัติแตกต่างกันในทุกด้าน เพียงเพราะคนหนึ่งเกิดเป็นผู้หญิง คนหนึ่งเกิดเป็นผู้ชาย ที่ทำให้ความคาดหวัง และความรัก มีระดับสูงต่ำที่ต่างกัน

หัวข้อเรียงความ: พี่สาวของผม

พ่อกับแม่มักบอกผมเสมอว่า ให้รักพี่มาก ๆ ต้องคอยดูแลพี่ แต่ผมรู้สึกว่าจะยอมให้ผมดูแลได้ยังไง ดูพี่ออกจะเกลียดผมซะขนาดนั้น

ไม่เกลียดก็แปลกแล้ว ขนาดผมเองยังรู้สึกเลยว่าอะไร ๆ พ่อแม่ก็ผมตลอด ตอนหิวข้าว ทุกคนจะรุมตักโน้นตักนี้ให้ผมกิน ไม่ใช่แค่พ่อแม่หรอก อาม่าก็เหมือนกัน ทั้ง ๆ ที่กับข้าวบนจานสูงอย่างกับภูเขาจนผมแทบกินไม่ไหว แต่กลับไม่มีใครสนใจตักกับข้าวให้พี่เลย พี่ต้องคอยตักข้าวกินเอง เมื่อไหร่ที่พี่ทำซนล้อมกระທกับจานเสียงดังเกินไปนิดเดียว ก็จะต้องโดนดุทันที

‘เป็นผู้หญิง กินข้าวให้เรียบร้อยหน่อย’

‘เป็นผู้ชาย ต้องกินเยอะ ๆ’ อาม่าบอกผมทุกครั้งหลังตักกับข้าวซนใหม่ลงในจาน

“พี่สาว” ผู้ถูกน้องชายแย่งความรักและความสนใจ การเปรียบเทียบกลายเป็นความบาดหมางที่ซุกซ่อนในครอบครัว ที่ส่งผลต่อเส้นทางชีวิตของคนทั้งสอง

วันนี้พ่อและแม่เอาผมเปรียบกับพี่อีกแล้ว

“ตอนเจ๊อายุเท่านี้ นู่น เกือบได้ที่โหล” แม่พูดแล้วหัวเราะออกมา จากนั้นหันไปมองพี่ ผมหันตาม พี่ใช้ช้อนและส้อมเขี่ยอาหารตรงหน้าอยู่อย่างนั้น แต่ไม่ยอมตักเข้าปาก ปฏิกริยาของพี่ทำให้ผมหันมามองจานอาหารของตัวเอง มันเต็มล้นไปด้วยของโปรดของผม แต่ผมกลับไม่รู้สึกริยาอยากตักมันเข้าปากเท่าไร

“ยังดีที่เจ้เป็นเด็กกิจกรรม ทำมันทุกกิจกรรมโรงเรียน”
พ่อพูดแล้วทั้งคู่ก็หัวเราะ อาม่าที่การรับรู้เริ่มช้าลง เห็นพ่อและแม่
หัวเราะกันก็หัวเราะตาม ...

คำพูดของพ่อทำให้ผมนึกสงสัย ...

ยังดีที่เป็นเด็กกิจกรรม หมายถึงว่าถ้าพี่ไม่ใช่เด็กกิจกรรม
ก็จะไม่ตั้งนั้นหรือ? หรือว่าถ้าเรียนไม่เก่งก็ต้องพยายามหาอะไรมาชดเชย
เพื่อให้พ่อแม่เห็นว่า ‘ก็ยังดี’ ?

แต่แล้วเสียงเสียดหูก็ดังขึ้น พี่ดันตัวและก้าวออกจาก
โต๊ะอาหารอย่างแรง แล้วเดินขึ้นห้องไป เสียงเท้าตึงตังของพี่ดังฟังชัด
ทุกก้าว สายตาของเราทุกคนไล่ตามตำแหน่งของเสียงจนหยุด
อยู่ที่ตำแหน่งประตูห้องของพี่ มั่นกระชากออกและปิดอย่างแรง ...

“เด็กคนนี้ใช้ไม่ได้” แม่พูดแล้วถอนหายใจเสียงดัง จากนั้น
พ่อและแม่ก็กลับมาพูดเรื่องผลการเรียนดีเด่นของผมต่อ อารมณ์
ของทั้งสองกลับมาดีเหมือนเดิม ...

พี่สอบติดมหาวิทยาลัยที่อยู่ไกลจากตัวเมือง ด้วยเหตุผล
หลายอย่าง พี่จึงขอพ่อแม่แยกออกไปอยู่หอคนเดียว

วันที่พี่ออกจากบ้าน พี่ทอดทุกคนยกเว้นผม อันที่จริง
พี่ไม่มองผมด้วยซ้ำ

พี่ไม่ได้กลับมาบ้านอีกเลย พ่อเคยเอ่ยปากถึงขอร้อง
ด้วยน้ำเสียงที่เล่นทีจริงอยู่หลายครั้ง อ้างว่าอาม่าแก่แล้วบ้าง แม่คิดถึงบ้าง

“คนที่บ้านจะลืมหน้าอยู่แล้วนะ” พ่อกล่าวด้วยน้ำเสียง
ติดตลก

แต่ไม่ว่าพ่อและแม่จะพูดอย่างไร พี่ก็ไม่ยอมกลับบ้าน
เซ็งเม้ง ตรุษจีน ปีใหม่ ทุกเทศกาลผ่านไปโดยไม่มีพี่อยู่บนโต๊ะอาหาร
และในบ้าน

ประเด็นเรื่องค่านิยมที่นำมาสู่การกดทับในสังคมยังปรากฏใน **๔ 04. ผู้ให้กำเนิด** สะใภ้ถูกบังคับทำแท้ง หากตรวจรู้ว่าทารกในครรภ์เป็นเด็กผู้หญิง เมื่อทำแท้งแล้ว แม่สามีกรอก “ยาดี” หรือยาบำรุงเข้าปากลูกสะใภ้ และให้ลูกชายร่วมรักกับนาง - “คราวนี้ขอให้ได้ลูกชายแล้วกัน” ค่านิยมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ในครอบครัว คนจีนที่ได้กดทับผู้หญิงให้มีสถานภาพเป็นเพียง “อู่นกขี้ขัน”

และ **๓ 03. งานเฉลิมฉลองสีแดง** ภาพพิธีกรรมลงทัณฑ์ “คนบาป” เพื่อเสริมความมงคลให้แก่คนในชุมชน เป็นภาพแทนสังคมที่เต็มไปด้วยความรุนแรง การกระทำต่อ “เหยื่อ” ที่ไม่มีความผิด, ที่ไม่รู้จะทำอะไรผิด, ที่ไม่รู้จะทำอะไรผิดจริงหรือไม่ ปรากฏในสังคมจริงที่ผู้คนพร้อมรุมทำร้ายใครสักคนเพื่อสนองอารมณ์ร่วมของสังคม

ในส่วนประเด็น “ความคาดหวัง” กับ “ความเจ็บปวด” ผ่านครอบครัว อยากชี้ชวนให้อ่านเรื่องสั้นลำดับ **๕ 05. หลานชายคนโปรด ...** หลานชายคนเล็กที่ทุกคนตกหลุมรักเด็กน้อยตั้งแต่แรกเห็น จากนั้นในวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันเกิด ตรุษจีน สารทจีน ปีใหม่ไทย ปีใหม่จีน ก็กลายเป็นวันที่เหล่าผู้ใหญ่ตั้งตารอ และก่อนจะถึงวันเหล่านี้ จะต้องมีคนใดคนหนึ่งในกลุ่มโทรไปก้าวก่ายให้น้องเล็กทั้งสองพาลูกชายมาให้พี่ ๆ ได้เจอด้วย ... แล้วก็ไม่เคยทำให้ลูก ๆ ป้า ๆ ผิดหวัง หลานชายมีพัฒนาการโดดเด่นมาวอดให้ได้เห็นกันทุกปี ปีหนึ่งก็สอบได้ที่หนึ่ง ปีถัดมาก็ได้รับรางวัลเด็กมารยาทงาม อีกปีหนึ่งก็ได้เป็นหัวหน้าห้อง อีกปีหนึ่งก็ได้เป็นคนอ่านบทกลอนทั้งในวันพ่อและวันแม่ อีกปีหนึ่งก็เริ่มเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ วัยนี้ คาราเต้ คณิตคิดไว เปียโน กีตาร์ แม้กระทั่งมายากล

... ในวันรวมญาติครั้งถัดมา

จากเด็กน่ารัก สดใส ชอบเข้าหาผู้ใหญ่ หลานชายเดินเข้ามา แล้วนั่งลงที่โต๊ะอาหาร ยกมือไหว้ทุกคนอย่างขอไปทีโดยไม่แม้แต่เงยหน้ามอง เพราะสายตาจับจ้องแน่วแน่อยู่กับโทรศัพท์ภายในมือ

พวกเขาพยายามถามคำถามประจำหวังจะได้ยินคำตอบ อันคุ้นชินเหมือนทุก ๆ ปี ...

ก่อนจะได้พบสิ่งที่น่ากลัวว่าการที่หลานนั่งงั้นเจียบไว้
คือการที่หลานตอบคำถามของพวกเขา
“ยังสอบได้ที่หนึ่งอยู่หรือเปล่า?”
“ได้ที่สามสิบกว่า”
“ไปเรียนพิเศษอะไรบ้าง?”
“ไม่เรียนแล้ว”
“แล้วพอเลิกเรียนทำอะไร?”
“เตะบอลกับเพื่อน”
“ถ้าอยากเป็นหมอ เป็นวิศวกร มีกิจการของตัวเอง ต้องตั้งใจ
เรียนนะรู้มั๊ย?”
“ไม่อยากเป็นแล้ว ไม่อยากมีด้วย”
“แล้วอยากเป็นอะไร?”
“ไม่รู้”
“ไม่รู้เนี่ยนะ!”
...
“นี่ไม่ใช่หลานชายของเรา”
“หลานของเราหายไปไหน”

“หลานชายคนโปรด” ที่เป็เด็กน่ารักน่าเอ็นดูหายไปไหน ความหวังของญาติ ๆ
ที่กลายเป็นแรงกดดันให้หลานที่รัก เปลี่ยนจากผ้าขาวบริสุทธิ์เป็นผ้าเปื้อนเลือด
แดงฉาน ที่ลงมือฆ่าพ่อแม่ของตนในตอนจบ สะท้อนให้เห็นค่านิยมผู้ชายเป็นใหญ่
ที่กลายเป็นบรรทัดฐานของการเป็นหลานชายที่ดี หากผิดไป เขาไม่ใช่หลานของครอบครัวนี้
“กรรมเวรอะไรไม่รู้ ต้องมาโดนลูกตัวเองฆ่า” “ไม่รู้ว่าหลานเรากลายเป็นแบบนี้ไปได้
ยังงั้นนะ ไม่อยากจะเชื่อเลย ๆ จจริง” “น้องคงกดดันหลานมากเกินไปจนหลานเครียด”

และอีกประเด็นที่อยากจะชี้ชวนในหนังสือเล่มนี้คือ การปะทะระหว่าง
การอ้างรักษาริตประเพณีกับการปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย
ผ่านการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างพี่น้อง ใน **๐6. ป้าบอกว่า** ชุ่น พี่ชายคนโต

ของบ้านนั่งกระวนกระวายอยู่หน้าโต๊ะเตี้ยสีแดงเลือดนกสำหรับประกอบพิธีไหว้
สายตาดูจ้องสลับล่อกล่กระหว่างรูปของพ่อบนหิ้งกับหน้าจอโทรทัศน์ ...

“ข้าจ้งเมย์ นี่จะได้เวลาแล้วนะ” ชุ่นพูดเป็นเชิงตำหนิเล็ก ๆ

“แล้วเจ้เหมยกับมิคมายัง?” ...

“ก็ข้าบอกว่าวันไหว้ให้มาแต่เนิ่น ๆ ใจ ไม่ใช่ว่าจนเวลา”

“ก็ไม่สายแล้วกัน” ...

...

ชุ่น ค่อย ๆ นับจำนวนผลไม้ที่อยู่บนโต๊ะ หนึ่ง สอง สาม
เขานับผลไม้ได้เจ็ดอย่าง

“ลูกพลับหายไปไหน” เขาหันมาถามน้องสาว ห้วน
ความไม่พอใจเผยชัด

“มันหมดนะเฮีย เราไหว้เท่าที่มีไม่ได้หรอก”

“ข้าบอกว่าต้องแปดอย่าง เข้าใจคำว่าแปดมั๊ย ถ้าไม่ครบ
ก็ไหว้ไม่ได้ ไม่มีความหมาย” ชุ่นขึ้นเสียง รู้ดีว่าไม่ควร แต่เขา
แค่ไม่เข้าใจว่าทำไมน้องสาวถึงไม่เข้าใจ ...

“เจ้ไปไหนล่ะ” มิคถามเมื่อเห็นหน้าชุ่น

“ออกไปซื้อผลไม้ ซื้อมาไม่ครบ” ...

“เฮีย ซื้อมาแล้ว” เสียงตะโกนของเมย์นำหน้า

“เมย์ ทำไมซื้อมาห้าลูก?” เขาถาม ทั้งสับสน ทั้งโกรธ

“มันหมดหมดเลยเฮีย วันนั้นวันไหว้คนเขาก็ก็นำลูกพลับกันทั้งนั้น
นี่เยอะสุดเท่าที่จะหาได้”

“มันไม่ได้!” เขาสวนทันควัน ความโกรธเคืองที่เจือจางลง
เมื่อครู่กลับคืนมาอย่างเข้มข้นกว่าเดิม “ข้าเคยบอกว่าผลไม้ทุกชนิด
ต้องมีหก ไม่ก็แปด ไม่งั้นก็ไหว้ไม่ได้” ...

“เฮีย อย่าตรงเผงนักเลย ก็น้องมันหาไม่ได้จริง ๆ จะให้ทำ
ยังไง” เหมยพูดอย่างติดรำคาญ

“เฮีย ไหว้เถอะ ขาดไปแค่ลูกเดียว ดีกว่าปล่อยให้เลย
ฤกษ์นะ” เมย์พูดด้วยน้ำเสียงอ่อนหวาน ...

“ไม่ได้ ป้าบอกไว้แล้วว่าต้องครบ ไม่งั้นก็ไหวไม่ได้
เฮียไปแป็บเดียว”...

“ดินะที่ไหวทัน ไม่เลยฤกษ์ซะก่อน”

เอออและเสียงหัวเราะน้อย ๆ ตามหลังคำพูดของน้องสาว
จู่ ๆ ชุณก็รู้สึกถึงความโกรธซึ่งที่เอ่อทะลักเฉียบพลัน
มันรุนแรงกว่าความหงุดหงิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ครั้งไหนที่เกิดขึ้นในวันนี้
พวกน้อง ๆ ไม่ฟังคำที่ป้าบอกป้าบอกว่าถ้าไม่ครบก็ไหวไม่ได้ หมายถึง
จะไม่มีการไหว้เกิดขึ้นจนกว่าของไหว้จะครบ มันเป็นเรื่องเกินกว่า
ความเข้าใจของพวกเขาตรงไหนหรือ ทั้ง ๆ ที่เขาบอกน้อง ๆ ที่ละคน
คนละหลาย ๆ รอบ โอเค เขาเป็นแค่พี่ชายคนโต น้อง ๆ ไม่ต้อง
ฟังเขาก็ได้ แต่ยังไม่มันก็เป็นสิ่งที่ป้าบอกมา ถ้าไม่เชื่อฟังสิ่งนี้ ก็เท่ากับ
ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของป้า ถ้อยคำวุ่นเหมือนคลื่นโครมคราม
อยู่ในหัว อยากปลดปล่อยหลังไหลเป็นถ้อยคำดุด่า อยากให้พวกเขา
สำนึกผิด อยากให้พวกเขาก้มหน้าขอโทษ ขอขมาป้า

ขาทั้งสองข้างยังไม่ทันจะเคลื่อนไหว ความอับอายก็ถาโถม
เหมือนท่าฝน

ลูกชายคนโตที่สะเพร่าจนไม่ได้ไหว้ป้าอย่างเขา จะมีหน้าที่
ไหนไปสั่งสอนคนอื่น

... รอน้อง ๆ กลับไปก่อน เมื่อนั้นเขาจะหาเวลาอยู่กับเจียบ ๆ
กับป้าสองคน ขอโทษป้าในหลาย ๆ เรื่อง เรื่องการไหว้ เรื่องน้อง ๆ
และเรื่องสุดท้ายแล้วก็ไม่มีใครทำตามที่ป้าบอกได้ ไม่แม้แต่เขา
ที่เป็นลูกชายคนโต

ทั้งหมดนี้เป็นความผิดของเขาแต่เพียงผู้เดียว

ป้าบอกว่า เป็นพี่คนโตต้องรับผิดชอบแทนน้อง ๆ

และ ๗ 07. คุณ, ฝนพรา และแมวลีดา ที่ชวนให้นึกถึงคำว่า “มานะประเพณี” ที่กีดกันคนสองเชื้อชาติ จีน - ไทย ไม่ให้รักกัน เช่นเดียวกับใน ๘ 08. เราล้วนมีบุญในงานฉลองมงคลสมรส ที่ว่าด้วยการแต่งงานตามใจพ่อ ชายหนุ่มผู้เติบโตมากับการเลี้ยงดูของพ่อเพียงคนเดียวกับชีวิตที่เขาต้องเลือกระหว่างสิ่งที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ถูกใจ

ขณะที่ใน ๒ 02. ถ้อยคำที่ร่วงหล่น “แม่” ตัวละครหลักของเรื่องกำลังตกอยู่ในภาวะอัลไซเมอร์ ภาพตัวอักษรจีนที่ร่วงหล่นหายไปทีละคำสองคำสื่อให้เห็นว่าเธอกำลังสูญเสียความทรงจำเกี่ยวกับรากเหง้าทางชาติพันธุ์ของตน ดังสำนวนจีนที่ว่า “หนึ่งอักษรมีค่าพันดั่งลิทอง 一字千金” และภาพตัวอักษรจีนร่วงหล่นจากหัวไหล่ของผู้เป็นแม่ ยังมีนัยสื่อถึงการปลดปล่อยการแบกรับภาระทางวัฒนธรรมของผู้หญิงจีนที่เป็นแม่

“แม่ไม่พูดภาษาจีน ไม่ฟังเพลงจีน ไม่อ่านหนังสือจีน
ไม่ดูละครจีนอีกต่อไป สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นสิ่งแปลกปลอมในชีวิตแม่”

แม่ไม่อยากกลับไปฮ่องกงอีก แม่บอกว่าถึงไปก็คงมี
แต่ภาษาที่ไม่คุ้นเคยอยู่รอบกาย พุดอะไรกับใครเขาก็ไม่ได้ แม่คิดว่าที่นั่น
ไม่ใช่ที่ของแม่อีกแล้ว ...

แม่จากไปหลังจากนั้นสิบสองปี ในคืนหนึ่งที่แม่เข้านอน
แล้วไม่ตื่นขึ้นมาอีก

กระทั่งชีวิตของแม่หลุดลอยเจียบเจียบเหมือนตัวอักษร
ที่ร่วงหล่นจากกายอย่างไร้สัมเสียด

หนังสือจบลงด้วย ๑๑ 11. Pieces เศษเสี้ยว บทสนทนา ความทรงจำ
ที่พาไปส่องดูกล่องความทรงจำของลูกชายกับแม่ ผ่านบทสนทนาระหว่างแม่กับลูก
ที่เต็มไปด้วยคำถาม

“มาเกิดที่ไหน เล่าให้ฟังหน่อยได้มั้ย”

“พอโตขึ้นมาเป็นยังไง”

“ตอนวัยรุ่นเป็นยังไง มาไม่เคยเล่าให้ฟังเลย”

“ถามจริง? มีคนมาจีบเยอะหรือ?”

“หลังจากพี่ภาคย์แล้วไงต่อ”

“ตอนนั้นคิดมัยว่าจะแต่งงานกับป้า”

“วันแต่งงานเป็นยังไง”

“ทำไมมีลูกตั้งสี่คน”

“ตอนเด็กผมเป็นยังไง”

“จำตอนที่มากำลังจะไปได้มัย”

... สองปีผ่านมา นี่เป็นครั้งแรกที่ผมนั่งคุยกับแม่มาจาก
ความทรงจำนั่งพูดคุย แบบที่เราไม่เคยได้ทำตลอดเวลาที่ผมอยู่กับแม่

เรื่องราวบทสนทนาระหว่างแม่ – ลูก ที่เต็มไปด้วยคำถาม ที่เราอาจไม่เคยคุยกับพ่อแม่ของเรา นั่นคือเป็นคำถามถึงชีวิตของพวกเขา ยังเป็นการกลับไปสำรวจความเป็นจีนที่มีครอบครัวไทยเชื้อสายจีนในบริบทต่าง ๆ ที่พวกเขาอาจไม่เคยรู้ไม่เคยเข้าใจ และการวาง **11. Pieces เศษเสี้ยว บทสนทนา ความทรงจำ** เป็นเรื่องสุดท้าย ยังคงทำให้ได้ระลึกถึงความผูกพันของครอบครัว แม้ว่าบางครั้งมันจะไม่ได้สวยงาม

เราอาจสรุปโดยง่ายได้ว่า หนังสือ FAMILY COMES FIRST ด้วยรักและผูกพัน 家庭第一 เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้น 11 เรื่องในธีมหลักความเป็นครอบครัวคนจีน เป็นเรื่องของวันรวมญาติ พิธีไหว้บรรพบุรุษ งานแต่งงาน การไปเที่ยวทั้งครอบครัว งานพิธีกรรมในชุมชน ความเป็นครอบครัวใหญ่ การเป็นลูกชาย การเป็นลูกจีน โดยเน้นไปที่ความขัดแย้งของการเป็นลูกจีน ความเคร่งครัดของวัฒนธรรมขงจื้อ ที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ความเป็นชุมชน ความเป็นครอบครัว และการเชิดชูสถานะชายเป็นใหญ่ ซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่นักเมื่อพูดถึงเรื่องครอบครัวจีน อย่างไรก็ตาม ความใหม่ในเรื่องแก่นนี้อยู่ที่กลวิธีในการเล่าที่มีตัวละครหลักในเรื่องสั้นเกือบทั้งหมดเป็นคนรุ่นผู้ใหญ่ อาทิ หญิงชราที่รอการกลับมาของครอบครัวใน ‘วันที่ครอบครัวกลับบ้าน’ หรือบรรดาลุง ๆ ป้า ๆ ที่คอยเฝ้ามอง กดดัน สั่งสอน ทำลายล้างหลานชายของตนใน ‘หลานชาย’ ฯลฯ ซึ่งเป็นตัวแทนของชาวจีนอพยพที่คงสำนึกความเป็นจีน เคียงครัดในขนบประเพณี คงสำนึกแบ่งแยกระหว่างคนจีนอพยพกับคนไทย

ขณะที่คนหนุ่มสาวในเรื่องกลายเป็นผู้เฝ้าสังเกต ความเป็นไปของผู้ใหญ่ในบ้าน อาทิ ลูกที่เฝ้าดูแลแม่ที่กำลังสูญเสียค่าเงิน ออกจากตัวอย่างช้า ๆ ใน ‘ถ้อยคำที่ร่วงหล่น’ หรือทำหน้าที่เป็นผู้สัมภาษณ์แม่ผู้ล่วงลับใน ‘Pieces เศษเสี้ยวบทสนทนา ความทรงจำ’ ฯลฯ เราอาจบอกได้ว่าหนุ่มสาวเหล่านี้เป็น ‘รุ่นที่สาม/สี่’ ของคนจีนอพยพ คนหนุ่มสาวเหล่านี้ก็กลายเป็นภาพแทนลูกจีนจากคนจีนอพยพไปสู่การเป็นคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย ที่ไม่มีความถวิลหาบ้านเกิดที่จีนของบรรพบุรุษ แต่ต้องการมีชีวิตที่เข้าได้กับบ้านเกิดของตนและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง แม้ว่าในหนังสือจะไม่ได้อธิบายประเด็นการกลืน/กลายเป็นคนจีนอพยพไปสู่การเป็นคนไทยเชื้อสายจีนไว้อย่างชัดเจน แต่ในทุกรื่องตลอดทั้งเล่มจะรู้สึกได้ถึงความอัดอั้น การปะทะระหว่างความเป็นจีนในสังคมไทย

คุณค่าของหนังสือ ยังปรากฏในคำประกาศรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ประจำปีพุทธศักราช 2566 เอาไว้ว่า

ผู้เขียนเล่าเรื่องคนไทยเชื้อสายจีนในมุมมองใหม่ ผู้เขียนใช้ “ความเป็นจีน” เป็นเครื่องมือในการตั้งคำถามต่อจารีตประเพณี ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ รวมทั้งค่านิยมบางประการ เช่น ค่านิยมชายเป็นใหญ่ มายาคติของสายเลือด ตัวละครตกอยู่ในกับดักของประเพณีผู้หญิงถูกกดทับให้ตกอยู่ในพันธนาการของความหมั่นแหม่อม ประเพณีที่เคยเป็นสัญลักษณ์ของครอบครัวใหญ่ได้ล่มสลายลง สร้างบาดแผลให้แก่สมาชิกในครอบครัวและก่อให้เกิดโคกนาฏกรรม กระนั้น ในความ “ผูกพัน” ก็ยังคงมีความ “ผูกผัน” ที่เป็นเครื่องยึดโยงให้อยู่ร่วมกันได้

ผู้เขียนถ่ายทอดความเป็นจีนผ่านแนวการเล่าเรื่องที่หลากหลาย ทั้งแนวสมจริง (Realism) แนวสังคมนิยมมหัศจรรย์ (Magical Realism) และอุปมานิทัศน์ (Allegory) ซึ่งเชื่อเชิญให้ผู้อ่านตีความได้หลายนัยและขยายประสบการณ์เฉพาะทางวัฒนธรรมไปสู่ประเด็นปัญหาร่วมในสังคม การใช้ผัสสะที่เอื้อต่อการตีความเช่น การใช้สีเสียง

เพื่อสื่อความหมายที่ขัดแย้งกันระหว่างสี่แห่งมงคลกับสี่แห่งความตาย ช่วยสื่อบรรยากาศความลึกลับ ความน่าสะพรึงกลัว ความอึดอัด นอกจากนี้ ยังมีการใช้สารนอกตัวบท (Paratext) เช่น การออกแบบหน้าปกให้มีชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย จีน อังกฤษ การใช้อักษรจีนเป็นส่วนประกอบของตัวบท ช่วยสื่อนัยของการปะทะสังสรรค์กันระหว่างรากเหง้าทางชาติพันธุ์กับความเป็นสมัยใหม่

ตลอดทั้งเล่ม นริศพงศ์ชวนผู้อ่านตั้งคำถามเรื่องความกตัญญู ความรัก และความคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อลูกหลาน และลูกหลานมีต่อครอบครัว เรื่องราวทั้งหลายแสดงถึงความสามัญของความไม่สมบูรณ์แบบบอกเล่าโดยมีเรื่องความเป็นจีนเป็นสิ่งที่ครอบเอาไว้ อย่างไรก็ตาม แม้จะบิดเบี้ยว ไม่สวยงาม และผู้ฟังในบางครั้งแต่ฉันก็คือตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นอย่างไร โปรดจ้องมองมันอย่างตรงไปตรงมา และโปรดโอบกอดเอาไว้

ข้อกำหนดในการส่งต้นฉบับบทความ เพื่อลงพิมพ์เผยแพร่ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีรายละเอียด หลักเกณฑ์ และรูปแบบในการเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ดังต่อไปนี้

บทความที่รับตีพิมพ์

- ผลงานที่รับตีพิมพ์ ได้แก่ บทความวิจัย บทความวิชาการ และวิทยานิพนธ์ในสาขาที่เกี่ยวข้องทางศาสตร์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- บทความต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น
- บทความเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ
- บทความที่จะได้รับการลงตีพิมพ์ผ่านการตรวจอ่านและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน โดยพิจารณาแบบ Double - Blind Peer Review และกลั่นกรองการตีพิมพ์โดยกองบรรณาธิการของวารสาร

ลิขสิทธิ์

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถือเป็นลิขสิทธิ์ของผู้เขียนบทความ ผู้ใดต้องการตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนก่อน บทความที่ได้รับการตอบรับเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจะต้องไม่ปรากฏในสิ่งพิมพ์อื่นใดก่อนที่จะปรากฏในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ

เจ้าพระยา กองบรรณาธิการจะส่งวารสารที่มีบทความของผู้เขียนตีพิมพ์ให้แก่ผู้เขียนจำนวน 2 ฉบับ หากผู้เขียนต้องการได้บทความที่ตีพิมพ์เพิ่มเติมสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhusocbru>

การส่งต้นฉบับ

1. ส่งต้นฉบับผ่านระบบ E-Journal ของวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ดำเนินการลงทะเบียนสมัครสมาชิกก่อนเข้าสู่ระบบ โดยเข้าไปยังหน้าเว็บไซต์ ลิงก์ไปที่วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Journal) วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2. ส่งต้นฉบับผ่านระบบเป็นไฟล์บันทึกข้อมูลในรูปของ MS Word และรอรับผลยืนยันการได้รับตีพิมพ์

3. กองบรรณาธิการพิจารณารูปแบบและเนื้อหาเบื้องต้น ก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน หากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบโดยไม่ส่งต้นฉบับคืน

4. รอรับผลการตรวจประเมินบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewer) และตรวจสอบผลการประเมิน

5. กรณีที่บทความผ่านเกณฑ์การประเมิน อนุญาตให้ตีพิมพ์ได้ให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิชี้แจง จากนั้นส่งต้นฉบับ (ฉบับแก้ไข) ผ่านระบบกลับมาอีกครั้ง เป็นไฟล์บันทึกข้อมูลในรูปของ MS Word

6. การอนุญาตตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่บทความเป็นสิทธิของกองบรรณาธิการ ด้วยเหตุที่บทความนี้ปรากฏในวารสารที่เข้าถึงได้ จึงอนุญาตให้นำบทความไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา แต่มิใช่เพื่อการพาณิชย์

สิ่งที่ผู้เขียนจะได้รับ

กองบรรณาธิการจะมอบวารสารฉบับที่บทความของผู้เขียนลงตีพิมพ์จำนวน 2 ฉบับ ในกรณีที่ผู้เขียนร่วมจะมอบให้ผู้เขียนชื่อแรก

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับต้องมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษขนาด A4 ระยะบรรทัด 1 เท่า พิมพ์หน้าเดียวพร้อมระบุเลขหน้า เป็นไฟล์ในรูปแบบ MS Word
2. กรณีบทความมีภาพประกอบ ดำเนินการส่งไฟล์รูปภาพนามสกุลไฟล์ .jpeg ความละเอียด 100 - 300 Pixels ทางอีเมล husocjournal@bsru.ac.th
3. ตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์ ใช้ฟอนต์ TH SarabunPSK
4. การตั้งค่าหน้ากระดาษ
 - 4.1 ขอบบน และขอบซ้าย กั้นขอบกระดาษ 1.5 นิ้ว
 - 4.2 ขอบขวาและขอบล่าง กั้นขอบกระดาษ 1 นิ้ว
 - 4.3 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ใช้ตัวหนา ขนาด 20 พอยต์ ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
 - 4.4 ชื่อผู้เขียนใช้ตัวเอียง ขนาด 16 พอยต์ ซิดขวา
 - 4.5 หัวข้อหลักใช้ตัวหนา ขนาด 18 พอยต์ ซิดซ้าย
 - 4.6 หัวข้อรองใช้ตัวหนา ขนาด 16 พอยต์ ซิดซ้าย ให้เยื้องจากหัวข้อหลัก
 - 4.7 หัวข้อย่อยใช้ตัวปกติ ขนาด 16 พอยต์
 - 4.8 เนื้อเรื่องใช้ตัวปกติ ขนาด 16 พอยต์

ส่วนประกอบของต้นฉบับบทความ

1. ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้เขียนบทความ ชื่อ - นามสกุล ผู้เขียนบทความ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียนให้ระบุวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และสังกัด (ใส่ที่เชิงอรรถ)
3. บทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 250 - 300 คำ และคำสำคัญ 3 - 5 คำ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

4. เนื้อเรื่อง

4.1 บทความวิจัย และบทความวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยบทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะการวิจัย เอกสารอ้างอิง

4.2 บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

4.3 นอกเหนือจากเนื้อเรื่อง หากมีตารางหรือภาพประกอบ ที่มีขนาดใหญ่ ให้บันทึกไฟล์แยกต่างหากเพิ่มเติม และความละเอียด 300 Pixel/High resolution ขนาดไม่ต่ำกว่า 500 KB

4.4 ภาพประกอบควรมีความชัดเจนและคุณภาพดี ทั้งนี้ต้องอ้างอิง แหล่งข้อมูลแบบนาม - ปี ไว้ได้ภาพประกอบทุกครั้ง

การอ้างอิง

1. การอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่อง ให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม - ปี โดยระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังของข้อความ ที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และระบุเลขหน้า ของเอกสารที่อ้างอิงด้วยดังตัวอย่างข้างท้าย

2. กรณีบทความที่นำมาอ้างอิงแบบนาม - ปี นำมาจากอินเทอร์เน็ต เป็นภาษาต่างประเทศให้ใช้คำว่า “Online”

3. การอ้างอิงท้ายบทความ (เอกสารอ้างอิง) ให้รวบรวมเอกสารทั้งหมด ที่ใช้อ้างอิง (นาม - ปี) ไว้ท้ายบทความ โดยใช้คำว่า “References” ทั้งนี้ ให้จัดเรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง (A-Z) สำหรับรูปแบบการเขียน เอกสารอ้างอิง ให้ใช้ตามระบบ APA (American Psychological Association) (7th Edition) ดังตัวอย่างข้างท้าย

การอ้างอิงแบบนาม – ปี	การอ้างอิงท้ายบทความ
หนังสือทั่วไป	
Auwatanamongkol (2020, p. 25)	Auwatanamongkol, S. (2020). <i>Data Mining</i> . (3rd ed.). National Institute of Development Administration Press. [In Thai]
Srisaard (2011, pp. 33 – 37)	Srisaard, B. (2011). <i>Introduction to research</i> . (8th ed.). Suveeriyasan. [In Thai]
Dell’Atti & Trotta (2016, pp. 50-65)	Dell’Atti, S., & Trotta, A. (2016). <i>Managing Reputation in The Banking Industry: Theory and Practice</i> . Springer.
บทความในหนังสือ	
Chanlekha (2013, p. 26)	Chanlekha, S. (2013). A narration of antique conservation at Bansomdej. In Rangsan Buathong (Eds.), <i>Thithat Watthanatham</i> . (p.26). Office of Art and Culture, Bansomdej chaopraya Rajabhat University. [In Thai]
McKenzie, Boughton, Hayes & Forsyth (2008, pp. 20-25)	McKenzie, H., Boughton, M., Hayes, L., & Forsyth, S. (2008). Explaining the complexities and value of nursing practice and knowledge. In I. Morley & M. Crouch (Eds.), <i>Knowledge as value: Illumination through critical prisms</i> (pp. 209-224). Rodopi.

การอ้างอิงแบบนาม – ปี	การอ้างอิงท้ายบทความ
วารสาร	
Wongchan et al. (2022, pp. 71-94)	Wongchan, A., Homsaen, N., Yeepho, P., Kittiworavej, S., & Kittiworavej, K. (2022). Covid-19 knowledge, perception and preventive behaviors, in the elderly club, Ubon Ratchathani province. <i>Humanities and Social Sciences Journal Ubon Ratchathani University</i> , 13(2), 71-94. [In Thai]
Bhornchareon et al. (2020)	Bhornchareon, S., Techataweewan, W., & Prapinongsakorn, S. (2020). Factors influencing information literacy among undergraduate students of Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. <i>T.L.A. Research Journal</i> , 13(2), 58-76. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tla_research/article/view/246906 [In Thai]
Cheung, Bartlett, Armour, Laba & Saini (2018, pp. 1-26)	Cheung, J. M. Y., Bartlett, D. J., Armour, C. L., Laba, T. L., & Saini, B. (2018). To drug or not to drug: A qualitative study of patients' decision-making processes for managing insomnia. <i>Behavioral Sleep Medicine</i> , 16(1), 1-26.

การอ้างอิงแบบนาม – ปี	การอ้างอิงท้ายบทความ
เว็บไซต์	
Duangmanee (2019, Online)	Duangmanee, T. (2019). <i>Roles of Libraries and Publishing Support Services</i> . Retrieved April 15, 2022. https://km.li.mahidol.ac.th/publication-support-services/ [In Thai]
Wu et al. (2010, Online)	Wu, F. S., Wei, S. R., Wang, H. S., & Wong, A. H. (2010). <i>The Great Wall</i> . Retrieved July 10, 2013. http://www.hechinaaide.com/index.php?action=activity/greatwallofChina
วิทยานิพนธ์	
Kumnuansin (2017, p. 60)	Kumnuansin, J. (2017). <i>Cloud-based Adaptive Learning System based on SSCS Model to enhance creative problem-solving of Undergraduate students</i> . [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. [In Thai]
Lope (2014, pp. 12-20)	Lope, M. D. (2014). <i>Perceptions of global mindedness in the international baccalaureate middle years programme: The relationship to student academic performance and teacher characteristics</i> . [Doctoral dissertation, University of Maryland]. ProQuest Database. https://www.proquest.com/openview/6cea83871740622213e84f93d4d50096/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750

การอ้างอิงแบบนาม – ปี	การอ้างอิงท้ายบทความ
เอกสารประกอบการประชุม	
Narongwit & Pangprasert (2017, pp. 56-63)	Narongwit, P., & Pangprasert, R. (2017). Banana Rope: From Handicraft to Product Development. <i>3rd National Conference “Home of Proudness”: Wisdom to the Future</i> (pp. 437-445). Faculty of Architecture KhonKaen University. [In Thai]
Mardis et al. (2012)	Mardis, M., McLaughlin, C., & Gingell, G. (2012). Web2MARC: Sharing and using STEM digital content in school libraries. In K. Boughida, et al. (Eds.), <i>Proceedings of the 12th ACM/IEEE-CS joint conference on digital libraries</i> (pp. 407-408). Association for Computing Machinery. https://doi.org/10.1145/2232817.2232914
รายงานการวิจัย	
Thiamkaew (2018, pp. 50-66)	Thiamkaew, N. (2561). <i>A study of satisfaction on the service quality of the Academic Resource Center</i> (Research Report). Office of Academic Resources Mahasarakham University. [In Thai]
รูปภาพ	
Bansomdejchaopraya Rajabhat University. Office of Art and Culture (Photographer, 2017)	Bansomdejchaopraya Rajabhat University. Office of Art and Culture. [Photographer]. (2017). <i>Thonburi Knowledge Center</i> . [Photo]. Office of Art and Culture Bansomdej chaopraya Rajabhat University. [In Thai]

ประกาศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
เรื่อง การเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ
ของวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2566

ตามที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้ดำเนินการจัดทำวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของบุคลากรทั้งภายในและภายนอก ซึ่งวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้ผ่านการรับรองคุณภาพ จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2 สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงกำหนดอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความเพื่อใช้เป็นค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 31(1), (2) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 จึงออกประกาศไว้ ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “การเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความของวารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2566”

ข้อ 2 ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ประเภทบทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์ ได้แก่

3.1 บทความวิจัย (Research Article) เป็นผลงานวิจัยที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้วยตนเอง ประกอบด้วย บทความย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะการวิจัย และเอกสารอ้างอิง

3.2 บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นผลงานที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมทางวิชาการ มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยมุ่งเน้นการนำเสนอความรู้ใหม่ในเชิงวิชาการ ประกอบด้วย บทความย่อ บทนำ เนื้อหา สรุป และเอกสารอ้างอิง

ข้อ 4 ผู้ที่ประสงค์ส่งบทความตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา สามารถส่งบทความโดยชำระค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์บทความเพื่อเป็นค่าดำเนินการและค่าตอบแทนการพิจารณากลับกรองบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยชำระค่าธรรมเนียมหลังจากที่ กองบรรณาธิการพิจารณาความสมบูรณ์และความถูกต้องของบทความตามรูปแบบแล้ว

ข้อ 5 อัตราค่าธรรมเนียม

5.1 อัตราค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์บทความสำหรับบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

(1) บทความภาษาไทย

บทความละ 3,500 บาท

(2) บทความภาษาอังกฤษ

บทความละ 4,000 บาท

5.2 อัตราค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์บทความสำหรับ
บุคคลภายนอก

(1) บทความภาษาไทย

บทความละ 4,000 บาท

(2) บทความภาษาต่างประเทศ

บทความละ 4,500 บาท

ข้อ 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจะไม่คืนเงิน
ค่าธรรมเนียมตามข้อ 5 ให้กับผู้ส่งบทความ ไม่ว่ากรณีใด ๆ

ข้อ 7 การเบิกจ่ายเงินที่เรียกเก็บตามประกาศนี้ ให้เบิกจ่าย ดังนี้

7.1 จัดสรรเป็นเงินรายได้ประเภทเงินฝากถอนคืนของ
มหาวิทยาลัยหลังหักค่าใช้จ่ายร้อยละ 10

7.2 ค่าตอบแทนบรรณาธิการ ฉบับละไม่เกิน 5,000 บาท

7.3 ค่าตอบแทนกองบรรณาธิการ ฉบับละไม่เกิน 18,000 บาท

7.4 ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ไม่เกินคนละ
1,500 บาท

7.5 ค่าตอบแทนคณะกรรมการแปลบทความภาษาอังกฤษ
ไม่เกินบทความละ 500 บาท

7.6 ค่าตอบแทนคณะกรรมการพิสูจน์อักษร บทความ
ภาษาไทยและบทความภาษาอังกฤษ ไม่เกินบทความละ 500 บาท

7.7 ค่าตอบแทนคณะกรรมการตรวจสอบบรรณานุกรม
ไม่เกินบทความละ 300 บาท

7.8 ค่าตอบแทนคณะกรรมการฝ่ายประสานงาน
คณะกรรมการฝ่ายการเงิน คณะกรรมการ ฝ่ายเอกสารและประชาสัมพันธ์
คณะกรรมการฝ่ายสารสนเทศ ฉบับละไม่เกิน 14,000 บาท

7.9 ค่าตอบแทนคณะกรรมการฝ่ายเอกสารและประชาสัมพันธ์
(ออกแบบปกวารสาร) ไม่เกินปกละ 2,000 บาท

7.10 ค่าใช้สอยในการประชุมกองบรรณาธิการ ไม่เกินครั้งละ 3,000 บาท

7.11 ค่าวัสดุวารสาร ไม่เกินฉบับละ 30,000 บาท

7.12 ค่าสาธารณูปโภค ไม่เกินฉบับละ 7,000 บาท

7.13 ค่าบริการระบบวารสารออนไลน์ของระบบ Thai Journal Online (ThaiJO) ตามที่ ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre) เรียกเก็บ

การเบิกจ่ายเพื่อจัดสรรเป็นเงินรายได้ในข้อ 7.1 ให้เป็นหน้าที่ของบุคลากรสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หรือบุคลากรอื่นที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มอบหมายให้รับผิดชอบด้านการเงินเป็นผู้เบิกจ่าย

ข้อ 8 ค่าใช้จ่ายอื่นที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ 7 ให้เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังหรือระเบียบมหาวิทยาลัย

ข้อ 9 ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้ หากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของประกาศฉบับนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สถานที่ติดต่อ

**คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**

1061 ซอยอิสรภาพ 15 แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

โทรศัพท์: 0 2473 7000 ต่อ 2073

มือถือ: 081 - 657 - 4023

อีเมล: husocjournal@bsru.ac.th

เว็บไซต์: <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhusocbru>

บทบาททางทอง
ในการแสดงโขน
เรื่องรามเกียรติ์

การใช้แบบฝึกทักษะการเรียนรู้
แบบเชิงรุก (Active learning)
เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
เชิงสุขภาพด้วยการวาดแผนที่
และยกระดับมาตรฐาน
การบริการของชุมชนเขตทุ่งครุ
กรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม
ของเทศบาลตำบลกุยบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทความ
วิจัย

ประเด็นการพัฒนา
สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นท้าทาย
ในการให้ความคุ้มครอง
เครื่องหมายการค้ารสชาติ

JH
SOC

คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

การมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาหลักสูตร
ด้านทุจริตศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ความรู้ ความเข้าใจ
และการเข้าถึงบริการชำระภาษีที่ดิน
และสิ่งปลูกสร้างของผู้เข้าข่ายชำระภาษี
ในเขตเทศบาลเมืองเขารูปช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ภาพและรูปทรงสัตว์
บนเครื่องทองในสุสานไหขุนโหว
จากมุมมองประติมานวิทยา

บทความ
วิจัย

บทความวิชาการ
แนวทางในการลดปริมาณ
การฟุ้งคดสีลมลาย

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
เลขที่ 1061 ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ซอยวิสุทธิกษัตริย์ 15
แขวงศิริบุญจำ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
โทรศัพท์: 02-473-7000 ต่อ 2073 และ 081-657-4023
อีเมล: husocjournal@bsru.ac.th
เว็บไซต์: <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhusocbru/>